

မြန်မာနိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ
ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး - သယံဇာတ
တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများအား
ပြုပြင်ပြောင်းလဲသင့်သည့် အကြောင်းအရင်း

အန်ဒရူးဘောင်ဝါ၊ အာကာဟိန်း၊ ခင်စောဌေး၊
မတ်သယူးဟမေလ်တန်၊ ပေါလ်ရှော်တယ်

ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၈

RENAISSANCE
INSTITUTE

Natural
Resource
Governance
Institute

စာရေးသူများအကြောင်း

အန်ဒရူးဘောင်းဝါ သည် လက်ရှိတွင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အတိုင်ပင်ခံတစ်ဦးအနေဖြင့် ရပ်တည်လျက်ရှိပြီး ယခင်က Natural Resource Governance Institute (NRGI) တွင် အကြီးတန်း ဘောဂပေဒပညာရှင်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။

အာကာဟိန်း သည် လက်ရှိတွင် Renaissance Institute တွင် စီမံကိန်းညှိနှိုင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက် ရှိပါသည်။

ခင်စောဌေး သည် လက်ရှိတွင် NRGI ၏ မြန်မာနိုင်ငံ တွဲဖက်တာဝန်ခံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ Extractive Industries Transparency Initiative ၏ National Coordination Secretariat ရုံး၏ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပေး တစ်ဦးအဖြစ် တာဝန်များ ထမ်းဆောင်လျက်ရှိပါသည်။

မတ်သရူးဟမေလ်တန် သည် Duke University, Sanford School of Public Policy ၏ Hart Fellow တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ယခင်က Renaissance Institute တွင် Fellow အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။

ပေါလ်ရှော်တယ် သည် ယေးလ်တက္ကသိုလ်၌ ဥပဒေပညာ ဆည်းပူးလျက်ရှိပြီး ယခင်က NRGI တွင် မြန်မာနိုင်ငံ တွဲဖက်တာဝန်ခံ တစ်ဦးအနေဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ရှေးဦးစွာ ဤသုတေသန ဆောင်ရွက်ရန် လမ်းညွှန်ပေးခဲ့သော စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် အချိန်ပေးပြီး ဤအစီရင်ခံစာတွင် တင်ပြထားသော လိုအပ်သည့် အချက်အလက် အများစုအား ကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့သော စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ သက်ဆိုင်ရာဌာန အကြီးအကဲများအား အထူး ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ကိုးကားသော အချက်အလက် အသေးစိတ် စာရင်းအား အချပ်ပို (က) တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရသုံးမှန်းချေ ငွေစာရင်း ဦးစီးဌာန (နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ ဘတ်ဂျက်ဌာနခွဲ)၊ ဗဟိုစာရင်းအင်းအဖွဲ့၊ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာန (အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာ အခွန်ရုံးအပါအဝင်)၊ စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန၊ စီမံကိန်း စိစစ်ရေးနှင့် တိုးတက်မှု အစီရင်ခံရေး ဦးစီးဌာန နှင့် ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန တို့အား ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ထို့နောက် သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်၊ မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဗဟိုဘဏ်၊ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ငွေစာရင်းပူးပေါင်းကော်မတီ နှင့် နိုင်ငံတော် စီးပွားရေး ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်ရေးကော်မတီဝင်များအား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

သုတေသနတစ်လျှောက်လုံး အစဉ်မပြတ် ကူညီလမ်းညွှန်ပေးခဲ့သော Renaissance Institute မှ ဦးမျိုးမြင့်နှင့် ဦးစိုးဝင်းတို့ကိုလည်း စာရေးသူတို့မှ အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် ဤအစီရင်ခံစာအား အကြံပြု သုံးသပ်ပေး ခဲ့သော Nour Berro (သီးခြားလွတ်လပ်သည့် အတိုင်ပင်ခံ)၊ Patrick Heller (NRGI)၊ ဒေါ်ခင်မိုးမြင့် (Renaissance Institute)၊ Marcia Maurer (U.S. Treasury မှ အကြံပေး)၊ Declan McGee (DFID)၊ ဒေါ်မြနန္ဒာသင်း (Renaissance Institute)၊ Vidar Ovesen (NORAD) နှင့် Laura Robinson (Swale House Partners) တို့ကိုလည်း စာရေးသူတို့မှ ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

မာတိကာ

ဥယျာဇဉ် ၂

စာတမ်းအနှစ်ချုပ် ၃

နိဒါန်း ၇

နိုင်ငံပိုင် သဘာဝ သယံဇာတ ကုမ္ပဏီများ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု ၁၀

မြန်မာနိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှု ၁၂

- နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှု မူဘောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဆက်သွယ် ဆက်ဆံမှု ၁၄
- နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် ၂၂
  - အစိုးရစာရင်း ထားရှိမှု ၂၂
  - “အခြားစာရင်းများ” စီမံခန့်ခွဲမှု ၂၆
  - နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေး နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ၃၁
- နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ မူဝါဒချမှတ်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ် ၃၉

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း ၄၂

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း ၆၄

SEE စီမံအုပ်ချုပ်မှု စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များအား ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံများနှင့် နှိုင်းယှဉ် ချိန်ထိုးခြင်း ၇၄

- MOGE နှင့် MGE တို့၏ ဘဏ္ဍာရေး တောင့်တင်းမှု ၇၄
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ SEE ရငွေထိန်းသိမ်း ချန်ထားခြင်း စည်းမျဉ်း ၇၅
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု သတ်မှတ်ချက်များ ၇၇

မူဝါဒရေးရာ ရွေးချယ်စရာများ ၈၂

နောက်ဆက်တွဲ (က) ဤအစီရင်ခံစာအတွက် အချက်အလက် ရင်းမြစ်များ ၉၉

နောက်ဆက်တွဲ (ခ) မြင့်မားသည့်အဆင့်ရှိ အရေစွန့် ဆောင်ရွက်ရမှုများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်း သတင်းအချက်အလက်များ ၁၀၁

ဥပယျာဇဉ်

နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ပြည်သူ့လူထုအားလုံးမှ ပိုင်ဆိုင်ပြီး မည်သည့်နိုင်ငံတွင်မဆို အရေးပါသည့် အင်အားတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ (အများအားဖြင့် သယံဇာတ တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများ) သည် နိုင်ငံတော် ရငွေစုစုပေါင်း၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း ပတ်ဝန်းကျင်ခန့် အား နှစ်စဉ် ရှာဖွေပေးလျက်ရှိရာ ယင်းလုပ်ငန်းများသည် အထူး အရေးပါပေသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဥပဒေ အရ ယင်းစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများသည် စီးပွားရေးကဏ္ဍအမျိုးမျိုး တွင် တစ်ဦးတည်း ချုပ်ကိုင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ လုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိ နေပါသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစပြီး ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များ စီးပွားရေးဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်လာနိုင်ပြီး ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ် ကိုယ်ရပ်တည်လာနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ကာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ အမြစ်တွယ်ကာ အားနည်းလျက်ရှိသော တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု နှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု တိုးတက်စေရန်နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ယခုအချိန်အထိ မရှိသေးပေ။

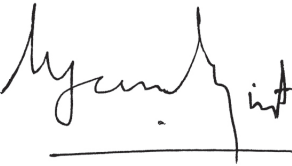
သာဓကအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ မြောက်များစွာအား ကိုင်တွယ်လျက် ရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ် အနည်းငယ်တွင် ယင်းလုပ်ငန်းများသည် ကျပ်ငွေ ထရီလျံနှင့်ချီပြီး ငွေသားမြောက်များစွာအား Other Accounts (အခြားငွေစာရင်း များ) တွင် သိမ်းဆည်းမိလျက် ရှိပါသည်။ ယင်းငွေစာရင်းများသည် အခြားအစိုးရ ငွေစာရင်းများနည်းတူ Union Fund Account

(ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေစာရင်း) အောက်တွင် ဖွင့်လှစ်ထားရှိ သော်လည်း သာမန် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် ရသုံးလုပ်ငန်းစဉ် အောက်တွင် မပါဝင်ပေ။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား မှန်ကန်စွာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်မှ သာ မြန်မာ့စီးပွားရေးအား တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။

သို့ဖြစ်၍ မိမိတို့ Renaissance Institute သည် Natural Resource Governance Institute နှင့် ပူးပေါင်းပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အထူးသဖြင့် သယံဇာတ တူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများအကြောင်း အလေးပေးကာ ဤသုတေ သနအား ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ မိမိတို့အနေဖြင့် သုံးသပ်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များအား ဤအစီရင်ခံစာတွင် တင်ပြခွင့်ရသည့်အတွက် ဝမ်းမြောက်မိပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် အကြံပြု တင်ပြထားသည့် အတိုင်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု၊ ယင်းတို့အပေါ် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု နှင့် လုပ်ငန်းများ ထိရောက်မှုတို့ အား တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဆိုလျှင် ကျပ်ငွေ ထရီလျံ နှင့်ချီပြီး ပိုမိုရရှိလာနိုင်ကာ နိုင်ငံအတွက် အရေးကြီးသည့် ပညာ ရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများတွင် ပိုမိုရင်းနှီး မြှုပ်နှံနိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပြုပြင်ပြောင်း လဲရေးနှင့် မြန်မာ့စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အရေးပါသော အကြောင်းအချက်နှင့် ပထမဦးဆုံး ခြေလှမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာစေရန် မျှော်လင့်မိပါသည်။

မျိုးမြင့်
ဥက္ကဋ္ဌ
Renaissance Institute

စာတမ်းအနှစ်ချုပ်

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် နှစ်စဉ် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်အား ထည့်ဝင်ပေးလျက်ရှိသည့်အပြင် ပြည်တွင်းစီးပွားရေးတွင်လည်း ယင်းပမာဏနှင့် ထပ်တူ သုံးစွဲလျက် ရှိပါသည်။ လက်ရှိတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကဏ္ဍမှအစ ချည်မျှင်နှင့် အထည်လိပ် ဘဏ်လုပ်ငန်းများအပါအဝင် သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးအဆုံး တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးကဏ္ဍ အများအပြားတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် နည်းဥပဒေများ ထိန်းကြောင်းနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာ အပ်နှင်းထားမှုများကြောင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် မြန်မာ့စီးပွားရေး၏ ပုံသဏ္ဍာန် နှင့် လားရာတို့အား များစွာ သက်ရောက်မှု ရှိပါသည်။

သို့ရာတွင် လက်ရှိအခြေအနေ၌ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် တိကျရှင်းလင်းသည့် တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများ မရှိသည့်အပြင် ယင်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်မှာလည်း နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများနှင့်ယှဉ်လျင် များစွာ နိမ့်ကျလျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်များမှစပြီး နိုင်ငံတော်သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ပရော်ဖက်ရှင်နယ် ဆန်လာစေခြင်း၊ ကော်ပိုရေးရှင်းများအဖြစ် အသွင်ပြောင်းလဲ ဖွဲ့စည်းခြင်း (သို့မဟုတ်) ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ခြင်း စသည့် ရည်မှန်းချက်များ ထားရှိကာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ပိုမိုလွတ်လပ်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပေးခဲ့ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် ရလဒ်အမျိုးအမျိုး ထွက်လာပါသည်။ တစ်ဖက်တွင် အရှုံးပေါ်နေသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုလုပ်လိုက်ခြင်းကြောင့် နိုင်ငံတော်၏ ဘဏ္ဍာငွေကြေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအား လျော့ချပေးနိုင်ခဲ့သည်။ မကြာသေးမီကလည်း အရှုံးပေါ်နေသည့် နိုင်ငံပိုင် စက်ရုံများ၏ ငွေလုံးငွေရင်း သုံးစွဲမှုများအား လျော့ချရန် လွှတ်တော်မှ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ကုန်ကျစရိတ်များမှာ အကြမ်းအားဖြင့် များပြားလျက်ရှိပြီး ထိရောက်စွာ လည်ပတ်နိုင်ခြင်း မရှိသည့်ပြင် လုပ်ငန်းများ၏ ဝင်ငွေတိုးတက်ရရှိမှုမှာလည်း အားနည်းလျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအား နိုင်ငံတော်မှ ထိထိရောက်ရောက် ထိန်းကြောင်းပေးနိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) မှ ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်များကြောင့် MOGE သည် အကျိုးတူ ကမ်းလွန်လုပ်ကွက်များတွင် ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀.၄၅ ရာခိုင်နှုန်းအတွင်းသာ ပိုင်ဆိုင်သော်လည်း ယင်းလုပ်ကွက်များ၏ နှစ်စဉ် ဓာတ်ငွေ့ရောင်းချမှုများ၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းအတွက် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်၊ အထူးကုန်စည်ခွန် နှင့် အကောက်ခွန်များအား ပေးဆောင်နေရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများကိုယ်စား MOGE သည် နိုင်ငံတော်သို့ အခွန်ငွေများ ပေးဆောင်နေရသည့်အတွက် MOGE ၏ နှစ်စဉ် ကုန်ကျစရိတ်မှာ ရှိသင့်ရှိထိုက်သည်ထက် များပြားနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ အလားတူ ပုံစံမျိုးကိုလည်း နိုင်ငံမြတ်ကျော် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း အကျိုးတူ ဆောင်ရွက်မှုတွင်လည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤ

ကဲ့သို့သော စာချုပ်ပါ အချက်များကြောင့် MOGE သည် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ကျပ်ငွေ ဘီလီယံ ၂၀၀ ကျော် ကုန်ကျခဲ့ပါသည်။ နောက်ထပ် ဥပမာတစ်ခုမှာ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းသည် ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် စုစုပေါင်း ရငွေ၏ ၇ % ကို တိုးပွားရရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သော်လည်း စုစုပေါင်း ကုန်ကျစရိတ်၏ ၂၉ % အထိ သုံးစွဲခဲ့ပါသည်။ ယင်းက နိုင်ငံခြားသားပိုင် ကမ်းလွန်ရေနံမြေအများစုက မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းပိုင် ကုန်းတွင်းရေနံမြေများထက် အမြတ်အစွန်း အမြောက်အများ ပိုမို ရရှိနေသည်ဟု သွယ်ဝိုက်ညွှန်းဆိုနေပါသည်။

ထို့အပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား မိမိခြေထောက်ပေါ်တွင် ရပ်တည် ဆောင်ရွက်လာနိုင်ရန် တွန်းအားပေးသည့်အနေဖြင့် လွန်ခဲ့သောနှစ်များတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအချို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် စိန်ခေါ်မှု အသစ်များသာ တိုး၍ ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေအောက်တွင် ရှိသော UFA-Other Accounts များသို့ နှစ်စဉ် အမြတ်ငွေမှ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းအား ပေးသွင်းထားရှိပါသည်။ ဤငွေများအား လုပ်ငန်းသုံးရင်းနှီးငွေများ ထုတ်ယူသုံးစွဲစေကာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ မိမိတို့၏ ငွေကြေးအင်အားအပေါ်တွင် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ရပ်တည်လာနိုင်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

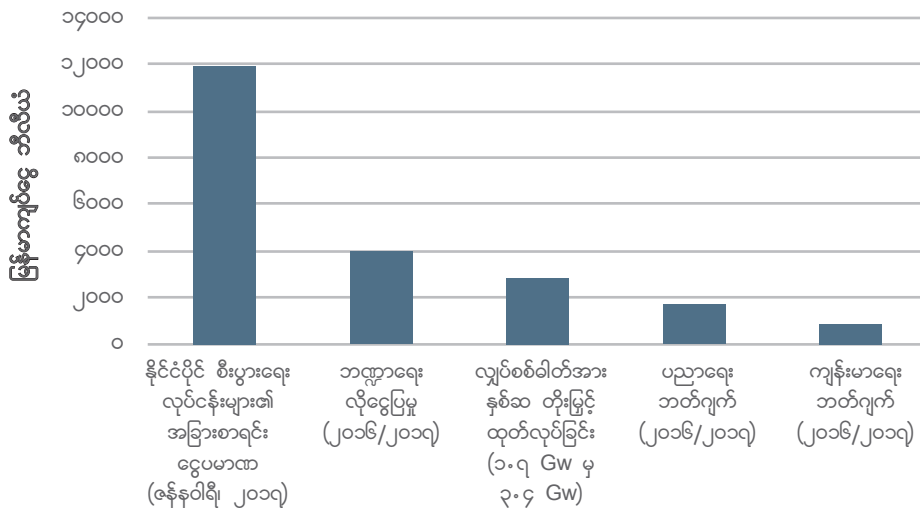
သို့သော် လက်ရှိတွင် အမြတ်အများဆုံး ရရှိနေသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် လုပ်ငန်းများ၏ အချို့သော ငွေလုံးငွေရင်း ကုန်ကျစရိတ်များအား သက်ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများမှ တဆင့် နိုင်ငံတော်မှ ဆက်လက်ကျခံပေးလျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် အမြတ်အစွန်းမရှိသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ နှစ်စဉ် အရှုံးနှင့် အသုံးများကို နိုင်ငံတော်မှ စိုက်ထုတ်ပေးနေသော်လည်း ယင်းတို့၏ Other Account တွင် ငွေများ သိမ်းဆည်းထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဘဏ္ဍာငွေ သိမ်းဆည်းထားရှိမှု စနစ်သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်လာရန် ဆိုသည့် နိုင်ငံတော်၏ ရည်မှန်းချက်အား အောက်ဖော်ပြပါ အချက်သုံးချက်ဖြင့် အဟန့်အတား ဖြစ်စေပါသည်။ (၁) အရှုံးပေါ်နေသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ယင်းတို့၏ ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် နိုင်ငံတော်အပေါ်တွင် ဆက်လက် မှီခိုနေနိုင်သောကြောင့် ပိုမို အမြတ်အစွန်းရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရန် မက်လုံးမရှိခြင်း၊ (၂) အမြတ်ရရှိသည့် လုပ်ငန်းများသည် ယင်းတို့၏ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်အတွက် နိုင်ငံတော်အပေါ်တွင် ဆက်လက် မှီခိုနေနိုင်သောကြောင့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် (ဥပမာ Drilling equipment စရိတ်) တို့အား ကျစ်ကျစ်လစ်လစ် စနစ်တကျ သုံးစွဲရန် မက်လုံးမရှိခြင်း၊ (၃) အမြတ်ရရှိသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ရသည့် အမြတ်ငွေများကို သိမ်းဆည်းထားနိုင်သည့်အတွက် အချို့လုပ်ငန်းများတွင် ယင်းအမြတ်ငွေသည် လိုအပ်သည်ထက် များစွာ ပိုမိုလျက်ရှိရာ လက်ရှိထက် ပိုမိုအမြတ်အစွန်းရရန် နှင့် ကုန်ကျစရိတ်လျော့ချ

ရန် အားထုတ်ဖို့အတွက် မက်လုံးမရှိတော့ပေ။

ဤစနစ်ကြောင့် Other Account များတွင် ငွေသားလက်ကျန် အများအပြား ရှိလျက်နေပေသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအထိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ Other Account များတွင် ငွေသား လက်ကျန် ကျပ်ငွေ ၁၁.၄၅ ထရီလီယံ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈.၆

နှစ်စဉ် လျော့နည်းလျက်ရှိပါသည်။ မိမိတို့၏ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုများ အရ ဤစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ပုံစံကြောင့် လွန်ခဲ့သော သုံးနှစ်တွင် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ တစ်နည်းအားဖြင့် နိုင်ငံတော်မှ ဝယ် နိုင်စွမ်း ပါဝါ (purchasing power) အားသည် အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၂ ဘီလီယံကျော် ဆုံးရှုံးနစ်နာခဲ့ရပေသည်။

ပုံ (က) နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ Other Accounts လက်ကျန်ငွေ ပမာဏအား အခြား ရသုံးငွေစာရင်း အချက်အလက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချက်

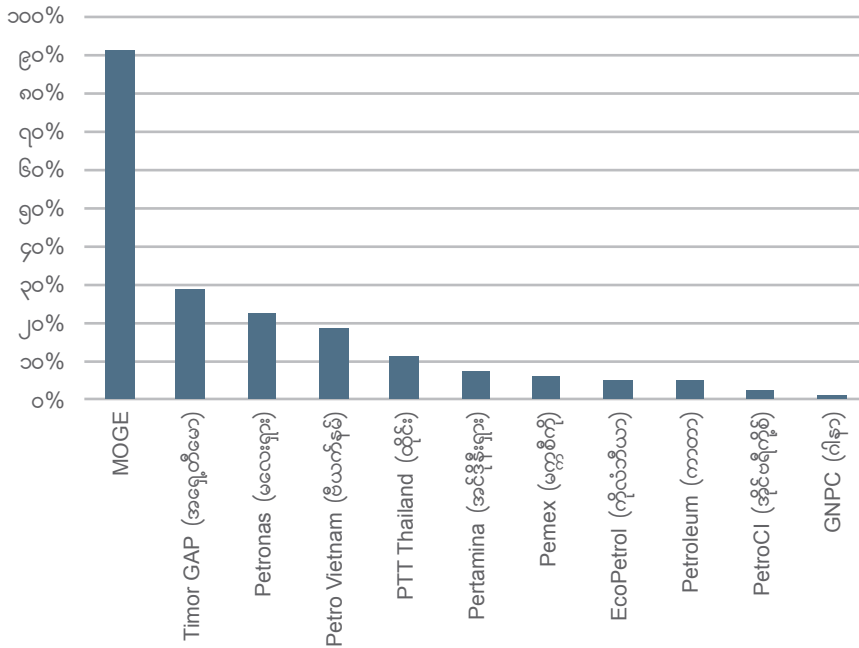
ဘီလီယံ) ရှိပေသည်။ ပုံ (က) တွင် ယင်းငွေပမာဏအား နိုင်ငံတော် ၏ ရသုံးစာရင်း အချက်အလက်အချို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

အရင်းမစိုက် လုပ်ပိုင်ခွင့် ရောင်းစားခြင်း (Rent collecting) သာ လုပ်နေသည့် သယံဇာတ တူးဖော်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များတွင် ငွေသား အများဆုံး သိမ်းဆည်းထားလျက် ရှိသည်။ ထို လုပ်ငန်းများသည် ပြည်တွင်းပြည်ပ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများနှင့် အကျိုး တူလုပ်ဆောင်သည့် လုပ်ငန်းများတွင် အမြတ်ဝေစုအား ရယူနေရုံ သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဤကဲ့သို့ ငွေသားအမြောက်အများ စုဆောင်း ထားရှိမိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အသီးအသီး၏ နိုင်ငံပိုင် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ကုမ္ပဏီများနှင့် ယှဉ်လျှင် MOGE မှ ထားရှိသော ငွေသားပမာဏသည် အများဆုံး ဖြစ်နေကြောင်း တွေ့ ရပါသည် (ပုံ (ခ) တွင် ကြည့်ရှုရန်)။ လက်ရှိ အသုံးစရိတ် အခြေ အနေ အတိုင်းသာဆိုလျှင် MOGE သည် ကုမ္ပဏီ၏ နောင် ၇ နှစ် စာ အသုံးစရိတ် ပမာဏကို ငွေသားဖြင့် သိမ်းဆည်းထားလျက်ရှိနေ ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေး လုပ်ငန်းသည်လည်း နောင် နှစ်ပေါင်း (၁၇၂) နှစ်စာ အသုံးစရိတ် ပမာဏအား ငွေသားဖြင့် သိမ်းဆည်းထားလျက် ရှိနေကြောင်း တွေ့ ရပါသည်။

ထို့ပြင် ဤ Other Account ငွေသားလက်ကျန်များအား မြန်မာ ကျပ်ငွေဖြင့် ထားရှိရမည်ဆိုသည့် ဘဏ္ဍာရေး စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ကြောင့် အတိုးရနိုင်မည့် နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပုံစံတစ်ရပ်ရပ် ဖြင့် မထားရှိသည့်အတွက် ယင်းငွေပမာဏ၏ အမှန်တန်ဖိုးသည်

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ယင်းတို့၏ ဝင်ငွေများအား စု ဆောင်းထားနိုင်မှု နှင့် ယင်းတို့၏ Other Accounts များ ထားရှိ မှုနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအား ချက်ခြင်း ဆောင်ရွက် နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် မိမိတို့ရရှိသည့် အမြတ်အား မည်သည့်ပမာဏအထိ သိမ်းဆည်းထားရှိခွင့်နှင့် မည် သည့်ပမာဏအား နိုင်ငံတော်မှ စိုက်ထုတ်ပေးမည် ဆိုသည်တို့ကို လုပ်ငန်းများ၏ မဟာဗျူဟာ လိုအပ်ချက်များအပေါ် မှီတည်ပြီး ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပေသည်။ ကျန်ငွေအားလုံးကို ပြည်သူ့လူထုအတွက် လူမှုဝန်ဆောင်မှုများ နှင့် အခြေခံ အဆောက် အဦများတွင် နိုင်ငံတော်မှ သုံးစွဲနိုင်ရန်အလို့ငှာ ထားရှိနိုင်ပေသည်။ ပိုလျှံစုဆောင်းငွေများကိုလည်း အတိုးရရှိနိုင်သော နိုင်ငံခြား ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု ပုံစံတစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် ထားရှိနိုင်ပေသည်။ ယင်းအချက်အလက် များအား ထင်သာမြင်သာ ရှိအောင် ပြည်သူ့လူထုအား ချပြသည့် အနေဖြင့် အွန်လိုင်းတွင် ထုတ်ပြန်နိုင်ပေသည်။ ထို့နောက် အခြား Other Account ငွေလက်ကျန်များကိုလည်း ပိုပြီး အကျိုးရှိသည့် နေရာများတွင် ပြောင်းလဲခွဲဝေ သတ်မှတ်နိုင်ပေသည်။ မိမိတို့၏ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုများအရ MOGE နှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း နှစ်ခုတို့မှ ပိုလျှံ စုဆောင်းငွေများနှင့်ပင် နောက်ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ပြည်ထောင်စု ရသုံးအတွက် ကျပ်ငွေ ၂.၈ ထရီလီယံကျော် ထွက်လာနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ပြောင်းလဲခွဲဝေ သုံးစွဲလိုက်သော်လည်း MOGE နှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတို့၏ လုပ်ငန်းများသည် ပုံမှန်လည်ပတ်နိုင်ပြီး ရှိသင့်ထိုက်သည့် ကုန်ကျစရိတ်များအား ဆက်လက်သုံးစွဲနိုင်ဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ (ခ) နိုင်ငံတကာ နိုင်ငံပိုင် ရေနံကုမ္ပဏီများ၏ ငွေသားနှင့် စုစုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှု အချိုးအား နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြချက် (၂၀၁၅ ခုနှစ် (သို့) ယင်းထက်နောက်ကျသောနှစ်များ)

သို့သော် အမြတ်ငွေသိမ်းဆည်းထားမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စည်းမျဉ်းများ ပြောင်းလဲဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ပိုမို ထိထိရောက်ရောက် လည်ပတ်လာနိုင်ပြီး အမြတ်စွန်း ပိုမိုရလာနိုင်မည်တော့ မဟုတ်ပေ။ နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရပေမည်။ (၁) နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း၊ (၂) နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား မဟာဗျူဟာ လုပ်ငန်းစဉ်များ နှင့် စွမ်းဆောင်မှု ရည်မှန်းချက်များ ဖော်ဆောင် ထားရှိစေခြင်း၊ (၃) နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် ထိန်းကြောင်းမှုအား ပိုမိုအားကောင်းလာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (၄) နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးအချက်အလက်များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအား ပိုမို ထင်သာမြင်သာ ရှိလာအောင် ပြည်သူ့အများအား ဖွင့်ပြပေးခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအား ဆောင်ရွက်ရပေမည်။

ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ - ၁၉၈၉ ခုနှစ် နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေအရ စီးပွားရေးကဏ္ဍ အချို့အား အစိုးရကသာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်ဆိုပြီး သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းကာ ယင်းကဏ္ဍများအား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား တစ်ဦးတည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် အာဏာကို အပ်နှင်းခဲ့သော်လည်း ထိုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များအား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားရှိခြင်း မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေအသစ်တစ်ရပ် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းကာ ဥပဒေအရ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်စေပြီး မူဝါဒချမှတ်မှုတွင်လည်း တသတ်မတ်တည်း ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် ထိန်းကျောင်းမည့် အဖွဲ့အစည်းများအား ယင်းလုပ်ငန်းများမှ အချက်အလက်များ ရယူရန် အတားအဆီး ဖြစ်နေသည့် ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများကိုလည်း ပြင်ဆင်ရပေမည်။ ဥပမာအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စာရင်းစစ်ချက် ရလဒ်အပြည့်

အစုံအား အများပြည်သူ ကြည့်ရှုခွင့် ရှိရမည်ဆိုပြီး ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချက်ရုံး ဥပဒေတွင် ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ စာရင်းများအား အများပြည်သူ ကြည့်ရှုနိုင်ခွင့် ရှိရမည်ဆိုပြီး ငွေရေးကြေးရေး အဖွဲ့အစည်းများ ဥပဒေတွင်လည်း ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ပါသည်။

မဟာဗျူဟာ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များ - အချို့ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် သတ်မှတ်ထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ရှိသော်လည်း အများစုမှာ လုပ်ငန်း ရည်မှန်းချက်များနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် သတ်မှတ်ချက်များ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ယင်းလုပ်ငန်းများ၏ လိုအပ်သည့် အသုံးစရိတ် ပမာဏမှာလည်း ရှင်းလင်းမှု မရှိသည့်အပြင် ယင်းလုပ်ငန်းများသည် မိမိတို့ ချမှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက်များ မည်ရွေ့မည်မျှ အကောင်အထည် ဖော်နေသည်ကိုလည်း နိုင်ငံတော်အစိုးရ အနေဖြင့် စောင့်ကြည့်ရန် အခက်အခဲ ရှိလာပေသည်။ သို့အတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်လာရန် ရှင်းလင်းပြီး ကိန်းဂဏန်းများဖြင့် ဖော်ပြထားသော တိကျသော အချိန်သတ်မှတ်ချက် ပါဝင်သည့် ရည်မှန်းချက်များ ထားရှိရန် အလွန် အရေးကြီးပေသည်။

ပိုမိုအားကောင်းသော ထိန်းကြောင်းမှု - လက်ရှိတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ ဆောင်ရွက်မှုများကို စောင့်ကြည့်ပေးရသည့် ဌာနအဖွဲ့အစည်းများ အများအပြားရှိသော်လည်း အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခု သီးခြားဆောင်ရွက်နေပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အားနည်းသည့်အပြင် ဥပဒေအရ ရှင်းလင်းသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် စောင့်ကြည့်ထိန်းကြောင်းမှုအခန်းကဏ္ဍတွင် အားနည်းလျက်ရှိပေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများသည် မိမိတို့လက်အောက်ရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ နိုင်ငံတော်မှ ချမှတ်ထားသော မူဝါဒ ရည်မှန်းချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်နေမှု ရှိမရှိကို စောင့်ကြည့် ထိန်းကျောင်းပေးရန် တာဝန်ရှိပေ

သည်။ သို့သော် ဝန်ကြီးဌာနများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ထိုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု ဆောင်ရွက်ရာတွင် လွတ်လပ်မှုပေးထားပြီး တစ်ခါတရံ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းတွင် ထိုလုပ်ငန်းများကို ကိုယ်စားပြုပေးနေရသည့် အနေအထားတွင် ရှိနေသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအား စနစ်တကျ စစ်ဆေးပြီး ယင်းစီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ စီမံခန့်ခွဲရေး အရာရှိများအား ခန့်ထားခြင်း (သို့) တာဝန်မှ ရပ်စဲခြင်း နှင့် လုပ်ငန်းအား စနစ်တကျ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင်လည်း လုံလောက်သည့် အခွင့်အာဏာ၊ သတင်းအချက်အလက် အပြည့်အစုံနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု မရှိပေ။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ စာရင်းစစ်မှုများ ဆောင်ရွက်သော်လည်း စွမ်းဆောင်ရည်ဆိုင်ရာ စာရင်းစစ်ခြင်းများ (performance audits) အား မလုပ်ဆောင်နိုင်သေးပါ။ ထို့ပြင် လက်ရှိတွင် စာရင်းစစ်ချက် အပြည့်အစုံအား ဖတ်ရှုနိုင်သည့် အမြင့်ဆုံး တာဝန်ရှိသူမှာ ထိုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ သက်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှု ဒါရိုက်တာများသာ ဖြစ်သည်။

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သင့်ပါသည်။ (၁) စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (သို့မဟုတ်) အခြား လွတ်လပ်သော ပညာရှင်ဆန်သည့် အဖွဲ့အစည်း အသစ်တစ်ခုခုအား တာဝန်ပေးကာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီမှု ရှိ၊ မရှိ နှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်အပြင် လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းစီ၏ ရသုံး အချက်အလက်များအား စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးစေခြင်း၊ (၂) နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများအား ယင်းတို့၏ အချက်အလက်များကို သက်ဆိုင်ရာ ထိန်းကြောင်းစောင့်ကြည့်သည့် ဌာနများထံ ပိုမို ပေးပို့စေခြင်း၊ (၃) နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် လွတ်လပ်သည့် ဒါရိုက်တာ ဘုတ်အဖွဲ့များအား ဖွဲ့စည်း တာဝန်ပေးခြင်း၊ (၄) နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား လွတ်လပ်သည့် တတိယ စာရင်းစစ်အဖွဲ့များဖြင့် စာရင်းစစ်ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ပိုမိုပွင့်လင်းမြင်သာမှု - လက်ရှိတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအား

ပြည်သူများမှ အနည်းငယ်သာ သိရှိရပေသည်။ Natural Resource Governance Institute မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်သော သယံဇာတ အုပ်ချုပ်စီမံမှု အညွှန်းကိန်း (Resource Governance Index 2017) အရ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအချက်တွင် MOGE သည် နိုင်ငံတကာ အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီပေါင်း ၅၂ ခုအနက် အဆင့် ၃၆ သာ ချိတ်ဆွဲခဲ့သည်။ အခြားနိုင်ငံတကာ နိုင်ငံပိုင် သယံဇာတ တူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီပေါင်း ၂၂ ခုအနက် မြန်မာ့ကျောက်မျက်လုပ်ငန်းမှာ အဆင့် ၂၁ တွင် ရှိသည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိခြင်းကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ ထိန်းကြောင်းစောင့်ကြည့်သည့် ဌာနများအနေဖြင့် ယင်းတို့၏ တာဝန်အား ပိုမိုကျေပွန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သကဲ့သို့ အစိုးရနှင့် ပြည်သူလူထု အကြားတွင်လည်း ယုံကြည်မှု ပိုမိုတိုးတက် ရရှိလာနိုင်ပေသည်။ ပထမဦးဆုံး ခြေလှမ်းအနေဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ချီလီနိုင်ငံမှ Codelco၊ အိန္ဒိယမှ Indian Oil နှင့် ထိုင်းမှ PTT Thailand ကဲ့သို့ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် နှစ်စဉ် အစီရင်ခံစာများအား နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများအတိုင်း ပြုစု ထုတ်ပြန်သင့်ပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် အထက်ဖော်ပြပါပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ကျပ်ငွေ ထရီလီယံပေါင်းများစွာ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့အပြင် ဤပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများသည် နောင်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကော်ပိုရေးရှင်းအသွင် ပြောင်းလဲခြင်း (သို့မဟုတ်) ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) လုံးဝရောင်းချခြင်း စသည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးတို့အား နိုင်ငံတော်မှ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ဝင်ငွေပိုမိုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ်အား လျှော့ချခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သော တဆင့်ခံ လုပ်ပိုင်ခွင့် (sub contract) များ ချပေးသည့်စနစ် ထားရှိခြင်း လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်စေခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်မှုစွမ်းရည် မြှင့်တင်စေခြင်း စသည့် ဤအစီရင်ခံစာတွင် တင်ပြထားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ရေရှည်တွင် မိမိခြေထောက်ပေါ် မိမိ ရပ်တည်လာနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်လိမ့်မည် ဖြစ်ပါပေသည်။

နိဒါန်း

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးတွင် အရေးကြီးသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။ ပထမအချက်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးမှ သည် အထည်အလိပ်၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းများမှသည် သဘာဝ သယံဇာတ ကဏ္ဍများအထိ ကဏ္ဍတိုင်းနီးပါးတွင် ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ဝန်ထမ်း ၁၄၅၀၀၀ ကို အလုပ်ပေးထားနိုင်ပြီး ပြည်တွင်းထုတ်ကုန်တန်ဖိုး၏ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်း ကျော်ကျော်ကို အစိုးရ ဘဏ္ဍာငွေအဖြစ် ရှာဖွေ စုဆောင်းပေးနိုင်ကာ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ယင်းတန်ဖိုးနှင့် တူညီသော ငွေကြေးကို ပြည်တွင်းစီးပွားရေးတွင် သုံးစွဲလျက်ပါသည်။^၁

ဒုတိယအချက်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အဓိကအားဖြင့် အခွန်အကောက်များ ကောက်ခံခြင်းနှင့် အခြားရငွေ စီးဆင်းရာ လမ်းကြောင်းများမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရသို့ ဘဏ္ဍာငွေ တိုက်ရိုက် ဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် ကုန်သွယ်ခွန် ပေးသွင်းခြင်း၊ ဝင်ငွေခွန် ပေးသွင်းခြင်းနှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ခြင်း/အစုပေါင်း အမြတ်ငွေ ပေးသွင်းခြင်းတို့မှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတော်ရငွေ စုစုပေါင်း၏ ခန့်မှန်းခြေ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ပုံမှန် ထည့်ဝင်လျက် ရှိပါသည်။ ဤငွေများတွင် ပိုင်ဆိုင် ရင်းနှီးငွေပေါ်မှ ပြန်ရငွေများ၊ ဆက်သွယ်ရေး လိုင်စင်ကြေးများနှင့် ရေနံ၊ ဓါတ်ငွေ့၊ ဓါတ်သတ္တုနှင့် ကျောက်မျက်ကဏ္ဍများတွင် တွင်းဝွန် (royalties) များနှင့် အမြတ်ခွဲဝေပေးမှုများ ပါဝင်ပါသည်။ တွင်းဝွန် (ဝါ) ခိုင်ကြေးများနှင့် အမြတ် ခွဲဝေပေးမှုများကဲ့သို့ ရငွေများကို အခြားနိုင်ငံများ၌ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန သို့မဟုတ် အလားတူ ဌာနတို့မှ တိုက်ရိုက် ကောက်ခံပါသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ယင်းငွေများကို နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ကောက်ခံ၍ တစ်ခါတရံ စီမံခန့်ခွဲကြပါသည်။ အမှန်တကယ်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အများစု၏ ရငွေများမှာ လက်ရှိတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ထုတ်လုပ်သည့် ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ရောင်းချခြင်းမှ ရရှိသည့် ရငွေများထက် သွယ်ဝိုက် လုပ်ငန်းရပ်များအား ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း (ဥပမာ - ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများက လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများမှ အမြတ်ဝေစုများနှင့် တယ်လီဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းလိုင်စင် အခကြေးငွေများ) စသည်တို့မှ အဓိက ရရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တတိယအနေဖြင့် လက်ရှိ ဥပဒေအရ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် မြန်မာ့စီးပွားရေး၏ ပုံစံ နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အပေါ်တွင် သြဇာသက်ရောက်မှု တော်တော်များများ ရှိပေသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းများသည် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရငွေ၏ ကျန်ရှိသည့် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ဖြည့်ဆည်းပေးနေသည့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ လုပ်ငန်းများ (အများအားဖြင့် သဘာဝ သယံဇာတကဏ္ဍ လုပ်ငန်းများ) ကိုလည်း ဥပဒေအရ ကြီးကြပ်နေရုံသာမက ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို လည်း ပုံဖော်ပေးလျက်ရှိပါသည်။^၂ ဥပမာ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ပုဂ္ဂလိက ဖက်စပ် မိတ်ဖက်လုပ်ငန်းများကိုယ်စား မြန်မာ

နိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မရှင်သို့ အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ကို ထောက်ခံ အကြံပြုပေးခဲ့ပါသည်။ ယင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်သည့်ကုမ္ပဏီများ အလုပ်လုပ်နေကြသည်၊ နိုင်ငံတော်က ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ရငွေမည်မျှ ကောက်ခံမည် စသည်တို့ကို ပိုင်းဖြတ်ရာ၌ အရေးပါသည့် အကြောင်းရင်းခံများ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် မကြာခဏ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ ကုမ္ပဏီများနှင့် ချုပ်ဆိုထားသော ကန်ထရိုက်စာချုပ်များအပေါ် လိုက်နာမှု ရှိမရှိ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးလျက် ရှိပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရာ၌ ငွေကြေး ရငွေများကိုသာမက ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သူများ၏ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေး ထိခိုက်မှုများအပေါ် လိုက်နာမှုများကိုပါ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးမှုများ ပါဝင်ပါသည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများတွင် တစ်ဦးတည်း ထိန်းချုပ်ထားနိုင်မှုကြောင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ တိုင်းပြည်၏ political economy တစ်ခုလုံးအပေါ် အချိုးအစား မညီမျှသည့် သြဇာသက်ရောက်မှု ပေါ်ပေါက်စေပါသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေနှင့် တွေ့နေမြင်နေကြ အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းလုပ်ဟန်များအရ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် လုံးဝနီးပါး ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်ဖြတ်ခွင့်ဖြင့် ဆက်သွယ်ရေး၊ လေကြောင်းနှင့် ရထား သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ သစ်လုပ်ငန်း၊ ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓါတ်ငွေ့၊ ကျောက်မျက်နှင့် ဓါတ်သတ္တု တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရောင်းဝယ်ရေး စသည်တို့ ပါဝင်သည့် စီးပွားရေးကဏ္ဍ ၁၂ ခုတွင် ကန်ထရိုက်စာချုပ်များနှင့် လိုင်စင်များ ထုတ်ပေးခွင့် ရှိနေပါသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ဥပမာ ကုန်းတွင်းရေနံမြေများအား လုပ်ငန်းနယ်မြေ ကန်ထရိုက်များ ပေးခြင်း၊ ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေး လိုင်စင်များ၊ သစ်ထုတ်လုပ်ရေး လိုင်စင်၊ တယ်လီဖုန်း ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ဆောင်မှု လိုင်စင်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု မပြုလုပ်နိုင်ပဲ ထုတ်ပေးခဲ့ကြပါသည်။ လက်တွေ့အားဖြင့် ကန်ထရိုက်စာချုပ်များသည် အရည်အချင်း အမြင့်ဆုံး သို့မဟုတ် စွမ်းဆောင်ရည် မြင့်မားသည့် ကန်ထရိုက်တာထံသို့ အမြဲ ရောက်ရှိသည်မဟုတ်ပဲ တစ်ခါတရံ နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး စဉ်းစားပေးမှုအပေါ် အခြေခံပြီး ခွဲဝေချထားခဲ့ပါသည်။ အတိုချုပ်အားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကန်ထရိုက် ချထားပေးမှုနှင့် လိုင်စင် ချထားပေးမှု အခွင့်အာဏာ အခန်းကဏ္ဍမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်သူတို့မှ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များအား မည်သူတို့အား ပေးမည်၊ မည်သူတို့အား မပေး ဆိုသည်ကို ပိုင်းဖြတ်ပေးပြီး စီးပွားရေး လက်ဝါးကြီးအုပ်သူများနှင့် ထိုကွန်ရက်များကို တောင့်တင်းခိုင်မာပြီး ဘောင်ဝင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။

သဘာဝ သယံဇာတ နှင့်ဆိုင်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အထူးသဖြင့် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲကြသည့် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE)၊ မြန်မာ့ ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (MGE) ၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း (MTE)၊ အမှတ် (၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း (ME 1)၊ အမှတ် (၂) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း (ME 2)၊ မြန်မာ့ ပုလဲထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (MPE) စသည့် လုပ်ငန်းများသည် အရေးကြီးသည့်အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ပြည်ထောင်စုသို့ လွှဲပြောင်းပေးငွေများနှင့် တည်ဆဲဥပဒေ နှင့် စည်းမျဉ်းများအား စည်းကြပ်ရသည့် တာဝန်များမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုငွေကြေးရငွေများ၏ ခန့်မှန်းခြေ သုံးပုံနှစ်ပုံကို တိုက်ရိုက် ထည့်ဝင် သို့မဟုတ် စီမံလျက်ရှိပါသည်။

၁။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ထုတ်ပြန်သော Myanmar: Public Expenditure Review (2015) ပါ အချက်အလက်များအား ကိုးကားထားပါသည်။
၂။ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ ရရှိသော ဘဏ္ဍာရငွေ အချက်အလက်များအား ၂၀၁၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ EITI အစီရင်ခံစာနှင့် ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန၏ နှစ်စဉ် ထုတ်ပြန်သော အခွန်ထမ်းကြီးများ စာရင်းများမှ ရရှိပါသည်။

ထို့ပြင် နှစ်ပေါင်းများစွာတိုင်အောင် အမြတ်အစွန်း ရရှိလျက်ရှိသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ရှိသော်လည်း အများစုမှာ နိုင်ငံ ဘဏ္ဍာ၏ အလွန်ဆိုးဝါးသော ယိုပေါက်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်လျက်ရှိပါ သည်။^၃

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သယံဇာတတူးဖော်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များသည် တန်ခိုးကြီးပေသည်။ အကြောင်းတစ်ခုမှာ လက်ရှိ နိုင်ငံ ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဥပဒေက ၎င်းတို့အား သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းကဏ္ဍများအပေါ် လက်ဝါးကြီးအုပ်ခွင့် ပေးထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် အရေး ပါသည့် အခွင့်အရေးများနှင့် အခွင့်အလမ်းများ ရှိသော်လည်း ၎င်း တို့သည် အစိုးရအဖွဲ့၊ လွှတ်တော်နှင့် အများပြည်သူတို့သို့ ဆီလျော် ညီညွတ်သည့် အစီရင်ခံခြင်း အပါအဝင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အအောင်မြင် ဆုံး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးကုမ္ပဏီများက လိုက်နာကျင့်သုံးသော အပြန်အလှန် စစ်ဆေး ချိန်ညှိခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိပါ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဝင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ကြီးကြပ်ရန် အဖွဲ့များ တည်ရှိသော်လည်း လက်တွေ့တွင် ဤစွမ်းပကား ကြီး မားသည့် လုပ်ငန်းများအား စစ်ဆေးရန်နှင့် အများပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ၎င်းတို့မှ သယ်ပိုးဆောင်ရွက်နေမှု ရှိ မရှိကို ထိန်း သိမ်းရန် လိုအပ်သည့် ဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများ၊ ဩဇာ သက်ရောက်နိုင်မှု သို့မဟုတ် အရင်းအမြစ်များ ခွင့်ပြု အပ်နှင်းထား ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

သဘာဝ သယံဇာတ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အခြား သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကွဲပြားခြားနားပြီး ၎င်းတို့ ရရှိသည့် ရငွေ အမြောက်အမြားသည် တီရုပ် ထုတ်လုပ်ခြင်း သို့ မဟုတ် ရေနံစိမ်းအား သန့်စင်ချက်လုပ်ပြီး လောင်စာဆီထုတ်လုပ်ခြင်း ကဲ့သို့သော ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းရပ်များမှ ရရှိခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ ငှား ရမ်းခ ကဲ့သို့ ထုတ်လုပ်မှုမဟုတ်သော ရငွေများမှ ရရှိခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ဘဏ္ဍာရေးအမြင်သက်သက်မှ ကြည့်လျှင် သဘာဝ သယံ ဇာတ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ပြည်ထောင်စုကိုယ်စား ရသင့်ရထိုက်သည့် အခွန်အကောက် အမြောက်အမြားကို ကောက် ခံပေးနေခြင်းသာဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်အတွက် တန်ဖိုးရှိသော ထုတ် လုပ်မှုကို ပြုလုပ်သည့် လုပ်ငန်းများ မဟုတ်ကြပေ။ ဤအစီရင်ခံစာ နောက်ပိုင်းတွင် တင်ပြထားသည့်အတိုင်း မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ကုန်းတွင်း ရေနံထုတ်လုပ်မှု ဌာနခွဲ ကဲ့သို့ သဘာဝ သယံဇာတ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် ဌာနခွဲများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် လုပ်

ငန်းဆောင်ရွက်မှု အားနည်းခြင်း သို့မဟုတ် အမြတ်အစွန်း မရရှိ ခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

အစိုးရ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများသည် အန္တိမ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်သော အရှုံးပေါ်နေသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအား ကော်ပိုရိတ်လုပ်ငန်းအဖြစ် ကူးပြောင်းရေး သို့ မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုလုပ်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်ချက်ထား ဆောင် ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်မှုများတွင် ယနေ့အချိန် ထိ ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းခြင်း ဖော်မြူလာအား ပြောင်းလဲမှု သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်အား ငွေကြေးဆုံးရှုံးမှုကို အနည်းဆုံး ဖြစ်စေရန်တို့ကိုသာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစတင်၍ တိုးတက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ တာဝန်ခံမှု နှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု အားနည်းခြင်းနှင့် ဆိုးဆိုးဝါးဝါး အရှုံးပေါ်နေသည့် လုပ်ငန်းများအား ပြည်ထောင်စုမှ ထောက်ပံ့ စိုက်ထုတ်ပေးနေရသည့် အဓိက စိန်ခေါ်ချက်များကို ဦးတည် ဖြေ ရှင်းပေးနိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။ ငွေကြေးအမြောက်အမြားသည် နိုင်ငံ ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ “ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေစာရင်း- အခြားစာရင်းများ” (UFA - OA) ဟု ခေါ်သော အကျိုးမရှိသည့် ထိန်းသိမ်းမှုသို့ လွှဲပြောင်းခဲ့ကြသော်လည်း ပြည်ထောင်စုက အရှုံး များကို ဆက်လက်တာဝန်ယူနေရပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံအတွက် လိုအပ်နေသည့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး သို့မဟုတ် အခြေခံ အဆောက်အအုံ ကဲ့သို့သော နေရာများတွင် မသုံးစွဲနိုင်လျက်ရှိပေ သည်။ ဤအစီရင်ခံစာ၏ အပိုင်း (၂) တွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း အရှုံးပေါ်သည့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အစိုးရ ၏ ထောက်ပံ့စိုက်ထုတ်ပေးမှုကို ဆက်လက်မီခိုလျက် ရှိကြသော် လည်း အချို့သော အမြတ်ပေါ်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အမြတ်အစွန်းထဲမှ ကြီးမားသောရာခိုင်နှုန်းကို “ဘတ်ဂျက်ပြင်ပ” တွင် ထိန်းသိမ်းထားကာ အပြည့်အဝ မိမိဘာ သာ ရပ်တည်သော လုပ်ငန်းများ ဖြစ်လာကြပြီး စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာ ရေးဝန်ကြီးဌာနအပေါ် တာဝန်ခံမှု နည်းပါးလာပါသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ကုန်ကျစရိတ် မြင့်မားမှု၊ ရငွေ တိုးတက်ရရှိမှု အားနည်းခြင်း နှင့် တာဝန်ခံ တာဝန်ခံမှု အားနည်း သော ကန့်ထရိုက်စာချုပ်များ ခွင့်ပြုပေးမှုများ စသည့် အရေးကြီး သော စိန်ခေါ်မှုများ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိပါသည်။

ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် ဤစိန်ခေါ်ချက်များကို ကောင်းစွာ သဘောပေါက်နားလည်ပြီး ယင်းတို့ကို ဖြေရှင်းရန်လည်း သံဓိဋ္ဌာန် ချမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာသည် ပြည် ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ လက်ရှိပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အစီအစဉ် အား အထူးသဖြင့် အမြတ်အစွန်းရရှိသည့် သယံဇာတ တူးဖော်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ပိုမို ကောင်းမွန်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် များအား ပိုမိုတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများ ကို မီးမောင်းထိုးပြပေးရန် ကြိုးပမ်းထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အစီရင်ခံ စာတွင် အဆိုပြုထားသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံ ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အရင်းအမြစ်အသစ်များမှ ကျပ်ငွေ ထရီလီယံပေါင်းများစွာ ငွေကြေးဖြည့်တင်းပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

အစိုးရ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အရေးကြီးသော လစ်ဟာချက်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ထားသည့် NREGI ၏ “အခွင့်ထူးခံ တံခါးပျားများ - မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင်ရေနံ၊ ဓါတ်ငွေ့ နှင့် ဓါတ်သတ္တုလုပ်ငန်းများ” စာတမ်းအပေါ်တွင် အခြေခံပြီး ဤအစီရင်ခံစာသည် နိုင်ငံပိုင် စီး ပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအား လေ့လာသုံးသပ်ထားပါသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း

၃။ စီမံဘဏ္ဍာဝန်ကြီးဌာန၊ ရသုံးဦးစီးမှ အချက်အလက်များအရ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၃၂ ခုအနက် ၈ ခုသာ အရှုံးပေါ်လျက်ရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ သတ်မှတ်မှုမှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ငွေစာရင်းများကြောင့် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ် ငန်းများ၏ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်က ကျခံပေးသည့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များသည် လက်ကျန်ရှင်းတမ်း တွက်ချက်ရာ၌ ပါဝင်ခြင်း မရှိပါ။ ပြည်ထောင်စုမှ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများသို့ လွှဲပြောင်းပေးငွေများသည်လည်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ ရငွေအဖြစ် တွက်ချက်နိုင်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် သဘာဝ သယံဇာတ အရင်းအမြစ် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ အမြတ် များသည် အမြားနိုင်ငံများ၌ အမြတ်ဝေစုနှင့် လိုင်စင် အခကြေးငွေများ ကဲ့သို့ နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီ၏ ရငွေအဖြစ် သာမန်အားဖြင့် သတ်မှတ် တွက် ချက်ခြင်း မပြုသော ရငွေရေစီးကြောင်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ရငွေ တွက်ချက်ရာတွင် ပါဝင်နေသည့်အတွက် ယင်းလုပ်ငန်းများမှ ရှိသင့်သည့်ထက် မောင်းပွနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အစီရင်ခံစာတွင် အဆိုပြုထားသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အရင်းအမြစ် အသစ်များမှ ကျပ်ငွေ ထရီလီယံပေါင်းများစွာ ငွေကြေးဖြည့်တင်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

များ၏ မိမိတို့၏ပန်းတိုင်ကို အရောက်လှမ်းနိုင်စေရုံသာမက (တိုင်း ပြည်အတွက်) အကျိုးရှိသည့် နေရာများတွင် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ငွေကြေးပိုမို သုံးစွဲနိုင်ဖို့ရန် ရငွေထိန်းသိမ်းမှု စည်းမျဉ်းအသစ်များ အတွက် မူဝါဒရွေးချယ်စရာအသစ် အချို့ကိုလည်း အကြံပြု တင်ပြ ထားပါသည်။ ထို့နောက် ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေ- အခြားစာရင်းများ (သီးသန့်ငွေစာရင်း) ကို လေ့လာထားကာ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် စီမံ ခန့်ခွဲမှုနှင့် ငွေလက်ကျန်များ ပြန်လည်ခွဲဝေပေးမှုအတွက် ရွေးချယ် စရာများကို အဆိုပြုထားပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အုပ်ချုပ်မှု နည်းစနစ်အသစ် (ဥပဒေသစ်တစ်ရပ်)၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရေး မူဘောင်နှင့် ထုတ် ဖော်အသိပေးရေး (ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ) လိုအပ်ချက် အသစ် များအား အဆိုပြုနိုင်ရန် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စီမံခန့် ခွဲမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု စသည့် ကိစ္စရပ်များ အား လေ့လာသုံးသပ်ထားပါသည်။

စာတမ်း၏ အပိုင်း (၁) တွင် သဘာဝ သယံဇာတ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီ များ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို တင်ပြထားပြီး ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ၎င်းလုပ်ငန်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာအကဲဖြတ် စိစစ်နိုင်မည်ကို မီးမောင်းထိုး ပြသထားပါသည်။ အပိုင်း (၂) တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စီမံ အုပ်ချုပ်မှုကို သုံးသပ်ထားပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ နှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအကြား ဘဏ္ဍာရေး ဆက်ဆံမှု၊ နိုင်ငံပိုင်

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲပုံ၊ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှ ထိန်းသိမ်းထားသည့် ငွေများအား စီမံခန့်ခွဲပုံ၊ လုပ် ငန်းလုပ်ဆောင်ချက်များအား ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာ မှု စသည်တို့ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဆုံးဖြတ် ချက်ချမှတ်ခြင်းတို့ကိုလည်း အပိုင်း (၂) တွင် တင်ပြထားပါသည်။ ထို့နောက် အပိုင်း (၃) တွင် အမြတ်ပေါ်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအား လေ့လာမှုအဖြစ် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်း ဝယ်ရေးလုပ်ငန်း စသည့် လုပ်ငန်း ၂ ခုတို့၏ ဘဏ္ဍာရေးများနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအား နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း လေ့လာတင်ပြထား ပါသည်။ ဤအပိုင်းတွင် အခြားသယံဇာတ တူးဖော်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးများကိုလည်း အကျဉ်းစစ်ဆေး ထားပါသည်။ အပိုင်း (၄) တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ် ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးများ နှင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကို အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုး တင်ပြထားပါ သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် အပိုင်း (၅) တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေး ရှာဖွေသုံးစွဲခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတို့ လွှမ်းခြုံပါဝင်သည့် ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုပေါ်တွင် မူဝါဒရွေးချယ်စရာ စာရင်းအား အကြံပြုတင်ပြ ထားပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် သဘာဝ သယံဇာတ ကုမ္ပဏီများ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု

နိုင်ငံပိုင် သဘာဝ သယံဇာတ ကုမ္ပဏီများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာနှင့် စီးပွားရေးရာအတွက် ကြီးမားသော သက်ရောက်မှုများ ရှိပေသည်။ NRGi ၏ “အခွင့်ထူးခံ တံခါးမျိုးများ - မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင်ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့ နှင့် ဓာတ်သတ္တုလုပ်ငန်းများ” အစီရင်ခံစာတွင် အလေးထား ဖော်ပြသည့် အချက်မှာ ကောင်းမွန်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုရှိသည့် အစိုးရ၏ နိုင်ငံပိုင် သဘာဝ သယံဇာတ ကုမ္ပဏီများသည် -

“(...) နိုင်ငံစီးပွားရေးအတွက် ရငွေများ တိုးပွားစေခြင်း၊ ကာလရှည် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်မှုကို တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေခြင်း နှင့် ကျယ်ပြန့်ကောင်းမွန်သည့် ဆင့်ပွား အကျိုးကျေးဇူးများ စသည် တို့ကို တွန်းအားပေးမည့် အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာများကို ထိရောက် ကျယ်ပြန့်စွာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပေသည်။ အကယ်၍ ယင်းတို့၏ လုပ်ငန်း စီမံကိန်းများကို စီမံခန့်ခွဲမှု မပြုနိုင်လျှင် သို့မဟုတ် ကန်ထရိုက်တာများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်ကို ဖိစီးစီး မကြီးကြပ်နိုင်လျှင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ ရှာဖွေရေး၏ ယိုပေါက်ကြီးတစ်ခုသဖွယ် ဖြစ်လာနိုင် ပေသည်။ ၎င်းတို့သည် (...) မြောက်များလှစွာသော ရငွေလမ်း ကြောင်းများကို ကိုင်ထားပြီး သာမန် ဘတ်ဂျက် လုပ်ငန်းစဉ်များမှ တစ်ဆင့် မသွားပဲ ထိုရငွေများကို ပြန်လည်သုံးစွဲခြင်းအားဖြင့် “စင် ပြိုင်အစိုးရငွေတိုက်” တစ်ခုအလား ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ အဆိုးဝါး ဆုံးမှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများ မြစ်ဖြားခံရာ ဖြစ်လာပြီး သဘာဝ သယံဇာတများမှ ရရှိသော ငွေ ကြေးနေများသည် အများပြည်သူ ကောင်းစားရေးအတွက် ပြန်လည် အသုံးချမည့်အစား နီးစပ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များ (သို့မဟုတ်) ကုမ္ပဏီများကို ချမ်းသာကြွယ်ဝစေသည့် အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။”

ထိုအစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီ များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများအား အသေးစိတ် လေ့ လာတင်ပြထားပါသည်။ မိမိတို့သည် ထိုအချက်များကို ဤနေရာ တွင် ထပ်မံဖော်ပြမည် မဟုတ်ပါ။ ယင်းအစား ရေနံ၊ ဓာတ်ငွေ့၊ ဓာတ်သတ္တုနှင့် သစ်တောကဏ္ဍများတွင် လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်နေကြ သည့် သဘာဝသယံဇာတ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် အကြောင်း ရင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် တမူထူးခြားလျက်ရှိကြောင်းကို မီးမောင်းထိုး တင်ပြလိုပါသည်။ ပထမဦးစွာ ၎င်းလုပ်ငန်းများသည် အခြားနိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများနှင့်မတူပဲ economic rents များ ရရှိလျက်ရှိသော ကဏ္ဍများတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလို သည်မှာ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်များထက်ပိုသော အမြတ် များ သို့မဟုတ် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းမှ မဟုတ်ပဲ ရပိုင်ခွင့် (ရင်း နီးပစ္စည်း) အပေါ် ကောက်ခံခြင်းမှ ရရှိသည့် အမြတ်များကို ဆိုလို ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် သယံဇာတ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများသည် နှစ်စဉ် အလွန်ကြီးမားသည့် အမြတ်များ ရရှိကြပါသည်။ ဥပမာ မလေးရှားနိုင်ငံမှ “Petronas” နှင့် ဆော်ဒီအာရေးဗီးယားမှ “Saudi Aramco” တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ သဘာဝ သယံဇာတ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် အခါအားလျော်စွာ သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကို ထိန်းချုပ်ထားပြီး သာမန် ဘတ်ဂျက်ထိန်းချုပ်မှုများ၏ ပြင်ပ၌ ကင်းလွတ်နေကြကာ “နိုင်ငံတော်အတွင်းမှ နိုင်ငံတော်တစ်ခု” သဖွယ် ဆောင်ရွက်လုပ် ကိုင်လေ့ ရှိကြပါသည်။ ၎င်းတို့သည် အထိုက်အလျောက် လွတ်လပ် သည့် အနေအထားဖြင့် လုပ်ကိုင်နေကြပြီး ကန်ထရိုက် ခွင့်ပြုခြင်း

နှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲ သုံးစွဲခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ မိမိတို့၏ ကိုယ် ပိုင်စည်းမျဉ်းများဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်လျက်ရှိကြပြီး ၎င်းတို့၏ မျှော်မှန်း ထားသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘောင်ပြင်ပတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပြု နေကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အန်ဂိုလာနိုင်ငံမှ “ဆိုနန်ဂိုလ်” နှင့် ဗန်နီဇွဲလားနိုင်ငံမှ “ပီဒီဒီအက်စ်အေ” တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

တတိယအချက်မှာ သဘာဝ သယံဇာတ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများသည် မကြာခဏ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အားပြိုင်လျက်ရှိသည့် လုပ်ငန်းတာဝန် များ အပ်နှင်းထားလျက် ရှိကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အောက်ဖော် ပြပါ လုပ်ပိုင်ခွင့် တစ်ခု သို့မဟုတ် အားလုံးတို့ကို အပ်နှင်းထားလျက်ရှိ နိုင်ပါသည်။

- **လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခြင်း** - ရှာဖွေခြင်း နှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းရပ်များ။
- **အကျိုးအမြတ်ရှာဖွေခြင်း** - ငွေကြေးအကျိုးအမြတ် ရရှိသည့် စီမံကိန်းများတွင် နိုင်ငံတော်၏ ပိုင်ဆိုင်မှု ဝေစုများကို စီမံခန့်ခွဲ ခြင်းနှင့် နိုင်ငံတော်၏ ဝေစုဖြစ်သည့် ရုပ်ဝတ္ထု ရေနံနှင့် ဓာတ် သတ္တုများကို ရောင်းဝယ်ခြင်း။
- **ဥပဒေစည်းမျဉ်းများ ပြဋ္ဌာန်း ကြီးကြပ်ခြင်း** - ရေနံ သို့မဟုတ် ဓာတ်သတ္တု ကန်ထရိုက်စာချုပ်များ၊ လိုင်စင်များနှင့် ပါမစ်များ (ခွင့်ပြုချက်များ) အား ညှိနှိုင်းချုပ်ဆိုခြင်း နှင့် ဤသဘောတူညီ ချက်များနှင့် စည်းမျဉ်းများအား ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများမှ လိုက်နာ မှု ရှိမရှိကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ဥပဒေအရ သက်ရောက် မှု ရှိစေခြင်း။
- **ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း** - သဘာဝ သယံဇာတ တွင်းထွက် ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် စွမ်းရည်တည်ဆောက်ခြင်း နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသခံများ၏ အကျိုးစီးပွားများအား မြှင့်တင် ပေးခြင်းနှင့် ကော်ပိုရိတ် လူမှုရေးတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပေးရမည့် (CSR) လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

အဖွဲ့အစည်းထဲမှ လုပ်ငန်းလည်ပတ်သူ သို့မဟုတ် စီးပွားဖက်တစ်ဦး အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ယင်းလုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်သူ အနေဖြင့်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရသော နေရာများ၌ အကျိုး စီးပွား ပဋိပက္ခဖြစ်မှု (conflict of interest) ဆီသို့ ဦးတည်သွားနိုင် ပါသည်။ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အားပြိုင်နေသည့် ဦးတည်ချက်များ ထား ရှိပါက မည်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ဦးစားပေးရမည် ဆိုသည် ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မသိရှိနိုင်ခြင်းကြောင့် ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းစွမ်း ဆောင်ရည်ကို တိုင်းတာရာ၌လည်း အခက်အခဲရှိနိုင်ပါသည်။

ဤအချက်တစ်ခုချင်းစီက နိုင်ငံတော်အတွက် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ “နိုင်ငံတော်အတွင်းမှ နိုင်ငံတော်တစ်ခု” ပြဿနာကြောင့် ဖြစ်ရသည့် ပြည်သူ့သို့ တာဝန်ခံမှု မရှိခြင်းသည် ကုန်ကျစရိတ် အလွန်မြင့်မားခြင်း နှင့် ရငွေ အလွန်နည်းပါးမှုများ ဖြစ်စေသည့် စွမ်းဆောင်ရည် အားနည်းခြင်းသို့ ဦးတည်သွားနိုင်ပါ သည်။ အလားတူ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု အားနည်းခြင်းက ပုဂ္ဂလိက ကန်ထရိုက်တာများ သို့မဟုတ် ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်သည့် မိတ်ဖက်များ နှင့် ချုပ်ဆိုထားသည့် သဘောတူစာချုပ်များအား နိုင်ငံတော်၏ အကျိုးစီးပွားများကို အကောင်းဆုံး ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့် အနေ အထားသို့ ဦးတည်သွားနိုင်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ကုမ္ပဏီ ၏ ရငွေထိန်းသိမ်းမှု စည်းမျဉ်းများကို အကောင်းဆုံးပုံစံ ထားနိုင်

ခြင်း မရှိပါက မြောက်များလှစွာသော စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်များ သည် နိုင်ငံတော် ဘဏ္ဍာထဲသို့ ထိရောက်စွာ မလွှဲပြောင်းနိုင်သည့် အနေအထားသို့ ရောက်ရှိသွားနိုင်ပါသည်။

ဤအချက်များကြောင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများမှ ပိုမို ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်ရန်လိုအပ်ကြောင်းမီးမောင်းထိုးပြလျက်ရှိပါသည်။ ထိန်းချုပ်မှုသည် ပုံစံအမျိုးမျိုး ရှိနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ-

- ဥပဒေများ သို့မဟုတ် နည်းဥပဒေများမှတစ်ဆင့် ဥပဒေအရ ထိန်းချုပ်ခြင်း။
- လုပ်ငန်းမစတင်မီ ကြိုတင်၍ သုံးသပ်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့် သင်တန်းများ ပေးခြင်းတို့မှတစ်ဆင့် ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း သို့

ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးရှုံးနစ်နာနိုင်မှုများကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် လုပ်ငန်းကြီးကြပ်မှုအား လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံး၏ လည်ပတ်မှု အကောင်းဆုံးနှင့် အထိရောက်ဆုံး ဖြစ်စေရန် ချိန်ညှိပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ လက်ရှိတွင် မည်သည့်ပုံစံမျိုးဖြင့် စီမံကြီးကြပ်မည်ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းထက် တည်ဆဲ ကြီးကြပ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များအား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်း နှင့် အကောင်းအထည် ဖော်ခြင်းတို့တွင် အားနည်းလျက် ရှိပါသည်။ ဥပမာ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီ၏ ကုန်ကျစရိတ်ကို ဆီလျော်သည့် ပမာဏတွင် ကန့်သတ်ရန်အလို့ငှာ ကုန်ကျစရိတ်ကို တိုင်းတာရန် အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံခြင်းဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများ

An amber stone in Kachin State, Myanmar. Hkun Hlat for NRGi

- မဟုတ် ex ante ထိန်းချုပ်မှု ပြုလုပ်ခြင်း။
- လုပ်ငန်းပြီးစီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံစာ တင်ပြခြင်း၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းတို့မှ တစ်ဆင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း သို့မဟုတ် ex post ထိန်းချုပ်မှု ပြုလုပ်ခြင်း။
- မရိုးဖြောင့်သည့် လုပ်ငန်းရပ်များကို တရားဥပဒေအရ အရေးယူခြင်း၊ စည်းကမ်းမလိုက်နာပဲ ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် ပြစ်ဒဏ် ပေးခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်ခံများအား ဖယ်ရှားခြင်းတို့ကဲ့သို့ သော အရေးယူ အပြစ်ပေးခြင်း စသဖြင့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့်

(International Financial Reporting Standards) ကို အစိုးရက သတ်မှတ်ပေးနိုင်ပါသည်။ ထို့နောက် အမှန်တကယ်ဝယ်ယူမှုနှင့် တင်ပြထားသည့် ကုန်ကျစရိတ်များ ကိုက်ညီမှု ရှိစေရန် ကုန်ပို့/ဝန်ဆောင်လွှာကို ပေးပို့ရန်လည်း သတ်မှတ်ထားရှိနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရမှ ဝယ်ယူသည့် ကုန်ပစ္စည်းများ၏ အမှန် တန်ဖိုးကို မသိရှိရခြင်းနှင့် ယင်းတို့ကို ထုတ်လုပ်မှုအတွက် အကျိုးရှိရှိ သုံးစွဲခြင်း ရှိသည်/မရှိသည်ကို မသိရပဲ၊ ယင်းနောက်တွင် ညံ့ဖျင်းစွာ ဆောင်ရွက်သည့်ကိစ္စများအား ဒဏ်ပေး အရေးယူမှုများ မရှိလျှင် အစီရင်ခံ တင်ပြခြင်းသည်လည်း ထိရောက်မည်မဟုတ်ပါ။

နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများအတွက် ကောင်းမွန်သည့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု စံချိန်စံညွှန်းများ

ဤအစီရင်ခံစာတွင် တင်ပြထားသည့် နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများ အထူးသဖြင့် သဘာဝ သယံဇာတ ကဏ္ဍတွင် လုပ်ကိုင်လျှက်ရှိသော ကုမ္ပဏီများအတွက် ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုမှာ အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တတ်သိ တွေးခေါ်ပညာရှင် အစုအဖွဲ့များက ဖော်ထုတ်ထားသည့် အထွေထွေ စံချိန်စံညွှန်းများပေါ်တွင် အခြေခံပြီး တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အဖွဲ့အစည်း (The Organization for Economic Co-operation and Development - OECD) မှ ထုတ်ဝေသော “နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများ၏ ကော်ပိုရိတ် စီမံအုပ်ချုပ်မှုအပေါ် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မှုအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များ”၊ “တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု နိုင်ငံတော်၏ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် လမ်းညွှန်ချက်” စသည်တို့သည် နိုင်ငံတကာအစိုးရများမှ အတည်ပြု ထောက်ခံထားသော နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်း အားလုံးအတွက် စံချိန်စံညွှန်းများ ဖြစ်ပေသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ထုတ်ဝေသော “နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ၏ ကော်ပိုရိတ် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်” သည် စံချိန်စံညွှန်းများအား စုစည်းထားခြင်း မဟုတ်သော်လည်း နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများအတွက် ပိုမိုပြည့်စုံသည့် အကြံပေး လမ်းညွှန်ချက်များ ပါဝင်ပါသည်။ များမကြာခင်ကလည်း အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) မှလည်း ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနများအတွက် ရည်စူးလျက် “ပြည်သူ့ ကော်ပိုရေးရှင်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေး ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုအား ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်နည်း” စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

ဤလမ်းညွှန်ချက် တစ်ခုချင်းစီသည် ကောင်းမွန်သည့် ပြည်သူ့လုပ်ငန်း စီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် အကြောင်းအရာ အမျိုးအမျိုး အလေးထား ဖော်ပြထားသော်လည်း မူဝါဒချမှတ်သူများအတွက် ဘုံ တူညီသည့် အကြံပေးချက်များ ရှိပေသည်။ ဥပမာ -

- **ပိုင်ဆိုင်မှု မူဝါဒ** နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများတွင် ရှင်းလင်းသည့် ရည်မှန်းချက်များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိသင့်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ပိုင်ရှင်အနေဖြင့် အစိုးရမှလည်း ယင်းလုပ်ငန်းများ ပရော်ဖက်ရှင် နယ်ကျကျနှင့် ထိရောက်မှု ရှိစေရန် မည်ကဲ့သို့ ကြီးကြပ်မည်နည်း ဆိုသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သတ်မှတ်ထားရမည် ဖြစ်ပါသည်။
- **ဥပဒေမူဘောင်သည်** အစိုးရအား ပြည်သူ့ကုမ္ပဏီများ၏ ဘဏ္ဍာရေးများအပေါ် ထိန်းချုပ်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပါဝါ အပ်နှင်းပေးသင့်ပြီး ကုမ္ပဏီများမှ တိကျသော၊ စာရင်းစစ်ဆေးပြီးသည့် ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများနှင့် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှု နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာများကို ထုတ်ဝေဖို့ရန် သတ်မှတ်ပြဌာန်းသင့်ပါသည်။
- **စွမ်းဆောင်ရည်အား စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း** အများပိုင်ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်ကို ၎င်းတို့၏ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ယှဉ်လျှက် တိုင်းတာသင့်ပြီး ရှင်းလင်းသည့် လျာထားချက်များနှင့် လွတ်လပ်သည့် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ဥပမာအားဖြင့် လွတ်လပ်သည့် ဘုတ်အဖွဲ့၊ သမ္မတရုံး၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်အဖွဲ့ တစ်ခုခုမှ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးဖို့

လိုအပ်ပါသည်။^{၄၇}

ယူကေနိုင်ငံမှ ချတ်သမ်ဟောက်စ် (Chatham House) ၏ “နိုင်ငံပိုင် ရေနံကဏ္ဍ ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု” စာတမ်းတွင် အထူးသဖြင့် နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများအတွက် ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု စံချိန်စံညွှန်းများကို ဖော်ထုတ် တင်ပြထားပါသည်။ အလားတူ NRG I မှလည်း “အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း - အကြံပြုချက် ကိုးချက် စာတမ်း” ဖြင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် ရေနံကုမ္ပဏီများ ပိုမိုထိရောက်၍ တာဝန်ခံ တာဝန်ယူမှု ရှိစေရန် လက်တွေ့ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကြံပြု တင်ပြထားပါသည်။ NRG I ၏ စာတမ်းတွင် အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ အထွေအကြံ ပေါ်တွင် အခြေခံသည့် အထွေထွေ အကြံပြုချက်တစ်စုံ ပါဝင်ပါသည်။ အချို့သော အကြံပြုချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝ သယံဇာတ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ပါဝင်သည့် အချက်များမှာ -

- ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ယင်း၏ အမြတ်အစွန်း ရှာဖွေခြင်းမဟုတ်သည့် အခန်းကဏ္ဍကို ကန့်သတ်ခြင်း။
- ဆီလျော်သည့် ရငွေထိန်းသိမ်းမှု စနစ်တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- ပရော်ဖက်ရှင်နယ်ကျကျပြီး လွတ်လပ်သည့် ဘုတ်အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းပေးခြင်း။
- ကုမ္ပဏီဝန်ထမ်းများ၏ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုနှင့် စွမ်းရည်ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း။
- အများပြည်သူသို့ အရေးကြီးသော အချက်အလက်များအား အစီရင်ခံခြင်း။
- လွတ်လပ်သည့် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စာရင်းစစ် အစီရင်ခံစာကို ပြည်သူသို့ အသိပေးထုတ်ပြန်ရန် အာမခံခြင်း။

ယင်းတို့နှင့်အတူ ဤစံချိန်စံညွှန်းများသည် နိုင်ငံပိုင် သဘာဝ သယံဇာတ ကုမ္ပဏီများအား မည်ကဲ့သို့ စီမံခန့်ခွဲရမည် ဆိုသည်ကို စဉ်းစားရန်အတွက် အထွေထွေ မူဘောင်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်များသည် လက်ရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်တို့ကို နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းများဖြင့် ချိန်ထိုးပြီး လေ့လာသုံးသပ်နိုင်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူစေပါသည်။ အပိုင်း(၄) တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ပုံများနှင့် လုပ်ငန်းလုပ်ဟန်များကို အခြားနိုင်ငံများမှ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများ၏ စံချိန်စံညွှန်းများ၊ လုပ်ငန်းလုပ်ဟန်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုး၍ လေ့လာသုံးသပ်ထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှု

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သော်လည်း ထိုလုပ်ငန်းများအား ယခုအချိန်အထိ သဘောပေါက်နားလည်မှု အားနည်းလျက်ရှိပါသည်။

၄၇။ ဤစာတမ်း၏ နောက်ဆုံးအပိုင်း နှစ်ပိုင်းတွင် စွမ်းဆောင်ရည် တိုင်းတာမှုများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အညွှန်းကိန်းများအား ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

တက္ကတိုက်များစီ ဖြစ်နေသော ဥပဒေမူဘောင် နှင့် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် ဗျူရိုကရေစီ ယန္တရား အတွင်းတွင် တပြိုင်တည်း လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ ဆောင်ရွက်မှုများသည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အခြားနိုင်ငံ အများစုမှ ဆောင်ရွက်နေပုံများနှင့် ကွဲပြားခြားနားလျက် ရှိနေပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာရေးများနှင့် လုပ်ငန်းရပ်များ ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူတို့ထံသို့ အသိပေးပြန်ကြားပေးမှု အားနည်းခြင်းက အများပြည်သူ အပါအဝင် နိုင်ငံ

ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို စီမံခန့်ခွဲရာ၌လည်းကောင်း၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရာ၌လည်းကောင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသူများအကြား ရှုပ်ထွေးမှု ဖြစ်စေပါသည်။

ဤအပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံကို ရှင်းလင်းဖော်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပထမဦးစွာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဆိုသည်ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမည်ဖြစ်ပြီး

ဇယား (၁)။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်ရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စာရင်း
ကိုးကား ။ ။ စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာန

သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာန	နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ	၂၀၁၅-၂၀၁၆ တွင် အမြတ်ရရှိမှု (ကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)
ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန	သတင်းနှင့် စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်း	- ၄
သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန	မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း (MTE)	- ၃
	အမှတ် (၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း	
	အမှတ် (၂) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း	
	မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (MGE) မြန်မာ့ပုလဲထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း	
လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန	မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE)	- ၂၁
	မြန်မာ့ရေနံ ဓါတုဗေဒလုပ်ငန်း (MPE)	
	မြန်မာ့ရေနံထွက်ပစ္စည်း ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (MPPE)	
	လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း	
	လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ဖြန့်ဖြူးရေးလုပ်ငန်း	
	ရန်ကုန်မြို့တော် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးရေး ကော်ပိုရေးရှင်း မန္တလေးမြို့တော် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးရေး ကော်ပိုရေးရှင်း	
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန	မြန်မာ့မီးရထား	- ၅၂
	ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေး	
	မြန်မာ့စာတိုက်လုပ်ငန်း	
	မြန်မာ့ဆိပ်ကမ်းအာဏာပိုင်	
	မြန်မာအမျိုးသားလေကြောင်း	
	မြန်မာ့သင်္ဘောကျင်းလုပ်ငန်း	
	ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး	
	မြန်မာ့ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း	
စက်မှုဝန်ကြီးဌာန	အမှတ် (၁) အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်း	- ၃၃၆
	အမှတ် (၂) အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်း	
	အမှတ် (၃) အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်း	
	မြန်မာ့ဆေးဝါးလုပ်ငန်း	
စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန	မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်	- ၇၄
	မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စီးပွားကူးသန်းဘဏ်	
	မြန်မာ့နိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်	
	မြန်မာ့အာမခံလုပ်ငန်း	
စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန	မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်	+ ၂
	မြန်မာနိုင်ငံတော် ဗဟိုဘဏ်	+ ၁၁၂

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်ထောင်စုတို့အကြား ဘဏ္ဍာရေး ဆက်သွယ် ဆက်ဆံမှုကို ဖော်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယ အနေဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ထိန်းချုပ်မှု အကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤသို့ ဖော်ပြရာ၌ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား လက်ရှိတွင် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသည့် စနစ်ကိုလည်း တင်ပြထားပါသည်။ တတိယအနေဖြင့် ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုရာ၌ ဆုံးဖြတ်ချက်များ မည်ကဲ့သို့ ချမှတ်သည်ကို ဆက်လက်ဖော်ပြထားပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စီမံအုပ်ချုပ်မှု မူဘောင်နှင့် ပြည်ထောင်စု နှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဆက်သွယ် ဆက်ဆံမှု

လက်ရှိတွင် အစိုးရက အဖွဲ့အစည်း ၃၂ ခုကို နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ (ထိုစာရင်းကို ဇယား ၁ (ဗဟိုဘဏ် မပါ) ကိုကြည့်ပါ။) ဤအရေအတွက်မှာ လွန်ခဲ့သည့် ခြောက်နှစ်က ဝန်ကြီးဌာန ၁၈ ခု အောက်ရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အရေအတွက် ၄၇ ခုမှ ကျဆင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းများ ပေါင်းစပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အချို့ကို ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ဦးစီးဌာနများအဖြစ် ကူးပြောင်းစေခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်ပါသည်။^၅ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်များတွင် ရှိခဲ့သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အရေအတွက် (၁၈၀၀) နီးပါးမှ ယခုကဲ့သို့ ကျဆင်းသွားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။^၆

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှာ အရွယ်အစားနှင့် လုပ်ကိုင်သည့် လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ အချို့မှာ ငွေရေးကြေးရေး အဖွဲ့အစည်း ပုံစံဖြစ်ပြီး၊ အချို့မှာ လိုင်စင်ခွင့်ပြုမိန့် ထုတ်ပေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့အစည်း (regulatory agencies) များဖြစ်ကာ၊ အချို့မှာ ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းတို့ကို ဆက်လက် လုပ်ကိုင်နေကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်သို့သော အဖွဲ့အစည်းအား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဟူ၍ သတ်မှတ်မှတ်မှတ် ခွဲခြားထားနိုင်မှု အားနည်းလျက် ရှိပါသည်။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် မသံကွဲမှုကြောင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အစိုးရ၏ မူဝါဒ နှင့် စည်းမျဉ်းများနှင့် တစ်တရံ ဆီလျော်မှုမရှိ ဖြစ်နေပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာသည် သယံဇာတ တွင်းထွက်တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုသာ အဓိကဦးစားပေးပြီး ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ သို့သော် ဤတွေ့ရှိချက်များကို အခြား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှုအတွက်လည်း အထောက်အကူ ဖြစ်နိုင်မည်ဟု မိမိတို့မှ မျှော်လင့်ပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး နှင့် တည်ဆောက်ရေး ကောင်စီခေတ်က ပြဌာန်းခဲ့သည့် ၁၉၈၉ ခုနှစ် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေမှ သက်ဆင်းရရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဥပဒေက အစိုးရအား စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အမျိုးမျိုးကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရာ

တွင် လက်ဝါးကြီးအုပ် ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုထားပါသည်။ မှတ်သားစရာ တစ်ခုမှာ “သစ်ထုတ်လုပ်ရေး”၊ “ရေနံ နှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ ရှာဖွေရေး၊ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရောင်းချရေးနှင့် အလားတူ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး” နှင့် “ပုလဲ၊ ကျောက်စိမ်းနှင့် အဖိုးတန်ကျောက်များ ရှာဖွေရေးနှင့် တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် အလားတူ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ ပြည်ပတင်ပို့ရောင်းချခြင်း” တို့ကို သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ လက်ဝါးကြီးအုပ် ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုထားပါသည်။^၇ ထို့အပြင် ဥပဒေတွင် ဖော်ပြမထားသော အခြားကဏ္ဍများ၌လည်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရန်နှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ထူထောင်နိုင်ရန် ခွင့်ပြုထားပါသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စု ရသုံးဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့က နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား “စီးပွားရေးဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများ”ဟု သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းများ ၄၂/၈၆ (ယခု ၃၅/၂၀၁၄ အား အသစ် ပြင်ဆင်ရေးသားထားပါသည်။) အရ အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန် ဝတ္တရား များစွာကို သတ်မှတ်ထားပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား နိုင်ငံတော်၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ စီးပွားရေးဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့က အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်ထားသော စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းများ ဟူ၍ သတ်မှတ်ထားပါသည်။ အခြား တစ်ဖက်တွင် ဝန်ကြီးဌာန ဦးစီးဌာနများကို ပြည်ထောင်စု၏ ရ/သုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေသောဌာန၊ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခုဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို သတ်မှတ်ထားပါသည်။

လက်တွေ့တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုနှင့် ဦးစီးဌာနတစ်ခု အကြား ကွဲပြားခြားနားမှုမှာ ရှင်းလင်းမှု မရှိလှပါ။ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား စီးပွားရေးဆန်ဆန် အမြတ်အစွန်းအဓိက ဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုနိုင်သော်လည်း တော်တော်များများမှာ အမြတ် ရရှိရန် မျှော်မှန်းလုပ်ကိုင်မှု မရှိပဲ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး အရှုံးပေါ်နေသည့် လုပ်ငန်းများ (ဥပမာ အမှတ် ၃ အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်း၊ သတင်းနှင့် စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်း) ရှိပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ရှိ မွေးမြူရေးဦးစီးဌာနကဲ့သို့သော အချို့သော ဦးစီးဌာနများသည် ပုံမှန် အမြတ်အစွန်း ရရှိနေပါသည်။^၈

ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် သီးခြားလွတ်လပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများမဟုတ်ဘဲ အစိုးရ ဝန်ကြီးဌာနများအောက်တွင် ရှိနေပါသည်။^၉ နောက်ဆုံး

^၅ Zaw Naing. *The State Economic Enterprises Reform in Myanmar (Fiscal Perspectives)* (Ministry of Finance, Treasury Department, 2014).
^၆ Tin Maung Maung Than. *State Dominance in Myanmar: The Political Economy of Industrialization* (Singapore: ISEAS Publishing, 2007).

^၇ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေ (နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ကောင်စီ၊ ၁၉၈၉)
^၈ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဘဏ္ဍာရေးအစီရင်ခံစာများ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှုပေါ်တွင် အခြေခံထားပါသည်။
^၉ ၂၀၁၆ ခုနှစ် စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့ (OECD) ၏ “အာရှတိုက်ရှိ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ” အစီရင်ခံစာမှ လေ့လာခဲ့သည့် နိုင်ငံများအနက် ဘူတန်၊ တရုတ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ကာဇတ်စတန်၊ ကိုရီးယား နှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံများရှိ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများသည် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် လွတ်လွတ်ကင်းကင်း ရှိကြပါသည်။ အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန်၊ ဖိလစ်ပိုင် နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ချိတ်ဆက်မှု အချို့ ရှိနေပါသည်။

ရေတွက်ချက်အရ မြန်မာအမျိုးသားလေကြောင်း၊ မြန်မာ့ စီးပွားရေး ဘဏ်၊ မြန်မာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ် နှင့် မြန်မာ့နိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ် စသည့် နိုင်ငံပိုင်ဘဏ် ၄ ခုသာ လျှင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ လုပ်ငန်းရပ်များကို စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးရန် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ လွတ်လပ်သည့် ဘုတ်အဖွဲ့ များ ရှိကြပါသည်။ မြန်မာအမျိုးသားလေကြောင်းတွင်မူ ဘုတ်အဖွဲ့၌ အငြိမ်းစား ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း ၅ ဦး ပါဝင်ပြီး ယင်းဘုတ်အဖွဲ့သည် ကိစ္စရပ်များစွာတွင် လွတ်လပ်သည့် ဘုတ်အဖွဲ့တစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်နိုင်သည် မဟုတ်ပေ။^{၁၀၁} အခြား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ တွင် ဘုတ်အဖွဲ့များ ရှိကြသော်လည်း ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ စစ်ဆေးရေး အဖွဲ့များ အဖြစ်ထက် စီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီများအဖြစ် ဆောင်ရွက်

မရှိပါ။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုလည်း ထပ်မံပြဋ္ဌာန်း၍ ဘောင်ခတ် သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် မူဝါဒ ပန်းတိုင်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သတ်မှတ်ထားခြင်းထက် ပေါ်ပေါက်လာသော စိန်ခေါ်မှုများအား ပြန်လည်တုံ့ပြန်မှုကို ဦးတည်သည့် ဝန်ကြီးဌာနအတွင်း ညွှန်ကြားချက်များနှင့် သတိပေးနှိုးဆော်ချက်များကိုသာ ထုတ်ပြန်လျက်ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်သည့်အတိုင်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အခြား အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ အကြား ဆက်သွယ်ဆက်ဆံရေး တော်တော်များများမှာ ရှင်းလင်းသော ဥပဒေ သို့မဟုတ် မူဝါဒ မူဘောင် သတ်မှတ်ချက်ဖြင့် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းထက် အကြောင်းအရာ တစ်ခုခု ရှိမှ ကျပန်းပုံစံမျိုးဖြင့် အပြန်အလှန် ဆောင်ရွက်နေသည့်သဘော

Forestry activities near Warabaw Amber Mine in Danai Township, Kachin State, Myanmar. Hkun Hlat for NRGi

ကြပါသည်။ ကိစ္စရပ်တိုင်း အားလုံးနီးပါးတွင် စီမံခန့်ခွဲမှုအပိုင်းက မိခင်ဝန်ကြီးဌာနသို့ အစီရင်ခံပါသည်။ ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်ကို မိခင်ဝန်ကြီးဌာနမှ ချပေးပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ယန္တရားတို့ကို ဥပဒေထဲတွင် ထပ်မံရှင်းလင်းထားခြင်း

တွေ့ရပါသည်။ ဤဝန်ကြီးဌာနများမှ အထူးသဖြင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ညွှန်ကြားချက်များနှင့် သတိပေးနှိုးဆော်ချက်များသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ဝန်ကြီးဌာန ဦးစီးဌာနတို့၏ အခွန်အကောက် ကောက်ခံမှုနှင့် ရငွေများ ထိန်းသိမ်းမှု စည်းမျဉ်းများနှင့်

၁၀၁။ U.S. Treasury မှ အကြံပေး နှင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာနတို့နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များ

စပ်လျဉ်းပြီး ခွဲခြား သတ်မှတ်ပေးထားပါသည်။^{၁၁} ဦးစီးဌာနများအား ဘတ်ဂျက်တစ်ခု ခွဲဝေချထားပေးပြီး ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အကုန်၌ သုံးစွဲ၍ မကုန်သည့် ငွေများကို ပြန်လည်ပေးအပ်စေသော်လည်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့ ရရှိသော အမြတ်အစွန်းများမှ ရာခိုင်နှုန်းအချို့ကို မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်ရှိ အခြားစာရင်းများ (Other Accounts) ဟု ခေါ်တွင်သော ရန်ပုံငွေစာရင်းသို့ ပေးသွင်း ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ပါသည်။ ရှေ့လာမည့် အပိုင်းတွင် အခြားစာရင်း (Other Accounts) များ စီမံခန့်ခွဲမှု အကြောင်းကို ပိုမိုနက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။

ရပြီး ကျန်အမြတ် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ပြည်တွင်း အခွန်ဦးစီးဌာနသို့ ဝင်ငွေခွန်အဖြစ် ပေးသွင်းရပါသည်။ ပြည်တွင်း အခွန်ဦးစီးဌာနနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်အရ လက်တွေ့တွင် အခွန်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၏ ကြီးကြပ်မှု အားနည်းသောကြောင့် ပေးငွေများသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ အမြတ်များ ရရှိမှုကို ထင်ဟပ်မှု အလွန်နည်းပါးသည်ဟု အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ (အောက်ဖော်ပြပါ Box (၁) တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း “အမြတ်” ၏ ဖွဲ့စည်းပုံစံကို ဖော်ပြထားပါသည်။)

၂၀၁၂ ခုနှစ် မတိုင်မီက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်း

၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ဤစနစ်ကို ပြောင်းလဲခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် ဘဏ်

Box (၁) နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ “အမြတ်” ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လက်ရှိ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်းကိုင်စနစ် အရ “အသားတင်အမြတ်” နှင့် “အကြမ်းအမြတ်” တို့တွင် ခြားနားသော အဓိပ္ပါယ်ရှိပါသည်။ အကြမ်းအမြတ် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်မှာ အခြားနိုင်ငံများနှင့် အတူတူဖြစ်ပြီး၊ ရငွေများထဲမှ ရောင်းရကုန်ပစ္စည်းစရိတ်ကို နှုတ်၍ ကျန်ငွေကို အကြမ်းအမြတ် (Gross Revenue) အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ရငွေများတွင် ပါဝင်သည်များမှာ- (၁) အမြတ် (သို့မဟုတ်) ထုတ်လုပ်မှု ဝေရာ (၂) ပိုင်ဆိုင်မှု/ နိုင်ငံတော်၏ ပါဝင်မှု ဝေရာပေါ်မှ ပြန်ရငွေ နှင့် (၃) ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းရငွေ (ဥပမာ compressed natural gas) နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ (ဥပမာ ဘူမိဗေဒ အချက်အလက်)၊ စာရင်းသဘောအရ ထိုရငွေများတွင် မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ ကောက်ခံပြီး လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနသို့ တိုက်ရိုက် လွှဲပြောင်းပေးရသော ဓါတ်ငွေ့ ခိုင်ကြေး(တွင်းဝွန်)များနှင့် ဆုကြေးများ မပါဝင်ပါ။ ထိုပုံစံမှာ နိုင်ငံတကာတွင် တွေ့နေကြ မဟုတ်ပါ။ ပုံမှန်အားဖြင့် ရငွေများ အားလုံးကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ကောက်ခံပြီး အချို့ရငွေများကို နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ရောင်းရငွေ နှင့်/သို့မဟုတ် ပိုင်ဆိုင်မှုပေါ်မှ ပြန်ရချက်များကို နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီမှ ထိန်းသိမ်းသည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ရောင်းရကုန်ပစ္စည်းစရိတ်တွင် ပါဝင်သည်များမှာ (၁) ကုန်းတွင်းရေနံ၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့ နှင့် မော်တော်ယာဉ်များအတွက် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ရည် ထုတ်လုပ်မှုစရိတ် (၂) နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများသို့ ဆောင်ရွက်ပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုစရိတ်နှင့် (၃) ကမ်းလွန်ရေနံ ရှာဖွေရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် အသုံးစရိတ်များ၊ ယင်းတွင် ရေနံတူးဖော်သည့် နယ်မြေများ၌ ဆောင်ရွက်ဆဲ လုပ်ငန်းများအတွက် ထည့်ဝင်ရငွေများ ပါဝင်ပါသည်။

အသားတင် အမြတ်ကို အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ရာတွင် အကြမ်းအမြတ်ထဲမှ (၁) စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သုတေသန ကုန်ကျစရိတ် (အများဆုံးမှာ လစာများနှင့် ပင်စင်ပေးငွေများ)၊ (၂) ဘဏ္ဍာရေး ကုန်ကျစရိတ်များ (အများစုမှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ကြွေးမြီပေါ်မှ အတိုးနှင့် အရင်း ဆပ်ငွေ) နှင့် (၃) ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်၊ အထူးကုန်စည်ခွန်များကို နှုတ်၍ ကျန်ငွေကို အသားတင် အမြတ်အဖြစ် သတ်မှတ်ပါသည်။

ဤအချက်မှာ အရေးကြီးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ညွှန်ကြားချက်များပေါ်တွင် အခြေခံ၍ အသားတင်အမြတ်၏ (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေခွန်အဖြစ် လွှဲပြောင်းပေးပြီး (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်ထောင်စု၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစာရင်းသို့ နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ (၁) “အစုပေါ်အမြတ်ငွေ” အဖြစ် လွှဲပြောင်းပေးပါသည်။ ကျန်ငွေကို နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ထိန်းသိမ်းထားပြီး ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများတွင် အပ်နှံထားကြပါသည်။ နိုင်ငံတကာတွင် တွေ့နေကြမဟုတ်သော အချက်မှာ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်၊ အထူးကုန်စည်ခွန်များကို အသားတင် အမြတ် တွက်ချက်ရာ၌ လစာများနှင့် ကြွေးမြီကုန်ကျစရိတ်များတွင် ပေါင်းစု တွက်ချက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တို့၏ အမြတ်ငွေထဲမှ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေစာရင်းသို့ “အစုပေါ်အမြတ်ငွေ” (dividend) ပုံစံဖြင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာနမှတစ်ဆင့် ပေးသွင်း

များမှအပ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အောက်ဖော်ပြပါ ပေးငွေများ (ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် နှုတ်ပြီး၊ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းတွင်မူ အထူး ကုန်စည်ခွန်ပါ နှုတ်ပြီး) ကို ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေစာရင်းသို့ ပေးသွင်းရပါသည်။^{၁၂}

- အသားတင် အမြတ်၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ဝင်ငွေခွန်အဖြစ် စီမံ

၁၁။ အခြား အဓိကခြားနားချက်မှာ သာမန်အသုံးစရိတ် ကြီးကြပ်မှု အလျှော့အတင်းဖြစ်ပြီး ဦးစီးဌာနများထက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အပေါ်တွင် ကြီးကြပ်မှု အားနည်းပါသည်။ ရှေ့လာမည့် အခန်းများတွင် ဤကိစ္စကို ဖော်ပြထားပါသည်။

၁၂။ ဤပုံစံကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ညွှန်ကြားချက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

What happens with the money SEEs make?

ကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနသို့ ပေးသွင်းရပါသည်။

- အသားတင်အမြတ်၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းကို “နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ” အဖြစ် (သုံးလတစ်ကြိမ် ပေးသွင်းသည်) စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ငွေတိုက် ဦးစီးဌာနသို့ ပေးသွင်းပါသည်။^{၁၄}

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ကျန်ရှိသော ငွေပမာဏကို ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံငွေ/ အခြားစာရင်းများတွင် မရှင်းမလင်း ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ စုဆောင်းငွေများမှာ တစ်နှစ်ပြီးတစ်နှစ် ဆက်လက်တိုးပွားစေပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန အရာရှိများက “ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံငွေ” နှင့် “အခြားစာရင်းများ” ဆိုသည့် စကားရပ်များကို အပြန်အလှန် ပြောင်းလဲသုံးစွဲကြပါသည်။ ရှေ့လာမည့်အပိုင်းတွင် အခြားစာရင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု အသေးစိတ်ကို ဆွေးနွေးပါမည်။

ဤရငွေထိန်းသိမ်းမှုစနစ် မူလဇစ်မြစ်သည် ယခင်အစိုးရမှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် စီးပွားရေး နှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု မူဘောင် (Framework for Economic and Social Reform) တွင် ပါရှိပါသည်။ ဤမူဘောင်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အဆင့်နှစ်ဆင့်ဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် အဆိုပြုထားပါသည်။ ယင်းအဆင့်များမှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ကော်ပိုရေးရှင်းအဖြစ် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရေးနှင့် အချို့သောလုပ်ငန်းများကို ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ယင်းအဆင့်များသည် ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို တိုးတက်မြှင့်တင်ပေးနိုင်သော လိုအပ်သည့် အုပ်ချုပ်မှု မူဝါဒများ ဖွံ့ဖြိုးလာစေပြီး အစိုးရသည် ၎င်း၏ အသုံးစရိတ်ကို တည်ငြိမ်အောင် ထိန်းထားစေနိုင်ပါသည်။ (Box ၂) တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကော်ပိုရိတ်လုပ်ငန်းအဖြစ် ကူးပြောင်းရေးအတွက် ရှင်းလင်းချက်ကို ကြည့်ပါ။ ဤပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးတို့တွင် ထိခိုက်မှု မဖြစ်စေပဲ ပြည်သူများသို့ အကျိုးကျေးဇူးအမြောက်အမြား ဖြစ်ထွန်းစေရန် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်စုံစွာ ဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ကြောင်း ထိုမူဘောင်ထဲတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။^{၁၅} စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မူဘောင်၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်မှာလည်း ၁၉၉၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် စတင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့် တည်ဆောက်ရေး

ကောင်စီ အစိုးရ၏ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ပိုမို၍ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆောင်ရွက်ခွင့် ပေးခြင်းအားဖြင့် တတ်သိ ပညာရှင်ဆန်ဆန် စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့် စီမံခန့်ခွဲမှု ဖြစ်လာစေရန် ဟူသော အချက်ပေါ်၌ အခြေတည်လျက်ရှိပါသည်။^{၁၆} သို့ရာတွင် လတ်တလော ပြုလုပ်ခဲ့သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး သုံးသပ်မှုတစ်ခုတွင် ယခင်က ပြုလုပ်ခဲ့သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို ရှင်းလင်းသော မူဝါဒ အစီအစဉ်တစ်ရပ် ချမှတ် ကြိုးပမ်းမည့်အစား ဒီကော့ရောက် ဒီတက်နှင့်လှော် ဟိုကော့ရောက် ဟိုတက်နှင့်လှော် ပုံစံမျိုး ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း ပညာရှင်များက သုံးသပ် တင်ပြထားပါသည်။^{၁၆}

၁၉၈၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၂ ခုနှစ်အထိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ပေးရန်ရှိ အားလုံးကို ပြည်ထောင်စုက ကျခံပေးခဲ့ပြီး အသုံးစရိတ်များကိုလည်း ဦးစီးဌာနများအတိုင်း ပြည်ထောင်စုက ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေပေးမှုနှင့်အညီ ကျခံပေးခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ပိုငွေများကို မည်သည့် လျာထားစာရင်းများတွင်မျှ ထိန်းသိမ်းထားခွင့် မပြုခဲ့ပါ။^{၁၇} ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် စီးပွားရေးဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်ဖို့ရန်နှင့် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်များပေါ်တွင် ရပ်တည်နိုင်ရန်အလို့ငှာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ညွှန်ကြားချက်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ကာ မူဝါဒအသစ် တစ်ရပ်ကို ချမှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။^{၁၈} ရည်ရွယ်ချက်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘတ်ဂျက် ကန့်သတ်ချက်များကို လျော့ချပြီး ပြည်ထောင်စု၏ ထောက်ပံ့ပိုးမှုပေါ် မှီခိုမှု မပြုတော့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်က အစိုးရ၏ “စီးပွားရေးဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်ရေး” နှင့် ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်ချင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤညွှန်ကြားချက်သည် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ရငွေထိန်းသိမ်းမှု အုပ်ချုပ်ရေး စည်းမျဉ်းများ ပြောင်းလဲမှုကို ကမ္ဘာ့ဥပဒေပုံစံမျိုးဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်နေပါသည်။

၂၀၁၂/၂၀၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် လုပ်ငန်းများ ပြင်ဆင်ပေါင်းစည်းဖွဲ့စည်းမှုများက ဝန်ကြီးဌာန ၁၄ ခုအောက်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဦးရေ ၄၁ ခုသို့ လျော့ချခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အာဏာပိုင်များအောက်တွင် နေရာချထားပေးခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များကို ပြည်ထောင်စုက ဆက်လက်ကျခံပေးသော်လည်း သာမန်အသုံးစရိတ်များကို အခြားစာရင်း (OA) များမှ အသုံးပြုစေခဲ့

၁၃။ “နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ” ကို “အစုပေါ်အမြတ်” (Dividend) ဟုလည်း ခေါ်ကြပါသည်။ ၂၀၁၃ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဘတ်ဂျက်ဥပဒေအရ ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့သည် အမိန့်ဖြင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်သည့် ပမာဏသင့်ငွေကို ပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ် ဤလုပ်ငန်းခွင်ကို စီမံကိန်းနှင့် ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးသို့ လွှဲအပ်နိုင်ပါသည်။

၁၄။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မူဘောင် (၂၀၁၃)။ အွန်လိုင်း <https://myanmarcesd.org/2013/01/30/publication-fesr>

၁၅။ Than, State Dominance in Myanmar.

၁၆။ Lex Riffel. “Policy Options for Improving the Performance of the State Economic Enterprise Sector in Myanmar,” ISEAS Working Paper (ISEAS, 2015).

၁၇။ အစီရင်ခံစာ ရေးသားသူများသည် ၁၉၈၉ ခုနှစ် မတိုင်မီက ရှိခဲ့သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ရငွေများကို အုပ်ချုပ်သည့် စည်းမျဉ်းများကို မလေ့လာနိုင်ခဲ့ကြပါ။

၁၈။ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ညွှန်ကြားချက်၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၃ ရက်

ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အများစုတို့သည် ၎င်းတို့၏ ရငွေများနှင့် အသုံးစရိတ်များကို ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်တွင် မှတ်တမ်းတင် ဖော်ပြပါသည်။ ထိုထဲတွင် အချို့မှာ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေအစီအစဉ် ပြင်ပသို့ လုံးဝ ရောက်ရှိသွားသည့်လုပ်ငန်း များလည်း ရှိပါသည်။^{၉၆}

ဤစီမံကိန်းကို လက်တွေ့ အကောက်ထည်ဖော်ရာတွင် ၂၀၁၃ ခု နှစ်မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အထိ စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက အခြားစာရင်းတွင် ထိန်းသိမ်းထားသည့် ငွေများထဲမှ ထုတ်ယူသုံးစွဲ ပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စည်းမျဉ်းများ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် တွင် အမြတ်ရရှိသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့ ၏ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းစရိတ် (ဥပမာ စက်သုံးဆီစရိတ်) နှင့် ငွေလုံးငွေ ရင်း အသုံးစရိတ်များ၊ ကြွေးမြီ အသုံးစရိတ်များနှင့် အခြားစရိတ်များ ကာမိစေရန် ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများကို အသုံးပြုစေခဲ့ပါသည်။^{၉၇} ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် မသုံးစွဲရသေးသော လစာများနှင့် အသုံးစရိတ်များ ကို ဘဏ္ဍာရေး နှစ်အကုန်၌ ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေစာရင်းသို့ ပြန် လည်ပေးသွင်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အားလည်း ၎င်းတို့၏ ဘတ်ဂျက် ခန့်မှန်းခြေများသည် အမှန်နှင့် ပိုမိုနီးစပ်သင့်ကြောင်း သတိပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ထိုစနစ်သည် များစွာ ပြောင်းလဲသွားပြန်သည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အများစုအတွက် နိုင်ငံခြား ချေးငွေပေါ် အတိုးပေးငွေအားလုံး၊ ကြွေးမြီ အသုံးစရိတ်များနှင့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များကို ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေစာရင်းမှ ဆက်လက်ကျခံ ပေးစေပါသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်း တို့၏ ကုန်သွယ်ခွန်များ၊ ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေခွန်များနှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေများအတွက် ဘတ်ဂျက် ဆက်လက်တောင်းခံခဲ့ပြီး လစာ ကဲ့သို့သော သာမန်စရိတ် အားလုံးကို အခြားစာရင်းများမှ ထုတ်ယူ သုံးစွဲစေပါသည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုသည် ယင်း၏ အခြားစာရင်းတွင် လုံလောက်မှု မရှိခဲ့လျှင် ထိုနိုင်ငံပိုင် စီး ပွားရေးလုပ်ငန်းသည် နိုင်ငံပိုင် ဘဏ်များမှ ၄ ရာခိုင်နှုန်းအတိုးဖြင့် ငွေချေးယူနိုင်ပြီး၊ အရင်းနှင့် အတိုးကို နှစ်ကုန်တွင် ပြန်လည်ပေးဆပ် ရပါမည်။

OA လုံလောက်မှုရှိသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက်မူ စည်းမျဉ်းတစ်မျိုး ဖြစ်ပေသည်။ များစွာသော ငွေလုံးငွေရင်း အသုံး စရိတ်များနှင့် ကြွေးမြီ အသုံးစရိတ်များကို ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက် မှပင် ကျခံပေးပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ရေနံ ဓါတုဗေဒလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့လျှပ်စစ်ဓါတ်အား လုပ်ငန်း၊ အမှတ် (၁) အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့မီးရထား အပါ အဝင် စုဆောင်းငွေ အမြောက်အမြား လုံလောက်စွာ ရှိကြသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်း (OA) မှ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်း စရိတ်များ၊ သာမန် အသုံးစရိတ်များ၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်၊ ဝင်ငွေခွန်၊ နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ နှင့် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်မှု အသုံးစရိတ်များကို ကျခံ သုံးစွဲစေပါသည်။^{၉၈}

လက်တွေ့တွင် ဤအချက်သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများမှ ကျခံပေးသည့် အသုံးစရိတ် အမျိုးအစားများ အရေအတွက်သည် တိုးတက်လျက် ရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းကိစ္စတွင် အောက် ဖော်ပြပါ အသုံးစရိတ် အမျိုးအစားများကို ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်း/ ကိုယ်ပိုင်စာရင်းမှ တစ်နှစ်ပြီးတစ်နှစ် ကျခံသုံးစွဲခဲ့ပါသည်။ (ဖေးား ၂ တွင်ကြည့်ပါ။)

အစိုးရသည် အမြတ်ဖော်ပြလျက်ရှိသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များ အားလုံးသည် မိမိတို့အမည်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားသည့် အမြတ် ငွေများဖြင့် မိမိတို့၏ အသုံးစရိတ်များကို သုံးစွဲနိုင်ခြင်းအားဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် မိမိခြေထောက်ပေါ်တွင် မိမိရပ်တည်နိုင်စေမည်ဟု မျှော်လင့်ထားပါသည်။^{၉၉} ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၄/၂၀၁၅ ၌ သတင်း နှင့် စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့စာတိုက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ အမှတ် (၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း၊ အမှတ် (၂) သတ္တုလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ ပုလဲထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း စသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ် ငန်း ၈ ခုသည် ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများမှ ၎င်းတို့၏ သာမန်နှင့် အခွန် အသုံးစရိတ် နှစ်ရပ်လုံးကို ပေးချေရန် လိုအပ်ပြီး ယင်းတွင် လောင်စာဆီနှင့် ကြွေးမြီအပေါ် အတိုးပေးရငွေများပါဝင်ပြီး ကြွေးမြီ အရင်း မပါဝင်ပါ။^{၁၀၀}

နောက်ထပ် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၁၀ ခုသည် ယခုအခါ ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများမှ သာမန် အသုံးစရိတ်များ အထူးသဖြင့် အခွန်၊ နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ၊ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ (အဓိက အားဖြင့် လောင်စာဆီ နှင့် လျှပ်စစ်) နှင့် ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ် များ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ကျခံ သုံးစွဲရန် လိုအပ်လာပါသည်။ လစာ များ၊ ပင်စင်ပေးငွေများနှင့် ကြွေးမြီအပေါ် အတိုးများကို ပြည်ထောင် စု ဘတ်ဂျက်မှ ဆက်လက်ကျခံလျက် ရှိပါသည်။ ဤလုပ်ငန်း ၁၀ ခုတို့မှာ - မြန်မာ့မီးရထား၊ ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေး၊ မြန်မာ့စာတိုက် လုပ်ငန်း၊ လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ဖြန့်ဖြူးရေးလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ရေနံ ဓါတု ဗေဒလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ရေနံထွက် ကုန်ပစ္စည်းလုပ်ငန်း၊ အမှတ် (၁) အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်း၊ အမှတ် (၂) အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်း၊ အမှတ် (၃) အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အခြား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၂ ခုဖြစ်သည့် ပြည်တွင်း ရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် လျှပ် စစ်ဓါတ်အားထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်း များမှ သာမန်အသုံးစရိတ် အချို့၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ကုန်ကျခံရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစရိတ်များတွင် ဝင်ငွေခွန်နှင့်

၉၉။ Naing, *The State Economic Enterprise Reform in Myanmar*.
၁၀၀။ အခြားစာရင်းများသည် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေစာရင်းထဲတွင် ပါဝင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းသည် ဘတ်ဂျက်အတွင်းတွင် ဖြစ်ပါသည်။
၁၀၁။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သော ညွှန်ကြားချက်များအရ

၂၂။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်ချိခဲ့သည့် ၂၀၁၆/၂၀၁၇ Citizen's Budget တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အဆင့်သုံးဆင့် ပါဝင်သော လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းပေးခြင်းကို နောက်ဆုံးတွင် ရပ်နားပြီး ၎င်းတို့အား ဘဏ္ဍာရေးအရ လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ရည်မှန်းထားပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အားလုံး သို့မဟုတ် အမြတ်ရရှိသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုသာ ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်မဟုတ် မရှင်းလင်းပါ။ ထိုပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်အတွက် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိပါ။
၂၃။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ၂၀၁၄/၂၀၁၅ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ (Citizen's Budget)

ယင်းကဲ့သို့ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ငွေသားအမြောက်အမြား ထိန်းသိမ်းခွင့်ပြုထားခြင်းက လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ရေး စသည်တို့၌ မသုံးစွဲနိုင်တော့သည့်အတွက် အခွင့်အလမ်း ကုန်ကျစရိတ် (Opportunity Cost)များ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ဇယား (၂)။ နှစ်စဉ် မြန်မာ့ရေနံ နှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ အခြားစာရင်း

OA မှ ကျခံပေးသည့် အသုံးစရိတ်များ	ဘဏ္ဍာနှစ် OA မှ ကျခံပေးသည့် အသုံးစရိတ် အမျိုးအစားများ
၂၀၁၂/၂၀၁၃	ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ (ဥပမာ စက်သုံးဆီ) နှင့် ထုတ်လုပ်မှုအတွက် လောင်စာဆီ စရိတ်တို့၏ ၇၈ ရာခိုင်နှုန်း
၂၀၁၃/၂၀၁၄	ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ၊ ထုတ်လုပ်မှုအတွက် ဆီ၊ ဝင်ငွေခွန် နှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း
၂၀၁၄/၂၀၁၅	ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ၊ ထုတ်လုပ်မှုအတွက် ဆီ၊ ဝင်ငွေခွန်နှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း
၂၀၁၅/၂၀၁၆	ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ၊ ထုတ်လုပ်မှုအတွက် ဆီ၊ ဝင်ငွေခွန်၊ နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ၊ နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီများမှ ရေနံစီမံ၊ ကုန်သွယ်ခွန်၊ ကမ်းလွန်ရေနံ စီမံကိန်းများအတွက် ငွေသား ထည့်ဝင်မှုများ နှင့် လူမှုစီးပွားရေး အသုံးစရိတ်များ၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း
၂၀၁၆/၂၀၁၇	ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ၊ ထုတ်လုပ်မှုအတွက် ဆီ၊ ဝင်ငွေခွန်၊ နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ၊ နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီများမှ ရေနံစီမံ၊ ကုန်သွယ်ခွန်၊ ကမ်းလွန်ရေနံ စီမံကိန်းများအတွက် ငွေသား ခေါ်ဆိုချက်များ၊ လူမှုစီးပွားရေး အသုံးစရိတ်များနှင့် အခြားသာမန်အသုံးစရိတ်များ (အတိုးပေးရငွေမှအပ) ၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း
၂၀၁၇/၂၀၁၈	ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ၊ ထုတ်လုပ်မှုအတွက် ဆီ၊ ဝင်ငွေခွန်၊ နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ၊ နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီများမှ ရေနံစီမံ၊ ကုန်သွယ်ခွန်၊ ကမ်းလွန်ရေနံ စီမံကိန်းများအတွက် ငွေသား ခေါ်ဆိုချက်များ၊ လူမှုစီးပွားရေး အသုံးစရိတ်များနှင့် အခြားသာမန်အသုံးစရိတ်များ (အတိုးပေးရငွေ အပါအဝင်) ၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း

ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျ စရိတ်များ ပါဝင်ပါသည်။ ကျန်နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများ၏ ကုန်ကျစရိတ်များကို ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်မှ အပြည့်အဝ ကျခံပေးပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု စတင်မီကာလတွင် ကျင့်သုံးခဲ့သည့် လုပ်ငန်းလုပ်ဟန်ကို ဆက်လက်အမွေခံပြီး အရှုံးပေါ်နေသော နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများသည် အခွန်နှင့် အစုပေါ် အမြတ်ပေးငွေများတွက် ဘတ်ဂျက်တောင်းရမည်ဖြစ်ပြီး အကယ်၍ ၎င်းတို့၏ ရငွေတွင် လုံလုံလောက်လောက် မရှိပါက လစာပေးရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုထံမှ

ချေးယူရပါမည်။^{၂၄} အခြားတစ်ဖက်တွင် အမြတ်ပေါ်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ အသားတင်အမြတ် ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ပါသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းသည် အမြတ် အတော်များများ ရရှိပါက ၎င်းတို့၏ စုဆောင်းငွေအချို့ကို လောင်စာဆီ ကဲ့သို့သော ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများနှင့် စီမံရေးရာနှင့် သုတေသန အသုံးစရိတ်ကဲ့သို့သော ထုတ်လုပ်မှုနှင့်လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှု အသုံးစရိတ် အချို့အတွက် သုံးစွဲရပါမည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များမှာ ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်မှ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုစီအတွက် တာဝန်ယူရသည့် ဝန်ကြီးဌာနမှတစ်ဆင့် အပြည့်အဝ တာဝန်ယူဆက်လက်ကျခံပေးနေပါသည်။

ထို့ပြင် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးမူဝါဒ ၁၂ ချက်တွင်၊ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ငွေပေးချေမှု ရှင်းတမ်းများအား ထုတ်ဖော်အသိပေးခြင်း နှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းအား ကုန်ကျစရိတ် ပိုမိုထိရောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် အစိုးရက ကတိကဝတ် ပြုထားပါသည်။ ယခုအခါ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို Citizens Budget နှင့် နှစ်ပတ်လည် ဘတ်ဂျက် အစီရင်ခံစာတို့တွင် ထုတ်ဖော် အသိပေးခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

မိမိတို့၏ သုတေသနပေါ်တွင် အခြေခံပြီး ပြောရလျှင် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများတွင် ထိန်းသိမ်းခွင့် ပြုသည့်နည်းသည် ကမ္ဘာတွင် ကျင့်သုံးသော နည်းများနှင့် ခြားနားကွဲလွဲလျက်ရှိပြီး ယင်း ထိန်းသိမ်းထားငွေများသည် ကုမ္ပဏီများ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မဟာဗျူဟာများ သို့မဟုတ် ဘဏ္ဍာရေး လိုအပ်ချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်မှု လုံးဝမရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤရငွေ ထိန်းသိမ်းမှု ဖော်မြူလာသည် အမြတ်မြောက်များစွာ ရရှိသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ငွေသား မြောက်များစွာ ပိုင်ဆိုင်မှု ရလဒ်ကို ဖြစ်စေသည်ကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း တွေ့ရပေမည်။ ယင်းကဲ့သို့ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ငွေသား အမြောက်အမြား ထိန်းသိမ်းခွင့်ပြုထားခြင်းက လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ရေး စသည်တို့၌ မသုံးစွဲနိုင်တော့သည့်အတွက် အခွင့်အလမ်း ကုန်ကျစရိတ် (Opportunity Cost) များ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ဤရငွေထိန်းသိမ်းမှုစနစ်သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ စွမ်းဆောင်ရည် ပိုမိုကောင်းမွန်ရေးအတွက် အစိုးရ၏ ဖော်ပြထားသည့် ပန်းတိုင်ကို နည်းလမ်း သုံးလမ်းဖြင့် အဟန့်အတား ဖြစ်စေမည်ဟု သုံးသပ်ရပါသည်။ (၁) အရှုံးပေါ်နေသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက အသုံးစရိတ် အားလုံးအတွက် အစိုးရပေါ် မှီခိုနေမှုကို အားပေးကာ ပိုမို အမြတ်ရရှိလာစေရန် မက်လုံးပေးမှု မရှိခြင်း၊ (၂) အမြတ်ပေါ်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ၎င်းတို့၏

၂၄။ ဤစနစ်ကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ဘတ်ဂျက် (၂၀၁၇) တွင်လည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား ၃။ ဦးစီးဌာန အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းလာသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ စာရင်း (ကိုးကား။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ရသုံးမှန်ခြေငွေစာရင်း ဦးစီးဌာန)

ဘဏ္ဍာရေးနှစ်	သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာန	နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အမည်	ဦးစီးဌာန အမည်
၂၀၁၂/၂၀၁၃	စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း	မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း	စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန
၂၀၁၃/၂၀၁၄	စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး	မြန်မာ့လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ထွက်ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း	ကုန်သွယ်မှုမြှင့်တင်ရေး ဦးစီးဌာန
	အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေး	လူမှုဖူလုံရေး ဘုတ်အဖွဲ့	လူမှုဖူလုံရေးဦးစီးဌာန
၂၀၁၄/၂၀၁၅	ပြန်ကြားရေး	မြန်မာ့ရုပ်ရှင်လုပ်ငန်း	ပြန်ကြားရေးနှင့် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေး ဦးစီးဌာန လက်အောက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပါသည်။
	ဘဏ္ဍာရေး	မြန်မာ့အသေးစား ငွေကြေးနှင့် ကြီးကြပ်မှုလုပ်ငန်း	ဘဏ္ဍာရေးကြီးကြပ်မှု ဦးစီးဌာန
	ဟိုတယ် နှင့် ခရီးသွားလာရေး	မြန်မာ့ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေးလုပ်ငန်း	အခြားဦးစီးဌာနများ အောက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပါသည်။
၂၀၁၅/၂၀၁၆	ဆောက်လုပ်ရေး	ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်း	အဆောက်အအုံ၊ တံတားနှင့် လမ်းဦးစီးဌာန အောက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းခဲ့ပါသည်။
၂၀၁၆/၂၀၁၇	သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး	မြန်မာ့အားနှင့် အဏ္ဏဝါ ဓါတုလုပ်ငန်း	သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာန အောက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပါသည်။
	ပြန်ကြားရေး	ပုံနှိပ်ရေးနှင့် ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း	ပုံနှိပ်ရေးနှင့် ထုတ်ဝေရေး ဦးစီးဌာန

ငွေလုံးငွေရင်း သုံးစွဲမှုအတွက် ပြည်ထောင်စုအပေါ် ခိုခိုနေမှုကို အားပေးကာ ငွေလုံးငွေရင်း ကုန်ကျစရိတ်များအား ထိန်းချုပ်ရန် မက်လုံးပေးမှု မရှိခြင်း၊ နှင့် (၃) အမြတ်ပေါ်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ငွေသားများ သိမ်းဆည်းသိုလှောင်ခွင့်ပြုခြင်း။ အမြတ် အမြောက်အမြား ရရှိနိုင်စွမ်းကို အားမပေးခြင်း၊ နောက်ပိုင်းတွင် ဖော်ပြပေးပါမည်။ ၎င်းတို့၏ ငွေသားကိုင်ထားမှုသည် လိုအပ်သည်ထက် များစွာ ပိုနေသည့်အတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ရငွေ အမြောက်အမြား တိုးတက်ရန်နှင့် ကုန်ကျစရိတ် လျော့ချရန် မက်လုံးအနည်းငယ်သာ ရှိပါသည်။

ဤစနစ်၏ စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကျိုးဆက်တစ်ခုမှာ အရှုံးပေါ်နေသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တော်တော်များများသည် ၎င်းတို့၏ အသုံးစရိတ် အားလုံးကို ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှ ကျခံပေးစေရန် အလို့ငှာ ဦးစီးဌာနများ ဖြစ်လာကြပါသည်။ ဇယား (၃) တွင် နှစ်များ မကြာမီက ဦးစီးဌာနအဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းလာသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ စာရင်းကို ဖော်ပြထားပါသည်။ အရှုံးပေါ်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုစီကို ဝန်ကြီးဌာန၏ ဦးစီးဌာနတစ်ခုအဖြစ် သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာန၏ ဦးစီးဌာနအောက်တွင် ထားရှိပါသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအချို့ ဥပမာ အမှတ် (၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းနှင့် အမှတ် (၃) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းတို့ကို ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် အမြတ်ပေါ်သော ဦးစီးဌာနများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအချို့သည် တာဝန်သိ တာဝန်ခံမှု လျော့ကျလာပြီး ၎င်းတို့၏ ရငွေအမြောက်အမြားကို ဘတ်ဂျက်ပြင်ပ သွားရောက်ထိန်းသိမ်း

ခြင်း သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေ စာရင်းပြင်ပ၌ ထိန်းသိမ်းထားကြပါသည်။ ထိုသို့ လုပ်ကိုင်ရာတွင် OA ထဲရှိ စုဆောင်းငွေများကို ၎င်းတို့ဖာသာ အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်ထားသည့် ငွေလုံးငွေရင်းစာရင်းသို့ လွှဲပြောင်းလိုက်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ ကြွေးမြီပေးရန် ရှိများစသည့် ပေးရန် တာဝန်များကို ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်သို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပါသည်။ ကားချပ် ၁ (က) ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်ပြင်ပ (ဝါ) ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေ စာရင်းပြင်ပရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ပုံမှန် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဝန်ကြီးဌာန ဦးစီးဌာနများ၏ ဘဏ္ဍာရေး အစီအစဉ်များ ခြားနားချက်များကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။

လွန်ခဲ့သည့် နှစ်အနည်းငယ်တစ်လျှောက် အမြတ်ပေါ်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း (၆) ခုသည် ဘတ်ဂျက်ပြင်ပသို့ ရောက်သွားခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းများမှာ မြန်မာ့ဆိပ်ကမ်းအာဏာပိုင်၊ မြန်မာအမျိုးသားလေကြောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့တော် လျှပ်စစ်ဓါတ်အားပေးရေး ကော်ပိုရေးရှင်း၊ မန္တလေးမြို့တော် လျှပ်စစ်ဓါတ်အားပေးရေး ကော်ပိုရေးရှင်း နှင့် ပြည်တွင်း ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤအဖွဲ့များအနက် မြန်မာအမျိုးသားလေကြောင်း တစ်ခုတည်းသာ အပြည့်အဝ ကော်ပိုရိတ်အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းပြီး ဖြစ်ပါသည်။ (မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကော်ပိုရိတ် ပြုလုပ်ခြင်း ရှင်းလင်းချက်အတွက် BOX ၂ ကိုကြည့်ပါ)

ပြည်တွင်း ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းသည် အထူး စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသည့် ကိစ္စတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်အနည်းငယ်အကြာက ကုမ္ပဏီသည် အမြတ် မြောက်များစွာ ရရှိခဲ့သော

အချိန်အခါဖြစ်ပြီး ယင်းလုပ်ငန်းကို ဘတ်ဂျက်ပြင်ပတွင် ထားရှိခဲ့ရာ မှု သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာန၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ စစ်ဆေးမှု မရှိပဲ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်ကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့ပါ သည်။ သို့ရာတွင် ယခုနှစ်များတွင် ငွေကြေးဆုံးရှုံးမှု ရှိလာခဲ့ရာ ၎င်းလုပ်ငန်းကို ပုံမှန် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုအဖြစ်သို့ ပြန်လည် ပြောင်းလဲခဲ့သောကြောင့် ယင်း၏ ကုန်ကျစရိတ် အချို့ကို ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှ ပြန်လည်ကျခံပေးနေလျက် ရှိပါသည်။^{၁၅}

အားတက်စရာတစ်ချက်မှာ လွန်ခဲ့သောနှစ်များတွင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကြွေးမြီ စီမံခန့်ခွဲမှု မူဝါဒသည် ပိုမိုကောင်းမွန်လာခဲ့ပါ သည်။ ယခင်က နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အယ်လ်စီ (letters of credit) ထုတ်ပေး ခြင်းဖြင့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များအား ကာမိစေရန် ပုဂ္ဂလိက ငွေချေးသူများ သို့မဟုတ် နှစ်နိုင်ငံ မိတ်ဖက်များထံမှ တိုက်ရိုက် ချေးယူခွင့် ပြုခဲ့ပါသည်။ ဤအချက်က နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း

၂၀၁၆ ခုနှစ် ပြည်သူ့ကြွေးမြီ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေအရ ယခုအခါ နိုင် ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် နိုင်ငံခြားမှ တိုက်ရိုက်ချေးငှားခြင်း ကို တားမြစ်ထားပါသည်။ ယခုအခါ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ သည် မြန်မာနိုင်ငံပိုင် ဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်းများမှသာ တိုက်ရိုက် ချေးယူခွင့် ရနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ သည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှတစ်ဆင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ ငွေချေးသူများ သို့မဟုတ် နှစ်နိုင်ငံ မိတ်ဖက်များထံမှ ငွေချေးယူနိုင် ဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုယ်စား ချေးယူ၍ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ ချေးပေးနိုင်ပါသည်။ လက်တွေ့တွင် စီမံ ကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ၏ ချေးငွေ အဆိုပြုချက်များကို အနည်းအကျဉ်းသာ ခွင့်ပြုပေးလျက် ရှိပါသည်။^{၁၆} ချေးငွေများကို ယခုအခါ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ၏ နိုင်ငံခြား ကြွေးမြီများအပေါ် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ အတည် ပြုပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကားချပ် (၁) ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများသို့ ဘဏ္ဍာရေး ဖြည့်တင်းပေးခြင်း

(ကိုးကား ။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ရသုံးမှန်းခြေ ဦးစီးဌာန)

<p>ဘတ်ဂျက်ပြင်ပ/ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာငွေ အစီအစဉ် ပြင်ပရောက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ် ငန်းများ (ဥပမာ မြန်မာအမျိုးသား လေကြောင်းလိုင်း)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • အမြတ်၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းအား OA ကဲ့သို့ အလားတူ စီမံခန့်ခွဲသော ယင်းတို့၏ ငွေလုံးငွေရင်းစာရင်း (စာရင်းရှင်) တွင် ထားရှိပြီး ကျန်အမြတ် အားလုံးကို အစိုးရ ဘတ်ဂျက်ထဲသို့ ထည့်သွင်းရပါသည်။ • သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် အားလုံးကို ကိုယ်ပိုင် ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေထဲမှ ကျခံသုံးစွဲပါသည်။
<p>နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ (ဥပမာ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • အမြတ်၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းအား OA ထဲတွင် သိမ်းဆည်းထားရှိပါသည်။ ကျန်အမြတ် အားလုံးကို အစိုးရ ဘတ်ဂျက်ထဲသို့ ထည့်သွင်းရပါသည်။ • အမြတ်ရရှိမှုအပေါ် မူတည်ပြီး သာမန်အသုံးစရိတ် တချို့ (သို့) အားလုံးအား ကိုယ်ပိုင် ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေထဲမှ ကျခံသုံးစွဲပါသည်။ • ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်အား သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနမှတစ်ဆင့် အစိုးရဘတ်ဂျက် မှ ကျခံသုံးစွဲပါသည်။
<p>ဦးစီးဌာနများ (ဥပမာ လူမှုဖူလုံရေး ဦးစီးဌာန)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ရငွေအားလုံးကို အစိုးရဘတ်ဂျက်ထဲသို့ ထည့်သွင်းရပါသည်။ • အသုံးစရိတ် အားလုံးကို အစိုးရဘတ်ဂျက်မှ ကျခံသုံးစွဲပါသည်။

တော်တော်များများတွင် ကြွေးမြီ များစွာ ရှိစေပါသည်။ ဥပမာ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းသည် အဓိကအားဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံ မြို့ရှင်များထံမှ ချေးယူထားငွေ ခန့်မှန်းခြေ မြန်မာကျပ် ငွေ ၁.၇ ထရီလီယံ ရှိပါသည်။ များမကြာမီက လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာနက လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းပေးရန် ငွေချေးယူခဲ့ပါသည်။ အခြား ကြီးမားသည့် ချေး ငွေများကို မြန်မာ့မီးရထား နှင့် မြန်မာ့စာတိုက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းများမှလည်း ချေးယူခဲ့ပါသည်။^{၁၆}

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် များမကြာမီ နှစ်များအတွင်းက အပြုသဘောဆောင် သော တိုးတက်မှု တစ်ရပ်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ကြွေးမြီ ပေါ်တွင် မြင့်မားသော ဒီဂရီဖြင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု ရှိလာပြီး ယင်း က နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အခြားပြင်ပ ပုဂ္ဂလိက ရင်း နှီးမြှုပ်နှံမှုများမှ ပိုမို စိတ်ဝင်စားလာစေသော မျှော်လင့်ချက် ဖြစ်ပါ သည်။ ဤပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ချေးငွေချေးယူခြင်း ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လေ့လာနိုင်သည့် စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့ နှင့် လွှတ်တော်တို့၏ စွမ်း ရည်ပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးအပေါ် အုပ်ချုပ်သည့် စည်းမျဉ်းများ

၂၅။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ (Citizen's Budget)
၂၆။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန

၂၇။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန

Box (၂) မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကော်ပိုရိတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု

ကော်ပိုရိတ်ပြုလုပ်ခြင်း (Corporatization) ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်း (သို့မဟုတ်) ဦးစီးဌာန စသည့် အစိုးရ၏ အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်ရပ်အား သက်ဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီဥပဒေ အောက်တွင် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ကာ၊ ပေးရန်တာဝန် အကန့်အသတ်ရှိသည့် လုပ်ငန်း (limited liability) တစ်ခု ဖြစ်လာစေပြီး အစိုးရမှ ရှယ်ယာအဖွဲ့ဝင် အနေဖြင့် ပါဝင်လာစေသည့် လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယင်းသက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေမှာ မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ (၁၉၁၄) ဖြစ်ပြီး ထို ဥပဒေအရ ရှယ်ယာစုစုပေါင်း ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနက ပိုင်ဆိုင်မည်ဖြစ်ပြီး၊ ရရန်ရှိများနှင့် ပေးရန်တာဝန်များကို နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းက တာဝန်ယူရမည်ဖြစ်ပါသည်။ (သို့သော် ပင်စင်နှင့် ကြွေးမြီပေးရန် တာဝန်များကို ကော်ပိုရိတ် မပြု လုပ်မီ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနသို့ ကြိုတင်လွှဲပြောင်းပေးလေ့ရှိပါသည်။) ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ပြည်သူ့ကဏ္ဍဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်း များနှင့် ချိန်ညှိထားသည့် အလုပ်စာချုပ် အသစ်များ ပြုလုပ်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကော်ပိုရိတ် ပြုလုပ်သော အဖွဲ့အစည်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီ အက်ဥပဒေအရ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခြင်းဖြစ်၍ လက်ရှိအနေအထားထက် ကျော်လွန်ကာ ပိုမိုကောင်း မွန်သည့် ငွေစာရင်း ထားရှိမှုနှင့် အစီရင်ခံမှု လိုအပ်ချက်များကို လိုက်နာကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကော်ပိုရိတ် စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ် (ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့) နှင့် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း လိုအပ်ချက်များကိုလည်း လိုက်နာရပါမည်။ ကော်ပိုရိတ် ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ခြင်းတို့၏ ခြားနားချက်မှာ ကော်ပိုရိတ် ပြုလုပ်ခြင်းတွင် ရှယ်ယာ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်ထောင်စုက ပိုင်ဆိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ခြင်းတွင် ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများအား ရှယ်ယာ ရောင်းချခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် အဖွဲ့အစည်းများကို ကော်ပိုရိတ် ပြုလုပ်ခြင်း (ဆိုလိုသည်မှာ အစိုးရ ပုဂ္ဂလိက မိတ်ဖက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံပိုင်များအား ငှားရမ်းလုပ်ငန်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်း၊ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခြင်း နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ခြင်း) စသည်တို့ အားလုံးကို ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ရေးကော်မရှင်က သုံးသပ်၍ အတည်ပြုရပါသည်။^{၂၀} မြန်မာအမျိုးသားလေကြောင်းနှင့် မြန်မာဆိပ်ကမ်း အာဏာ ပိုင်အဖွဲ့တို့ကဲ့သို့ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဘတ်ဂျက်ပြင်ပသို့ ရောက်သွားမှုများ ရှိသော်လည်း (ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့၏ သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များကို ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံငွေများမှ ကျခံပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ၎င်း တို့၏ ဘတ်ဂျက်ကို လိုင်းတစ်လိုင်းချင်းစီအလိုက် စစ်ဆေး အတည်ပြုခြင်း မရှိတော့ပါ) ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစတင်၍ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုမျှ ကော်ပိုရိတ်ပြုလုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ခြင်း မရှိပေ။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကော်ပိုရိတ်ပြုလုပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ဘတ်ဂျက်ပြင်ပသို့ ရောက်ရှိခြင်း ဖြစ်ရပ်တွင်၊ ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက မြန်မာအမျိုးသားလေကြောင်း လုပ်ငန်းကိစ္စတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်အတိုင်း ၎င်းတို့၏ ကြွေးမြီနှင့် အခြားပေးရန် တာဝန်များကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရက ကျခံပေးစေပြီး၊ ၎င်းတို့ စုဆောင်းမိသည့် အမြတ်ငွေများကို ထိန်းသိမ်းထားသည့် ပုံစံမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ အမြတ် မြောက်များစွာ ရရှိသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ယင်းပုံစံအတိုင်း ကော်ပိုရိတ် ပြုလုပ်ခြင်းသည် (ဥပမာ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ငန်းတို့၏ ရည်မှန်းချက်များ) ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေ ရေရှည် တည်တံ့မှုအတွက် အန္တရာယ်ရှိလာနိုင်သလို ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု နှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံ ကဲ့သို့သော အကျိုးသက်ရောက်မှု မြင့်မားသည့် အသုံးစရိတ် အမျိုးအစားများ သုံးစွဲမှုအတွက်လည်း နည်းသွားစေပါသည်။

အထူးသဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း OA များ ဖန်တီးမှုသည် အစိုးရ၏ ထုတ်ဖော် ကြေညာထားသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ပန်းတိုင်အချို့ကို လျော့ပါးစေပါသည်။ ထို့ပြင် ဤပြောင်းလဲမှုများတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တာဝန်များအား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်စေခြင်း၊ လွတ်လပ်သည့် ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာရင်းကိုင် စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီသော ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံစာများ ထုတ်ပြန် အသိပေးခြင်း စသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ အနည်း ငယ်သာ ပါဝင်ပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရာများကို ဤအစီရင်ခံစာ၏ ရှေ့လာမည့် အပိုင်းများတွင် ဆက်လက်ဆွေးနွေး တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်

အစိုးရစာရင်း ထိန်းသိမ်းထားရှိမှု

မြန်မာ့ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ မူဝါဒများမှာ စနစ်တကျ အဖြေရှာပြီး စဉ်းစားဆုံးဖြတ်သည်ထက်စာလျင် အစိုးရ၏ တည်ဆဲ စာရင်းထားရှိမှု ပုံစံမှ အဓိက ပုံဖော်ပြီး ပေါ်ပေါက်လာသော မူဝါဒ ဖြစ်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရမှ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် လုပ်ငန်းများအား မည်သို့ ထိန်းချုပ်ထားသည်ကို နားလည် သဘောပေါက်ဖို့ရန် အစိုးရ၏ စာရင်းထားရှိမှု (accounting) စနစ်ကို နားလည်ရန် လိုအပ်ပေ သည်။

အစိုးရ၏ လက်ရှိ စာရင်းထားရှိမှု ပုံစံမှာ ကိုလိုနီ အင်္ဂလိပ်ခေတ်စနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်ခေတ်၊ နဝတ စသည့် ခေတ်ကာလ အဆက်ဆက်က စနစ်များကို အခြေခံကာ မကြာသေးမီက ဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲမှု တချို့နှင့် ပေါင်းစပ်ထားသော စာရင်းထားရှိမှုစနစ် ဖြစ်ပေသည်။ ထပ်မံ၍ မြန်မာနိုင်ငံသည် ရှေးရိုးပုံစံဖြစ်သည့် လိုင်းအလိုက် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲမှုကို အသုံးပြုခဲ့ဖူးရာ၊ ယခင်နှစ်၏ ဘတ်ဂျက်ကို အခြေခံ၍ ရေးဆွဲလျက် ရှိပါသည်။ ယင်းသည် မူဝါဒ ပန်းတိုင်သို့

၂၀။ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၀/၂၀၁၆၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ရေးကော်မရှင် ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတရုံး

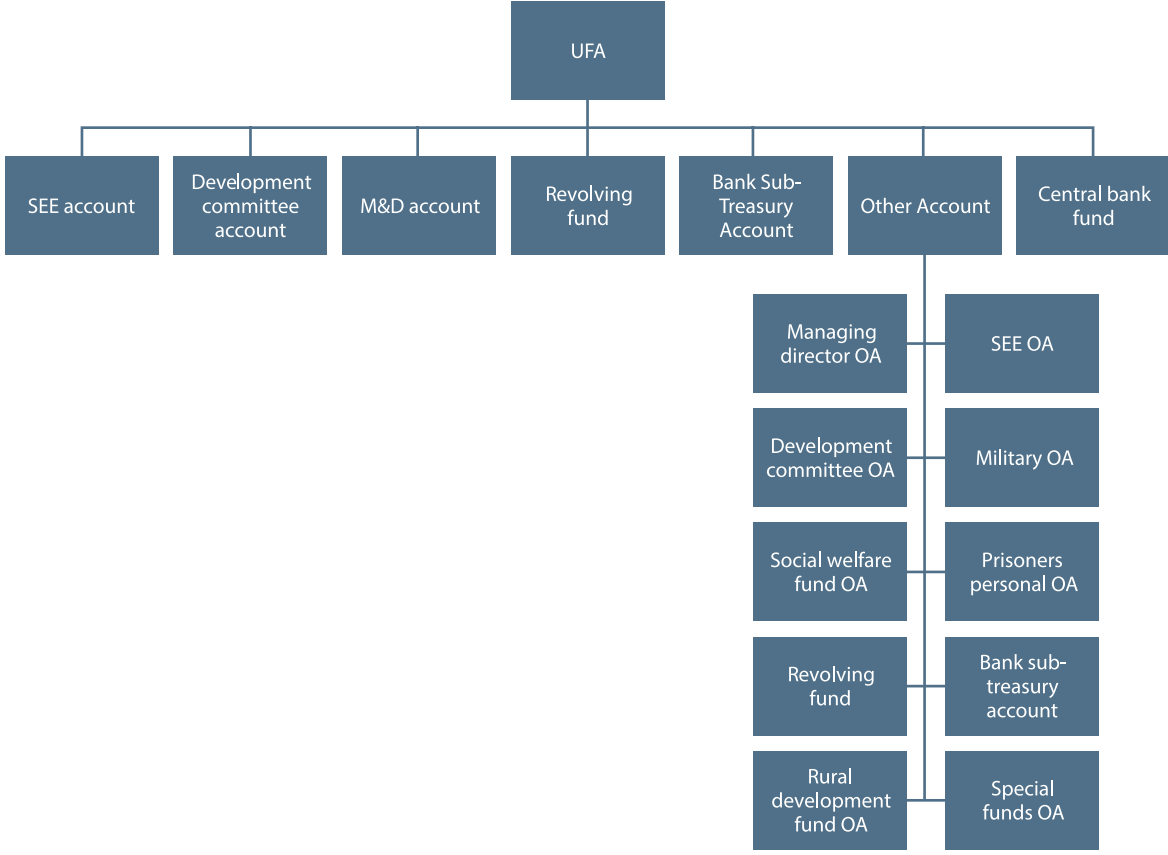
ရောက်ရန် ရည်ရွယ်ပြီး ရေးဆွဲသည့် စီမံကိန်း အခြေခံ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အခြေခံပြီး ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း မူဘောင်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်တွင် ဖွင့်လှစ်ထားရှိသည့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိက ဘဏ်စာရင်းကို ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေစာရင်း (Union Fund Account) ဟု ခေါ်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေ စာရင်းအတွင်းတွင် နိုင်ငံတော် ရန်ပုံငွေစာရင်း (State Fund Account) ၇ ခု ရှိပါသည်။ ယင်းစာရင်း ၇ ခုလုံးကို နိုင်ငံပိုင် ဘဏ်တစ်ခုဖြစ်သော မြန်မာ့စီးပွားရေး ဘဏ်တွင် ဖွင့်လှစ်ထားရှိပြီး စီမံခန့်ခွဲပါသည်။^{၂၉} ယင်းစာရင်းများမှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စာရင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ စာရင်း (DC)၊ ဝန်ကြီးဌာနများ နှင့် ဦးစီးဌာနများစာရင်း (M&D)၊ ဘဏ်ငွေတိုက်ခွဲစာရင်း၊ လှည့်လည် ရင်းနှီးငွေစာရင်း၊ ဗဟိုဘဏ် ရန်ပုံငွေနှင့် အခြားစာရင်းများ (OA) (ကားချပ် ၂ ကိုကြည့်ပါ)။^{၃၀} အလားတူ စနစ်ကို ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီး စာရင်းများ၌လည်း ကျင့်သုံးပါသည်။ သို့သော် ဤအစီရင်ခံစာ တွင် ယင်းကိစ္စ ပါဝင်မည်မဟုတ်ပါ။ နိုင်ငံတော် ရန်ပုံငွေစာရင်း တစ်ခုစီတွင် ရည်ရွယ်ချက် တစ်ခုစီ ရှိပါသည်။ ဥပမာ နိုင်ငံပိုင် စီး

ပွားရေးလုပ်ငန်း စာရင်းများက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ သာမန် နှင့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် အချို့ကို ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းပေးပါသည်။

ဝန်ကြီးဌာနများ နှင့် ဦးစီးဌာနများ စာရင်းက ဝန်ကြီးဌာနများ နှင့် ဦးစီးဌာနများကို အလားတူ ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်ဆည်းပေးပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ငွေလုံးငွေရင်းများကိုလည်း ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းပေးပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ စာရင်းများက မြို့တော်စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲခြင်း၊ မြို့ပြမြေယာ အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလိုင်စင် ခွင့်ပြုခြင်း၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် မြို့ပြ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် တာဝန်ရှိသည့် မြူနီစီပယ် (ဝါ) စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများအား ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းပေးရန် အသုံးပြုပါသည်။^{၃၁} ဘဏ်ငွေတိုက်ခွဲစာရင်း စာရင်းများကို မြန်မာ့စီးပွားရေး ဘဏ်ခွဲမရှိသည့် နေရာများအတွက် ဖွင့်ပေးထားပြီး မြန်မာ့စီးပွားရေး ဘဏ်က စီမံခန့်ခွဲလျက် ရှိပါသည်။ လှည့်လည်ရင်းနှီးငွေစာရင်းများမှာ အထူး ရန်ပုံငွေများ သို့မဟုတ် ချေးငွေများ အိမ်ယာအတွက် (ဥပမာ အိုးအိမ် ဦးစီးဌာနသို့ ထုတ်ပေးသည့် အတိုးမပေးရသော ချေးငွေများ) ဖြစ်ပါသည်။ အခြားစာရင်းများကို ရည်ရွယ်ချက်

ကားချပ် (၂) ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေစာရင်း (UFA) ဖွဲ့စည်းပုံ (ရင်းမြစ်၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန)

၂၉။ “ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေစာရင်း” နှင့် “နိုင်ငံတော် ရန်ပုံငွေစာရင်း” ဆိုသည့် စကားရပ်ကို အစိုးရ အရာရှိများက အပြန်အလှန် လဲလှယ် သုံးစွဲကြပါသည်။
 ၃၀။ ဤစာရင်းများကို ဗဟိုဘဏ်မှ အသုံးပြုပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနတွင် ရရှိနိုင်ပါသည်။

၃၁။ Matthew Arnold et al. *Municipal Governance in Myanmar: An Overview of Development Affairs Organizations* (The Asia Foundation-MDRI [CESD], 2015)

တော်တော်များများအတွက် အသုံးပြုကြပါသည်။ အသေးစိတ်ကို ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း နှင့် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများ စာရင်းများသို့ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်သစ် အစဉ် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များ၊ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများက ဘဏ္ဍာရေးနှစ် အကုန်ထိ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်မည့် သာမန် ဘတ်ဂျက်မှတစ်ဆင့် ငွေများကို ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေစာရင်းမှ ခွဲဝေပေးပါသည်။ တခါတရံ ဤ စာရင်းများသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဝန်ကြီးဌာနများ သို့မဟုတ် ဦးစီးဌာနများမှ တိုက်ရိုက် ငွေကြေးရရှိပါသည်။ သို့သော် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှ ခွင့်ပြုချက်ထက် ၎င်းတို့ ပိုမိုထုတ်ယူသည့် အခြေအနေမျိုးတွင်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းတို့ စာရင်းများသို့

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် စာရင်းအမျိုးအစား လေးခုရှိပြီး မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင် ၎င်းတို့၏ စာရင်းများအား ဖွင့်လှစ်ထားရှိ ပါသည်။ ပထမဦးဆုံး သာမန် အသုံးစရိတ်များနှင့် အချို့သော ငွေ လုံးငွေရင်း သုံးစွဲခြင်းအတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စာရင်း (SEE Account) ထားရှိပြီး နှစ်စဉ် ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်မှ ခွဲဝေချထားပေးသည့် ငွေကြေးဖြစ်ပါသည်။ ဆက်လက်ပြီး ငွေကြေး ကြွေးမြီစာရင်း (Financial Account)၊ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် အတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ မိခင်ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများ (M&D) စာရင်းမှ ငွေကြေးရရှိသော ငွေ လုံးငွေရင်းစာရင်း (Capital Account) နှင့် အခြားစာရင်းများ (Other Accounts) များ စသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။^{၃၂} နိုင်ငံပိုင်

Jade valuation. Minzayar Oo for NRCI

ငွေကြေးကို ပြန်လည်ထည့်သွင်းပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အဓိက ငွေလုံးငွေရင်းအသုံး စရိတ် အမျိုးအစား အများစုကို ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပိုင် စာရင်းမှ တိုက်ရိုက် ဘဏ္ဍာငွေဖြည့်တင်းခြင်း မပြုလုပ်ပဲ၊ ၎င်း တို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၏ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာန များ စာရင်းများမှသာ ငွေကြေးဖြည့်တင်းပေးပါသည်။ အခြားနည်း ပြောရလျှင် မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများက ၎င်းတို့ကိုယ်စားနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကိုယ်စား ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေပေး ရန် အထက်သို့ တင်ပြပြီး ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးသို့ ငွေ လုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်ကို ပြန်လည်ခွဲဝေ ချထားပေးပါသည်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစာရင်းသည် နှစ်စဉ် နိုင်ငံတော်ဘတ်ဂျက်တွင် နိုင်ငံ ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုကို ရည်ညွှန်းထားသည့် စာရင်း အမျိုး အစားဟု ပြောနိုင်ပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသို့ ခွဲဝေပေးသော ငွေကြေးသည် အခြားအစိုးရဦးစီးဌာန သို့မဟုတ် အေဂျင်စီ စာရင်း များအား ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ အခြား တစ်ဖက်တွင် အခြားစာရင်း (OA) သည် ဘတ်ဂျက်တွင် မှတ်သား

၃၂။ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်၊ နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်း ငွေစာရင်းကိုင်ခြင်း ညွှန်ကြားချက်များ

လက်ရှိ နိုင်ငံခြားငွေကြေး ဘတ်ဂျက်စနစ်ကြောင့် ပြည်ပတွင် ဖွင့်လှစ်ထားရှိသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စာရင်းများကို ပေါ်ပေါက်လာစေပါသည်။

ထားခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေစာရင်း (UFA) အတွင်းတွင် စာရင်းတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်ရှိနေသော်လည်း အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မတူညီသော ငွေပေးသွင်းမှုနှင့် ထုတ်ယူမှုစည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ကြရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ချိန်ထိုးကြည့်ပါလျှင် ထို အခြားစာရင်း ဘတ်ဂျက်ပြင်ပ စာရင်းတစ်ခု (extra-budgetary account) ဖြစ်လျက်ရှိပါသည်။^{၃၅}

ပိုမိုရှုထောင့်စေသည်မှာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများ၊ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဗဟိုဘဏ် အားလုံးတွင် နိုင်ငံခြားငွေ (FE) ဘတ်ဂျက်များနှင့် ငွေစာရင်းများ ရှိနေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် အစတွင် ဤအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုစီ (ဗဟိုဘဏ်မှအပ) နိုင်ငံခြားငွေ ဘတ်ဂျက်တစ်ခုကို ရေးဆွဲပြီး ယင်းကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန လက်အောက်ရှိ နိုင်ငံခြားငွေကြေးဌာနခွဲသို့ တင်ပြရပါသည်။ ဤဘတ်ဂျက်က အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုစီသို့ နိုင်ငံခြားငွေကြေးကို နိုင်ငံခြားကုန်ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူရန်အတွက် ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်အောင် ခွဲဝေပေးပါသည်။ နိုင်ငံခြား ငွေကြေးကို မြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်နှင့် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ် ချိတ်ဆက်ထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံ ပြင်ပရှိ ခန့်မှန်းခြေ ဘဏ်ပေါင်း ၅၀ အနက်မှ မည်သည့်ဘဏ်၌မဆို ထားရှိပါသည်။ အလားတူစွာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာနများ၏ နိုင်ငံခြားငွေကြေးဖြင့် ရောင်းရငွေများကို မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်၏ ပြည်ပ စာရင်းများသို့ အပ်နှံကြပါသည်။ ငွေကြေးသည် မြန်မာနိုင်ငံထဲသို့ ရုပ်ဝတ္ထု (ငွေသား)အားဖြင့် ဝင်လာခြင်းမရှိပါ။^{၃၆}

ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်၏ အခြားအစိတ်အပိုင်းများ နည်းတူ နိုင်ငံခြားငွေ ဘတ်ဂျက်များကို အစိုးရအဖွဲ့နှင့် လွှတ်တော်တို့မှ အတည်ပြုရပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဝန်ကြီးဌာနများသည် နိုင်ငံခြားငွေကြေးကို ပေးထားသော သုံးလပတ်တွင် မည်မျှ သုံးစွဲနိုင်သည် ဆိုသည့် ကန့်သတ်ချက် ရှိပါသည်။ ဤစနစ်သည် နိုင်ငံခြားငွေကြေး ရှားပါးမှုကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည့် ဆိုရှယ်လစ်ခေတ်နှင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များတွင် စတင်ခဲ့သော နိုင်ငံတကာမှ စီးပွားရေး ဒဏ်ခတ် အရေးယူမှု ခံရသည့် ကာလတို့တွင် ဖော်ထုတ်ခဲ့သည့် နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအားလုံးသည် နိုင်ငံခြားငွေကြေး အသားတင် ရရှိသူများ ဖြစ်ကြသော်လည်း နိုင်ငံခြားငွေကြေး ပိုမိုသုံးစွဲခြင်းကို ထိန်းချုပ်မှုအတွက် ဤစနစ်ကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက စုပေါင်း၍ ကုန်သွယ်မှုပိုငွေ မြန်မာကျပ်ငွေ (၁.၉) ထရီလီယံ ရရှိခဲ့ရာ နိုင်ငံတော်အတွက် အဓိက နိုင်ငံခြားငွေကြေးကို ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အများစု

သည်- နိုင်ငံခြားငွေကြေး အမြောက်အမြား တင်သွင်းနိုင်လျက်ရှိသော်လည်း (ထိုထဲတွင် အကြီးဆုံးလုပ်ငန်းများမှာ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်း၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်) အချို့သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အတော်အတန် ကြီးမားပြီး နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကုန်သွယ်မှုပိုငွေ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။^{၃၇} ဥပမာ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ တွင် လျှပ်စစ်ဓါတ်အားထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းသည် မြန်မာကျပ် ၄၅၈ ဘီလီယံ ကုန်သွယ်မှု ပိုငွေဖြင့် လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး အမှတ် (၃) အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်းသည် ကုန်သွယ်မှုပိုငွေ ၃၉ ဘီလီယံဖြင့် လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယခုနှစ်တွင်လည်း ယင်းလုပ်ငန်းနှစ်ခုလုံး ဖော်ပြပါ ကုန်သွယ်မှုပိုငွေများအတိုင်း ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။^{၃၈}

လက်ရှိ နိုင်ငံခြားငွေကြေး ဘတ်ဂျက်စနစ်ကြောင့် ပြည့်တွင် ဖွင့်လှစ်ထားရှိသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စာရင်းများကို ပေါ်ပေါက်လာစေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစနစ်သည် အရေးကြီးပေသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတို့ လုပ်ကိုင်ကြသည့်အတိုင်း နိုင်ငံခြားငွေဖြင့် နိုင်ငံခြား စက်ပစ္စည်း ဝယ်ယူခြင်းဖြစ်စေ၊ ချေးငွေပြန်ဆပ်သည်ဖြစ်စေ၊ ကုန်ပစ္စည်း သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်လိုပါက မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်တွင် အနည်းဆုံး ပြည်ပငွေစာရင်းတစ်ခု ရှိရပါမည်။ အကယ်၍ မြန်မာ့နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်မှု ဘဏ်သည် ချေးငွေတစ်ရပ်ကို ပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် စက်ပစ္စည်း ဝယ်ယူရာ၌ နိုင်ငံခြားငွေ လုံလောက်မှုမရှိပါက မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်သည် ပါဝင်ကူညီရပါသည်။ သို့သော် ယင်းကဲ့သို့သော အခြေအနေမှာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ပြည်ပငွေစာရင်းများ၏ နိုင်ငံခြားငွေလက်ကျန်စာရင်းကို လက်ရှိတွင် မသိနိုင်ပါ။ Box (၃) က နိုင်ငံခြား ငွေစာရင်းများ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုပေါ်၌ အသေးစိတ် တင်ပြထားပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါတို့မှာ သတ်မှတ်ထားသော နိုင်ငံခြားငွေကြေး စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ရေးသားတင်ပြထားသော်လည်း ချွင်းချက်များ ရှိပါသည်။ ဥပမာ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းသည် ကျောက်မျက်ပြပွဲမှ ကောက်ခံရရှိသည့် ရန်ပုံငွေများအတွက် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်၌ ယူရိငွေစာရင်းတစ်ခုကို ဖွင့်လှစ်ထားရှိပါသည်။ ဤယူရိငွေများကို မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်မှ မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက် စာရင်းထဲသို့ မြီရှင်စာရင်း ရေးသွင်းပေးပါသည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်က နိုင်ငံခြား ငွေကြေးစာရင်းများကို ဖွင့်လှစ်စီမံခန့်ခွဲခြင်းမှာ မရှင်းလင်းပါ။ အများပြည်သူသို့ ကြေညာ

၃၅။ Richard Allen and Dimitar Radev. "Managing and Controlling Extrabudgetary Funds," IMF Working Paper 06/286 (IMF, 2006). Online: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/tnm/2010/tnm1009.pdf>
၃၆။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာန
၃၇။ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ တွင် ဤနိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၅ ခုသည် ကုန်သွယ်မှု ပိုငွေပြု လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း - မြန်မာကျပ်ငွေ ၉၂၉ ဘီလီယံ၊ မြန်မာ့စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်း - မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၄၉ ဘီလီယံ၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း - မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၃၀ ဘီလီယံ၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်လုပ်ငန်း - မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၅၅ ဘီလီယံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ် - မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၀၉ ဘီလီယံ။
၃၈။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန

Box (၃) နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ရရှိသော နိုင်ငံခြားရရှိငွေများကို မည်သို့ လွှဲပြောင်းသနည်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားတွင် မည်သို့ ထားရှိသနည်း။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအချို့ အထူးသဖြင့် သဘာဝ သယံဇာတ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ ဝင်ငွေအများစုကို နိုင်ငံခြားငွေကြေးဖြင့် ရရှိကြပါသည်။ ဥပမာ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ကို ယေဘုယျအားဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဈေးကွက်၌ အမေရိကန်ဒေါ်လာဖြင့် ရောင်းချကြပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ကျောက်မျက်ပြွဲများတွင် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများကို ယူရိုငွေဖြင့် ရောင်းချပြီး အမေရိကန်ဒေါ်လာဖြင့်လည်း မကြာမီ လက်ခံတော့မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ နိုင်ငံခြားငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ၊ ယူရို သို့မဟုတ် ယွမ်ငွေများဖြင့်ရရှိသည့် ဝင်ငွေများကို မြန်မာကျပ်ငွေသို့ ပြောင်းလဲရရှိသော ရငွေများကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ညွှန်ကြားချက်ဖြစ်သည့် ထိန်းသိမ်းထားသော ငွေအားလုံးကို မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်၌ မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် ထားရှိရမည် ဟူသောအချက်နှင့် ကိုက်ညီစေရန်အလို့ငှာ ပြန်လည်လွှဲပေးရပါမည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်အညီ အစိုးရ၏ နိုင်ငံခြားငွေဖြင့် ဆောင်ရွက်ရသည့် လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်ပိုင် မြန်မာနိုင်ငံခြားကုန်သွယ်မှု ဘဏ်မှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်သည် အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် သာလျှင် နိုင်ငံခြားငွေကြေး လုပ်ဆောင်မှုများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။^{၃၅} ရလဒ်တစ်ခုအဖြစ် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများက ရရှိသော နိုင်ငံခြား ငွေကြေးများကို နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ ကျပ်ငွေဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးမိ ပထမဦးစွာ မြန်မာနိုင်ငံခြားကုန်သွယ်မှုဘဏ်က အရင်လက်ခံရပါသည်။ နိုင်ငံခြားငွေကြေးကို မြန်မာနိုင်ငံခြားကုန်သွယ်မှုဘဏ်က စင်ကာပူ၊ ယူကေ၊ မလေးရှား၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ယူအက်စ်၊ ဂျာမနီနှင့် ဆွစ်ဇာလန် နိုင်ငံများအပြင် အခြားနိုင်ငံများရှိ သက်ဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်သည့် ဘဏ်များတွင် ဖွင့်လှစ်ထားရှိသည့် ဘဏ်စာရင်း ၅၀ ခန့်တွင် ထားရှိနိုင်ပါသည်။ များစွာသော ကွဲပြားခြားနားသည့် ဘဏ်များကို အသုံးပြုရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ ငွေကြေးအမျိုးမျိုးကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်နှင့် ငွေကြေးဈေးနှုန်း အပြောင်းအလဲကြောင့် ဆုံးရှုံးမှုကို ကန့်သတ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံခြား ငွေကြေးလဲလှယ်နှုန်းများကို မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်မှ သတ်မှတ်သောနှုန်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရပါသည်။

နိုင်ငံခြားငွေဖြင့် ပေးချေမှုကို လက်ခံရန် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်တွင် စာရင်းများဖွင့်နိုင်ပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံခြားမှ ပစ္စည်းတင်သွင်းသူများအား ငွေပေးချေမှုအတွက် မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်စာရင်းများကိုလည်း ဖွင့်လှစ်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံခြားငွေကြေးများမှာမူ ဘတ်ဂျက်များ- စီးဝင်ခြင်းနှင့် စီးထွက်ခြင်း နှစ်ခုစလုံးမှာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန (နိုင်ငံခြား ငွေကြေးဌာနခွဲ)၊ အစိုးရအဖွဲ့ နှင့် လွှတ်တော်တို့မှ အတည်ပြုရမည်ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံပြင်ပ၌ မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်၏ နေ့စာရင်း ဘဏ်စာရင်းများ (nostro account) တွင် ဆက်လက်ရှိနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံခြားငွေကြေး ပြည်တွင်းတင်သွင်းမှု အားလုံးသည် စီးပွားကူးသန်းဝန်ကြီးဌာနမှ ပြည်ပပို့ကုန် ပါမစ်ရှင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ စာရင်းများတွင် အပေါင်းလက်ကျန်များကို ထားရှိနိုင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ဤစာရင်းများနှင့်ပတ်သက်သည့် မည်သည့်မှတ်တမ်းများကိုမျှ လက်လှမ်းမီခြင်း မရှိခဲ့သော်လည်း သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများက ယင်းလက်ကျန်များမှာ နည်းပါးပါသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့အား ပြောပြခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ် မတိုင်မီ နိုင်ငံတကာမှ စီးပွားရေးဒဏ်ခတ် အရေးယူခံရမှု အချိန်ကာလအတွင်း မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတို့သည် စက်ပစ္စည်း ဝယ်ယူရန်နှင့် ကုန်ပစ္စည်းများ ရောင်းချရန်အလို့ငှာ ပြည်ပစာရင်း ဖွင့်လှစ်ခွင့်ပြုရန် ပန်ကြားခဲ့ပါသည်။ ကိုယ်ပွားကုမ္ပဏီများ (shell company) ကို ဖန်တီးပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း နာမည်နှင့် ကုမ္ပဏီများ၏ နာမည်တူများဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံ၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ နှင့် အခြားနိုင်ငံများ၌ ငွေစာရင်းများ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ကြပါသည်။ ဤစာရင်းများသည် ဆက်လက် အသက်ဝင်နေဆဲ ဟုတ်မဟုတ် မရှင်းလင်းပါ။^{၃၆}

ခြင်းမရှိသော နို့တစ် (notices) နှင့် ညွှန်ကြားချက်များဖြင့် တာဝန်ပေးထားခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

“အခြားစာရင်းများ”အား စီမံခန့်ခွဲမှု

ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေစာရင်း (UFA)- အခြားစာရင်းများ (OA) သည် ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေ စာရင်းအတွင်းရှိ စာရင်းအမျိုးအစားတစ်ခုဟု လွယ်လွယ်ပြောနိုင်သော်လည်း ယင်းတို့ကို အခြား နိုင်ငံတော်ရန်ပုံငွေစာရင်း အမျိုးအစားများထက် လုံးဝ ခြားနားသည့် စည်းမျဉ်းများဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းပါသည်။ အခြား နိုင်ငံတော်ရန်ပုံငွေစာရင်း အမျိုးအစားများနှင့် မတူပဲ အခြားစာရင်းများ၏ အလွန်အရေးကြီးသည့် ခြားနားချက်မှာ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် အကုန်တွင် အခြားစာရင်းများမှ မသုံးစွဲရသေးသော ငွေကြေးများကို ဘတ်ဂျက် အတည်ပြုချက်မလိုပဲ ရှေ့လာမည့်နှစ်သို့ ဆက်လက်သယ်ဆောင်သွားနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အခြားစာရင်းများသည် အစိုးရအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုအတွက်

အမြဲတမ်းရန်ပုံငွေတစ်ရပ်ကို သတ်မှတ်လျာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော စာရင်းအမျိုးအစားမှာ ပြည်ထောင်စုရန်ပုံငွေ စာရင်းအတွင်းတွင် အခြားစာရင်းအမျိုးအစား တစ်ခုတည်းသာ ရှိပါသည်။ အခြားစာရင်းများ (OA) သည် အနှစ်သာရအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် ဓနရန်ပုံငွေများ (Sovereign Wealth Funds) ကဲ့သို့ အလားသဏ္ဍာန်တူပါသည်။ သို့သော် ယင်းနိုင်ငံပိုင် ဓနရန်ပုံငွေသည် ကျွန်ုပ်

၃၅။ ဥပမာ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်သည် မြန်မာ့ကျောက်မျက်လုပ်ငန်းအတွက် ၎င်း၏ ကျောက်မျက်ပြွဲမှ ရရှိသည့် ဝင်ငွေများကို စီမံခန့်ခွဲရန် ယူရို ကြီးစိုးသည့် စာရင်းတစ်ခုကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၀ မတိုင်မီက မြန်မာ့ကျောက်မျက်လုပ်ငန်း၏ ကျောက်မျက်ပြွဲ လုပ်ဆောင်မှုများကို မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်က စီမံခန့်ခွဲခဲ့ပါသည်။

၃၆။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန နှင့် မြန်မာ့နိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်တို့နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်သည် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အမြတ်ရရှိပါသည်။ ပထမဦးစွာ ငွေကြေးလွှဲပြောင်းပေးမှု သို့မဟုတ် LC (Letters of Credit) များ ထုတ်ပေးခြင်းကဲ့သို့သော အရောင်းအဝယ် တစ်ခုချင်းစီ၏ ငွေကြေး အလွှဲအပြောင်းများအတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် အစိုးရ အေဂျင်စီများအား မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်မှ အခကြေးငွေ တောင်းခံပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ဘဏ်သည် ၎င်း၏ ငွေပိုငွေလျှံများကို နိုင်ငံခြားဘဏ်များသို့ ချေးပေးခြင်းအပေါ်မှ အတိုးရရှိရန် အသုံးပြုပါသည်။ တတိယအချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်သည် ကုန်သွယ်မှုတွင် လိုအပ်သည့် ဘဏ္ဍာငွေကို ဖြည့်တင်းပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးပါသည်။ စတုတ္ထအချက်အနေနှင့် အမြတ် အများဆုံး ရရှိသည့်နေရာမှာ အခြေခံ အဆောက်အအုံ စီမံကိန်းများအား ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းပေးရေးများ ပြုလုပ်သည့်အခါ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ဂျပန်အေဂျင်စီ (JICA)၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ သို့မဟုတ် KfW ကဲ့သို့သော နိုင်ငံခြား အလှူရှင်နိုင်ငံများနှင့် ဝန်ကြီးဌာနများအကြား ကြားခံဘဏ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးခများ ရရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် အတိုးနှုန်းအား လျော့ပေါ့မှု သို့မဟုတ် လျော့ပေါ့မှုနီးပါး ရှိသည့် (ဥပမာ ၁ ရာခိုင်နှုန်း) ထိ ရရှိအောင် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းလေ့ ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်သည် ဤချေးငွေများကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ကိုယ်စား စီမံခန့်ခွဲပေးပြီး မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများသို့ မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် မြင့်မားသည့် အတိုးနှုန်း (ဥပမာ ၄.၅ ရာခိုင်နှုန်း) ဖြင့် သတ်မှတ် ချေးပေးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်သည် ကျပ်ငွေတန်ဖိုး လျော့ကျမှု အန္တရာယ်ကို ကိုင်တွယ်သော်လည်း ထိုကဲ့သို့ ငွေကြေးလဲလှယ်မှု ခြားနားခြင်းအပေါ်တွင် အမြတ်အစွန်းများများ ရရှိနိုင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်သည် မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများသို့ တိုက်ရိုက် ချေးငွေများအပေါ်တွင် အာမခံသူအဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဥပမာ ကင်းတားသည် စီမံကိန်းကို ချေးငွေအပေါ်တွင် အာမခံသူအနေဖြင့် နှစ်စဉ် ၁ ရာခိုင်နှုန်း တောင်းခံခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်သည် ချေးငွေ သဘောတူညီချက် အချို့ကိုလည်း စေ့စပ်ညှိနှိုင်းပေးကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။ အထူးသဖြင့် ချေးငွေများကို ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးနှုန်းဖြင့် ညှိနှိုင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တရားဝင်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်အား မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်က ကြီးကြပ်စစ်ဆေးပါသည်။ သို့ရာတွင် လက်တွေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်က ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုမှာ အားနည်းလျက်ရှိပါသည်။^{၃၉} အမှန်တကယ်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်သည် နိုင်ငံခြားငွေကြေးကို လွှဲပြောင်းရယူ ထိန်းသိမ်းခြင်း ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဗဟိုဘဏ်ကဲ့သို့ ဩဇာကြီးမားသည့် အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဆိုလျှင် ပိုမည်မဟုတ်ပေ။

တို့ မြင်တွေ့မည့်အတိုင်း နှစ်ကာလ အစဉ်အတိုင်း အမြတ်ပြန်လည် မရရှိသည့် ရန်ပုံငွေ ဖြစ်ပါသည်။

အခြားစာရင်းများသည် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ နှစ်ခုစလုံးက လုပ်ငန်း၏ “လှည့်လည်ရင်းနှီးငွေ” အဖြစ် ဖြည့်ဆည်းရန် အထူးရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖွင့်လှစ်ထားခြင်း ဖြစ်ကြပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ၂၀၁၂/၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှသာလျှင် စတင်၍ အစိုးရ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အခြားစာရင်းများကို ဖွင့်လှစ်ခွင့်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၊ စစ်ဖက်နှင့် အကျဉ်းသားများ အခြားစာရင်းများ အပါအဝင် အခြားစာရင်းအမျိုးအစား များစွာရှိပါသည်။ (ကားချပ် ၂ ကိုကြည့်ပါ။) ဝန်ကြီးဌာနများအတွက် ယင်းငွေများ၏ အရင်းအမြစ်များတွင် ပြင်ပမှ လှူဒါန်းငွေများ၊ လည်ပတ်ရန်ပုံငွေများ၊ အသုံးပြုသူ၏ အခကြေးငွေများ ပါဝင်ပါသည်။ ဥပမာ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ စီမံခန့်ခွဲသည့် ပြည်သူ့ဆေးရုံများနှင့် ဆေးခန်းများ၏ ရန်ပုံငွေအတွက် ထိန်းသိမ်းထားရန် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အခြားစာရင်းများ ရှိကြသည်။ ထို့နည်းတူစွာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် အလှူရှင်များက ငွေကြေးထည့်ဝင်သည့် စီမံကိန်းများအတွက် အခြားစာရင်းများ ရှိကြပါသည်။ စစ်ဖက်ဆိုင်ရာ အခြားစာရင်းများမှာ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက ချက်ချင်းလိုအပ်သော ရန်ပုံငွေများ ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ရည်ရွယ်ပြီး ဖွင့်လှစ်ထားရှိပါသည်။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေ အခြားစာရင်းများကို အထက်ဖော်ပြပါ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ကြပါသည်။ စည်ပင်ကော်မတီ၏ အခြားစာရင်းများကို မြူနီစပယ် အသုံးစရိတ်များ ကျခံရာ၌ အသုံးပြုကြပါသည်။ ဆေးရုံများနှင့် အကျဉ်းထောင်များ၌ ဖွင့်လှစ်ထားသော အခြားစာရင်းများမှာ စရိတ်မူဝေပေးရန် သို့မဟုတ် အကျဉ်းသားများ၏ အသုံးစရိတ်များကို ပေးချေရန် ရည်ရွယ်

ပြီး အခြားသော “အခြားစာရင်းများ” နှင့်မတူပဲ၊ ယင်းတို့ကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဘတ်ဂျက်တွင် ဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။ ၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေး စည်းမျဉ်းများအရ ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု သို့မဟုတ် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုသည် အခြားစာရင်းများ ဖွင့်လှစ်ရန် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အတည်ပြုချက် ရယူရမည် ဖြစ်ပါသည်။ စည်းမျဉ်းများက ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ၊ အကျဉ်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံငွေများ၊ အစိုးရဝန်ထမ်းများအတွက် နှစ်နှာကြေးများနှင့် နိုင်ငံပိုင် မြေယာများနှင့် အဆောက်အအုံများမှ ဝင်ငွေများအတွက် အခြားစာရင်းများ ခွင့်ပြုရန် ပြည့်စုံစွာ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်သည့် စည်းမျဉ်းအသစ်တွင် အခြားစာရင်းများ ဖွင့်လှစ်နိုင်သော အကြောင်းအရာများတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ထည့်ထားပြီး လက်ရှိလုပ်ငန်းလုပ်ဟန်များကို မကြာသေးမီနှစ်များက တရားဝင် ခွင့်ပြုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရန်ပုံငွေများအား နိုင်ငံပိုင် ဘဏ်တစ်ခုဖြစ်သည့် မြန်မာစီးပွားရေးဘဏ်တွင် ထားရှိကြပါသည်။ အခြားစာရင်းများ၏ လက်ကျန်အား လုံးသည် ရုပ်ဝတ္ထုအားဖြင့် မြန်မာပြည်တွင်းရှိ မြန်မာစီးပွားရေးဘဏ်၏ ဘဏ်ခွဲများတွင် ရှိပါသည်။ ရန်ပုံငွေများကို မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် ထားရှိရမည်ဖြစ်ပြီး မည်သည့် အတိုးငွေရရှိနိုင်သည့် ရင်းနှီးငွေများတွင်မဆို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ၍ မရပါ။ အခြားနည်းပြောရလျှင် ယင်းတို့ကို မြန်မာငွေတန်ဖိုးရှိသော ငွေသား သို့မဟုတ် ငွေသားညီမျှချက်

၃၉။ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

ဤကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ စစ်ဆေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ နက်ရှိုင်းမှုသည် သတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းများအတိုင်း တင်ပြမှု ရှိ မရှိကိုသာ စစ်ဆေးလျက်ရှိပြီး သတင်းအချက်အလက်များကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း သို့မဟုတ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာခြင်း အနည်းငယ်သာ ရှိပါသည်။

ဖြင့် ထားရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။^{၄၀}

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ငွေထုတ်ယူမှုအပေါ် ဥပဒေအရ ကန့်သတ်ချက်ထားခြင်း မရှိပါ။ သို့သော် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များသည် စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ တင်ပြသည့် ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုချက်တွင် ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများမှ မည်မျှ သုံးစွဲရန် စီမံထားသည်ကို အစီရင်ခံရန် လိုအပ်ပြီး ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက် ဥပဒေမှတစ်ဆင့် အတည်ပြုချက် ရယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ အခြားစာရင်းများမှ သုံးစွဲခဲ့သည့် ငွေကို နှစ်စဉ် ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်တွင်လည်း မှတ်တမ်းတင်ပါသည်။ သာမန်အသုံးစရိတ်များ အတွက် ငွေကြေးများကို လွယ်ကူစွာ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ပြီး အခြား စာရင်းများမှ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း အားလုံးကို စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့နှင့် လွှတ်တော်တို့မှ အတည်ပြုရပါမည်။ အခြားစာရင်းများသည် ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေစာရင်း၏ တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းဖြစ်သော်လည်း၊ ၎င်းရန်ပုံငွေ အမျိုးအစားသည် အထူးသီး သန့်ကိစ္စရပ်များ တစ်ခုချင်းစီအတွက် သတ်မှတ်လျာထားပြီး ယင်း စာရင်းကို ဖွင့်ခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းက ပိုင်ဆိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်မှ ထို OA ထဲရှိ ငွေများအား ငွေသားအဖြစ် သိမ်းဆည်းထားခြင်း သို့တည်းမဟုတ် အတိုးရသော ချေးငွေ ပိုင် ဆိုင်မှုအဖြစ် ထားရှိခြင်း ရှိမရှိဆိုသည့် အချက်မှာ မရှင်းလင်းပေ။ သေချာသည့်အချက်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အခြား စာရင်းများမှာ စာရင်းရှင်အမျိုးအစား ဖြစ်သည့်အတွက် အပ်ငွေ အပေါ် အတိုးရရှိခြင်း မရှိပေ။

အစီရင်ခံတင်ပြမှု အပိုင်းတွင် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်သည် မြန်မာ နိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်သို့ အခြားစာရင်းလက်ကျန်များကို အသိပေးရပါ သည်။ သို့ရာတွင် ဗဟိုဘဏ်၏ ကိုယ်တိုင်ဝန်ခံချက်အရ ဤလက် ကျန် စာရင်းများအား စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ်၌ ကြီးကြပ် စစ်ဆေးမှုကို အနည်းငယ်သာ ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု သိရပါသည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေး ဘဏ်မှ ပေးပို့ ဖွဲ့ညွှန်ဆည်းပေးသော အချက်အလက်များကို လက်ခံ ရုံသာဖြစ်ပြီး စုစုပေါင်း စုစည်းထားသည့် အစီရင်ခံစာများကို စီမံ ကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနသို့ ပေးပို့ပါသည်။ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနက ဤကိန်းဂဏန်းများအား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်း အစီရင်ခံစာများနှင့် ပြန်လည်တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးပါသည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်မှ ပြောကြားချက်အရ ကိုက်ညီမှု မရှိသော ကိန်းဂဏန်း အများစုသည် စာရွက်ပေါ်တွင် အခြေခံ တွက်ချက်ရာ၌ အမှားများ ရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ အခြားစာရင်းလက်ကျန်များကို ယခုအထိ ကွန်ပျူတာဖြင့် စာရင်းပြုစုထားခြင်း မရှိပါ။

ဤကြီးကြပ်ကွပ်ကဲစစ်ဆေးမှု လုပ်ငန်းစဉ်၏ နက်ရှိုင်းမှုသည် သတ် မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းများအတိုင်း တင်ပြမှု ရှိမရှိကိုသာ စစ်ဆေး လျက်ရှိပြီး သတင်းအချက်အလက်များကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း သို့မဟုတ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာခြင်း အနည်းငယ်သာ ရှိပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက အခြားစာရင်းများကို စစ်ဆေးပါသည်။ ယေဘု ယျ စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် အခြားစာရင်းတစ်ခုကို စာရင်းပိတ်

ချိန်တွင် တစ်ကြိမ်သာ စာရင်းစစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အခြားစာရင်းများကို ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ကုန်ဆုံးသည့်အခါတိုင်း စာရင်းစစ်ဆေး ခံရပါမည်။ သို့ရာတွင် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ ပြောကြားချက်အရ စာရင်းစစ်ဆေးမှု သည် အခြားစာရင်းများ၏ ငွေအဝင်အထွက်များကို ယင်းတို့၏ လုပ်ငန်းရပ်များနှင့် ယှဉ်တွဲစစ်ဆေးခြင်း မရှိပါ။ ငွေအဝင်အထွက် တစ်ခုချင်းစီက မည်သည့်လုပ်ငန်းရပ်များအား ရည်ညွှန်းသည်ကို သိနိုင်သည့် နည်းလမ်းလည်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် စာရင်းစစ်ဆေးမှု မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ကိန်းဂဏန်းများသည် ဘဏ် စာရင်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိမရှိကိုသာ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးသည့်ဟန် ရှိပါသည်။^{၄၁}

ထိုအခြားစာရင်းများမှာ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုချင်းစီအတွက် သီးခြား ဖွင့်လှစ်ထားရှိပြီး ဘဏ္ဍာနှစ်တစ်နှစ် ကုန်သွားသည့်တိုင် ဆက်လက် ထားရှိနိုင်သည့်အတွက် ထို အခြားစာရင်းများမှာ ဖောင်းပွလာပါ သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့အရ ပြည် ထောင်စုအဆင့်၌ အခြားစာရင်း ၈၀၈၅ ခုရှိပြီး တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်များတွင် ၁၂၅၁ ခု ရှိပါသည်။^{၄၂} အခြားစာရင်း မြောက်မြားစွာ ဖွင့်လှစ်ထားသည်မှာ မှန်သော်လည်း စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာ ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အဆိုအရ ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများအနေဖြင့် ထို အခြားစာရင်းများ တည်ရှိနေမှုကို တခါတရံ သတ်မှတ်မိခြင်းမျိုး ရှိပါသည်။ အခြားစာရင်းများကို ကွန်ပျူတာဖြင့် မှတ်တမ်းပြုစုထား ခြင်းမဟုတ်ပဲ စာရွက်ဖြင့် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်၍ ထိုစာရင်းများ ဖောင်း ပွလျက်ရှိကာ သက်ဆိုးရှည်နေရခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အစိုးရသည် ယခုအခါ သုံးစွဲမှုမရှိသည့် အခြားစာရင်းများအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး ပိတ်သွားရန် ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ ဤမြောက်မြားစွာသော အခြား စာရင်းများတွင် လက်ကျန် အသေးစားသာ ရှိကြပြီး အထူးသဖြင့် လူမှုရေး သက်သာချောင်ချိရေး စာရင်းများစွာနှင့် အကျဉ်းသားများ ပိုင်ဆိုင်သည့် စာရင်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဘေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် သီးခြား အခြားစာရင်းများစွာကို ထိန်းချုပ်ထားပါသည်။ ဥပမာ မြန်မာ့ရေနံ နှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းတွင် အခြားစာရင်း ၂၃ ခုရှိပြီး အနည်းဆုံး ကုန်းတွင်းပိုင်း ရေနံမြေ တစ်ခုစီအတွက် စာရင်းတစ်ခု၊ စီအင်ဂျီ ဆိုင်များအတွက် ၆ ခုနှင့် အခြားစာရင်းအချို့ ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းတစ်ခုစီအတွက် အခြားစာရင်း တစ်ခုစီ ဖွင့်လှစ်ထားရှိသည့် အခြေခံ နှင့် အကြောင်းပြချက်တို့မှာ မရှင်းလင်းပါ။ ဘဏ္ဍာရေး စည်းမျဉ်း အသစ် (၃၅/၂၀၁၄) မှာ ယခင်စည်းမျဉ်းများနှင့် တူညီပြီး ဤအခြား စာရင်းများအား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စနစ်ကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။

အခြားစာရင်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စိုးရိမ်ရသည့် အချက်တစ်ချက် မှာ ထိုစာရင်းများထဲရှိ များပြားလှသော ငွေသားလက်ကျန်များပင် ဖြစ်ပါသည်။ အကြီးမားဆုံး အခြားစာရင်းများ ပိုင်ဆိုင်ကြသည့် လုပ်

၄၀။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၄၁။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၄၂။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များ။

ဇယား ၄။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့ (သို့မဟုတ်) နောက်ဆုံး သိရှိရသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၁၉ ခု၏ အခြားစာရင်းများ၏ လက်ကျန်များ (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

တာဝန်ရှိဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း	၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့ရှိ အခြားစာရင်းလက်ကျန် (ကြယ်ပွင့်ပြု လုပ်ငန်းများအတွက် ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့လက်ကျန်)
သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန	၂၅၅၉
မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း	၁၆၈၁
အမှတ် (၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း	၃၀
အမှတ် (၂) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း	၁၀၀
အမှတ် (၃) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း	၂၈
မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း	၆၈၈
မြန်မာ့ပုလဲထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း	၃၂*
လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန	၆၁၇၅
လျှပ်စစ်ဓါတ်အားထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း	၁၇၇
လျှပ်စစ်ဓါတ်အားဖြန့်ဖြူးရေးလုပ်ငန်း	၂၃၈
မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (အမ်အိုဂျီအီး)	၅၃၆၀
မြန်မာ့ရေနံတုပေဒလုပ်ငန်း (အမ်ပီအီး)	၆၇*
မြန်မာ့ရေနံထွက်ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (အမ်ပီပီအီး)	၃၃၃
ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန	၃၅
သတင်းနှင့် စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်း	၃၅
ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန	၂၄၆၇
မြန်မာ့မီးရထား	၁၀၇
ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်း	၁၅၆*
မြန်မာ့ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း	၂၂၀၂
မြန်မာ့စာတိုက်လုပ်ငန်း	၂*
စက်မှုဝန်ကြီးဌာန	၂၁၂
အမှတ် (၁) အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်း	၅၂
အမှတ် (၂) အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်း	၅၅*
အမှတ် (၃) အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်း	၆၃*
မြန်မာ့ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း	၄၂*
စုစုပေါင်း နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၁၉ ခု (ခန့်မှန်းခြေ)	၁၁၄၄၈

ဝန်ကြီးများမှာ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၅၃၆၀ ဘီလီယံ)၊ မြန်မာ့ကြေးနန်းနှင့် ဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်း (မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၂၀၂ ဘီလီယံ)၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း (မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၆၈၁ ဘီလီယံ) နှင့် မြန်မာ့ ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (မြန်မာကျပ်ငွေ ၆၈၈ ဘီလီယံ) (၂၀၁၇ ခု နှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ရှိသည့် ကိန်းဂဏန်းများဖြစ်ပါသည်) တို့ ဖြစ် ကြပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အခြားစာရင်းများ၏ စုစုပေါင်း တန်ဖိုးသည် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၁.၉ ယဇံလီယံကျော် (ထိုစဉ်အချိန်က ခန့်မှန်းခြေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉.၂ ဘီလီယံကျော်) ရှိခဲ့ပါသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အခြားစာရင်းများ၏ စုစုပေါင်း တန်ဖိုးမှာ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လတွင် မြန်မာ့ကျပ် ၁၄ ဘီလီယံမျှ

သာ ရှိပါသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့ရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၁၉ ခုရှိ အခြားစာရင်းလက်ကျန်များ စာရင်းကို ဇယား ၄ တွင်ကြည့်ပါ။^{၄၃}

အခြားစာရင်းများရှိ လက်ကျန်များသည် အလျင်အမြန် တိုးတက် လျက်ရှိပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ် သုံးသပ်မှုတွင် ၂၀၁၁/၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်၌ စုစုပေါင်း အခြားစာရင်းလက်ကျန် များသည် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၈၀ ဘီလီယံထိ မြင့်တက်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ မှ ဒီဇင်ဘာလထိ စီမံကိန်း

၄၃။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန

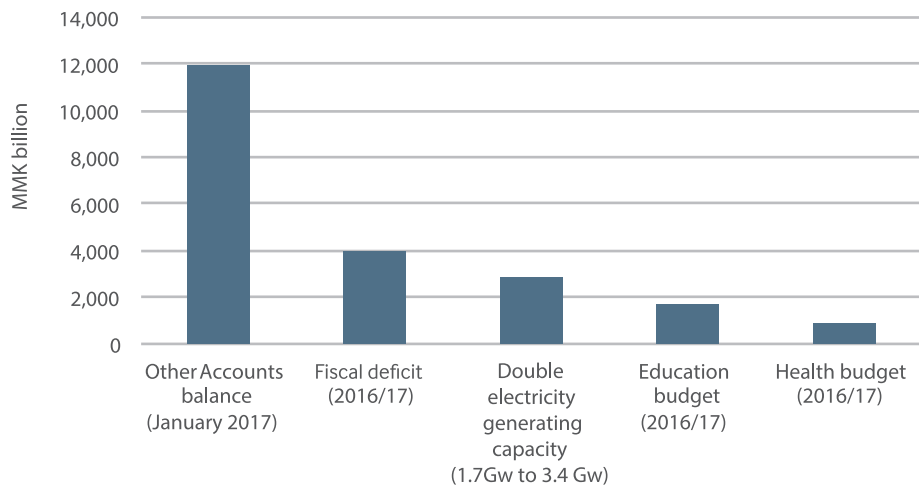
နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန တစ်ခုတည်းက ၎င်း၏ အခြားစာရင်း လက်ကျန်ကို မြန်မာ့ကျပ်ငွေ ၅၄၄ ဘီလီယံ ထပ်မံထည့်သွင်းနိုင်ခဲ့ပါ သည်။ (ငွေကြေးအချို့ကို နောက်နှစ်တွင် သုံးစွဲခဲ့သော်လည်း)

ထို့ပြင် အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်း အမှတ် (၁)၊ (၂) နှင့် (၃) နှင့် သတင်းနှင့် စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်းကဲ့သို့ အရှုံးပေါ်နေကြသော နိုင်ငံ ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အချို့သည်လည်း များမကြာမီ နှစ်များက ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများသို့ ငွေကြေးထည့်သွင်းခဲ့ကြပါသည်။ ဥပမာ အမှတ် (၁) အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်းသည် ၂၀၁၆ ခုနှစ် အပြီးသတ် ၉လတွင် မြန်မာ့ကျပ်ငွေ ၃၀ ဘီလီယံကို ၎င်း၏ လက် ကျန်တွင် ထည့်သွင်းခဲ့ပါသည်။ သတင်းနှင့် စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်းသည် ဖော်ပြပါ အချိန်ကာလအတွင်း မြန်မာ့ကျပ်ငွေ ၅ ဘီလီယံကို ထည့် သွင်းခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းများ ရှင်သန်တိုးတက်မှုကို ၎င်းတို့၏ အမြတ်ငွေရရှိမှုမှ ဖော်ဆောင်သည်ဟုဆိုလျှင် အရှုံးပေါ်နေသည့် ဖော်ပြပါ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှတစ်ဆင့် အမြတ်ရရှိအောင် သဘာဝမကျသောနည်းဖြင့် မြှင့်တင်ပေးမှု မရှိခဲ့

တွင် မြန်မာ့ကျပ်ငွေဖြင့် ထားရှိကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ် ရေးလုပ်ငန်း ကဲ့သို့သော ကုမ္ပဏီများပင်လျှင် ၎င်းတို့ ရှာဖွေရရှိသည့် နိုင်ငံခြားငွေကြေး ရရှိငွေကို စည်းမျဉ်းအရ မြန်မာ့ကျပ်ငွေဖြင့် ချက် ချင်း ဖလှယ်ပြီး မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်သို့ အပ်နှံရပါသည်။^{၄၄} လွန်ခဲ့ သည့် ၃ နှစ်တာကာလအတွင်း မြန်မာ့ကျပ်ငွေ တန်ဖိုးသည် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ကျဆင်းခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံ ရှိခဲ့ပါသည်။ အနှစ်သာ ရအားဖြင့် နိုင်ငံခြား ရငွေများအား မြန်မာ့ကျပ်ငွေသို့ ဖလှယ်ရသည့် အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဝယ်ယူနိုင်စွမ်းသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ဘီလီယံများ ဆုံးရှုံးနေပါသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လရှိ မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၁ ထရီလီယံဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀၅၀ ဘီလီယံ တန်ဖိုးရှိ နိုင်ငံခြား ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ဝယ်ယူ နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၅၀ ဘီလီယံ ထက် တန်ဖိုးလျော့နည်းသည့် နိုင်ငံခြား ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန် ဆောင်မှုများကိုသာ ဝယ်ယူနိုင်တော့မည် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင် အပ်ငွေအပေါ် အတိုးပေးရသည့်

ကားချပ် ၃။ အခြား မြန်မာဘတ်ဂျက် ကိန်းဂဏန်းများနှင့် ယှဉ်တွဲ၍ အခြားစာရင်းလက်ကျန်များ စုစုပေါင်း၏ အရွယ်အစားပြပုံ

လျှင် ၎င်းတို့၏ စုဆောင်းငွေ အရွယ်အစားကို မည်သို့တိုးတက်အောင် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိသည် ဆိုသည့်အချက်မှာ မရှင်းလင်းပါ။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ အထူးသဖြင့် လျှပ်စစ်၊ သန့်ရှင်းရေးနှင့် သယ်ယူပို့ ဆောင်ရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍများကဲ့သို့ အခြားအစိုးရ ၏ ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် အရေးကြီးသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံ များအတွက် ရန်ကန်ဆောင်ရွက်နေရသည့် နိုင်ငံမျိုးတွင် ဤ စု ဆောင်းမှု၏ အခွင့်အလမ်းစရိတ် (Opportunity Cost) မှာ အလွန်အလွန် ကြီးမားပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ထားရှိခြင်းသည် ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာအား အထိရောက်ဆုံး ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခု မဟုတ်သည်မှာ သိသာထင်ရှားပေသည်။ ကားချပ် (၃) က အခြားစာရင်းလက်ကျန် မြန်မာ့ကျပ်ငွေ (၁၁.၉) ထရီလီယံ၏ အခြေအနေကို ဖော်ပြအပ်ပါ သည်။

အခြား အလေးထားစရာ တစ်ချက်မှာ အခြားစာရင်းများ၏ အမှန် တကယ် တန်ဖိုးသည် အံ့အားသင့်လောက်ဖွယ် နှုန်းဖြင့် ဆုံးရှုံးနေ ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အခြားစာရင်း အားလုံးကို မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်

စာရင်းများ ရှိသော်လည်း၊ အခြားစာရင်းများကို အတိုးရရှိရန် မြှုပ် နှံခြင်းကို ခွင့်ပြုမထားပါ။ ငွေသားအဖြစ်ဖြင့်သာ ရှိနေသည့်အတွက် အခြားစာရင်းများသည် တန်ဖိုးများပင်လျှင် ဆုံးရှုံးပါသည်။ စုစုပေါင်း အခြားစာရင်း လက်ကျန်များကို အရေစွန့် ဆောင်ရွက်ရမှု (risk) အနည်းဆုံး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဖြစ်သည့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ အစိုးရ ငွေတိုက်စာချုပ်များတွင် ရင်းနှီးခွင့်ရခဲ့လျှင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၌ ခန့်မှန်းခြေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၄၀ ခန့် စုဆောင်းရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ စုစုပေါင်း အခြားစာရင်းလက်ကျန်များကို အမေရိကန် နိုင်ငံမှ အများပြည်သူရောင်းဝယ်သည့် စတော့တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ မည်ဆိုလျှင် ထိုနှစ် အတူတူတွင် ခန့်မှန်းခြေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ

၄၄။ မြန်မာနိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှု ဘဏ်စာရင်းများအား ကြည့်ရှုလေ့လာဖို့ရန် မလွယ်ကူသည့်အတွက် ဤစည်းမျဉ်းများ၏ အာဏာသက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာ မည်မျှရှိသည်ကို မသိနိုင်ပါ။

သန်း ၉၀၀ ခန့်ထိ စုဆောင်းမိနိုင်လိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။^{၄၅} ဤငွေပမာဏသည် အခြားစာရင်းလက်ကျန်များပေါ်တွင် အတိုးရှာဖွေမှုကို တားမြစ်ထားသည့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ညွှန်ကြားချက်များ၏ အခွင့်အလမ်း ကုန်ကျစရိတ်ကို ထင်ဟပ်စေပါသည်။

အခြား အစိုးရစာရင်းများ အားလုံးနှင့် တူညီစွာ အခြားစာရင်းများ အတွက် မှတ်တမ်းထိန်းသိမ်းမှုမှာ အားနည်းနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်သည် ယင်း၏ သတင်းအချက်အလက်များ အားလုံးကို ကွန်ပျူတာထဲသို့ စတင်ထည့်သွင်းလျက် ရှိပါသည်။ စာရွက်ပေါ်တွင် တွက်ချက်မှု အမှားများကြောင့် အမှားများများ တွေ့နေကြမြဲ ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ပြင် အချို့သော အခြားစာရင်း မှတ်တမ်းများမှာ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်ရုံးကို ရန်ကုန်မြို့မှ နေပြည်တော်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရာတွင် ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့ပါသည်။^{၄၆}

အခြားစာရင်းလက်ကျန်များကို အစိုးရ ဝက်ဘ်ဆိုဒ်များပေါ်၌ အများပြည်သူတို့ သိရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အခြားစာရင်းများ စီမံအုပ်ချုပ်မှုမှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ကျယ်ပြန့်သော မေးခွန်းများ တိုးတက်မေးမြန်းစရာ ရှိနေပါသည်။ ကွဲပြားခြားနားသည့် လုပ်ငန်းများတစ်ခုချင်းစီ အလိုက် လှည့်လည်ငွေရင်း မည်မျှသည် ဆီလျော်သည့် ပမာဏဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု အနည်းငယ်သာ ရှိပါသည်။ ဤစာရင်းများနှင့် အသုံးစရိတ်များ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ စစ်ဆေးမှုမှာ လုံလောက်မှုမရှိပါ။ ထိုအကြောင်းကြောင့် အချို့သော စာရင်းများသည် အလွန်များပြားသည့်ငွေများ စုဆောင်းမိသော်လည်း လုပ်ငန်းက ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း မရှိပါ။ ယင်းမျှလောက်သော ငွေသားများ ကိုင်ထားရန် လုပ်ငန်းတစ်ခုစီအတွက် ရှင်းလင်းသည့် ကုန်ကျစရိတ် တွက်ချက်ထားသော မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းများ မရှိပါ။ အခြားစာရင်း လက်ကျန်များ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ပိုမို အကျိုးရှိသော အသုံးပြုမှုများသို့ ပြန်လည်ခွဲဝေ သုံးစွဲခြင်းဖြင့် နိုင်ငံအတွက် ထိရောက်ပြီး ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်း ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်၊ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေး ဖြည့်တင်းခြင်းနှင့် အခြားစာရင်းများတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စုဆောင်းငွေများအား စီမံခန့်ခွဲမှုကို တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဆက်လက်ပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ငွေသုံးစွဲမှုများ၊ ရငွေတိုးပွားရရှိအောင် ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ကန်ထရိုက် ချပေးမှု စသည်တို့အပေါ် အစိုးရက မည်သို့ ထိန်းချုပ် (သို့မဟုတ်) ထိန်းချုပ်ရန် ပျက်ကွက်လျက်ရှိသည်ကို နားလည်ရန် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ လုပ်ငန်းရပ်များ၊ ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပြင်ပမှ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို လေ့လာဖို့ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ နှစ်စဉ် ဘတ်ဂျက် ဥပဒေတွင် သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်းဘတ်ဂျက်ဟူ၍ ခွဲခြားဖော်ပြသည့် ဘတ်

ဂျက် နှစ်ခု ခွဲခြားဖော်ပြသည့် စနစ်ကို ကျင့်သုံးပါသည်။ သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်း သုံးစွဲမှုအတွက် ဘတ်ဂျက် အတည်ပြုမှုနှင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု လုပ်ငန်းစဉ်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ထူးခြားမှုရှိပါသည်။ သို့သော် ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် သာမန်အသုံးစရိတ်အမျိုးအစားများကို ကောင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားခြင်း မရှိသည့်အပြင် သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်များအကြား ကုန်ကျစရိတ် လွှဲပြောင်းသုံးစွဲမှုအတွက် ခွင့်ပြုပုံ ခွင့်ပြုနည်းသည် အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့၏ အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်းအင်းလက်စွဲနှင့် ကိုက်ညီခြင်း မရှိပါ။ ယခုအချိန်၌ ဤအမျိုးအစားများကို ရှင်းလင်းဖော်ပြရန် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် လက်တွဲလုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။^{၄၇}

ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်ဥပဒေက နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုချင်းအလိုက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက အကြမ်းရေးဆွဲသည့် ဘတ်ဂျက် ခန့်မှန်းခြေနှင့် ပန်ကြားချက်တို့ကို ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများက စုစည်းပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ပေးပို့သည့်အပေါ် အခြေခံ၍ သာမန်ဘတ်ဂျက်ကို ခွဲဝေပေးပါသည်။ ဤခန့်မှန်းခြေများနှင့် သတ်မှတ်ပေးသော ဘတ်ဂျက်ပေါ်တွင် အခြေခံ၍ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုစီသည် ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံငွေ/ အခြားစာရင်းမှ လိုအပ်သည့် အသုံးစရိတ်များအား ဖြည့်တင်းပေးခြင်းကို ပြုလုပ်လေ့ရှိလျှင်ပင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာနက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုစီအတွက် သာမန်သုံးစွဲမှု အမြင့်ဆုံး သတ်မှတ်ချက်ကို ချမှတ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာနသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ၎င်းတို့၏ အခြားစာရင်းမှ ထုတ်ယူ သုံးစွဲရာ၌ ပါရှိသည့် အကြောင်းအရာများကို သုံးသပ်ခြင်း မရှိပါ။^{၄၈} ဇယား (၄) က ဘတ်ဂျက်အတည်ပြုမှု လုပ်ငန်းစဉ်အသေးစိတ်ကို ဖော်ပြပါသည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင် ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်များကို နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ ခွဲဝေပေးပုံ တာဝန်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများသို့ ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာန၏ ဦးစားပေးမှုအရ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ ဖြန့်ဖြူးပေးရန် ခွဲဝေပေးပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများသည် ၎င်းတို့လက်အောက်ရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်များ ပြုစုရန်အတွက် လုံးဝ တာဝန်ရှိပါသည်။

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုစီက ဘတ်ဂျက်တစ်ခု ပြုစုပြီး ၎င်း၏ ဝန်ကြီးဌာနရုံးသို့ တင်ပြပါသည်။ ထို့နောက် ဝန်ကြီးဌာနသည် ၎င်းတို့၏ ဘတ်ဂျက်များကို စုစည်းပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ဝန်ကြီးဌာနအလိုက် ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုချက်ကို ပြုစုပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ဘတ်ဂျက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ဘတ်ဂျက် ဖြတ်တောက်ရန် တောင်းဆိုနိုင်ပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာန အရာရှိ အချို့၏ ပြောကြားချက်အရ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဘတ်ဂျက်အမြင့်ဆုံး သတ်မှတ်ချက်များသည် အစိုးရ၏ မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်း သို့မဟုတ် ငွေလုံးငွေရင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လိုအပ်ချက်များအပေါ်တွင် အခြေခံသတ်မှတ်ခြင်း မဟုတ်ပဲ၊ ဝန်ကြီးဌာန၊ ၎င်း၏ ဦးစီးဌာနများနှင့်

၄၅။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်ထဲတွင် သုံးလကြာ အမေရိကန် ငွေတိုက်စာချုပ်ပေါ်တွင် ပြန်ချက် ပျမ်းမျှ ၀.၅၁ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အက်စ်အင်နီပီ (S&P) ၅၀၀ စတော့များပေါ်မှ ပျမ်းမျှ ပြန်ချက် ၁၁.၇၄ ရာခိုင်နှုန်းပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အခြားစာရင်းလက်ကျန်များ ခန့်မှန်းခြေ တန်ဖိုး အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈ ဘီလီယံ ရှိခဲ့ပါသည်။
၄၆။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်နှင့် ငွေဆုံဆွေးနွေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၄၇။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် ငွေဆုံဆွေးနွေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။
၄၈။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် ငွေဆုံဆွေးနွေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဝင်ငွေတိုးပွားအောင် ဆောင်ရွက် နိုင်မှုအပေါ်တွင် အခြေခံ သတ်မှတ်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။^{၉၉}

ဤငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေမှု အတိုင်းအတာမှာ နိုင်ငံပိုင်စီးပွား ရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွာခြားမှု များစွာရှိပါသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန ငွေလုံးငွေ ရင်း ဘတ်ဂျက်မှ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းသို့ မြန် မာကျပ်ငွေ ၃၂၀ ဘီလီယံကို ခွဲဝေပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုနှစ်တွင်ပင် မြန်မာ့ရေနံထွက် ကုန်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းသို့ မြန်မာကျပ်ငွေ (၂.၅) ဘီ လီယံကို ခွဲဝေပေးခဲ့ပါသည်။^{၁၀}

အခြားတွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဌာန ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာနသည် ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်နှင့်စပ်လျဉ်း ပြီး ထူးထူးခြားခြား ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ရန် တောင်းဆိုခြင်းမျိုး ရှား ပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ဘတ်ဂျက်ကို မဖြစ်မနေ ဖြတ်တောက် ရေးကို ပြုလုပ်ရန် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ရရှိရမည့် သတင်းအချက်အလက် မရှိခြင်းကြောင့်လည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပါ ဝင်ပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန အနေဖြင့် မည် သည့် ငွေလုံးငွေရင်း စီမံကိန်းသည် ပြန်ရမည့် အကျိုးမြတ်ကို ချိန် ဆ၍ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု သင့်မသင့်ကို ပိုင်းဖြတ်ခွင့်ပြုရန် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် ဆက်စပ်စဉ်းစားဖို့ရန် သင့်လျော်သည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ပိုင်းခြား စိစစ်မှု မရှိပါ။ သို့ရာတွင် ညွှန်ကြားချက် အသစ်အရ ငွေလုံးငွေရင်း စီမံကိန်းများ၏ စီမံကိန်း ကန်ထရိုက် စာချုပ်များအား စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စု ရှေ့နေချုပ်ရုံးနှင့် စီးပွားကူးသန်း ဝန်ကြီးဌာနများသို့ ပေးပို့ရန် လိုအပ်လာမည်ဖြစ်ရာ အထက်ဖော်ပြပါ ပိုင်းခြားစိစစ်မှုတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်ပေမည်။^{၁၁}

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ စီမံကိန်း စိစစ်ရေး နှင့် တိုး တက်မှု အစီရင်ခံရေး ဦးစီးဌာနတွင်လည်း ငွေလုံးငွေရင်း စီမံကိန်း များကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခု ရှိပါသည်။ စီမံ ကိန်း စိစစ်ရေးနှင့် တိုးတက်မှု အစီရင်ခံရေး ဦးစီးဌာနတွင် ဘတ် ဂျက် ခန့်မှန်းခြေ ကုန်ကျစရိတ်များ သတ်မှတ် လျာထားခြင်းနှင့်စပ် လျဉ်း၍ နှိုင်းယှဉ်စစ်ဆေးရန် ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် စက်မှု ဝန်ကြီးဌာနတို့၌ တစ်ယူနစ်အတွက် ဈေးနှုန်း အချက်အလက်အခြေ ခံများ ရှိပါသည် (သို့မဟုတ်) ဆိုင်ရာလိုင်အလိုင်ကို ပစ္စည်း၏ ငါးနှစ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်ပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံနှုန်း သတ်မှတ်ချက်များကို အသုံးမပြုပါ။ ယနေ့အထိ တင်ဒါခေါ်ယူခြင်း

လုပ်ငန်းစဉ်များကို စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ရှိ/မရှိ၊ ကန်ထရိုက်သည် တန်ဖိုးသင့်ခြင်း ရှိမရှိ သို့မဟုတ် စီမံကိန်းသည် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်/မလိုအပ်သည် တို့ကို ပိုင်းဖြတ်ရန် ကန်ထရိုက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းမရှိ ပါ။^{၉၂}

အကယ်၍ ဘတ်ဂျက်ဖြတ်တောက်မှု ပြုလုပ်ခဲ့လျှင် ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီး ဌာန၏ စီမံကိန်းဦးစီးဌာနက ယင်း၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်ခြင်းဖြင့် မည်သည့် ဘတ်ဂျက် များအား ဖြတ်တောက်မည်ကို ပိုင်းဖြတ်ပါသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၆/ ၂၀၁၇ တွင် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ငွေလုံးငွေ ရင်း ဘတ်ဂျက်မှ ညွှန်ရိပ်သာ အသစ်များ၊ တယ်လီဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းများ၊ ဝန်ထမ်း မော်တော်ယာဉ်များ မွမ်းမံခြင်းနှင့် ကွန်ပျူ တာ အသစ် အချို့ ဝယ်ယူခြင်းတို့ကို ဖြတ်တောက်ခဲ့ပါသည်။^{၉၃} နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာန၏ ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက် အပြီးသတ် အဆိုပြု ချက်ကို ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်၊ အစိုးရအဖွဲ့နှင့် နောက်ဆုံးတွင် လွှတ်တော်သို့ အတည်ပြုချက် ရရှိရန်အတွက် ဆက်လက်ပေးပို့ပါ သည်။ (ကားချပ် ၄ ကို ကြည့်ပါ။)^{၉၄}

ဝန်ကြီးဌာနများက ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်များကို ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံ ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဦးစီးဌာနများသို့ ခွဲဝေချထားပေးခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများက ငွေလုံးငွေရင်း စီမံ ကိန်းများအကြား ရွေးချယ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် တည်ဆဲ စီမံကိန်းများ၊ အကျိုးတူလုပ်ငန်းများတွင် ငွေသားရင်းနှီးမှု များနှင့် အခြားကန်ထရိုက် တာဝန်ပေးမှုများကို ဦးစားပေးပါသည်။ ကန်ထရိုက် တာဝန်ပေးမှုများနှင့် ကိုက်ညီသည်နှင့်အညီ ငွေလုံးငွေ ရင်း ဘတ်ဂျက်များကို ယေဘုယျအားဖြင့် ဝန်ကြီးဌာန၏ ဦးစားပေး ရွေးချယ်မှုများပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ခွဲဝေပေးခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ လျှပ် စစ်ဓါတ်အားလိုအပ်ချက် အခြေအနေကြောင့် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာနသည် ယခုအခါ သဘာဝဓါတ်ငွေ့ရည်ပြည်ပမှ တင်သွင်း ရန်နှင့် ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းများကို ဦးစားပေးလျက်ရှိပါသည်။^{၉၅}

ဝန်ကြီးဌာနများတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းလုပ် ဆောင်မှုများသည် ၎င်းတို့၏ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ချိန်ခွင်လျှာ ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ရန် တာဝန်ရှိကြပါသည်။ ယခုအထိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီး ဌာနအတွင်း အရေးပါသည့် လွတ်လပ်မှုကို ထိန်းသိမ်းထားဆဲ ဖြစ် ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အဓိပ္ပါယ် ရှိသော ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု ဖြည့်ဆည်းပေးရမည့်အစား ဆိုင်ရာမိခင် ဝန်ကြီးဌာနများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အစိုးရအတွင်း အစည်း အဝေးများတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးစီးပွားများ

၉၉။ သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန နှင့် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတို့နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၁၀။ လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနစာရင်းများ စာရင်းကို အခြေခံပါသည်။ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနက မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းသို့ ငွေလုံးငွေရင်း မြန်မာငွေကျပ် ၃၂ ဘီလီယံကို ခွဲဝေပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုနှစ်တွင်ပင် သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာနက မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသို့ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၀၄ ဘီလီယံ၊ မြန်မာ့ ကျောက်မျက်လုပ်ငန်းသို့ မြန်မာကျပ်ငွေ ၅၂ ဘီလီယံ၊ မြန်မာ့ ပုလဲလုပ်ငန်းသို့ မြန်မာကျပ်ငွေ ၄၃ ဘီလီယံ၊ အမှတ် (၁) သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းသို့ မြန်မာကျပ်ငွေ ၉ ဘီလီယံ နှင့် အမှတ် (၂) သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းသို့ မြန်မာကျပ်ငွေ ၉ ဘီလီယံ ခွဲဝေပေးခဲ့ပါသည်။

၁၁။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

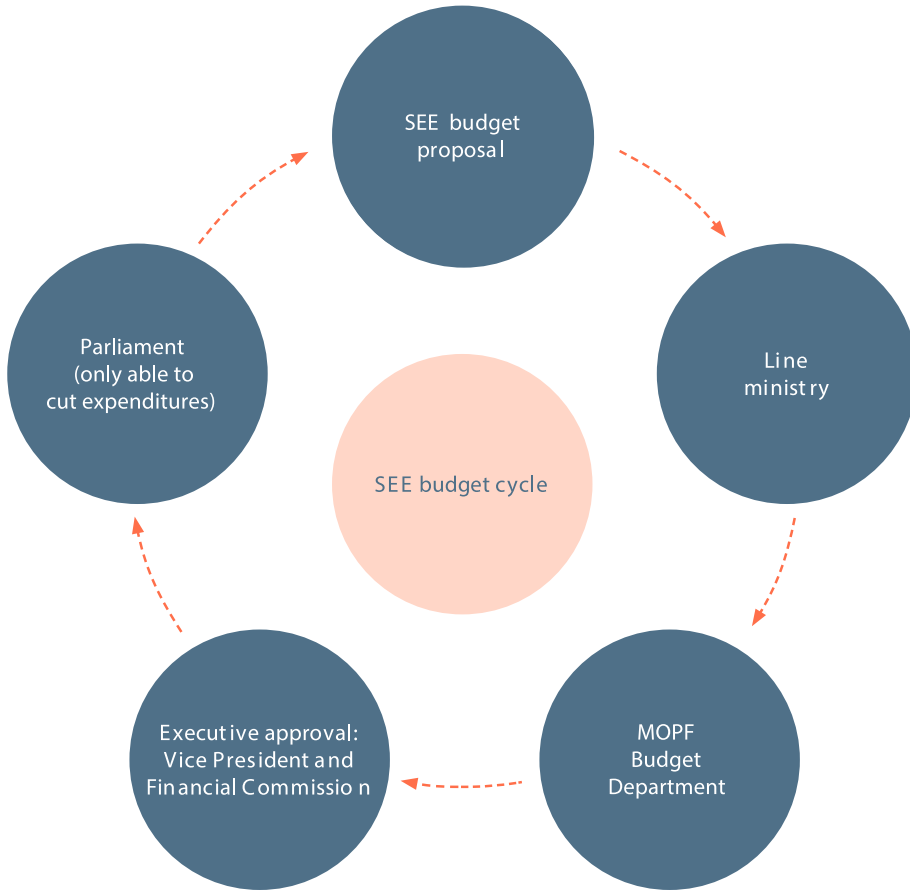
၉၂။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ စီမံကိန်း စိစစ်ရေးနှင့် တိုးတက်မှု အစီရင်ခံရေး ဦးစီးဌာနနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၉၃။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၉၄။ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ကို သမ္မတ၊ ဒုတိယသမ္မတ နှစ်ဦး၊ ရှေ့နေချုပ်၊ စာရင်းစစ်ချုပ်၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဝန်ကြီးချုပ်များ နှင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးတို့ဖြင့် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

၉၅။ လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

ကားချပ် ၄။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဘတ်ဂျက်စက်ဝန်း

ကို ကိုယ်စားပြုသည့်အခန်းမှ လှုပ်ရှားလျက်ရှိကြပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများ အကြား ဆက်ဆံရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဒီဂရီမှာ ဝန်ကြီးဌာန တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွဲပြားခြားနားသည့်နေရာတွင် မျိုးကွဲများ သဟဇာတဖြစ်စွာ စုစည်းပေါင်းစပ် ရပ်တည်မှုဟု အကောင်းဆုံး ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းကိစ္စတွင် ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနသည် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတို့၏ ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနမှာ သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန ဖြစ်ပါသည်။ လက်တွေ့တွင် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန နှင့် သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာနတို့သည် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း မန်နေဂျာများ ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို မေးခွန်းထုတ်ခြင်း မရှိပါ။

သတ်မှတ်ထားသော သာမန် သို့မဟုတ် ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်များသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား သတ်မှတ်ထားသည့် အတိုင်း ငွေကြေးကို သုံးစွဲရန် တွန်းအားမဖြစ်စေပါ။ ပထမအချက်မှာ အစိုးရအဖွဲ့နှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တို့မှ အတည်ပြုချက် ရယူပြီးသော စီမံကိန်းများအကြား သို့မဟုတ် အစိုးရ ဦးစီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အကြား၌ပင်လျှင် ငွေကြေးလွှဲပြောင်းသုံးစွဲလျက် ရှိပါသည်။

ဒုတိယနှင့်အရေးအကြီးဆုံးအချက်မှာ ကြိုတင်မမြင်နိုင်သည့် အသုံး

စရိတ်များအတွက် ဇွန် သို့မဟုတ် ဇူလိုင်လတွင် ပြုလုပ်သည့် (ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှာ မတ်လတွင် ပြီးဆုံးပါသည်) ဖြည့်စွက် ဘတ်ဂျက်ဖြင့် ကာမိစေခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံးသည့် စံပင်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသို့ ဘတ်ဂျက် ခွဲဝေချထားပေးမှု၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းထက် မပိုရပါ။ ဥပမာ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းသည် မကြာခဏ ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ဈေးနှုန်းကျဆင်းမှုမှ မျှော်မှန်းထားသည့် ရငွေ နိမ့်ကျသွားသောကြောင့် လွန်ခဲ့သောကာလက အသုံးစရိတ်များကို ပိုမိုသုံးစွဲခဲ့ပါသည်။ ယင်းကို တုံ့ပြန်ရာတွင် တစ်ခါတစ်ရံ ဖြည့်စွက် ဘတ်ဂျက် ပန်ကြားချက်အတွက် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ ဖော်ပြချက်တစ်ရပ် လိုအပ်ပြီး ယင်းသည် တိတိကျကျ ဖြစ်လေ့မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ဘဏ္ဍာရေးပေါ်တွင် တင်းကျပ်သည့် ထိန်းချုပ်မှုမျိုး မဟုတ်ပါ။ သို့သော် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်နှစ်ကျော်အထိတိုင်အောင် ၎င်း၏ ဘတ်ဂျက် ကန့်သတ်ချက်အထိ အသုံးစရိတ်များကို သုံးစွဲခဲ့ခြင်း မရှိပါ။^{၅၆}

စီမံကိန်းများအား အချိန်မီ ပြီးစီးမှုတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအချို့သည် စိန်ခေါ်ချက်များနှင့် ကြုံတွေ့ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် အစိုးရ၏ အတည်ပြုမှု လုပ်ငန်းစဉ်တွင် နှေးကွေးမှုကြောင့် တင်ဒါ

၅၆။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

Box (၄) မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် အစီရင်ခံခြင်း

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘတ်ဂျက်များကို အကဲဖြတ် စိစစ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်းများနှင့် လိုက်နာမှုကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းတို့တွင် သော့ချက်ကျသည့် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုမှ လှုပ်ရှားနေပါသည်။ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေသည့် ဘတ်ဂျက်အတည်ပြုမှု လုပ်ငန်းစဉ်သည် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။^{၅၇}

- အဆင့် ၁။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသည် ကုန်သွယ်ခွန်၊ ဝင်ငွေခွန်နှင့် နိုင်ငံတော် ထည့်ဝင်ငွေ ခန့်မှန်းခြေများကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ရငွေခန့်မှန်းချက် ပြုလုပ်ရန် ပေးပို့ပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ ရငွေကို ပုံမှန်အားဖြင့် လျော့နည်း ခန့်မှန်းခဲ့ကြပါသည်။ အကြောင်းပြချက်မှာ အကယ်၍ ရငွေ ပိုမိုခန့်မှန်းခဲ့ပါက ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ကော်မတီက ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး မေးခွန်းများ မေးတတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တို့ပြန်မှုအားဖြင့် ဘတ်ဂျက်ကို ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သို့ မပို့မီ (အဆင့် ၅) စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးဌာနက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ၎င်းတို့၏ ရငွေခန့်မှန်းခြေကို တိုးမြှင့်ပေးရန် မကြာခဏ တောင်းဆိုတတ်ပါသည်။
- အဆင့် ၂။ ဤခန့်မှန်းခြေများပေါ်တွင် အခြေခံပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနတွင် ရှိသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ (ခန့်မှန်းခြေ ဝန်ထမ်း ၄၀ ဦးခန့် ရှိပါသည်) က ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ သီးခြား သာမန်ဘတ်ဂျက် အမြင့်ဆုံး သတ်မှတ်ချက်များကို ပေးပို့ပါသည်။ ငွေလုံးငွေရင်း အမြင့်ဆုံး သတ်မှတ်ချက်တစ်ခုကို စုစုပေါင်း သင့်ငွေပမာဏအဖြစ် ဝန်ကြီးဌာနများသို့ ပေးပို့ပါသည်။ ထို့နောက် ဤဘတ်ဂျက်ကို နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ဦးစီးဌာနအလိုက် ဘတ်ဂျက်ကို ခွဲဝေချထားပေးပါသည်။
- အဆင့် ၃။ ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနက ၎င်း၏ ဦးစီးဌာနနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက် ခန့်မှန်းခြေများကို ပေးပို့ပါသည်။ လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနက ယခင်နှစ်ကထက် မည်သည့် တိုးလာခြင်း သို့မဟုတ် လျော့နည်းခြင်းတို့ကိုမဆို ရှင်းပြရပါမည်။
- အဆင့် ၄။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲသည် ဘတ်ဂျက်ပန်ကြားလွှာ လိုင်းတစ်ခုချင်းကို စစ်ဆေးပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက အသုံးစရိတ်ကို ရွေးချယ် ဖြတ်တောက်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် လက်တွေ့တွင် ယင်းသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်း ရှားပါးပါသည်။ ကန့်ကွက်မှုမရှိလျှင် ဘတ်ဂျက် ပန်ကြားချက်များကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးထံသို့ လက်မှတ်ထိုးရန် ပေးပို့ပါသည်။ တခါတရံ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ဘတ်ဂျက် ပန်ကြားချက်ကို ပြောင်းလဲလိုပါသည်။ ဤကိစ္စတွင် အရေးအသားဖြင့်သာ ပေးပို့နိုင်ကြသည့် ပုံစံဖြင့်သာ ပြုလုပ်လေ့ရှိသော်လည်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဌာနခွဲ ညွှန်ကြားရေးမှူးသည် ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စီမံခန့်ခွဲရေးအပိုင်းတို့နှင့် ဖြတ်တောက် မှုပေါ်တွင် လူကိုယ်တိုင် မျက်နှာချင်းဆိုင် တွေ့ဆုံတိုင်ပင် ဆွေးနွေးနိုင်ပါသည်။ ဒုတိယဝန်ကြီးများလည်း တခါတရံ တွေ့ဆုံ စည်းဝေးပါသည်။ တခါတရံ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက လိုင်းအမျိုးအစားတစ်ခုကို ငြင်းပယ်ခြင်းမျိုး ရှားရှားပါးပါး ပြု လုပ်ခဲ့ခြင်း ရှိပါသည်။ (ဤကိစ္စမျိုး လျှပ်စစ်ကဏ္ဍတွင် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်က ဖြစ်ပါးခဲ့ပါသည်)
- အဆင့် ၅။ ဘတ်ဂျက်ကို ညှိနှိုင်းပေးနိုင်သည့် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သို့ ပေးပို့ပါသည်။
- အဆင့် ၆။ ကော်မတီတွင် ကြားနာဆွေးနွေးပြီးနောက် လွှတ်တော်က ဘတ်ဂျက်ကို အတည်ပြုပါသည်။

စနစ်က မည်သည့် ကျယ်ပြန့်သော ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ခြင်းထက် ကိန်းဂဏန်း အတိုးအလျှော့ ပြုလုပ်ခြင်းကိုသာ အားပေးပါသည်။ ဘတ်ဂျက် ဆုံးဖြတ်ခြင်းတွင် မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းများနှင့် နိုင်ငံရေးမျှော်မှန်းချက်တို့ လုံးဝ ပါဝင်မှုမရှိသည့်နီးပါး ဖြစ်ပါသည်။ ဤကိစ္စကို ပြောင်းလဲရန်အလို့ငှာ စီမံကိန်းအခြေခံ သို့မဟုတ် ဆောင်ရွက်ချက် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာငွေကြေးအဖွဲ့ (IMF) ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု ပြောင်းလဲရေး စီမံကိန်း၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

များကို အောက်တိုဘာလတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးကြသော်လည်း ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် သုံးစွဲခြင်းမပြုသည့် ငွေကြေးများကို မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။^{၅၈} ထို့ကြောင့် လုပ်ငန်းအားလုံးကို အောက်တိုဘာလမှ မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့အထိ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အီလက်ထရောနစ် နည်းဖြင့် ဘတ်ဂျက် အတည်ပြုမှုနှင့် ထုတ်ပေးသည့် စနစ်များသည် လုပ်ငန်းစဉ်ကို

အလွန် လျင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း သုံးစွဲမှု ပိုမိုကောင်းမွန်ရေးကို ကြီးကြပ်ရန်အတွက် အကျယ်အဝန်း (scope for ex ante) များစွာ ရှိပါသည်။ ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘတ်ဂျက်များကို ရှားရှားပါးပါး ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် လုံလောက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ မရှိခြင်း သို့မဟုတ် ဘတ်ဂျက် ဆုံးဖြတ်မှု အများစုကို စိန်ခေါ်ရန် သင့်လျော်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် လက်တွေ့တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ သုံးစွဲမှုအပေါ် ထိန်းချုပ်မှုအား မှန်ကန်သော ကြီးကြပ်မှုကို ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၊ အစိုးရအဖွဲ့၊ လွှတ်တော် ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီ (JPAC)က ဖြည့်

၅၇။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။
 ၅၈။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

ယင်းကဆိုသည်မှာ ဤဘတ်ဂျက်သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေးများတွင် ကြီးမားသော အခက်အခဲကို ကိုယ်စားမပြုပဲ ဇွန်လ နှင့် ဇူလိုင်လတို့တွင် ပြုလုပ်လေ့ရှိသည့် ဖြည့်စွက်ဘတ်ဂျက် (ဘဏ္ဍာရေးနှစ်သည် ဧပြီလမှ မတ်လအထိ ဖြစ်ပါသည်)ကို ၎င်းတို့ ပန်ကြားနိုင်ပါသည်။ တိုးတက်တောင်းခံမှုသည် ၎င်းတို့လုပ်ငန်းအတွက် ဘတ်ဂျက်ခွဲဝေပေးမှု၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းထက် ကျော် လွန်၍ မတောင်းခံနိုင်ပါ။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အသုံးစရိတ် ကျော်လွန်သုံးစွဲမှုကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန သို့ ရှင်းလင်းချက်တစ်ခု တင်ပြရမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် တစ်တစ်ခု ၎င်းတို့၏ ပန်ကြားချက်ထက် လျော့ နည်းရရှိခြင်း ရှိကြပါသည်။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘတ်ဂျက်လိုက်နာမှုကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရာတွင်လည်း အခန်းကဏ္ဍတစ်ခု ရှိပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများမှ အစီရင်ခံစာ အများအပြားကို လက်ခံရရှိပါသည်။ ပါဝင်သည်များမှာ-

- လစာများ၊ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ရရှိသည့် ခိုင်ကြေးများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စရိတ်များ၊ ငွေလုံးငွေရင်း စက်ပစ္စည်း ဝယ်ယူခြင်း၊ တယ်လီဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ နှင့် ရုံးအသုံးစရိတ်များ ပါဝင်သည့် ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများမှ ပေးပို့သော ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဦးစီးဌာန (M & D) အစီရင်ခံစာများ။
- လစာများ၊ ပင်စင်ပေးငွေများ၊ “ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ” နှင့် ရငွေများအပေါ် ရှင်းလင်းချက်များ ပါဝင်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ် ငန်းများမှ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်း အစီရင်ခံစာ။
- နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ဘတ်ဂျက် ခန့်မှန်းခြေများ၊ လစဉ် အစီရင်ခံစာများ၊ သုံးလပါတ် အစီရင်ခံစာများနှင့် နှစ်စဉ် ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံစာများ (အရပ်သုံးစကားဖြင့် “ပုံစံ-၁ မှ ၁၈” ဟု ခေါ်ကြပြီး ၁၉၈၆ ခုနှစ်ကတည်းက စတင်သုံးစွဲခဲ့သည့် ၎င်းတို့၏ ပုံစံများမှာ အပြောင်းအလဲ အမျိုးစုံ မရှိပဲ သုံးစွဲနေခြင်းနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေစာရင်းကိုင် စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိခြင်းကြောင့်) အချို့သောပုံစံများတွင် ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းရပ်များကို အတိုချုံးဖော်ပြချက် အကျဉ်းချုပ်တစ်ခု ပါရှိပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာများကို စုစည်းပြုစု၍ စာရင်းအင်းများအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပြီး အကြီးတန်း မန်နေဂျာများနှင့် နောက်ဆုံးတွင် သမ္မတရုံး အထိ ပေးပို့ပါသည်။ အချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှု လုံးဝ မပြုလုပ်သည့်နီးပါး ဖြစ်ပါသည်။ အချက်အလက်များကို အမျိုးအစားအားဖြင့် ကျဘမ်း စုစည်းထားဟန်ရှိကာ ညွှန်ချက်အဖွဲ့အစည်းအသစ် အနေအထား ရှိကတည်းက သတင်း အချက်အလက်များသည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှု ပြုလုပ်ရန် အထောက်အကူ မပြုနိုင်ပေ။ ဥပမာ တရားဝင် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ဖြစ် သည့် “လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးရေးစရိတ်များ”သည် မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေးပုံစံတွင် “ရေနံမြေ အသီးသီးတွင် လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အသုံးစရိတ်” ဖြစ်ပါသည်။

ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနသည် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ် အခြားစာရင်းလက်ကျန်များအား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ လွှတ်တော်သို့ ပေးပို့သည့် ကိန်းဂဏန်းများနှင့် ကိုက်ညီခြင်း ရှိ/မရှိ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးပါသည်။ သို့ရာတွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန သို့ မဟုတ် လွှတ်တော်တို့သည် အခြားစာရင်းများအပေါ် အပြည့်အဝ စာရင်းစစ်ဆေးချက် အစီရင်ခံစာများအား လက်လှမ်းမီမှု မရှိ ကတည်းက အချက်အလက်များ၏ ခိုင်မာမှုနှင့် တိကျမှုကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရန် နည်းလမ်းမရှိချေ။

သီအိုရီအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး (OAG) သည် အနည်းဆုံးအနေဖြင့် ဘဏ္ဍာရေး လိုက်နာမှုကဲ့သို့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှုအချို့ကို ဖြည့်တင်းပေးသင့်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနထက် ဘဏ္ဍာရေး အချက်အလက်များကို ပိုမို လက်လှမ်းမီပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ အစီရင်ခံစာများမှာ အများပြည်သူ သို့မဟုတ် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ရရှိနိုင်ခြင်း မရှိပါ။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စီမံခန့်ခွဲမှုသည် အိုအေဂျီ အစီရင်ခံစာကို အပြီးသတ် မပြုစုမီ ပြန်လည်သုံးသပ် ပြင်ဆင်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းအချို့ ရှိပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ စာရင်းစစ် အစီရင်ခံစာများသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးလုပ်ဆောင်ချက်များ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းရပ်များကို မှန်ကန်စွာ ထင်ဟပ်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။

ဆည်းပေးပါသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၇ ခုနှစ် မတ်လတွင် လွှတ်တော် ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ် ငန်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်း ၅၂ ခုအနက် ၄၄ ခုကို ကာလရှည် တွင် ရှင်သန်ဖြစ်ထွန်းရန် မရှိသည့်အတွက် ဆိုင်းငံ့ထားပါသည်။^{၅၉} နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အကြို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုသည်

လုပ်ငန်းပြီးစီးမှုအား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းထက် အားနည်းချက်များ ပိုမိုရှိနိုင်ပါသည်။ သီအိုရီအားဖြင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဌာန (ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာန၊ စီမံကိန်း တိုးတက်ရေးနှင့် တိုးတက်မှု အစီရင်ခံရေး ဦးစီးဌာနနှင့် ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန)၊ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး နှင့် လွှတ်တော်တို့သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်မှုများကို စောင့်ကြည့် စစ် ဆေးမှုနှင့် ထိန်းချုပ်မှု ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဝမ်းနည်းစရာကောင်း သည့်မှာအောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အကြောင်းပြချက်များကြောင့် ဤအဖွဲ့အစည်းများသည် စစ်မှန်သည့် တာဝန်ယူမှုကို ဖြည့်ဆည်း ပေးနိုင်စွမ်း မရှိပေ။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက် ရှိ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနသည် အလားအလာအားဖြင့် ၎င်း၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး ဗဟုသုတ၊ တာဝန်သိ ကြီးစားကြသော

၅၉။ ထူးသန့် “ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က နိုင်ငံတော်စီမံကိန်း ၄၄ ခုကို ဆိုင်းငံ့သင့်ကြောင်း ပြောခဲ့ပါသည်” မြန်မာတိုင်းမိစ် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၃ ရက်။ အွန်လိုင်း <https://www.mmtimes.com/index.php/national-news/nay-pyi-taw/25282-pyidaungsu-hluttaw-told-44-state-projects-should-be-suspended.html>

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘတ်ဂျက်များကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန်နှင့် စိန်ခေါ်နိုင်သည့် ပြည့်စုံ ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိသောကြောင့် အရေးအကြီးဆုံး ပြင်ပ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေး အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပါ သည်။ BOX (၄) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ရသုံးမှန်းခြေ ငွေ စာရင်းဦးစီးဌာနသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများထံမှ ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ် အသေးစိတ် ခွဲခြားဖော်ပြချက် အပါအဝင် မြောက်များ စွာသော အစီရင်ခံစာများကို ရရှိပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ အစီရင်ခံစာပေး ပုံစံများနှင့် ထုတ်ဖော်တင်ပြသည့် သတင်း အချက်အလက်များ လွန်စွာ ရှေ့နောက် မညီညွတ်မှုများ ရှိပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ဖြည့်ဆည်းပေး သည့် အချက်အလက်များ၏ တိကျမှုမှာလည်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု လွန်စွာ ခြားနားမှုရှိပါသည်။^{၆၀}

ကံမကောင်းစွာဖြင့် ဤသတင်းအချက်အလက်များ အားလုံးကို စီမံ ကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဗဟိုစာရင်းရုံးက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိသည့် နှစ်စဉ် စာရင်းအင်း စာအုပ်ကဲ့သို့သော အစိုးရ၏ အစီ ရင်ခံစာများအတွက် သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းရာ၌ အဓိက အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်း စီစစ်ရေးနှင့် တိုးတက်မှု အစီရင်ခံရေး ဦးစီးဌာနသည် ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက် အကောင် အထည်ဖော်မှုအပေါ်တွင် တိုးတက်မှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် စီမံကိန်း ရှိသော်လည်း လက်ရှိအချိန်တွင် ဤကိန်းဂဏန်းများကို ခွဲခြမ်းစိတ် ဖြာ လေ့လာခြင်း လုံးဝ မလုပ်နိုင်သလို ဖြည့်ဆည်းပေးသော ကိန်း ဂဏန်းများက ငွေကြေးကို အတည်ပြုထားသည့် ဘတ်ဂျက်နှင့်အညီ သုံးစွဲခဲ့ခြင်း ရှိ/မရှိ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှု မလုပ်နိုင်ခဲ့ပါ။ ဤအလုပ်မှာ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အလုပ်ဖြစ်သော်လည်း လက်တွေ့ တွင် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် ဤလုပ်ငန်းကို ဆောင် ရွက် ပြီးစီးခြင်း ရှိ/မရှိ မရှင်းလင်းပါ။ ပိုမို အသေးစိတ်ကျသည့် အချက်များကို အောက်တွင် ဖော်ပြပါမည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပြီး နောက် စစ်ဆေးရသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် ဤအချိန်တွင် အစီရင်ခံစာများအား စုစည်းရာ၌ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ် ငန်း၏ လုပ်ငန်းရပ်များပေါ်တွင် ပိုမိုကြီးကြပ် စစ်ဆေးမှုကို ဖြည့် ဆည်းပေးနိုင်စေရန် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ထူထောင်ထားသည့် ယူနစ်ကဲ့ သို့ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း မူဝါဒ ယူနစ်တစ်ခုကို ဖန်တီးရန် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက စီမံနေပါသည်။^{၆၁}

ဖြစ်နိုင်သော အတားအဆီးတစ်ခုမှာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဌာန၏ ရုံးတွင်းယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်ပြီး ယင်းကို မကြာသေးမီအချိန် ၂၀၁၆ ခုနှစ်က ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်ဝန်ကြီးဌာန နှင့် စီမံကိန်း ဝန်ကြီးဌာနတို့ကို ပူးပေါင်းလိုက်သည့် အချိန်မှစ၍ ဖန်တီးခဲ့ခြင်းဖြစ် ပြီး ဦးစီးဌာန အချင်းချင်း ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်မှုနှင့် သတင်းအချက် အလက် မျှဝေရေး ထုံးတမ်းစဉ်လာ အနည်းငယ်သာ ရှိခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ဥပမာ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၏ ထုတ်လုပ်မှု ပစ်မှတ် (ရည်မှန်း ချက်) များကို ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန၏ ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ် ခန့်မှန်း

ချက်များက လွတ်လပ်စွာ သတ်မှတ်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းရပ်များအား အများသဘောပေါက် မှုဖြင့် အဖွဲ့အစည်းက ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိ ပါ။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုသည် မူဝါဒ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးနှင့် အစိုးရမှ ဆောင်ရွက်လိုသည့် ပန်းတိုင်များ အောင်မြင်ရေးထက် သတ်မှတ်ထားသည့် အချက်များအား တင်ပြမှု ရှိ မရှိကိုသာ စစ်ဆေးလျက်ရှိသည့် ပုံစံမျိုး ဖြစ်နေပါသည်။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနသည် အခွန်မူဝါဒ ချမှတ်ခြင်း နှင့် အခွန်ကောက်ခံမှုအား အုပ်ချုပ်ခြင်း စသည့် တာဝန်နှစ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်ပြီး ဝန်ကြီးဌာန၏ အစိတ် အပိုင်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် လုပ်ငန်းများကို လွတ် လွတ်လပ်လပ် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဌာနအတွင်းရှိ ဦးစီးဌာနများအကြား ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်မှု မရှိခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အခြား ဥပမာတစ်ခုမှာ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနနှင့် ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနတို့၏ အခွန်ဆိုင်ရာ အချက်အလက် များမှာ ရှေ့နောက်ညီညွတ်ခြင်း မရှိပါ။ (မြန်မာ့ရေနှင့် သဘာဝ ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ ဥပမာတစ်ခုကို ဇယား ၁၃ တွင်ကြည့်ပါ။) ပြည် တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန အတွင်းရှိ အခွန်ထမ်းကြီးများရုံးသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများထံမှ ဝင်ငွေခွန် ကောက်ခံရန်အတွက် တာဝန် ရှိပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဤရည်ရွယ်ချက်များအတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို စာရင်းစစ်ဆေးရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိပြီး ယင်းက လုပ်ငန်းပြီးမှ ကြီးကြပ်ခြင်းကို အရေးပါသည့် ဒီဂရီ တစ်ခုဖြင့် ဖြည့်ဆည်းနိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရှေ့ပိုင်းက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနအား ၎င်းတို့ အပေါ် အပြည့်အဝ စာရင်းစစ်ဆေးရန် ခွင့်မပြုခဲ့ကြပါ။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနသို့ လိုအပ်သည့် စာရွက်စာတမ်း အထောက်အထားများကို ဖြည့်ဆည်းမပေးသည်သာ မက ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန၏ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းများကို လုပ် ပိုင်ခွင့်ပါဝါ အားနည်းသည့် မြို့နယ်အဆင့် အရာရှိများအား တာဝန် ပေးပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးများအား မေးမြန်းစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန သည် ၎င်းတို့၏ ဝင်ငွေခွန် စည်းကြပ်မှုများအတွက် သတင်းအချက် အလက် ပါဝင်မှု နည်းပါးသည့် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ ရရှိသည့် အစီရင်ခံစာများပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ကတည်းကစ၍ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနသည် ကိုယ်ပိုင် အစီရင်ခံ ခြင်း စနစ်တစ်ခုကို ကျင့်သုံးပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို စတင် စာရင်းစစ်ဆေးခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့ရေနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတို့ကို ယခုအထိ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း မပြုလုပ်ရ သေးသော်လည်း ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန၏ အခွန်ထမ်းကြီးများရုံး က လွန်ခဲ့သော ကိုးနှစ်တာကာလ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေးများကို အကဲဖြတ် စိစစ်ရန် စီမံကိန်းတစ်ရပ် ရှိပါသည်။^{၆၂}

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန အပြင် အစိုးရ၏ နိုင်ငံပိုင်စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းများအား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းခံရ သည့် အဖွဲ့အစည်းမှာ ဝန်ထမ်းဦးရေ ၆၀၀၀ ရှိသည့် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် အစိုးရအဖွဲ့အစည်း အား

၆၀။ ရိုနေးစင်နိုတ် အင်စတီကျုဒ် (အာရှအိုင်)- သဘာဝ သယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဌာန (အင်နီအာရီဂျီအိုင်) မှပြုလုပ်ခဲ့သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံစာများ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှုပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။
၆၁။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များအပေါ် အခြေခံပါသည်။

၆၂။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

လုံးကို စာရင်းစစ်ဆေးရန်အတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း လုပ်ငန်းများကို ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ် ဥပဒေ ၂၀၁၀ က စိုးမိုးအုပ်ချုပ်ပြီး ယင်း ဥပဒေက အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးများကို စစ်ဆေးခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်နှင့် အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု သေချာစေခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ရန်ပုံငွေများကို ထိထိရောက်ရောက် သုံးစွဲခြင်း ရှိမရှိ ပိုင်းဖြတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ဆောင်ရွက်သော ရုံးဖြစ်သည်ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အမိပါယ် ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ လက်တွေ့တွင် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း စစ်ဆေးခြင်းနှင့် လိုက်နာမှု စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းတို့ကိုသာ ဆောင်ရွက်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ သားများ ထမ်းဆောင်ထားသော အခွန်ငွေများအား ထိရောက်စွာ သုံးစွဲမှု ရှိမရှိ ပိုင်းဖြတ်ပေးနိုင်မည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းကို ပြုလုပ်ခြင်း မရှိပါ။ ထို့ပြင် ဘဏ္ဍာရေး စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းကို အရေစွန့် ဆောင်ရွက်ရမှု မြင့်မားသည့် လုပ်ဆောင်မှုများ (high risk transaction) အတွက် ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုး မရှိပါ။ အသေးစား အသုံးစရိတ်များအား ဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာ တန်သော လုပ်ဆောင်မှုများနှင့် အတူတူ အလေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ၏ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့မှုဖြင့် ခေတ်မီအောင် ဆောင်ရွက်ရေးကို တွန်းအားပေး အကောင်အထည် ဖော်လျှက်ရှိပြီး လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းကို သင့်တော်သည့်အချိန်တွင် စတင်ဆောင်ရွက်ရန် စီမံထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။^{၆၄}

လက်ရှိတွင် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုကို တစ်နှစ်တစ်ကြိမ် ဝန်ထမ်း ၈ ဦးဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ဤစာရင်း စစ်ဆေးမှုများကို ယေဘုယျအားဖြင့် ၁၅ ရက် အချိန်ယူသော်လည်း မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းကိစ္စတွင် ရက် ၂၀ မှ ၂၅ ရက်အထိ အချိန်ယူပါသည်။ ဝန်ထမ်းတစ်ဝက်က ရငွေကို အာရုံစိုက်ပြီး ကျန်တစ်ဝက်က အသုံးစရိတ်ကို အာရုံစိုက်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး အနေဖြင့် ဆက်လက်ကြံ့တွေ့နေရသော စိန်ခေါ်ချက်များမှာ ကန့်သတ်ချက် စာချုပ်များကို နားလည်ရေးနှင့် အစစ်ဆေးခံ အေဂျင်စီများထံမှ အထောက်အကူပြု စာရွက်စာတမ်းများအား အချိန်မီ ရရှိရေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ရုံးအနေဖြင့် ကွင်းဆင်း စစ်ဆေးခြင်း ပြုလုပ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အပြည့်အဝ အစီရင်ခံစာ အသေးစိတ်များကို မသိရပါ။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးသည် စာရင်းစစ် အစီရင်ခံစာ အပြည့်အစုံကို ရရှိသူ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခုမတိုင်မီကပင် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ အလယ်ပိုင်း စီမံခန့်ခွဲမှု အပိုင်းသည် အခွင့်အလမ်း များစွာရှိပြီး စာရင်းစစ်တွေ့ရှိချက်များကို ပြောင်းလဲရန် အချိန်သုံးလအထိ ရရှိပါသည်။

စာပိုဒ် တစ်ပိုဒ်ခန့်သာရှိသော အကျဉ်းချုပ် အစီရင်ခံစာ တစ်ခုကို သမ္မတရုံးနှင့် လွှတ်တော်တို့သို့ ပေးပို့ရပါသည်။ သို့ရာတွင် ယင်း အကျဉ်းချုပ်၌ စာရင်းစစ်ဆေးချက် တွေ့ရှိချက် အပြည့်အစုံကို မြင်ရမည် မဟုတ်ပါ။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီ ဆိုသည်မှာ အကျဉ်းချုပ်စာရင်း စစ်ဆေးချက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်၍ ယင်းတို့ကို အွန်လိုင်းပေါ်တွင် တင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ သုတေသနက ဖော်ပြသည်မှာ ကော်မတီဝင် တစ်ဦးတစ်ယောက်ကမျှ ထိုအစီရင်ခံစာကို သတ်ဖြတ် မြင်ဘူးခြင်း သို့မဟုတ် ဤအစီရင်ခံစာ

များကို အွန်လိုင်းပေါ်တွင် တင်ထားခြင်းကို သတိထားမိခြင်း မရှိပါ။^{၆၅} လက်တွေ့အားဖြင့် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် ပြင်ပမှနေ၍ သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများ၏ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု အားကောင်းလာစေရန် တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက်သည်ထက် သက်ဆိုင်ရာဌာနတွင်း စာရင်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ ပုံစံမျိုး ဖြစ်နေပါသည်။ အစိုးရအရာရှိများသည် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ စာရင်းစစ်ဆေးမှုကို အလေးအနက် ထားကြပါသည်။ စာရင်းစစ်ဆေးမှု ကျရှုံးခြင်းသည် ပြင်းထန်ပြီး ၎င်း၏အကျိုးဆက်မှာ ဆိုင်ရာ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း မန်နေဂျာများအား ထုတ်ပယ်သည်အထိ ဖြစ်စေပါသည်။

ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန် စိတ်အားထက်သန်မှု ရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်တလျှောက် ထိုသို့ စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ဝမ်းနည်းစရာကောင်းသည်မှာ ကော်မတီသည် အချက်အလက်များအား လက်လှမ်းမီမှု အားနည်းပြီး စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးတို့မှ ပြုလုပ်ထားသည့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှုပေါ်တွင် အားထားမှီခိုနေရပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီသည် အစိုးရ အချက်အလက်များကို လွတ်လပ်စွာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်ရန် စွမ်းရည်၊ အဖွဲ့အစည်း ပံ့ပိုးထောက်ပံ့မှုနှင့် အတွေ့အကြုံတို့လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်သည့်အတိုင်း ကော်မတီဝင်များသည် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း ရင်းမြစ်များထံမှ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့မှုကို ကြိုဆိုလက်ခံကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်နှင့် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တို့သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ငွေသား စီမံခန့်ခွဲမှုကို ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနနှင့် အတူတူ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု ရပါသည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်နှင့် ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန နှစ်ခုလုံးသည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသော်လည်း အလုပ်ကို သီးခြားစီ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဤအစိုးရ အေဂျင်စီများ သို့မဟုတ် ဦးစီးဌာနများဆိုသည်မှာ အခြားစာရင်း (OA) များကို ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့်အတူ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ လက်တွေ့တွင် ၎င်းတို့သည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှု သို့မဟုတ် ဝယ်ယူခြင်း သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းရပ် တစ်ရပ်ရပ်နှင့် ချိတ်ဆက်နေသော လုပ်ဆောင်ချက် မှတ်တမ်းတင်ထားမှုတို့ကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိဘဲ ကိန်းဂဏန်းများ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်းကိုသာ ပြုလုပ်လျက်ရှိပါသည်။^{၆၆}

အဖွဲ့အစည်းများအကြား သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေမှု နည်းပါးပြီး လုပ်ငန်းများ ထပ်နေခြင်း ရှိပါသည်။ ဥပမာ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနနှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး နှစ်ခုလုံးတို့သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား စာရင်းစစ်ဆေးရေးကို ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုလုံးတွင် စွမ်းရည် အကန့်အသတ်ဖြင့် ရှိနေသော်ငြားလည်း ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အရင်းအမြစ်များကို စုစည်းပေါင်းစပ်ခြင်း မရှိပါ။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုအချို့ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့် အများပြည်သူနှင့် မီဒီယာတို့သည်လည်း သတင်းအချက်အလက်များအား လက်လှမ်းမီမှုကို အခက်အခဲ လွန်

၆၄။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၆၅။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၆၆။ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ် နှင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

စွာ ဖြစ်စေခြင်းဖြင့် အကန့်အသတ် ရှိပါသည်။ ဗဟို စာရင်းအင်းရုံး (CSO) သည် ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများထံမှ စုဆောင်းရရှိသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အချက်အလက်များဖြစ်သော ထုတ်လုပ်မှုပမာဏ၊ ပြည်ပပို့ကုန်များ၊ အခွန်များ၊ အကောက်ခွန်များနှင့် စုစုပေါင်း ရငွေများနှင့် အသုံးစရိတ်များကိုသာ ထုတ်ပြန်ပေးနိုင်ပါသည်။^{၆၆} ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများ ဥပဒေက နိုင်ငံပိုင် ဘဏ်များအား ၎င်းတို့၏ သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူသို့ ထုတ်ဖော် အသိပေးခြင်းကို တားမြစ်ထားပါသည်။ ထို့ပြင် ရရှိနိုင်သော အချက်အလက်များမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အားကိုးထိုက်သော အချက်များ မဟုတ်ပါ။

အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် စွမ်းရည် အကန့်အသတ်များအပြင် ဖွဲ့

နှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေး လုပ်ငန်းအတွက် သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာန၊ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန၊ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနအတွင်းမှ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ၊ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန)၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်၊ မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်၊ ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်နှင့် လွှတ်တော်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အကြီးအကဲ အသီးသီးက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးရေးနှင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေးအတွက် လုပ်ငန်းထပ်နေသော တာဝန်ဝတ္တရားများကို မျှဝေဆောင်ရွက်ကြသည့် အခါတွင်လည်း ထိုနည်းတူစွာပင် ဖြစ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူပါသည်။ သို့

Meeting of parliamentarians in Naypyitaw. European Parliament via Flickr, Creative Commons BY-NC-ND 2.0

စည်းတည်ဆောက်ပုံအရ အဟန့်အတားများသည် စစ်မှန်၍ ရေရှည် တည်တံ့ ခိုင်မာသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို အဟန့်အတား ဖြစ်စေပါသည်။ တာဝန် ဝတ္တရားများနှင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုတို့ကို ခွဲဝေဆောင်ရွက်ကြသော်လည်း အဖွဲ့အစည်း အကြီးအကဲများအကြား ဆက်သွယ်မှုနှင့် သတင်းအချက်အလက် ဝေမျှမှု လုံးဝ မရှိခဲ့ကြပေ။ သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှာ ဝန်ကြီးဌာနများ (မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းအတွက် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန

သော် ယေဘုယျအားဖြင့် ယင်းကို ပြဿနာဖြေရှင်းရန်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရန်အတွက် မျှဝေခြင်း သို့မဟုတ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာခြင်း သို့မဟုတ် အသုံးချခြင်းများ မပြုလုပ်ကြပါ။ ထို့ပြင် သော့ချက် ကျသော (အဓိက) သတင်းအချက်အလက်များကို ဝန်ကြီးဌာနများအကြား ရံဖန်ရံခါမျှသာ မျှဝေပေးခဲ့ကြပါသည်။

၆၆။ ဗဟိုစာရင်းအင်းရုံးနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များအပေါ် အခြေခံပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း မူဝါဒချမှတ်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ်

မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ မူဝါဒ ချမှတ်ခြင်းကို အဖွဲ့အစည်းများမှ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ ကနဦးအစ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေပြုရေးအဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သော လွှတ်တော်ဆိုလျှင် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အတည်ပြုပြီး ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအခြေခံဥပဒေ အရ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်၏ အရေးအပါဆုံးသော မူဝါဒချမှတ်သည့် ကော်မရှင်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဤကော်မရှင်တွင် ဝန်ကြီးအသီးသီး ပါဝင်ပြီး သမ္မတမှ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကာ နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်မှ သြဇာသက်ရောက်မှု ရှိပါသည်။ လွှတ်တော်သို့မတင်ပြမီ ဘတ်ဂျက်ကို စဉ်းစားပြီး အတည် ပြုခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။^{၆၅} နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံရုံး၊ နိုင်ငံ တော် စီးပွားရေးရာ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီနှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ရေး ကော်မတီတို့သည် အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍအတွင်းရှိ အခြား မူဝါဒ ချမှတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ကြပြီး ယင်းတို့သည် နိုင်ငံ ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဥပဒေနှင့် မူဝါဒ မူဘောင်ပေါ်တွင် အတိုင် အတာ အမျိုးမျိုးဖြင့် သြဇာသက်ရောက်မှု ရှိကြပါသည်။^{၆၆}

လွှတ်တော်ကော်မတီ အသီးသီးသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များအပေါ် ထိန်းကြောင်းခွင့်အာဏာ ရှိသော်လည်း ၎င်းတို့အတွင်း ယခုအထိ အတွေ့အကြုံ နည်းပါးခြင်း၊ ဝန်ထမ်းပံ့ပိုးမှု အားနည်းခြင်း နှင့် ၎င်းတို့၏ အရေးပါသည့် တာဝန် ဝတ္တရားများ ရှင်းလင်းစွာ သဘောပေါက် နားလည်မှု အားနည်းခြင်းတို့ ရှိပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေ စာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီသည် ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲခြင်းနှင့် စာရင်း စစ်ဆေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးပါသည်။ လွှတ် တော်မှ ယင်းဘတ်ဂျက်ကို အပြီးသတ် အတည်မပြုမီ ကြိုတင်၍ ယင်းကော်မတီများသည် ဘတ်ဂျက် အဆိုပြုလွှာပါ အသုံးစရိတ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ် ဖြတ်တောက်နိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွား ရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုစီတွင်လည်း ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးကဏ္ဍအပေါ်၌ ထိန်းကြောင်း ကြပ်မတ်ရန် ကော်မတီတစ်ခုစီ ရှိပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေး၊ မူဝါဒ နှင့် ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးအပေါ် သြဇာသက်ရောက်နိုင်သည့် မူဝါဒ ချမှတ်သူ များ အစုအဖွဲ့ များစွာ အစိုးရအတွင်းတွင် ရှိကြပါသည်။ သို့သော် ယခုအထိ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်လုံးအား ဦးဆောင်သူအဖြစ် မည်သည့် အစုအဖွဲ့မျှ ပေါ်ထွက်လာခြင်း မရှိသေးပါ။ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ တစ်စစ ဖြစ်နေခြင်းနှင့် မူဝါဒ ချမှတ်သူများမှ ရှင်းလင်းသည့် လမ်း ညွှန်ချက် တစ်စုံတစ်ရာ မရှိသည့်အတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များအား စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင် တာဝန်ရှိသည့် ဗျူရိုကရေစီ အဖွဲ့ အစည်းမှ မူဝါဒချမှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်နေသည့် အနေ အထားမျိုး တွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်သည့်အတိုင်း ရွေးချယ်တင်

မြှောက်ခံ နိုင်ငံရေးသမားများ သို့မဟုတ် အစိုးရအဖွဲ့ထံမှ ရှင်းလင်း သည့် ဥပဒေ သို့မဟုတ် ညွှန်ကြားချက် မရှိမူကြောင့် ဗျူရိုကရေစီမှ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် မူဝါဒချမှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းနှစ်ခုလုံးကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ရသုံး ဦးစီးဌာနအတွင်းတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဌာနခွဲ ရှိပြီး ယင်းဌာနခွဲသည် သက်ဆိုင် ရာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း အသီးသီးအကြား ညှိနှိုင်း ဖော်ဆောင်မှုနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုတို့အတွက် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ဌာန တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် လက်တွေ့တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချ မှတ်နိုင်စွမ်း နှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးကို ဦးဆောင်နိုင်စွမ်း မရှိပဲ သတင်းအချက်အလက် စီးဆင်းရာ လမ်းကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်နေပါ သည်။ အန္တိမအားဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များကို အစိုးရ အဖွဲ့ အစည်းများမှတစ်ဆင့် စုစည်း သရုပ်ခွဲပြီး မူဝါဒ ချမှတ်သည့် အဖွဲ့ အစည်းများသို့ ရောက်ရှိပါသည်။

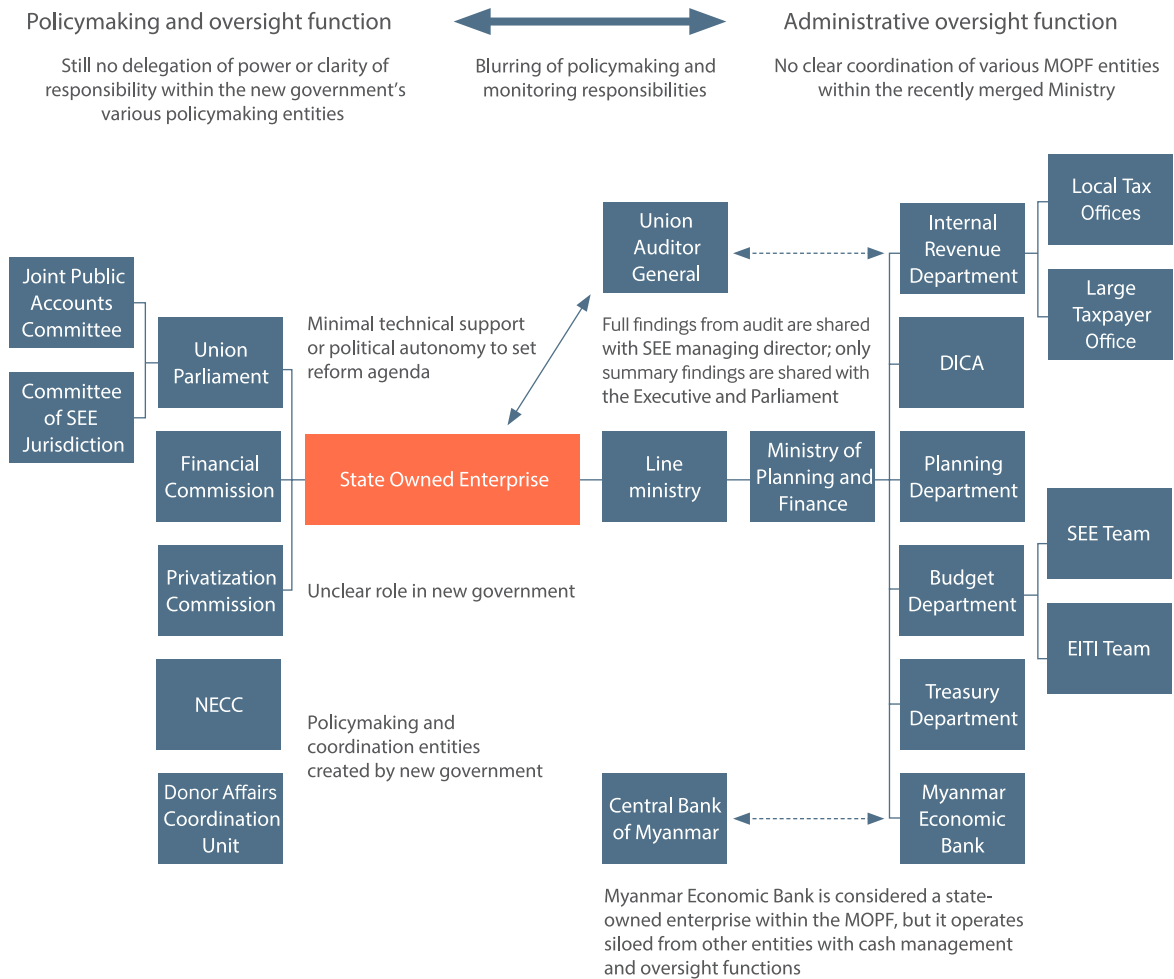
မူဝါဒ ချမှတ်ခြင်းမှာ အပေါ်မှ အောက်သို့ စီးဆင်းသည့်ပုံစံ မဟုတ် သလို အောက်မှ အပေါ်သို့ စီးဆင်းသည့် ပုံစံမျိုးလည်း မဟုတ်ပါ။ သတင်းအချက်အလက်များကို အစီရင်ခံ တင်ပြလာသည့်အတိုင်းသာ စုစည်းပြီး အဆင့်ဆင့် တင်ပြသည်။ မူဝါဒချမှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် တွင် ခြားနားကွာဟချက် သို့မဟုတ် အခြေအတင် ငြင်းခုံပြောကြားရ မည့် အချက်များကို မူဝါဒ ချမှတ်သူများမှ ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်ရန် တင် ပြပေးခြင်းမျိုး မရှိပါ။ သော့ချက်ကျသော မူဝါဒ ချမှတ်သည့် အဖွဲ့ အစည်းများက ပြောင်းလဲမှုအတွက် ရှင်းလင်းသော အစီအစဉ်ကို ချမှတ်ခြင်း မရှိပါ။ ယင်းထက် ပိုနေမြဲ ကျားနေမြဲသာ ဆက်သွား လျက်ရှိပါသည်။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် လွှတ်တော်တို့၏ အရင်း အမြစ်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အားနည်းမှုသည် ပို၍ အခက်အခဲ ဖြစ်စေပါသည်။ အထူးသဖြင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ရေး စည်းမျဉ်း များကို ပြုစုရေးဆွဲခြင်းနှင့် ကြပ်မတ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နေရပါ သည်။ သို့သော် အစိုးရအတွင်း၌ပင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အကြောင်း နားလည်မှု အားနည်းခြင်းနှင့် မူဝါဒရေးဆွဲရေးနှင့် ကြပ် မတ် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့တွင် အားနည်းချက်များ ရှိနေခြင်းကြောင့် စီမံဘဏ္ဍာ ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် အလုပ်မတွင် ဖြစ်နေပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအရ အဖွဲ့အစည်း အမျိုးမျိုးက ၎င်းတို့၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းများအား ကာကွယ်ပြောဆိုကြသော် လည်း လုပ်ငန်းလုပ်ဟန်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်စေရန်နှင့် အခြား အုပ်ချုပ်မှု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လက်တွဲ ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း မရှိကြပါ။ တစ်ဖက်တွင် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးသည့် အဖွဲ့အစည်းအသီး သီး၏ဖိအားပေးမှုများကြားမှပင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ယင်းတို့၏ လုပ်ငန်းများ ထိရောက်မှု မရှိခြင်းကို သိသာထင်ရှားသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို မပြုလုပ်သေးပေ။

၆၅။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ၂၀၀၈၊ ပုဒ်မ ၂၃၀

၆၆။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များက အကြံပြုသည်မှာ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ရေး ကော်မရှင်သည် ယခုအစိုးရသစ် လက်အောက်တွင် မတွေ့ဆုံရသေးပဲ ယခင်အစိုးရ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး စီမံကိန်း လက်စလက်နဲ့ အဖြစ်သာ ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့အထိ မည်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များကို ပုဂ္ဂလိက ပြုလုပ်သင့်သည် မပြုလုပ်သင့်သည်ကို မည်သည့် အကဲဖြတ် စစ်ဆေးမှုကိုမျှ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း မရှိသေးပါ။ ယင်း၏ ရေရှည် ဆက်လက်၍ မူဝါဒ ဖော်ဆောင်မှုနှင့် ယင်း၏ အကောင်အထည် ဖော်မှုတို့ကို ညှိနှိုင်းနိုင်စွမ်း၏ အကျယ်အဝန်းမှာမူ ဖွင့်ထားသည့် မေးခွန်း တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ကားချပ် ၅။ မူဝါဒ ချမှတ်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အုပ်ချုပ်သည့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေး အဖွဲ့အစည်းများ

ကြီးကြပ်မှု (regulatory) ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍ နှစ်ခုစလုံးကို ဆက်လက်ပြုလုပ်ခွင့် ပြုထားပြီး ထိုလုပ်ငန်းများကို အခြားတစ်ဖက်မှ ကြီးကြပ် ထိန်းညှိပေးမည့် အဖွဲ့အစည်း မရှိသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။ လက်ရှိ ဥပဒေမူဘောင်သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား စီမံအုပ်ချုပ်ရန် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်း အသီးသီး၏ လုပ်ငန်းများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိပေ။ တဖက်တွင်လည်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရပ်များအပေါ် သက်ရောက်နိုင်သော အခြား ဥပဒေမူဘောင်ဆိုင်ရာ ဆက်နွယ်သော

ကိစ္စများအား လျင်မြန်စွာ ပေါ်ထွက်လာလျက် ရှိကြပါသည်။^{၆၉} ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်နွယ်သည့် ဥပဒေအစိတ်အပိုင်း ၂၄ ခုအား ၂၀၁၁ ခုနှစ်ကတည်းက ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။^{၇၀} ယခုအခါ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ အသစ်တစ်ခုကို လွှတ်တော်က စဉ်းစားနေပါသည်။ ဤဥပဒေပြုမှုက ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ၁၉၁၄ ခုနှစ် ဘားမားကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေကို အစားထိုးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၅၀ ခုနှစ် အထူး ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေက

၆၉။ များမကြာမီက ဖြစ်ထွန်းခဲ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများသည် ရွှေချထားသည့် ဂိတ်ပေါက်စောင့်များတွင် တွေ့ရှိချက်များနှင့် ကိုက်ညီပြီး ယင်းအစီရင်ခံစာတွင် “ဥပဒေမူဘောင်က နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ (နှင့် ပိုမို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆိုရလျှင် နိုင်ငံ တော်)နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ကုမ္ပဏီများအကြား ဆက်ဆံရေးကို စီမံအုပ်ချုပ် ရန် စည်းမျဉ်းများစွာကို ချမှတ်ပေးပါသည်။ သို့သော် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် နိုင်ငံတော် အေဂျင်စီများအကြား အစီရင်ခံမှု ဆက်ဆံရေးကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရာ၌ ထူးထူးခြားခြား နည်းပါးပါသည်။” ဟူ၍ တင်ပြထားပါသည်။ သဘာဝ သယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဌာန (အင်န်အာရ်ဂျီအိုင်)၏ ရွှေချထားသည့် ဂိတ်ပေါက်စောင့်များကို ကြည့်ပါ။ ၄၅

၇၀။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီအုပ်ချုပ်ရေး ညွှန်ကြားမှု ဦးစီးဌာန (ဒီအိုင်စီအေ) ကိုကြည့်ပါ <https://www.dica.gov.mm/sites/dica.gov.mm/files/document-files/related.law.eng.1.pdf>.

နိုင်ငံတော်က အစုရှယ်ယာ ပိုင်ဆိုင်သည့် ကုမ္ပဏီများ၏ အခြေအနေကို ထပ်မံရှင်းလင်း ဖော်ပြပေးပါသည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေသစ်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှု စည်းမျဉ်းများသည် ၂၀၁၇/၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် နှစ်ဆန်းပိုင်းမှ စတင် သက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းသည် လွန်ခဲ့သည့် ငါးနှစ်အတွင်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော တတိယမြောက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေဖြစ်ပါသည်။ ယင်းက နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အကန့်အသတ်ရှိသည့် နေရာနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မက်လုံးပေးရမည့် ပထဝီဒေသများနှင့်ပတ်သက်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရပ် နယ်ပယ်များကို အသေးစိတ် ဖော်ပြပေးပါသည်။ အုပ်ချုပ်မှု နှင့် မူဝါဒ လုပ်ငန်းတို့အကြား ပိုမိုရှင်းလင်းသည့် အသေးစိတ် ရှင်းပြချက်များ ဥပမာ ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဥပဒေအား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဥပဒေသစ်ဖြင့် အစားထိုးမည့် နည်းလမ်းက အစိုးရအား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ပိုမိုထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခွင့် ပြုနိုင်ပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ် နှစ်ဆန်းပိုင်းတွင် စတင် တာဝန်ယူခဲ့သော အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် စီမံကိန်းတစ်ခုကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခဲ့ပြီး ယခင်အစိုးရက စတင်ခဲ့သော ချည်းကပ်မှုကို အသေးစိတ် နက်ရှိုင်းစွာ လေ့လာဆဲဖြစ်ပြီး သို့မဟုတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် မဟာဗျူဟာသစ်ကို ချမှတ်ရန် ဆောင်ရွက်ဆဲ ဖြစ်ပါသည်။^{၇၁} မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများနှင့် တစ်ပြိုင်တည်း ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များနှင့် လက်တွဲလျက် ရည်မှန်းချက်ကြီးမားသည့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး တစ်ရပ်ကို စတင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ဤလုပ်ငန်း အများစုက ရငွေများ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ရငွေများအား စီမံခန့်ခွဲရန်နှင့် တိုးပွားစေရန် အစိုးရ၏ စွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် တွင်းထွက် သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများ၏ အစီရင်ခံခြင်းတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းဖြစ်သည့် သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ တူးဖော် ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် (EIT) ၏ တိုးတက်အောင်မြင်မှုမှတစ်ဆင့် တွင်းထွက် သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု တိုးတက်ရေးသို့ ရှေ့ရှုသည့် လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ အစိုးရသည် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့် ပြည်တွင်း အခွန်ဦးစီးဌာနတို့၏ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း စွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရေး ယူနစ်အသစ်တစ်ခုကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ရှိ ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာနအတွင်း ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းကို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့် စနစ်တကျ ဖြစ်

လာဖို့ရန် နိုင်ငံတကာမှ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့မှုကို လက်ခံခဲ့ပါသည်။^{၇၂} စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်ချက်များမှာ အထိုက်အလျောက် ကြီးမားသော်လည်း မှန်ကန်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် ကြီးစားဆောင်ရွက်ပါက ထိုစိန်ခေါ်ချက်များအား ကျော်လွှားနိုင်ပေမည်။ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအရ စိန်ခေါ်ချက်များကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး ကောင်းမွန်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး စီမံကိန်းကို ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ပေမည်။ ရှေ့လာမည့် အပိုင်းများတွင် ယင်းစီမံအုပ်ချုပ်မှု စိန်ခေါ်ချက်များမှ ပေးထားသည့် အခြေအနေနှင့် မြန်မာ့ရေနှင့် သဘာဝဝါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတို့၏ အုပ်ချုပ်လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ လုပ်ကိုင်သည့် လုပ်ငန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးတို့အပေါ် အသေးစိတ် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုလေ့လာမှုနှင့် ၎င်းတို့၏ စိန်ခေါ်ချက်များကို ပေါင်းစပ်ပြီး ဤအစီရင်ခံစာက မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှု မူဘောင်အား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် ပုံစံတစ်ရပ်ကို အကြံပြုထားပါသည်။

၇၁။ စတီဗ်ဂေးလ်မိုး (Steve Gilmore) “အစိုးရက နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများကို စတင်သုံးသပ်ခြင်း” မြန်မာတိုင်းမံ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၀ ရက် <https://www.mmtimes.com/index.php/business/20201-government-starts-soe-review.html>.

၇၂။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်က နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဆောင်ရွက်ချက် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရေး အစီရင်ခံစာ ပုံစံ (template) တစ်ခုကို ပြုစုဖြန့်ချိခဲ့ပါသည်။ ယင်းတွင် အသေးစိတ် ဆောင်ရွက်ချက် အကျဉ်းစစ်ဆေးမှု ပါဝင်ပါသည်။ လက်ရှိတွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ တတ်ကျွမ်းမှု အကူအညီပေးရေး အစီအစဉ်မှတစ်ဆင့် “ဆောင်ရွက်ချက် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရေး လက်ခွဲ” တစ်ခုကိုလည်း လက်ရှိတွင် အပြီးသတ်လျက် ရှိပါသည်။ ဤလက်ခွဲစာအုပ်သည် အခြားနိုင်ငံများတွင် ဆောင်ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်းလုပ်ဟန်တို့တွင် အခြေခံပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာက ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွင် အဟန့်အတားများကို နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းဖြင့် ချိတ်ဆက်မှု ပိုမိုညီညွတ် ကောင်းမွန်သည့် လုပ်ငန်းတွဲများကို အကြံပေးပါသည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE)

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

MOGE ကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ရေနံကဏ္ဍ ပြည်သူပိုင် သိမ်းရေးလုပ်ငန်း၏ ထုတ်ကုန်တစ်ခုအဖြစ် ပြည်သူ့ရေနံကော်ပိုရေးရှင်းကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ မူလအခြေခံအားဖြင့် ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့မှ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ၁၉၆၅ ခုနှစ် တွင် သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်၌ နိုင်ငံပိုင် ရေနံကုမ္ပဏီအဖြစ် အစားထိုးခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် လုပ်ငန်းနာမည်ကို မြန်မာ့ရေနံကော်ပိုရေးရှင်း သို့ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ကုမ္ပဏီအား နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ရန် ကုန်သွယ် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအား အပ်နှင်းခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများနှင့်အတူ ကုမ္ပဏီသည် ၎င်း၏ ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ရှာဖွေရေး၊ ထုတ်လုပ်ရေး၊ ရေနံချက်လုပ်ရေးနှင့် ဖြန့်ဖြူးရေးလုပ်ငန်းများကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆောင်ရွက်ဖွံ့ဖြိုးစေခဲ့ပါသည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ကုမ္ပဏီအား အဖွဲ့အစည်း သုံးခုအဖြစ်သို့ ခွဲခြားတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံ ကော်ပိုရေးရှင်း (သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ခံ)၊ ရေနံဓါတု စက်မှုကော်ပိုရေးရှင်း နှင့် ရေနံထွက်ကုန်စုစည်း ထောက်ပံ့ရေး ကော်ပိုရေးရှင်း (နှစ်ခုလုံး စက်မှုဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ခံ) တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့ဖြစ်သည့် အတွက် ရေနံချက်လုပ်ငန်းနှင့် ရေနံထွက်ကုန်စုစည်း ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ဖြန့်ဖြူးရေးလုပ်ငန်းတို့သည် အထက် စီးပွားရေး (up stream business) ရေစီးကြောင်းမှ ကင်းလွတ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့ရေနံ ကော်ပိုရေးရှင်းကိုလည်း စက်မှုဝန်ကြီးဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပါသည်။^{၇၃}

၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ထိုအဖွဲ့အစည်း သုံးခုလုံးကို ဤဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်တွင် ထားရှိခဲ့ကြပါသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဥပဒေအရ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း (SEE) များအဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းခဲ့ကြပါသည်။ ထိုအချိန်ကာလ ဝန်းကျင်တွင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အစုစပ် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုသည့် နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် Amoco၊ Shell၊ Total၊ Idemitsu နှင့် Unocal တို့အပြင် ပြည်တွင်းကုမ္ပဏီများအား ကုန်းတွင်းနှင့် ကမ်းလွန်လုပ်ကွက်များကို ချထားပေးခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ရတနာကမ်းလွန် ဓါတ်ငွေ့စီမံကိန်းကို ဆောင်ရွက်ရန် Total သည် ထုတ်လုပ်မှုဝေစုခွဲဝေခြင်း ကန်ထရိုက်စာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။

၁၉၉၇ ခုနှစ်မှစတင်၍ မြန်မာနိုင်ငံမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ရုတ်သိမ်းပေးရန်အတွက် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများအား စီးပွားရေးပိတ်ဆို့ အရေးယူမှုနှင့် ဖိအားပေးမှုများကြောင့် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ အများစုသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ စတင် ဆုတ်ခွာသွားခဲ့ကြပါသည်။ အဓိက ချွင်းချက် (ကင်းလွတ်ချက်) မှာ Total ရေနံကုမ္ပဏီ ဖြစ်ပါသည်။ တုံ့ပြန်မှုအနေဖြင့် ကမ်းလွန်ရေနံ လုပ်ကွက်များကို အာဂျင်တိုက်မှ ရေနံ

ကုမ္ပဏီအချို့က လုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် MOGE နှင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံမှ Daewoo International တို့က ဘက်လားပင်လယ်အော်တွင် ရှာဖွေရာမှ နောက်ဆုံးတွင် ရွှေဓါတ်ငွေ့နယ်မြေကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၉ ခု နှစ်လယ်တွင် တရုတ်နိုင်ငံအစိုးရက ရွှေဓါတ်ငွေ့သိုက်၏ တစ်ဦးတည်း ဝယ်ယူသူအဖြစ် သဘောတူညီချက်တစ်ရပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ အမျိုးသား ရေနံကော်ပိုရေးရှင်း (CNPC) က ကမ်းရိုးတန်းမှ တရုတ်နိုင်ငံ ယူနန်ပြည်နယ်အထိ ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းနှစ်ခုကို ယှဉ်လျက် တည်ဆောက်ခဲ့ပါသည်။ ရေနံပိုက်လိုင်းမှာ မလက္ကာ ကျွန်းဆွယ်ကို ဖြတ်သန်းလျက် အာဖရိကတိုက်နှင့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းတို့မှ ရေနံများကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ လွယ်ကူစွာ သယ်ယူပို့ဆောင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။^{၇၄}

၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဥရောပသမဂ္ဂ (EU) တို့သည် ပိတ်ဆို့မှုကို ဆိုင်းငံ့ခဲ့ပါသည်။ ယင်းက ကုန်းတွင်းနှင့် ကမ်းလွန်လုပ်ကွက်များ လေလံခွဲခြားမှုများ ပြန်လည်ပြုလုပ်မှုကို ဦးဆောင်နေပါသည်။ MOGF က PSC (ထုတ်လုပ်မှုဝေစု ခွဲဝေခြင်း ကန်ထရိုက်စာချုပ်) စံပုံစံ တစ်ခုကို အကြမ်းရေးဆွဲ၍ ပြည်သူသို့ အသိပေး ထုတ်ပြန်ခဲ့သော်လည်း ယခုအထိ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော ကန်ထရိုက်စာချုပ်များကို ထုတ်ပြန်မှု မရှိသေးပါ။ MOGE နှင့် MOEE တို့၏ ထောက်ခံအကြံပြုချက်ကိုလိုက်နာလျက် မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မရှင်က ၎င်းတို့၏ ကန်ထရိုက်စာချုပ်အချို့ရှိ PSC ပုံစံတွင် အခွန်မက်လုံးပေးမှုများနှင့် အခြား ပြောင်းလဲမှုများကို ကမ်းလှမ်းခဲ့ပါသည်။

ယနေ့ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) သည် အခြား ရေနံနှင့် ဆက်နွယ်သည့် အဖွဲ့အစည်း သုံးခုဖြစ်သည့် စွမ်းအင် စီမံကိန်း ဦးစီးဌာန၊ အောက်ရေစီးကြောင်း ရေနံထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း (down stream petroleum production) (ဥပမာ ရေနံချက်လုပ်ငန်း၊ ဓါတ်မြေဩဇာထုတ်လုပ်ရေး စက်ရုံများ၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့အရည်) အတွက် တာဝန်ယူရသော မြန်မာ့ရေနံ ဓါတုပေးလုပ်ငန်း (MPE) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေနံထွက် ကုန်စုစည်းများ လက်လီလက်ကား ဖြန့်ဖြူးပေးရန် (ဥပမာ ဓါတ်ဆီဆိုင်များ၊ လေယာဉ်ဆီ သိုလှောင်ရုံများနှင့် လောင်စာဆီ တင်သွင်းမှုများ) လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် မြန်မာ့ရေနံထွက် ကုန်စုစည်းရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (MPPE) တို့နှင့်အတူ အသစ်ဖွဲ့စည်းသည့် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်တွင် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိကြပါသည်။

လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ နှင့် မျှော်မှန်းချက်

MOGE သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ကဏ္ဍ၏ အထက်ရေစီးကြောင်း (up stream) ကို စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ MOGE ၏ တရားဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို မည်သည့် ဥပဒေပြုမှု သို့မဟုတ် စည်းမျဉ်းတွင်မှ မပါဝင်သကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏

၇၃။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဖော်ပြထားသည့် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၏ website စာမျက်နှာ <https://www.moep.gov.mm/>။

၇၄။ Myanmar Centre for Responsible Business, လူ့အခွင့်အရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း နှင့် ဒီဇိုင်းမတ်နိုင်ငံ လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၊ မြန်မာနိုင်ငံ ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ကဏ္ဍအလှိုက် ထိခိုက်မှု (အကျိုးသက်ရောက်မှု) အကဲဖြတ် စိစစ်မှု (၂၀၁၄)

အမျိုးသား ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်း (၂၀၁၄) တွင် မပါဝင်သော်လည်း လက်တွေ့တွင် MOGE သည် ရေနံကဏ္ဍ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ နိုင်ငံခြားမှ လည်ပတ်နေသည့် လုပ်ငန်းများတွင် ရှယ်ယာပိုင်ရှင်၊ ဥပဒေထိန်းကျောင်းသူ၊ ရေနံကဏ္ဍ လုပ်ငန်းများအား လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးသူ၊ စွမ်းအင်ကဏ္ဍ သုတေသနပြုသည့် အဖွဲ့အစည်းနှင့် စွမ်းအင်ကဏ္ဍ မြှင့်တင်သူအဖြစ် တပြိုင်တည်း ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ MOGE ကိုယ်တိုင် သတ်မှတ်ထားသည့် တာဝန်ဝတ္တရား ၁၀ ချက် ရှိပါသည်။^{၅၅}

- ၁။ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့သိုက် အသစ်များ ရှာဖွေခြင်း
- ၂။ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ တူးဖော်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း
- ၃။ သတ္တုတွင်း မူဝါဒနှင့်အညီ ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း
- ၄။ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ကို ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း နှင့် ဖြန့်ဖြူးခြင်း
- ၅။ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ ဖြန့်ဖြူးရာ၌ ပြုံးတီးမှုနှင့် ဆုံးရှုံးမှု အနည်းဆုံး ဖြစ်စေခြင်း
- ၆။ ရေနံကဏ္ဍတွင် ကုန်ကျစရိတ် လျော့ချရန် ကြီးကြပ်ခြင်း
- ၇။ နှစ်စဉ် လုပ်ငန်းရပ်များအတွက် ဘတ်ဂျက်တစ်ခုကိုရေးဆွဲခြင်း
- ၈။ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့သိုက်များ၏ လုံခြုံရေးကို ဖြည့်ဆည်း ဆောင်ရွက်ခြင်း
- ၉။ ဝန်ထမ်း သက်သာချောင်ချိရေးအတွက် ဖြည့်ဆည်း ဆောင်ရွက်ခြင်း
- ၁၀။ ခြောက်လတာကာလ ဘတ်ဂျက်နှင့် အရှုံးအမြတ် စာရင်းများ နှင့် လက်ကျန်ရှင်းတမ်းများ ပါဝင်သည့် ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ် ရှင်းတမ်း ပြုစုရေးဆွဲခြင်း။

အခြား အဖွဲ့အစည်းများအပြင် IMF နှင့် နော်ဝေနိုင်ငံ ဖွံ့ဖြိုးမှု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီ (NORAD) တို့က MOGE MOGF ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာတွင် ပါဝင်သည့် ရေနံလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေထိန်းကျောင်းသူအဖြစ်လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်းနှစ်ခုလုံးကို ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကျိုးစီးပွား ပဋိပက္ခကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့ကြပါသည်။ ကမ်းလွန်ရေနံထုတ်လုပ်မှုတွင် MOGF ၏ ရှယ်ယာဝေစု အနည်းငယ် ပါဝင်ပြီး နိုင်ငံခြား ဖက်စပ်မိတ်ဖက်များက ကမ်းလွန်ရေနံမြေများကို လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ MOGE ၏ အမြတ်များမှာ ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်သည့် မိတ်ဖက်များ၏ ကုန်ကျစရိတ်များကို ထိန်းချုပ်ခြင်း နှင့် နိုင်ငံခြား လုပ်ကိုင်သူများအား ပွင့်လင်းသော ယှဉ်ပြိုင် တင်ဒါများပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ပေးအပ်ထားသော ကမ်းလွန် တဆင့်ခံ ကန်ထရိုက်စာချုပ်များပေါ်တွင် မှီတည်နေသောကြောင့် MOGE တွင် ကမ်းလွန် ကုန်ကျစရိတ်များကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း နှင့် ထိန်းချုပ်ခြင်းတို့အား ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမြဲ မက်လုံးများ ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် MOGE ၏ အကျိုးစီးပွား ပဋိပက္ခသည် အထူးသဖြင့် MOGE က ပိုင်ဆိုင်ပြီး စီမံခန့်ခွဲသည့် ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းအား MOGE ကပင် ဥပဒေအရ ထိန်းကျောင်းခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းကိစ္စတွင် ပြဿနာရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ MOGE သည် မိမိကိုယ်ပိုင် ကန်ထရိုက်

ပေးခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့ကိုအဓိကစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ရာတွင် အားနည်းချက်များ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှိနေပြီး အကျိုးစီးပွား ပဋိပက္ခ ပွတ်တိုက်မှုများသည်လည်း မေးခွန်းထုတ်စရာများရှိလာကာ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ယင်းနှင့်အတူ MOGE စာချုပ်များ၏ ထိရောက်မှု တင်ဒါ လုပ်ငန်းစဉ်များအား လိုက်နာမှုနှင့် ကြေညာ ထုတ်ပြန်ထားသည့် ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် ရငွေများ၏ တိကျမှုတို့မှာ မေးခွန်းထုတ်စရာ ဖြစ်ပါသည်။

MOGE အာဏာပိုင်များက အဖွဲ့အစည်းအတွက် ငါးနှစ် မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းကို ဖော်ပြခဲ့ကြသော်လည်း ယင်းစီမံကိန်း စာရွက်စာတမ်းမှာ အများပြည်သူသို့ အသိပေးထားခြင်း မရှိသကဲ့သို့ MOGE သို့မဟုတ် MOPF ဝန်ထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာ၌လည်း မဟာဗျူဟာတွင် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများကို ၎င်းတို့ သတိမထားမိကြပါ။ ယင်းအစား MOGE က ၎င်းတို့၏ website စာမျက်နှာပေါ်၌ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကြေညာထားသည့် အဖွဲ့အစည်း၏ ရည်ရွယ်ချက် ၁၆ ချက်ကို စာရင်းပြုစု ဖော်ပြထားပါသည်။^{၅၆} ဤတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည်။

- နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ရေနံ နှင့် သဘာဝ ဓါတ်ငွေ့တို့ကို ဖြည့်ဆည်းခြင်း။
- စက်မှု၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အခြားကဏ္ဍများအတွက် လောင်စာဆီများ၊ ဓါတ်မြေဩဇာများနှင့် ရေနံထွက် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း။
- စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်မှုကို ပိုမိုမြှင့်တင်ခြင်း နှင့် စွမ်းအင်ချွေတာ စုဆောင်းမှုကို မြှင့်တင်ခြင်း အပါအဝင် စဉ်ဆက်မပြတ် စွမ်းအင်ကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အားပေးခြင်း။
- စွမ်းအင်ကဏ္ဍတွင် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ တက်ကြွသူများ ပိုမိုပါဝင်လာစေရေးကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးနှင့် စီးပွားရေး တည်ငြိမ်မှုအတွက် မဟာဗျူဟာ လောင်စာဆီ သီးသန့် သိုလှောင်ထားခြင်း။
- စွမ်းအင်ကဏ္ဍတွင် နိုင်ငံသားများ၏ ကျွမ်းကျင်မှုကို တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အနာဂတ်အတွက် တတ်သိကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များကို ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း။
- စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်မှုကြောင့် ဖြစ်ရသည့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေး ထိခိုက်မှုများ အနည်းဆုံး ဖြစ်စေခြင်း။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ စွမ်းအင်လိုအပ်ချက်များကို လေ့လာခြင်း၊ ပြုစုခြင်းနှင့် နောက်ဆုံးအချိန်ထိ ပြုစုထားသည့် မှတ်တမ်းများကို ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်သည့် ဧရိယာများမှ ဒေသခံလူထု အပါအဝင် ပြည်သူအားလုံး၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ပြည်တွင်းစွမ်းအင် လုံခြုံရေးကို ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- အစားထိုးနှင့် ပြန်ဖြည့်မြဲစွမ်းအင် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- စွမ်းအင်ရေးရာ ကိစ္စများတွင် အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လက်

၅၅။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ဖော်ပြထားသည့် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန website စာမျက်နှာ <https://www.moep.gov.mm/>.

၅၆။ လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၊ MOGE အကြောင်းနှင့် သမိုင်းကြောင်း (၂၀၁၃)၊ website စာမျက်နှာ <https://www.energy.gov.mm/eng/index.php/about-ministry/myanmar-oil-and-gas-enterprise/moge-history>.

တွဲလုပ်ကိုင်ခြင်း နှင့် စွမ်းအင်နှင့်ဆက်သွယ်သည့် အချက်အလက်များနှင့် စွမ်းအင်ဝယ်လိုအား ခန့်မှန်းခြေကို ကောက်ယူစုဆောင်းခြင်း။

လက်တွေ့တွင် အမှတ်စဉ် (၈) ၌ ဆက်၍ ဖော်ပြထားသည်များမှအပ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသော တာဝန် ဝတ္တရား အများစုကို MOGE ကိုယ်တိုင်ထက် MOGE ၏ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနဖြစ်သော MOEE က အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ MOGE သည် MOEE အတွင်းမှ လက်တွေ့ လက်ရှိ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော (de facto) ဦးစီးဌာနတစ်ခု ဖြစ်ပြီး သီးသန့်စာရင်းများ ပုံစံဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်ပိုင် ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်များဖြင့် တည်ထောင်ထားရှိသော ဦးစီးဌာနတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

MOGE သည် မိမိကုမ္ပဏီ မည်သည့်အမျိုးအစား ဖြစ်လိုသည်ကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားသည့် (Vision) အမျှော်အမြင်မရှိသော်လည်း -ဥပမာ ပြည်တွင်း ထုတ်လုပ်မှုပေါ်တွင် ဦးတည်ဆောင်ရွက်ရန်၊ အမြတ်အစွန်း ရရှိနိုင်စွမ်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြား အတွေ့အကြုံပေါ်တွင် မှီခိုမှု လျော့ရန်ကဲ့သို့သော မျှော်မှန်းချက်မျိုး ချမှတ်ထားခြင်း - အရာရှိများက မှတ်သားမိသည်မှာ MOGE က နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီများနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်း အချို့ကို ဖန်တီးရန် ဆန္ဒရှိပြီး MOGE သို့ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် နည်းပညာလွှဲပြောင်းပေးရန်ဟု ယူဆပါသည်။ ကုန်းတွင်း ရေနံတူးဖော်ခြင်း၊ မြေငလျင် တိုင်းတာရေးလုပ်ငန်း၊ ရေနံပိုက်လိုင်းများ ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် သာကေတ ကုန်းတွင်းရေနံ ထောက်ပံ့ရေး အခြေစိုက်ဌာန တိုးချဲ့ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ရန် စီမံကိန်းများ ချမှတ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ MOGE သည် ဘူမိဗေဒနှင့် ဘဏ္ဍာရေး သတင်း အချက်အလက်များအား ဒစ်ဂျစ်တယ်လ် နည်းဖြင့် ခေတ်မီအောင် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ဝန်ထမ်း စွမ်းရည်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် စီမံကိန်းများလည်း ရှိပါသည်။ MOGE စီမံခန့်ခွဲသူများတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း (corporative) အဖြစ် ဖွဲ့စည်းရန် စီမံကိန်းများ မရှိပါ။

လုပ်ငန်းဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ

MOGE သည် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနသို့ အခြေခံအားဖြင့် တာဝန်ခံရပါသည်။ ကုမ္ပဏီတွင် အုပ်ချုပ်ရေး ဘုတ်အဖွဲ့ မရှိပါ။ ဒါရိုက်တာ ဘုတ်အဖွဲ့က အကြံပြုသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်သည့် ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး တစ်ဦးရှိပါသည်။ ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့တွင် MOGE ၏ဌာန ၁၀ ခုမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ ပါဝင်ကြပြီး ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ MOGE တွင် လက်ထောက် ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးလည်း ရှိပါသည်။ ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် အတည်ပြုရန် ဝန်ကြီးထံသို့ တင်ပြပါသည်။

ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး လက်အောက်ရှိ ညွှန်ကြားရေးမှူး ၁၀ ဦးအနက် တစ်ဦးစီသည် ဦးစီးဌာနတစ်ခုစီကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပါသည်။

- ၁။ ရေနံတူးဖော်ရေး ဦးစီးဌာန
- ၂။ ရေနံထုတ်လုပ်ရေး ဦးစီးဌာန
- ၃။ အင်ဂျင်နီယာ ဦးစီးဌာန
- ၄။ ကုန်ကြမ်း ဦးစီးဌာန (Material Department)
- ၅။ အုပ်ချုပ်မှု ဦးစီးဌာန
- ၆။ ဘဏ္ဍာရေး ဦးစီးဌာန
- ၇။ ရေနံရှာဖွေရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ဦးစီးဌာန
- ၈။ စွမ်းအင်စီမံကိန်း ဦးစီးဌာန
- ၉။ ကမ်းလွန်ရေနံ ဦးစီးဌာန
- ၁၀။ အမျိုးသားစွမ်းအင် စီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီ

ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူး/အထွေထွေမန်နေဂျာ အဆင့်တွင် ဝန်ထမ်း ဦးရေ ခန့်မှန်းခြေ စုစုပေါင်း ၄၃ ဦး ရှိပါသည်။

Offshore oil rig in Myanmar. Paranyu Pithayarungsarit/Getty Images

MOGE ၏ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းအရ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့ရှိ စုစုပေါင်း ကုမ္ပဏီဝန်ထမ်း ဦးရေမှာ အများဆုံး ခန့်ထားခွင့်ရှိသည့် ဦးရေ ၁၆၇၆၄ ဦးအနက် ၁၁၂၄၀ ဦးအား ခန့်ထားလုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်။ အများဆုံး ခန့်ထားခွင့်ရှိသည့် ဦးရေကို MOGE က အဆိုပြုပြီးနောက် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန(MOEE) က အတည်ပြုပါသည်။ ထို့နောက် ဦးရေ ကိန်းဂဏန်းကို MOPF ၏ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းဦးစီးဌာနက ဘတ်ဂျက် ခွင့်ပြုချက်နှင့် အသေအချာ ကိုက်ညီစေရန်အလို့ငှာ စစ်ဆေးပါသည်။ ထို့နောက် ယင်းကို ပြည်ထောင်စု ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း ဘုတ်အဖွဲ့က အတည်ပြုပါသည်။ ၎င်းနောက်တွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အစိုးရအဖွဲ့တို့က အတည်ပြုပါသည်။ အများဆုံး ခန့်ထားခွင့်ပြုသည့် ဝန်ထမ်းဦးရေ

အားလုံးအတွက် ကိစ္စအား ဤကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ၂၀၁၆/၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ပျမ်းမျှလစာမှာ မန်နေဂျာများ၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် နေ့စားလုပ်သားများ အပါအဝင် တစ်နှစ်အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၈၅၃၀၀ ဖြစ်ပြီး (တစ်လလျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၅၄၀၀) ဖြစ်ပါသည်။ ဤကိန်းဂဏန်းတွင် အိမ်ရာ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် အခြားအကျိုးခံစားခွင့်များ မပါဝင်ပါ။ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးသည် ခန့်မှန်းခြေ တစ်နှစ်လျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၆ သန်း (တစ်လလျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၅၀၀၀၀) နှင့် အကျိုးခံစားခွင့်များ ရရှိပါသည်။

လက်ကျန်ရှင်းတမ်း (Balance Sheet)

ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘဏ္ဍာရေး သတင်းအချက်အလက်များမှာ ရင်းမြစ်နှစ်ခု

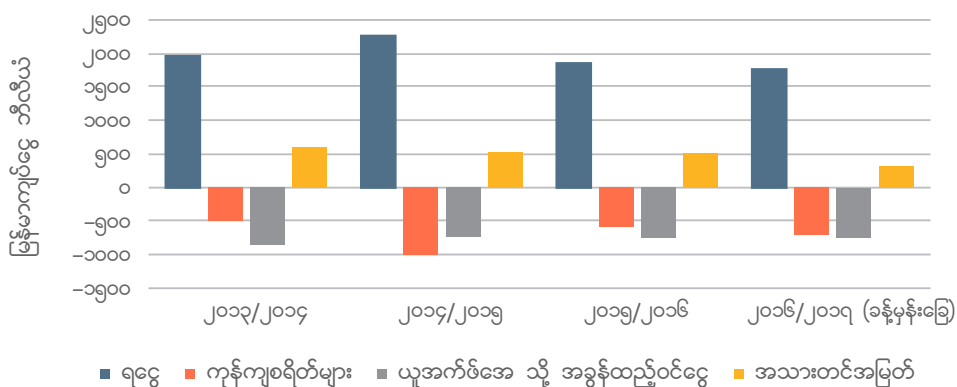
ဇယား (၅က) MOGE လက်ကျန်ရှင်းတမ်း (ရင်းမြစ်-MOPF) (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	၂၀၁၃/၂၀၁၄	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆	၂၀၁၆/၂၀၁၇ (ခန့်မှန်းခြေ)
ရငွေများ	၁၉၆၀	၂၂၆၂	၁၈၅၃	၁၇၆၃
ကုန်ကျစရိတ်များ	၄၉၈	၁၀၀၃	၅၈၆	၇၀၄
ကုန်သွယ်ခွန်	၃၅၉	၃၀၄	၃၃၇	၄၈၄
ဝင်ငွေခွန်	၂၇၆	၂၃၉	၂၃၂	၁၄၄
နိုင်ငံတော်သို့ထည့်ဝင်ငွေ	၂၂၀	၁၉၁	၁၈၆	၁၁၅
အသားတင်အမြတ်	၆၀၆	၅၂၅	၅၁၁	၃၁၆

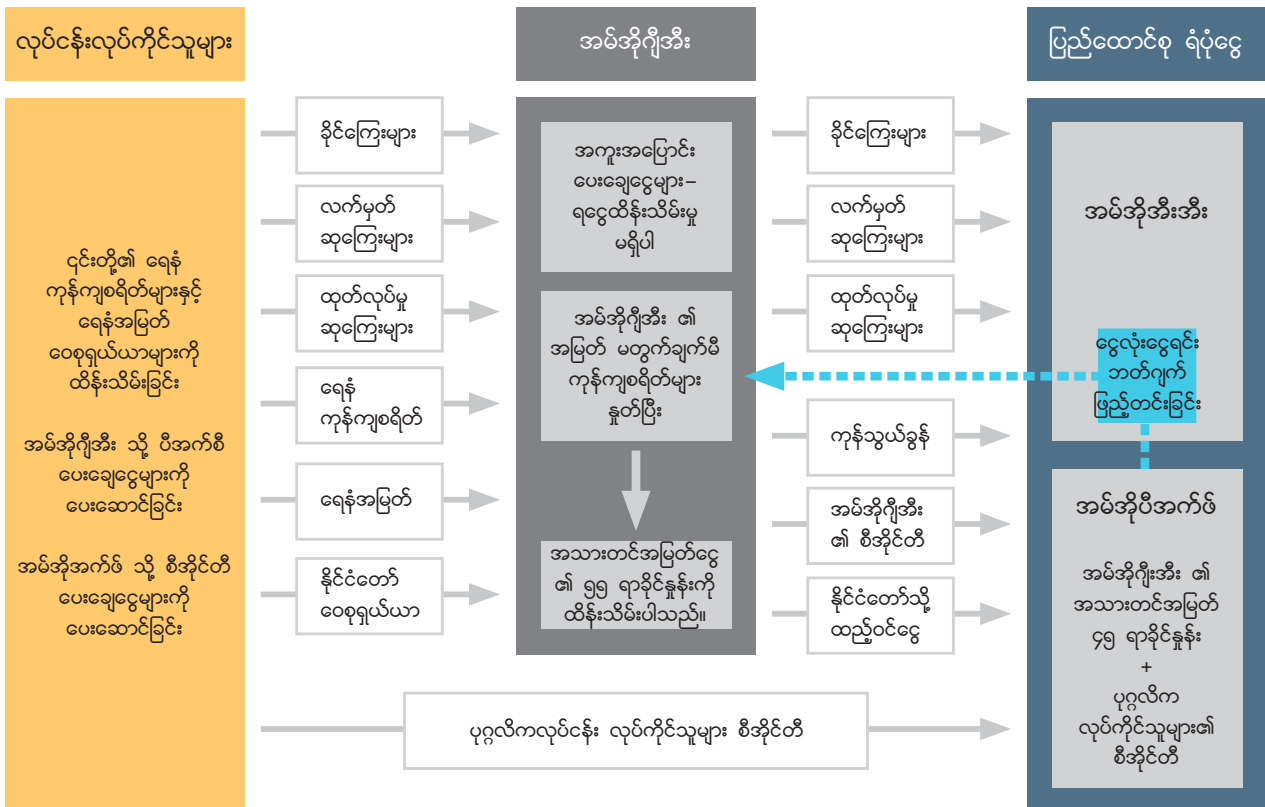
ဇယား (၅ခ) MOGE လက်ကျန်ရှင်းတမ်း (ရင်းမြစ်-MOGE) (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆
ရငွေများ	၂၂၆၂	၁၈၅၃
ကုန်ကျစရိတ်များ	၁၃၀၇	၉၂၃
ဝင်ငွေခွန်	၂၃၉	၂၃၂
နိုင်ငံတော်သို့ထည့်ဝင်ငွေ	၁၉၁	၁၈၆
CSR ပေးငွေ	၁၀	၁၀
အသားတင်အမြတ်	၅၁၄	၅၀၁

ရုပ်ပုံ ၆။ MOGE လက်ကျန်ရှင်းတမ်း (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)
(ရင်းမြစ် - MOPF)

ရုပ်ပုံ (၇) MOGE ၏ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ နှစ်ရှိ ရန်ပုံငွေ စီးဆင်းပုံ (NORAD မှ ပြန်လည်ပြုပြင်ထားသည်)

ဇယား (၆က) နှစ်အလိုက် MOGE ရငွေများ (MOGE) (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

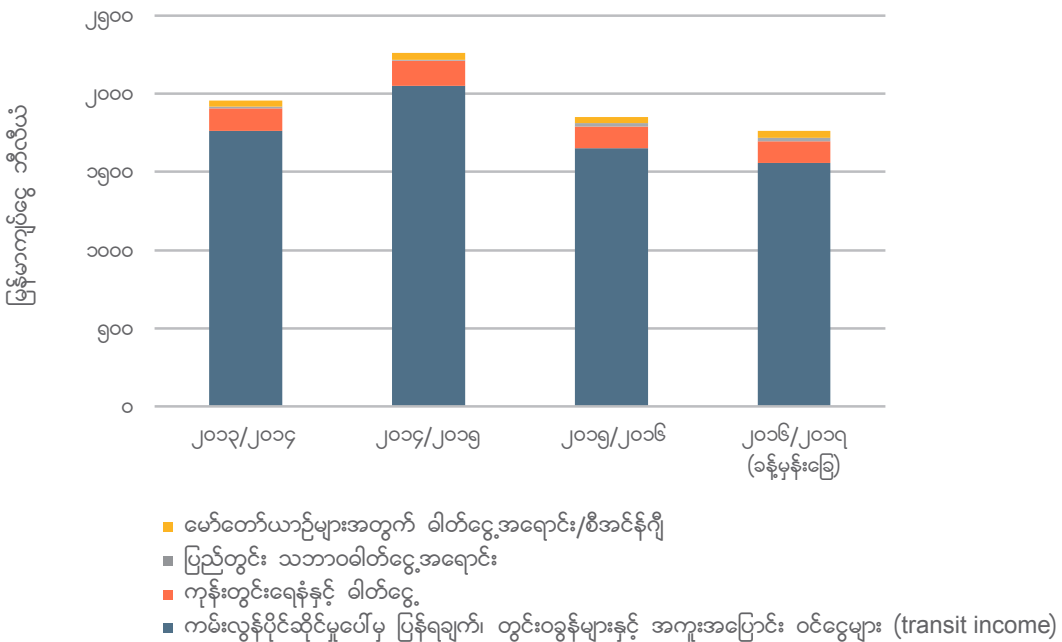
	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆
ကမ်းလွန်ရေနံ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေါ်မှ ပြန်ရချက်များ၊ ရေနံအမြတ်နှင့် အကူးအပြောင်းဝင်ငွေများ	၂၀၄၈	၁၅၂၁
ကုန်းတွင်းရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့	၁၆၂	၁၃၈
ကမ်းလွန်ဓါတ်ငွေ့ဈေးနှုန်း ပြောင်းလဲမှုမှ အမြတ်	၁	၁၂၉
ပြည်တွင်း သဘာဝဓါတ်ငွေ့ ရောင်းချခြင်း	၄	၂၁
မော်တော်ယာဉ်များအတွက် ဓါတ်ငွေ့ရောင်းချခြင်း/CNG	၄၄	၄၁
စုစုပေါင်း	၂၂၅၉	၁၈၅၃

ဇယား (၆ခ) နှစ်အလိုက် MOGE ရငွေများ (MOPF) (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	၂၀၁၃/၂၀၁၄	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆	၂၀၁၆/၂၀၁၇ (ခန့်မှန်းချေ)
ကမ်းလွန်ရေနံ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေါ်မှ ပြန်ရချက်များ၊ ရေနံအမြတ်နှင့် လမ်းဆုံလုပ် ဝင်ငွေများ	၁၇၆၃	၂၀၅၂	၁၆၅၃	၁၅၆၀
ကုန်းတွင်းရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့	၁၄၇	၁၆၂	၁၃၈	၁၃၉
ပြည်တွင်း သဘာဝဓါတ်ငွေ့ ရောင်းချခြင်း	၆	၄	၂၁	၂၂
မော်တော်ယာဉ်များအတွက် ဓါတ်ငွေ့ရောင်းချခြင်း/CNG	၄၄	၄၄	၄၁	၄၂
စုစုပေါင်း	၁၉၆၀	၂၂၆၀	၁၈၅၃	၁၇၆၃

ရုပ်ပုံ (၈) MOGE ရငွေများ (၂၀၁၃/၂၀၁၄ မှ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ထိ) (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)
(ရင်းမြစ်-MOPF)

မှ ရရှိပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ကိုက်ညီရန် ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ခက်ခဲပါသည်။ MOPF ၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအတွက် စံသတ်မှတ်ထားသည့် ဘဏ္ဍာရေးပုံစံများနှင့် MOGE ၏ ဌာနတွင်း လက်ကျန်ရှင်းတမ်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ (ဇယား ၅က နှင့် ၅ခ တို့ကိုကြည့်ပါ။) အဓိကကျသည့် ခြားနားချက်တစ်ခုမှာ ကုန်သွယ်ခွန် ပေးဆောင်ငွေများသည် MOGE ပုံစံများတွင် ကုန်ကျစရိတ် ကိန်းဂဏန်းများ၌ မကြာခဏပါဝင်ပြီး MOPF ပုံစံများ တွင် ကုန်သွယ်ခွန်ကို သီးခြားဖယ်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရငွေများနှင့် ရန်ပုံငွေများ စီးဆင်းမှု

MOGE သည် ယင်း၏ ရေနံ၊ ဓါတ်ငွေ့နှင့် ဆက်နွယ်သည့် လုပ်ငန်းရပ်များမှ အမျိုးမျိုးသော ရငွေများစွာကို ကောက်ခံရရှိပါသည်။ တွင်းဝခွန်များ၊ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းအတွက်ရရှိသော ဆုကြေးများနှင့် ထုတ်လုပ်မှုအတွက် ရရှိသော ဆုကြေးများကိစ္စတွင် MOGE သည် (အခွန်ကောက်ယူ စုဆောင်းသူအဖြစ်) ပုဂ္ဂလိက ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ကုမ္ပဏီများထံမှ ရငွေများကို ကောက်ယူပြီး MOEE သို့ တိုက်ရိုက် လစဉ် လွှဲပြောင်းပေးပါသည်။ ထို့နောက် MOEE က ရငွေများကို MOPF ၏ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနသို့ ဆက်လက် လွှဲပြောင်းပေးပါသည်။ သို့ရာတွင် အခြား ရငွေစီးကြောင်းများ အထူးသဖြင့် PSC အဆိုအရ “ရေနံအမြတ်”၊ နိုင်ငံတော် ပိုင်ဆိုင်မှုပေါ်မှ ပြန်ရချက်များနှင့် ရေနံပိုက်လိုင်း ဝင်ငွေများသည် MOGE ၏ တရားဝင် ရငွေများ၏ ထည့်တွက်ရမည့် အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်နေသောကြောင့် MOGE ၏ အမြတ်ငွေ တွက်ချက်မှုတွင် ပါဝင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ရုပ်ပုံ ၇ တွင်ကြည့်ပါ)

အခြားသော မကြာသေးမီ နှစ်များနှင့်တန်းတူ MOGE ၏ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် အဓိက ရငွေအများစု ခန့်မှန်းခြေ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၈၅၃ ဘီလီယံ -၈၂ ရာခိုင်နှုန်းမှာ- ကမ်းလွန် ဓါတ်ငွေ့မှ ရရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ဇယား ၆က နှင့် ၆ခ တို့ကိုကြည့်ပါ။) ဤ

ရငွေများမှာ MOGE ၏ ထုတ်လုပ်မှုမဟုတ်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (Passive investments)၏ ရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။ MOGE သည် ကမ်းလွန် ရေနံမြေများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတစ်ဦး ဖြစ်သော်လည်း လုပ်ငန်းအားလုံးကို နိုင်ငံခြား ဖက်စပ် မိတ်ဖက်များက လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရငွေများကို PSC တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း သဘာဝဓါတ်ငွေပေါ်၌ အစိုးရ၏ ရှယ်ယာဝေစု - MOGE က ရုပ်ငြိပ်ပစ္စည်း သဘာဝဓါတ်ငွေထက် ငွေသားကို ရရှိခြင်းဖြစ်သည်-နှင့် MOGE ၏ ပိုင်ဆိုင်မှု (MOGE's equity) ပေါ်မှ ပြန်ရချက် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ်းလွန်ရေနံ နှင့် ဓါတ်ငွေ့နှင့်ပိုက်လိုင်း ရငွေများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော ကမ်းလွန်ဓါတ်ငွေ့မြေလေးခု ရှိပါသည်။

- **ရွှေစီမံကိန်း** - ရွှေဓါတ်ငွေ့စီမံကိန်း၏ ၅၁ ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုရီးယား ကုမ္ပဏီ Daewoo International က ပိုင်ဆိုင် လုပ်ကိုင်နေပြီး ရွှေဓါတ်ငွေ့ စီမံကိန်းကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှ စတင်လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်။ MOGE က အစုရှယ်ယာ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ပိုင်ဆိုင်ပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဓါတ်ငွေ့စီမံကိန်းပေါ်မှ ရရှိသည့် အမြတ်ငွေနှင့် တဖြည်းဖြည်း ခုနိမ်သွားပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ အမျိုးသားရေနံကုမ္ပဏီက ထွက်သမျှ ဓါတ်ငွေ့အားလုံးကို ဝယ်ယူခွင့်ရှိပြီး ဓါတ်ငွေ့အများစုကို ပိုက်လိုင်းမှတစ်ဆင့် တရုတ်နိုင်ငံသို့ ပို့ဆောင်ပါသည်။ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် စီမံကိန်းမှ MOGE အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၄၀၅ ဘီလီယံဖိုး ရရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်လုပ်မှုမှ တစ်ရက်လျှင် ၅၅၀ ကုဗပေ (cfpd) ဖြစ်ပါသည်။
- **ရတနာစီမံကိန်း** - ပြင်သစ် ရေနံထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီ Total E&P က အကျိုးစီးပွား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ၃၁.၂၄ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်။ ဓါတ်ငွေ့မြေကို ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှ စတင်

(Figure 9. Map of Myanmar's operating fields and pipelines)

Source: Frontier Myanmar

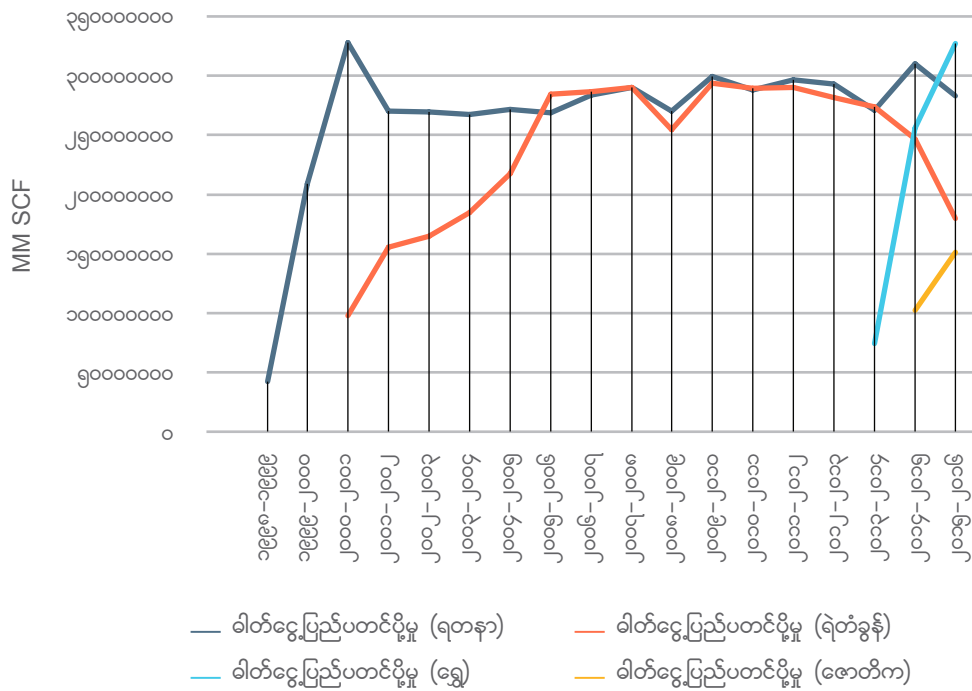
ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး အမေရိကန် ကုမ္ပဏီ Unocal နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံမှ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီ PTT တို့က ရှယ်ယာအနည်းငယ်စီ ပိုင်ဆိုင်ကြ ပါသည်။ ဓါတ်ငွေ့အချို့ကို ပြည်တွင်းတွင် သုံးစွဲသော်လည်း PTT က အဓိက ဝယ်ယူသူ ဖြစ်ပါသည်။ MOGE က အစု ရှယ်ယာ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး ချေးငွေဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေကို ထည့်ဝင်ထားပါသည်။ ၂၀၁၅/၁၆ တွင် MOGE အတွက် မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၅၅၉ ဘီလီယံ ရငွေ တိုးပွားစေခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆/၁၇ တွင် ထုတ်လုပ်မှု ၇၀၀ cfpd (တစ်ရက်လျှင် ကုပပေ) ဖြစ်ပါ သည်။

- **ရဲတံခွန် စီမံကိန်း** - မလေးရှား နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီ Petronas က အကျိုးစီးပွား ၄၀.၉၁ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှ

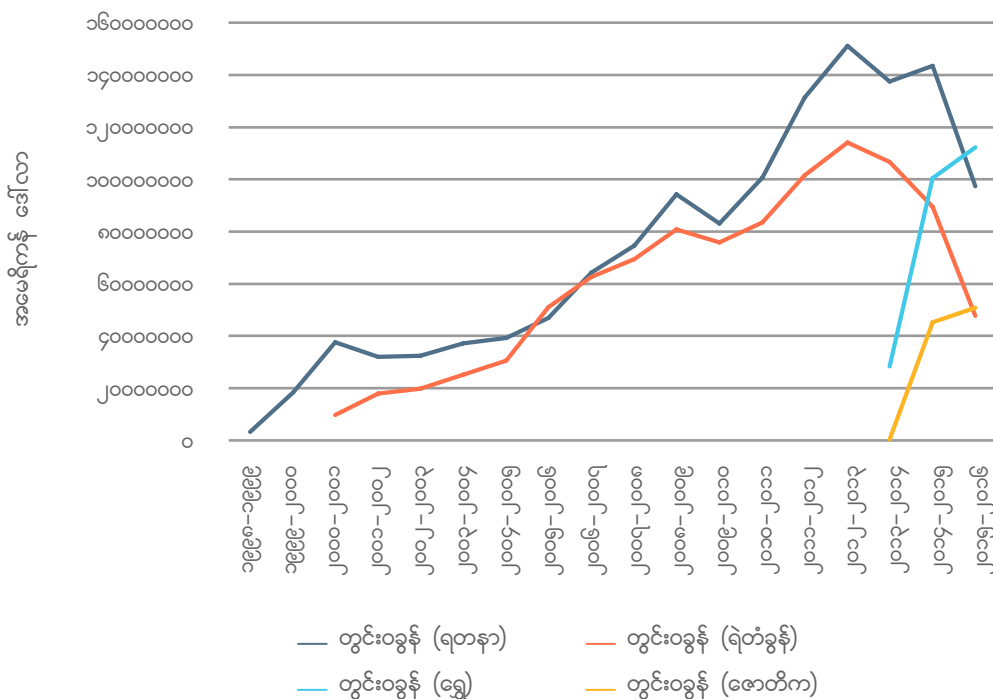
စတင်၍ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ PTT နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံမှ Nippon ရေနံနှင့် စွမ်းအင် ကုမ္ပဏီတို့က ရှယ်ယာ နည်းနည်းစီ ပိုင်ဆိုင်ကြသော်လည်း MOGE က ၂၀.၄၅ ရာခိုင်နှုန်း ဝေစုကို ပိုင်ဆိုင်ထားပါသည်။ MOGE ၏ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံပိုင်ဆိုင်မှုကို ဓါတ်ငွေ့မြေမှ ရရှိသည့် အမြတ်မှ တဖြည်းဖြည်း ခုနှိမ်ပါသည်။ PTT သည် ဓါတ်ငွေ့ကို အဓိက ဝယ်ယူဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၅/၁၆ တွင် MOGE အတွက် မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၂၉၇ ဘီလီယံ ဝင်ငွေ ရရှိစေပါသည်။ ၂၀၁၆/၁၇ တွင် ထုတ်လုပ်မှုမှာ ၂၅၀ cfpd ဖြစ်ပါသည်။

- **ဇောတိက စီမံကိန်း** - PTT သည် ဝေစု ၈၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင် ဆိုင်ပြီး ဓါတ်ငွေ့မြေ၏ လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်သူ ဖြစ်ပါသည်။

ရုပ်ပုံ (၁၀) ကမ်းလွန်ခါတ်ငွေထုတ်လုပ်မှု (စံနှုန်း ကုပပေးသန်းပေါင်း)

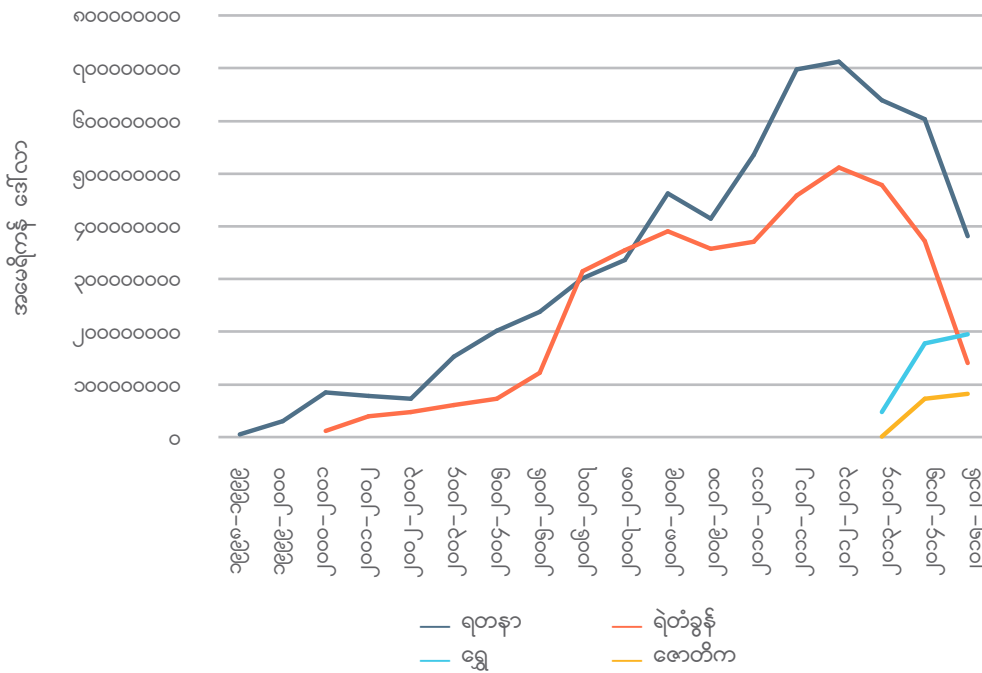
ရုပ်ပုံ (၁၁) ကမ်းလွန်စီမံကိန်းများ၏ တွင်းဝခွန်

MOGE က ကျန် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပိုင်ဆိုင်ပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ပိုင်ဆိုင်မှုကို တဖြည်းဖြည်း ခါတ်ငွေမြေမှ ရရှိသည့် အမြတ်နှင့် ခုနှိမ်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။ ခါတ်ငွေမြေမှ ထုတ်လုပ်မှုကို ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့ပြီး ခါတ်ငွေအချို့ကို ပြည်တွင်းတွင် အသုံးပြု ပြီး အများစုကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တင်ပို့ပါသည်။ စီမံကိန်းက

၂၀၁၅/၁၆ တွင် MOGE အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၈ ဘီလီယံ ဝင်ငွေရရှိစေခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆/၁၇ တွင် ထုတ်လုပ်မှုမှာ ၃၅၀ cfpd ဖြစ်ပါသည်။ ကမ်းလွန်ခါတ်ငွေထုတ်လုပ်မှုမှာ လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်း တိုးတက်လာသည့်အတိုင်း တွင်းဝခွန်နှင့် အမြတ်ဝေစု ပေးငွေများမှာ ပုံမှန် တိုးပွားလျက်ရှိနေပါသည်။

ရုပ်ပုံ (၁၂) ကမ်းလွန်စီမံကိန်းများအတွက် MOGE သို့ အမြတ်ဝေစု

ဇယား (၇) ကမ်းလွန် သဘာဝဓါတ်ငွေ့မှ အဓိကကျသည့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ ရငွေစီးကြောင်းများ

ရငွေစီးကြောင်း	ကောက်ခံသည့် ဌာန	ကန်ထရိုက်စာချုပ် ပုံစံ
တွင်းဝခွန်	MOGE	၁၂.၅ %
ရေနံအမြတ် ခွဲဝေပေးခြင်း	MOGE	ခွင့်ပြုသည့် စရိတ်များ ပြန်ရပြီးသည့်နောက် ရေနံအမြတ်ငွေ တန်ဖိုး၏ ၆၀-၉၀ % (ဓါတ်ငွေ့အနက်နှင့် ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏပေါ်တွင် တည်ပါသည်)
ထုတ်လုပ်မှု ဆုကြေး	MOGE	အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁-၁၀ သန်း (ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏပေါ်တွင် တည်ပါသည်)
နိုင်ငံတော် ပါဝင်မှု	MOGE	စာချုပ်ပါ အခွင့်အရေးနှင့် ပေးရန် တာဝန်၏ အကျိုးအမြတ် ၂၀-၂၅ %
ဝင်ငွေခွန်	IRD	အခွန်ကောက်ခံနိုင်သည့် ဝင်ငွေ၏ ၂၅ % (ထုတ်လုပ်မှု စတင်သည်မှ အခွန် ကင်းလွတ်နှစ် ၅-နှစ်)
ဖက်စပ်ဝေစု ရောင်းရငွေပေါ်မှ ပြန်ရချက်များ	IRD	၄၀-၅၀ %
ကုန်သွယ်ခွန်နှင့် အထူးကုန်စည်ခွန်	IRD	ထုတ်လုပ်မှု စတင်ပြီးနောက်ပိုင်း ပေးဆောင်ရမည့် ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည့်နှုန်း
အကောက်ခွန်များ	IRD	ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည့်နှုန်း

(ရုပ်ပုံ ၁၀၊ ၁၁ နှင့် ၁၂ တို့ကိုကြည့်ပါ) ရဲတံခွန်နှင့် ရတနာ ဓါတ်ငွေ့မြေများမှ ထုတ်လုပ်မှု ကျဆင်းနေမှုကို ရွှေနှင့် ဇောတီက တို့မှ ထုတ်လုပ်မှုကို တိုးမြှင့်ခြင်းဖြင့် ကာမိစေလျက်ရှိရာ တွင်းဝခွန် ရငွေစီးကြောင်းကို မှန်မှန် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ပါသည်။ ရွှေနှင့် ဇောတီကအတွက် ထုတ်လုပ်မှုမှာ တိုးတက်လာပြီး ထုတ်လုပ်မှုအဆင့် ကုန်ကျစရိတ် ပြန်လည်ကာမိမှု ကာလ (cost recovery phase) ပြီးဆုံးပြီဖြစ်သည့်အတိုင်း လာမည့်နှစ်များ

တွင် ပိုင်ဆိုင်မှုပေါ်မှ ပြန်ရချက်များ သိသိသာသာ တိုးတက်လာ ရန် မျှော်လင့်ပါသည်။

ခန့်မှန်းခြေ ဓါတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်မှု ၁၉၀၀ cfpd -ကမ်းလွန်မှ ၁၈၅၀ နှင့် ကုန်းတွင်းမှ ၅၀- အနက်မှ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် ကန်ထရိုက် စာချုပ်များအရ ၄၅၀ cfpd ကိုသာလျှင် ပြည်တွင်းသုံး အတွက် လျာထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ဝယ်လိုအားမှာ ၈၀၀ cfpd

ဖြစ်ပါသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် အစိုးရသည် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ရည် သို့ လှောင်ကန်တစ်ခုဖြင့် ပြည်ပမှ ဓါတ်ငွေ့တင်သွင်းရန် စီမံကိန်း ရှိပါသည်။ အစိုးရအနေဖြင့် ရွှေဓါတ်ငွေ့စီမံကိန်းနှင့် ပိုက်လိုင်း လုပ်ကိုင်သူများအား ပြည်တွင်းအတွက် ပိုမို အသုံးပြုခွင့် ပြုရန်အတွက် ပြန်လည်ညှိနှိုင်းရန် ကြိုးပမ်းနေသော်လည်း သဘောတူညီချက်မှာ လက်မှတ်ထိုးပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် လက်ရှိတွင် ဓါတ်ငွေ့အပိုကို ပြုပြင်ထုတ်လုပ်နိုင်မည့် အထောက်အကူ စက်ပစ္စည်းများ ပြည်တွင်းတွင် မရှိသေးပါ။^{၇၇}

၂၀၁၅/၁၆ တွင် ကမ်းလွန်ရေနံလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်မှုမှ မြန်မာကျပ်ငွေ ၇၇ ဘီလီယံ ထပ်မံတိုးပွားအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ ရေနံစီမံကိန်း (SEAOP)၊ အရှေ့တောင်အာရှ ဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း (SEAGP) နှင့် ဇောတီက ဓါတ်ငွေ့မြေပိုက်လိုင်း စသည့် အမျိုးမျိုးသော ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းများနှင့်ဆက်စပ်သည့် ရငွေများ အပါအဝင် အခြားဝင်ငွေ ငွေလမ်းကြောင်းအချို့နှင့် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများသို့ ပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ပြည်တွင်းဈေးကွက်မှ ပေးချေရန်ရှိသော ငွေများမှ ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၅/၁၆ တွင် အများဆုံးဖြစ်သည့် မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၆ ဘီလီယံမှာ SEAGP မှ ပြည်တွင်း သွင်းကုန်အပေါ်တွင် ကောက်ခံသည့် အခွန်အကောက်ဖြစ်ပြီး မြန်မာကျပ်ငွေ ၉.၇ ဘီလီယံကို အချက်အလက်များအတွက် အခကြေးငွေ ကောက်ခံခြင်းမှ ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လာမည့် ဆယ်စုနှစ်တွင် (၂ မှ ၃ ထရီလီယံ ကုပပေအထိ ရှိသည့်) အကြီးစား ဓါတ်ငွေ့မြေများ စတင်ထုတ်လုပ်ရန် မျှော်မှန်းထားပါသည်။

ကမ်းလွန်ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ရငွေများကို MOGE နှင့် ဖက်စပ် မိတ်ဖက်များအကြား ချုပ်ဆိုကြသည့် PSC များကသော်လည်းကောင်း၊ ၁၁ ခုသော ပိုက်လိုင်း အော်ပရေးရှင်း လုပ်ကိုင်သူများနှင့် မိတ်ဖက်များ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့သို့ ဓါတ်ငွေ့ရောင်းချမှုနှင့် ပိုက်လိုင်းများပေါ်တွင် ချုပ်ဆိုသည့် ပြည်ပ ဓါတ်ငွေ့ရောင်းချမှု နှင့် ဝယ်ယူမှု သဘောတူညီချက် အပေါ်တွင် လည်းကောင်း များစွာ မူတည်ပါသည်။ ပြည်ပဓါတ်ငွေ့ရောင်းချမှုနှင့် ဝယ်ယူမှု သဘောတူညီချက် စာချုပ်များမှာ လူသိရှင်ကြား အသိပေးခြင်း မရှိသေးသော်လည်း ကမ်းလွန် ဓါတ်ငွေ့မြေ ကန်ထရိုက်စာချုပ် လေးခုအနက် တစ်ခုဖြစ်သည့် ရတနာဓါတ်ငွေ့မြေ စာချုပ်ကို အများပြည်သူအား အသိပေး ထုတ်ပြန်ထားပါသည်။ သို့ရာတွင် MOGE က ကမ်းလွန်ရေတံနှင့် ရေနက် လုပ်ကွက်များအတွက် ကန်ထရိုက်စာချုပ် နမူနာ ပုံစံများကို ထုတ်ပြန်ပေးထားပါသည်။ ဇယား (၇) က အသေးစိတ် အချို့ကို ဖော်ပြပါသည်။

လက်မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြုထားသည့် PSC များနှင့် ထုတ်ပြန်ထားသည့် PSC နမူနာ ပုံစံတို့မှာ သိသိသာသာ ကွဲလွဲနေသည့် အတွက် ဤကန်ထရိုက်စာချုပ် စည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံ ဘဏ္ဍာရေးစနစ် (Fiscal regime) ၏ ကောင်းမွန်သည့် အရိပ်လက္ခဏာ မဟုတ်ပေ။ MOGE က MOEE မှတစ်ဆင့် ထောက်ခံ အကြံပြုချက်များ ရယူပြီး နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီများနှင့် ကန်ထရိုက်စာချုပ်များအား အတည်ပြုခြင်း ပြုလုပ်ပေးသည့် မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မရှင် (MIC) သည် အခွန်လျှော့ပေးခြင်းနှင့် အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်တို့ကို ခွင့်ပြုပေးပါသည်။ ထို့နောက် အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုခြင်းများအား PSC တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြပါသည်။

MIC ၏ အတွင်းရေးမှူးရုံးသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီအုပ်ချုပ်ရေး ညွှန်ကြားမှု ဦးစီးဌာနဖြစ်ပြီး MOPF လက်အောက်တွင် ရှိပါသည်။ သို့သော် ရေနံ၊ ဓါတ်ငွေ့နှင့် သတ္တုတွင်း ကန်ထရိုက်များ အတည်ပြုမှု အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မူဝါဒ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှု နှစ်ခုလုံးတွင် လုပ်ငန်းများကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် လက်တွေ့၌ MOGE က မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မရှင် (MIC) သို့ ကန်ထရိုက် သတ်မှတ်ချက် စည်းကမ်းများနှင့် ပတ်သက်၍ မကြာခဏ ထောက်ခံအကြံပြုချက်များ ပြုလုပ်ပြီး MIC သည် ကိုယ်ပိုင် ဆန်းစစ်မှု သို့မဟုတ် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုတို့ မပြုလုပ်ပဲ အတည်ပြုပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ဆောင်ရွက်သည့် ကန်ထရိုက် အကြီးစားများကို ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ MOPF၊ ရှေ့နေချုပ်ရုံး နှင့် အစိုးရအဖွဲ့တို့၏ အတည်ပြုချက် လိုအပ်ပါသည်။ လက်တွေ့တွင် ဤလုပ်ငန်းစဉ်များသည် ယေဘုယျအားဖြင့် တံဆိပ်တုံး နှိပ်ရုံ သက်သက်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။^{၇၈}

အသိနည်းသည်မှာ ကမ်းလွန် ရေနံကန်ထရိုက် စာချုပ်လေးခုအနက် မှ တစ်ခုစီက ဖော်ပြသည်မှာ MOGE က ဤဓါတ်ငွေ့မြေများ၏ အမြတ်ငွေ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်း မှ ၂၀.၄၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိသာ မြတ်စွန်းပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော်ငြားလည်း လုပ်ငန်းဝင်ငွေခွန်မှအပ အခွန်အကောက်အားလုံးကို ၎င်း၏ ဖက်စပ်မိတ်ဖက်များကိုယ်စား ပေးချေခဲ့ပါသည်။^{၇၉} ၎င်းတို့မှာ ကုန်သွယ်ခွန်များ၊ အထူးကုန်စည်ခွန်များ၊ တံဆိပ်ခေါင်းခွန်များနှင့် အကောက်ခွန်များ စသည့်အခွန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် PSC နမူနာပုံစံတွင် ဖော်ပြထားသည့် ရေနံအမြတ် ခွဲဝေပေးခြင်းနှင့် အခြားစည်းကမ်းများထက် အမှန်တကယ် ရေးထိုးထားသည့် PSC စာချုပ်များတွင် ပါဝင်သော သဘောတူညီမှုများသည် အစိုးရအတွက် အကျိုးရှိမှု နည်းစေပါသည်။ အလားတူ ရွှေစီမံကိန်း၏ ပြည်ပဓါတ်ငွေ့ရောင်းချခြင်းနှင့် ဝယ်ယူခြင်း သဘောတူညီချက်တွင် MOGE က ပိုက်လိုင်းမှ ပိုင်ဆိုင်မှုအမြတ် ၇.၆၃၅ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရရှိသော်ငြားလည်း ပြည်တွင်း အခွန်အကောက် အခကြေးငွေကို စီမံကိန်း၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း MOGE မှ ပေးရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ MIC ကလည်း ကုန်ကျစရိတ် ပြန်လည်ကာမိမှု သက်တမ်းကို အချိန်တိုးပေးပြီး အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်များ ပေးခြင်းနှင့် ကုမ္ပဏီများအား ၎င်းတို့၏ အမြတ်များကို အထက် ထုတ်ကုန်စီးကြောင်း လုပ်ငန်းရပ်များမှ အောက် ထုတ်ကုန်စီးကြောင်း (ဖြန့်ဖြူးရောင်းချသည့်စီးကြောင်း)များသို့ အပြန်အလှန် လွှဲပြောင်းခွင့်ပြုပေးပါသည်။^{၈၀}

IRD (MOPF) အနေဖြင့် အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးခြင်းကြောင့် ရေနံကဏ္ဍ၌ နှစ်စဉ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၁၀၀ ကျော်ခန့် ဆုံးရှုံးလျှက် ရှိနေသည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ခန့်မှန်းချက်မှာ ဆုံးရှုံးမှုစရိတ်သည် ယင်းထက် ပိုမိုကျော်လွန်ပြီး နှစ်စဉ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ရာပေါင်းများစွာ ဆုံးရှုံးနေသည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။^{၈၁}

၇၈။ MOPF နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။
၇၉။ ဥပမာ ၁၉၉၂ ခုနှစ် Total ကန်ထရိုက်စာချုပ်က ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားသည့်မှာ MOGE သည် ကန်ထရိုက်တာ၏ အကောက်အခွန်အားလုံးကို တာဝန်ယူ ပေးချေလိမ့်မည်ဟု ယူဆထားသည်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ (အပိုဒ် ၁၇)
၈၀။ MOGE ထံမှ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ် အခြေခံပါသည်။
၈၁။ PSC ရှိ အခွန်ပေးဆောင်မည့် ကာလအရ ကုန်ကျစရိတ် အားလုံး၏ ခွဲတမ်းအနေဖြင့် MOGE မှ ပေးဆောင်သော ကုန်သွယ်ခွန်နှင့် အထူးကုန်စည်ခွန် ပမာဏပေါ် မူတည်၍ ခန့်မှန်းထားသည်။

၇၇။ MOEE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

သို့ရာတွင် ယင်းခန့်မှန်းချက်သည်ပင်လျှင် လျော့နည်းနိုင်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် IRD ၏ စာရင်းစစ်ဆေးနိုင်မှု အားနည်းပြီး အထူးသဖြင့် IRD အရာရှိတစ်ဦး ပြောသကဲ့သို့ ဝင်ငွေခွန် ပေးဆောင်ခြင်းမှာ “လက်တွေ့အားဖြင့် စေတနာအလျောက်” ပေးခြင်း ဟု ဖော်ပြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ရေနံကဏ္ဍ၏ မူဝါဒချုပ်ကိုင်သူ ဖြစ်သော MOGE သည် ဓါတ်ငွေ့စီမံကိန်းလုပ်ငန်း ကုန်ကျစရိတ်များကို စာရင်းစစ်ရပါသည်။ သို့ရာတွင် MOGE သည် စာရင်းစစ် လုပ်နိုင်စွမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ သိသိသာသာ အခက်အခဲ ရှိသည်ဟု တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးချက်များက ဖော်ပြထားပါသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင် ကုန်ကျစရိတ် များကို ပိုမိုထိန်းချုပ်နိုင်ပါက ရငွေများ တိုးလာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ကုန်းတွင်းရေနံ နှင့် ဓါတ်ငွေ့ ရငွေများ

MOGE ၏ ကုန်းတွင်းရေနံလုပ်ငန်းများက ကမ်းလွန်ရေနံလုပ်ငန်း များအောက် သိသိသာသာ ရငွေများ လျော့နည်း၍ ရရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ကုန်းတွင်းရေနံ အထက် ထုတ်ကုန်စီးကြောင်း (up stream production) ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်း တစ်ခုတည်းမှပင် စုစုပေါင်း မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၃၈ ဘီလီယံ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ရငွေအများဆုံး ရရှိသည့် လုပ်ငန်းများမှာ ရေနံစိမ်းနှင့် ဓါတ်ငွေ့ရောင်းချသည့် ကုန်းတွင်းရေနံမြေ ငါးခုမှ ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်း တစ်ခုစီသည် မတူညီသည့် ကန်ထရိုက်စာချုပ်များဖြင့် လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေကြပါသည်။^{၉၂}

- **ကျောက်ခွက်/လက်ပံတို** - မကွေးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့မြေ ဖြစ်ပါသည်။ MOGE က ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်၍ စီမံခန့်ခွဲ လုပ်ကိုင်နေသည့် ရေနံမြေ ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ် တွင် MOGE အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၉ ဘီလီယံ ရငွေ ရရှိစေခဲ့ပြီး ယင်း၏ ၇၆ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ရေနံမှ ရရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
- **ချောက်** - မကွေးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ရေနံထုတ်လုပ်သည့်ရေနံမြေ ဖြစ်ပါသည်။ MOGE က ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး စင်ကာပူ အခြေစိုက် Interra Resources က Improved Petroleum Recovery Contract (IPRC) အောက်တွင် ၆၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်ပါသည်။ ကုမ္ပဏီ နှစ်ခုသည် Gold Petrol အမည်အောက်တွင် ရေနံမြေကို ပူးတွဲလုပ်ကိုင်ပါသည်။ သဘောတူညီချက်တွင် ထုတ်လုပ်မှုသည် သတ်မှတ်ထားသော ပမာဏထက် ကျော်လျှင် MOGE က ကန်ထရိုက်တာအား ငွေပေးချေပြီး ရေနံစိမ်းကို ရရှိပါမည်။ သို့ရာတွင် စာချုပ်သတ်မှတ်ချက် သက်တမ်းကို မသိရပါ။ ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၄ ဘီလီယံ ရငွေ ရရှိစေခဲ့ပါသည်။
- **ရေနံချောင်း** - မကွေးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ရေနံထုတ်လုပ်သည့် ရေနံမြေ ဖြစ်ပါသည်။ MOGE က ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး စင်ကာပူအခြေစိုက် Interra Resources က Improved Petroleum Recovery Contract (IPRC) အောက်တွင် ၆၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်ပါသည်။ ကုမ္ပဏီ နှစ်ခုသည် Gold

Petrol အမည်အောက်တွင် ရေနံမြေကို ပူးတွဲလုပ်ကိုင်ပါသည်။ သဘောတူညီချက်တွင် ထုတ်လုပ်မှုသည် သတ်မှတ် ပမာဏထက် ကျော်လျှင် MOGE က ကန်ထရိုက်တာအား ငွေပေးချေပြီး ရေနံစိမ်းကို ရရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် စာချုပ်သတ်မှတ်ချက် သက်တမ်းကို မသိရပါ။ ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၀ ဘီလီယံ ရငွေ ရရှိစေခဲ့ပါသည်။

- **မန်း** - မကွေးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့မြေ ဖြစ်ပါသည်။ ရေနံအထွက်တိုး ထုတ်လုပ်မှုအပေါ် ခွဲဝေခံစားရေး စာချုပ် (Performance Compensation Contract) (PCC) အောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် British Virgin Islands အခြေစိုက် MPRLE&P ကုမ္ပဏီတို့ ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ကန်ထရိုက်စာချုပ်၏ သတ်မှတ်ချက် သက်တမ်းကို မသိရပါ။ ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၈ ဘီလီယံ ရငွေ ရရှိစေခဲ့ပြီး ၉၆ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ရေနံမှ ရရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
- **ထောက်ရှာပင်** - မကွေးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့မြေ ဖြစ်ပါသည်။ မည်သည့်ကန်ထရိုက်စာချုပ် အမျိုးအစားအား လက်မှတ်ထိုးထားသည်ကို မရင်းလင်းပါ။ Performance Compensation Contract (PCC) တစ်ခုကို လက်မှတ်ထိုးထားနိုင်ပြီး ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် British Virgin Islands အခြေစိုက် Focus Energy ကုမ္ပဏီတို့ ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ Focus Energy သည် ၂၀၀၉ ခုနှစ်အထိ ရေနံမြေတွင် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေပါသည်။ ယနေ့တွင် ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို MOGE က ပိုင်ဆိုင် စီမံခန့်ခွဲလျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၂ ဘီလီယံ ရငွေ ရရှိစေခဲ့ပြီး ၉၈ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ရေနံမှ ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကုန်းတွင်းရေနံမြေများကို အမျိုးအစား များစွာသော ကန်ထရိုက်စာချုပ်များနှင့် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိကြသော်လည်း PSC၊ IPRC နှင့် PCC တို့မှာ အသုံးများသည့် ကန်ထရိုက်စာချုပ် သုံးခု ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်းတွင်းရေနံ စာချုပ်များအား မတွေ့မြင်ရသော်လည်း MOGE ၏ IPRC ပုံစံက ဖော်ပြသည်မှာ ကန်ထရိုက်တာများအနေဖြင့် တွင်းဝခွန်အဖြစ် ၁၂.၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး ပမာဏပေါ်တွင် မူတည်၍ ထုတ်လုပ်မှု ဆုကြေး အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂ သိန်း မှ ၃ သိန်းအထိ ပေးသင့်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ MOGE က ရေနံ သို့မဟုတ် ဓါတ်ငွေ့ကို ထုတ်လုပ်သည်ဖြစ်စေ ပမာဏအပေါ် မူတည်၍ PSC တွင် တွေ့ရှိရသော “ရေနံအမြတ်” ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းအကြားကိုလည်း ရရှိပြီး ရေနံမြေတွင် ဝေစု ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ရယူနိုင်ပါသည်။^{၉၃} သို့သော်လည်း MOGE အရာရှိများ၏ ပြောကြားချက်အရ အမှန်တကယ် သတ်မှတ်ချက်များမှာ ကန်ထရိုက်စာချုပ် နမူနာ စံပုံစံနှင့် သိသိသာသာ ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ စာချုပ်အများစုမှာ နမူနာ စံပုံစံ မထုတ်ပြန်မီကပင် ချုပ်ဆိုထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ MOGE က ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ပိုင်ဆိုင်မှု အနည်းငယ်သာ ပါဝင်သော်လည်း ကုန်းတွင်း ရေနံထုတ်လုပ်ရေး အားလုံးပေါ်တွင် ကုန်သွယ်ခွန်နှင့် အထူးကုန်စည်ခွန် ပေါင်း၍ ၁၃.၄ ရာခိုင်နှုန်းကို MOGE က ပေးရပါသည်။^{၉၄}

MOGE သည် အသေးစား ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်သည့် ရေနံ

၉၂။ MOGE ဘဏ္ဍာရေး အချက်အလက်များ၊ အောင်ထူး၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စွမ်းအင်နှင့် သယံဇာတများ ဖွံ့ဖြိုးမှု စီမံချက်၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် တင်ပြချက် (MOGE, ၂၀၀၉)။ MOEE. Opportunities for Cooperation (2017)

၉၃။ MOEE ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် အခွင့်အလမ်းများ
၉၄။ MOGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များအပေါ် အခြေခံပါသည်။

မြေ ၁၃ ခုမှ ရငွေများကိုလည်း ရရှိပါသည်။ ယင်းတို့အနက်မှ ပြည် နှင့် မြန်အောင် ရေနံမြေနှစ်ခု၏ ရငွေများကိုသာ MOGE ၏ ဘဏ္ဍာရေးမှတ်တမ်းများတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ ကျန်ရေနံ မြေများမှ ရငွေများမှာ ရေနံထုတ်လုပ်သော်လည်း ရေနံရှာဖွေရေး ကန်ထရိုက်စာချုပ်များအရ ဆောင်ရွက်နေသောကြောင့် မှတ်တမ်း တွင် မပါဝင်ခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဤအသေးစား ရေနံမြေများတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ကြပါသည်။

- **ပြည်** - ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ရှိသည့် ရေနံထုတ်လုပ်သည့် ရေနံမြေဖြစ်ပါသည်။ IPRC ဝန်ဆောင်မှု ကန်ထရိုက်စာချုပ်အရ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် British Virgin Islands အခြေစိုက် MPRL E&P ကုမ္ပဏီတို့ ပူးပေါင်း၍ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ ကန်ထရိုက်စာချုပ်၏ သတ်မှတ်ချက် သက်တမ်းကို မသိရှိရပါ။ ရေနံမြေ၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို MOGE မှ ပိုင်ဆိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁.၅ ဘီလီယံ ရငွေ ရရှိစေခဲ့ပါသည်။
- **မြန်အောင်** - ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် ရှိသည့် ရေနံထုတ် လုပ်သည့် ရေနံမြေဖြစ်ပါသည်။ IPRC ဝန်ဆောင်မှု ကန်ထရိုက် စာချုပ်အရ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် British Virgin Islands အခြေ စိုက် MPRL E&P ကုမ္ပဏီတို့ ပူးပေါင်း၍ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက် နေကြပါသည်။ ကန်ထရိုက်စာချုပ်၏ သတ်မှတ်ချက် သက်တမ်း ကို မသိရှိရပါ။ ရေနံမြေ၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို MOGE မှ ပိုင် ဆိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE အတွက် မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၂.၅ ဘီလီယံ ရငွေ ရရှိစေခဲ့ပါသည်။
- **ညောင်တုန်း** - ရန်ကုန်အနီး ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် တည် ရှိပါသည်။ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း MOGE မှ ပိုင်ဆိုင် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်။ ရငွေပမာဏကို မသိရပါ။
- **ရွှေပြည်သာ** - ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီးတွင် တည်ရှိပါသည်။ IPRC ဝန်ဆောင်မှု ကန်ထရိုက်စာချုပ်အရ မလေးရှားအခြေစိုက် Petronas Carigali Myanmar Inc စင်ကာပူ အခြေစိုက် United National Oil and Gas (UNOG) ကုမ္ပဏီ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အခြေစိုက် PB Myanmar ကုမ္ပဏီလီမိတက်တို့ ပူးပေါင်း၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ ကန်ထရိုက်စာချုပ် သတ်မှတ်ချက် သက်တမ်းကို မသိရှိရပါ။ ရေနံမြေ၏ ၁၀၀ ရာ ခိုင်နှုန်း MOGE က ပိုင်ဆိုင်ပါသည်။ ရငွေများကို မသိရှိရပါ။
- **မအူပင်** - ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် တည်ရှိပါသည်။ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို MOGE မှ ပိုင်ဆိုင် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်။ ရငွေများကို မသိရပါ။
- **သာကြီးတောင်** - မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် တည်ရှိပါသည်။ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို MOGE မှ ပိုင်ဆိုင် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။ ရငွေများကို မသိရပါ။

MOEE ၏ ပြောကြားချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကုန်းတွင်းရေနံမြေ လုပ်ကွက်များစွာကို လက်ရှိတွင် လုပ်ကိုင်နေသော်လည်း MOGE က ဤလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များ သို့မဟုတ် ရငွေများကို အစီ ရင်ခံခဲ့ခြင်း မရှိပါ။^{၈၅} ထို့ပြင် MOGE က ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသ ကြီး အစိုးရများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး လက်ဖြင့် ရေနံတွင်းတူးဖော်ခြင်းဟု သိကြသော လက်ယက်တွင်းများအတွက် လိုင်စင်များကို ထုတ်ပေး

ပါသည်။ ယင်းတို့မှ နှစ်စဉ် ဒေါ်လာ သန်းပေါင်းများစွာ တန်သော ထုတ်လုပ်မှုကို လုပ်ဆောင်နေသော်လည်း ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏကို မသိရသကဲ့သို့ အခွန်ကောက်ခံခြင်းလည်း မရှိပါ။^{၈၆}

ထို့အတူပင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကုန်းတွင်းရေနံမှ တစ်ရက်လျှင် ရေနံ စည်ပေါင်း ၄၀၀၀ ခန့် ထုတ်လုပ်ပါသည်။ MPE အား ရေနံအပျစ် ကို ပထမ ဝယ်ယူခွင့်ပြုထားပြီး စီမံကိန်းလုပ်ငန်းခွင်မှ ရေနံကို ၎င်း တို့ပိုင် ထရပ်ကားများဖြင့် သယ်ယူပါသည်။ သို့ရာတွင် MPE ၏ ရေနံချက်စက်ရုံများက ရှိသည်ထက်ပို၍ မချက်နိုင်သဖြင့် ရေနံပျစ် များကို နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများသို့ ရောင်းချလေ့ရှိပါသည်။ MOGE က ရေနံများကို MPE သို့ ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးအတိုင်း မဟုတ်ပဲ ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်ပေါ်တွင် မူတည်လျက် ရေနံတစ်စည်လျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၅၀၀၀၀ မှ ၆၀၀၀၀) အထိ ပုံသေဈေးနှုန်းဖြင့် ရောင်းချပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရေနံကို ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးထက် လျော့နည်းသော ဈေးနှုန်း (subsidized price) ဖြင့် ရောင်းချလေ့ ရှိပါသည်။

အထွေထွေ ရငွေများ

၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် ပြည်တွင်း သဘာဝဓါတ်ငွေ့ရောင်းချမှု ခန့် မှန်းခြေ ၅၀ cfpd မှ MOGE အတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၁ ဘီလီ ယံကို ဝင်ငွေ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ဤဓါတ်ငွေ့ အများစုကို အစိုးရပိုင်နှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် လျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး စက်ရုံများသို့ ရောင်းချပါ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းအကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်းများ အား အမြတ် ပိုမိုရရှိစေရန်အတွက် လုပ်ငန်းအမိန့်တစ်ခုကို ထုတ် ပြန်ပြီး နိုင်ငံပိုင် လျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး စက်ရုံများသို့ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးထက် များစွာ နည်းသောဈေး နှုန်းဖြင့် ရောင်းချရပါသည်။^{၈၇} ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် မော်တော်ယာဉ် များအတွက် ဖိသိပ် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ (CNG) ရောင်းချပေးခြင်းက နောက်ထပ် မြန်မာကျပ်ငွေ ၄၁ ဘီလီယံ ရရှိပါသည်။ ဝယ်ယူအား နည်းသောကြောင့် ပုဂ္ဂလိက လျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေး စက်ရုံများ သို့ MOGE အနေဖြင့် ၎င်း၏ဓါတ်ငွေ့ ရောင်းချရန် မဖြစ်နိုင်သည့် အခါ အများပြည်သူသုံး ဘတ်စ်ကားများနှင့် တက္ကစီ အငှားယာဉ်များ အတွက် အစိုးရပိုင် ဓါတ်ငွေ့ဖြည့်ဆိုင်များသို့ ပထမဦးစားပေး ရောင်း ချပေးပါသည်။ CNG ဈေးနှုန်းများမှာလည်း များစွာ လျော့နည်း သောဈေးနှုန်း (highly subsidized)ဖြင့် ရောင်းချခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီများသို့ ဝန်ဆောင်မှုပေးရာမှ ရရှိသည့် ဝင်ငွေများအပြင် အိမ်ငှားခများ၊ လျှပ်စစ်၊ လုပ်သားနှင့် “အထွေထွေဝင်ငွေ” ဟု ခေါ်သည့် ဝင်ငွေများမှ နောက်ထပ် မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၂.၁ ဘီလီယံ ဝင်ငွေ ရရှိပါသည်။ အစိုးရအား စီမံခန့်ခွဲမှုများ ဖြစ်လာနိုင်သည့်အပြင် MOGE ၏ မက်လုံးပေးသည့် ပုံစံအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်သောကြောင့် ယင်းတို့မှာ အရေးပါသော ကိစ္စ ဖြစ်လာပေသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE က နိုင်ငံ ခြား ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ကုမ္ပဏီများထံမှ ထုတ်လုပ်မှုနှင့် မသက်ဆိုင် သည့် အောက်ဖော်ပြပါ အခကြေးငွေများကို ရရှိခဲ့ပါသည်။

- Total E&P (ပြင်သစ်)-မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၄၆ သန်း
- PC Myanmar (ဟောင်ကောင်)-မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၄၄ သန်း

၈၅။ MOEE ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် အခွင့်အလမ်းများ

၈၆။ MOGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။
၈၇။ MOGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

- PTTEP International (ထိုင်းနိုင်ငံ)-မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၉၅ သန်း
- Machinery Solution (အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု)-မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၅၂ သန်း

၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE က ဇာတိက စီမံကိန်းတွင်လုပ်ကိုင် နေသော သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်သည့် Andaman သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လီမိတက်မှ ချေးငွေပေါ်မှ ပြန်ရချက် မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၅ ဘီလီယံကျော်ကိုလည်း ရရှိခဲ့ပါသည်။ ယင်းမှာ ကုမ္ပဏီ တွင် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း ရှယ်ယာပိုင်ဆိုင်မှုပေါ်မှ ရရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ MOGE သည် SEAGP ဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းတွင် အလားတူ မြှုပ် နှံမှုပေါ်မှ မြန်မာကျပ်ငွေ ၉ ဘီလီယံ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် အလားအလာရှိသူများအား ဘူမိဗေဒ အချက်အလက်များ ရောင်းချ ခြင်းဟု ဆိုနိုင်သော အချက်အလက်များ ရောင်းချခြင်းအပေါ်မှ မြန် မာကျပ်ငွေ ၁၀ ဘီလီယံ ရရှိခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် ကမ်းလွန်ဓါတ်ငွေ့ ဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုပေါ်မှ သိသိသာသာ အမြတ်ငွေ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၂၉ ဘီလီယံ ရရှိခဲ့ပါ သည်။ MOGE ငွေကြေးစာရင်းတွင် ဤကိန်းဂဏန်းကို ရှင်းလင်း ခြင်းမရှိပဲ ထားရှိပါသည်။

ကန်ထရိုက်တစ်ဆင့် ချထားခြင်း

MOGE မှ ဆောင်ရွက်သည့် အလုပ်များအတွက် တစ်ဆင့်ခံ ကန် ထရိုက် (Subcontract) များအား ဆပ်ကော်မတီများမှ ချထားပေး ပြီး MOEE ၏ ဒုတိယဝန်ကြီး သို့မဟုတ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးဆောင်သည့် ကော်မတီက အတည်ပြုပါသည်။ MOEE တွင် ဆပ်ကော်မတီ လေးခု ရှိပါသည်။ နည်းပညာ၊ ငွေစာရင်း၊ ဝယ်ယူ ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

သတ်မှတ်ထားသည့် အဆင့် (threshold) ထက်ပိုသည့် ကုန်းတွင်း နှင့် ကမ်းလွန် ကန်ထရိုက်စာချုပ်တိုင်းအတွက် နည်းပညာနှင့် ငွေ စာရင်း ဆပ်ကော်မတီများက နေ့စဉ် အစည်းအဝေးထိုင်ကာ ပြန် လည် သုံးသပ်ရပါသည်။ ပထမဦးစွာ တင်ဒါများကို နည်းပညာ ဆပ်ကော်မတီသို့ တင်ပြပါသည်။ အကယ်၍ အတည်ပြုခဲ့လျှင် ငွေ စာရင်းကော်မတီသို့ ဆက်လက်တင်ပြပါသည်။ လုပ်ငန်းဖြစ်စဉ်သည် တစ်လမှ လပေါင်းများစွာအကြား ကြာမြင့်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် အလားအလာရှိသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပညာသူ၏ တတ်ကျွမ်းမှု ဆိုင်ရာ အရည်အချင်း ပြည့်ဝမှုကို စစ်ဆေးရန် လုပ်ကိုင်မည့်သူ၏ ထုတ်လုပ်ရာ လုပ်ငန်းခွင်များဖြစ်သည့် တရုတ်နိုင်ငံနှင့် မည်သည့် နိုင်ငံပင်ဖြစ်စေ နည်းပညာ ဆပ်ကော်မတီက သွားရောက်ကြည့်ရှု လေ့လာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက် ကန်ထရိုက်စာချုပ်များ အား အခြား ဆပ်ကော်မတီများသို့ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် တင်ဒါ ချပေးနိုင်ရန်အတွက် ဆက်လက်ပေးပို့ပါသည်။ အကယ်၍ သင့်တော် ပြည့်စုံပါက ကန်ထရိုက်စာချုပ်ကို အခြား MOGE ဦးစီးဌာနများက လည်း ပြန်လည်သုံးသပ်ကြပါသည်။ စီမံခန့်ခွဲမှု ဆပ်ကော်မတီသည် MOGE ၏ ဥပဒေဌာနနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး ကန်ထရိုက်စာချုပ် ချပေးရန် အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်ပေးပါသည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင် ကုန်တွင်းရေန် PSC မဟုတ်သော တစ်ဆင့်ခံ ကန်ထရိုက်စာချုပ်များကို ကွဲပြားခြားနားသည့် လုပ်ငန်းဖြစ်စဉ်ဖြင့် အတည်ပြုပါသည်။ ဤကိစ္စရပ်များတွင် MOGE ဘက်မှ ကျန်သည့် ဌာနများ၏ မည်သည့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုမပါဝင်ပဲ ရေန်မြေရိုသုံးဦး ကော်မတီကသာ ကန်ထရိုက်စာချုပ်များ ချမှတ်ပေးပါသည်။ သီအိုရီ သဘောတရားတွင် ကန်ထရိုက်ပေးခြင်းကို ရရှိရန် တင်ဒါ တင်

သွင်းသူသည် တရားဝင် စာရင်းသွင်းထားသူ ဖြစ်ရမည်ဖြစ်ပြီး နည်းပညာ လိုအပ်ချက်များနှင့် ထုတ်လုပ်မှုနှုန်းသည် MOGE က ချမှတ်ထားသည့် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီရပါမည်။ သို့ရာ တွင် ယင်းသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည်ကို ပွင့်လင်းမြင်သာ သော အတည်ပြု စစ်ဆေးခြင်းခြင်း မရှိပါ။^{၈၀}

အသုံးစရိတ်များ

ယေဘုယျအားဖြင့် ရငွေများထက် အသုံးစရိတ်များအတွက် သတင်း အချက်အလက် ရရှိမှု နည်းပါးပြီး ၂၀၁၄/၁၅ ဘတ်ဂျက် အချက် အလက်များသည် ယခင်နှစ်များကထက် ပိုမို ပြန်ကျနေသည်။ MOPF ၏ ဘဏ္ဍာရေးပုံစံများတွင် MOGE ၏ အသုံးစရိတ်များကို ပိုမို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားသော်လည်း MOGE ၏ ဌာနတွင်း ဘဏ္ဍာရေး မှတ်တမ်းများနှင့် စုစည်းဖော်ပြပုံ အနည်းငယ် ကွာခြား သည်။ အချက်အလက်များကို စုစည်းထားသည်ဖြစ်စေ မစုစည်း ထားသည်ဖြစ်စေ MOGE ၏ ဆောင်ရွက်ချက်ကို ဆန်းစစ်ရန် အတွက် အကူအညီ မဖြစ်သလို ကိန်းဂဏန်း တစ်ခုစီက မည်သည့် လုပ်ငန်းရပ်များအား ရည်ညွှန်းသည်ဆိုသည်ကို နားလည်ရန် အကူ အညီ မပေးနိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် အခက်အခဲ စိန်ခေါ်မှု အတော် များများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ကိန်းဂဏန်းများ နှိုင်းယှဉ်၍ ရသော် လည်း တခါတရံ ၎င်းတို့သည် ကွဲလွဲမှုများ ရှိသည်။ ယင်းအတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့သည် အချက်အလက် ရင်းမြစ်နှစ်ခုလုံးမှ သတင်းအချက် အလက်များကို ဖော်ပြပေးထားပါသည်။ ဇယား ၈(က) နှင့် ဇယား ၈(ခ) ကိုကြည့်ပါ။

ကမ်းလွန်ရေန်နှင့် ဓါတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်း နှင့် ထောက်ပံ့ရေး အခြေစိုက် ကုန်ကျစရိတ်များ

ယခုချိန်အထိ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အများဆုံး အသုံးစရိတ် အမျိုးအစားမှာ ကမ်းလွန်ရေန် ရှာဖွေရေး ဖြစ်ပြီး ကုန်ကျစရိတ်မှာ မြန်မာကျပ်ငွေ ၆၆၀ ဘီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။ MOPF ကိန်းဂဏန်းများ အရ ယင်းငွေ၏ ထက်ဝက်ခန့်သည် “ရေန်စိမ်းအတွက် အခွန်”ဟု မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။ ယင်းကို သေချာမရင်းပြထားသော်လည်း အများ စုမှာ ကုန်သွယ်ခွန် ဖြစ်ပေသည်။ ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း MOGE က ၎င်း၏ ကမ်းလွန်ရေန်လုပ်ငန်း ရှယ်ယာလုပ်ကိုင်သူများ ကျသင့် သည့် ကုန်သွယ်ခွန်နှင့် အထူးကုန်စည်ခွန် ကျသင့်ငွေ အများစုကို ပေးဆောင်ပေးပါသည်။

အခြားထက်ဝက်ကို “ပုံသေမဟုတ်သော စရိတ်များ” သို့မဟုတ် “ ပြောင်းလဲလုပ်ငန်း အသုံးစရိတ်များ”ဟု မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။ (ဝေါ ဟာရ အသုံးအနှုန်းမှာ အမြဲ တသတ်မှတ်တည်း မရှိပါ) ယင်းစရိတ် များတွင် ငွေသား ချေးယူခေါ်ဆိုမှုများ (cash caus)၊ ထုတ်လုပ်မှု အတွက် လျှပ်စစ်ဓါတ်အား၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက် လောင်စာ ဆီနှင့် ကမ်းလွန်ဓါတ်ငွေ့နှင့် ပိုက်လိုင်းများအတွက် အခြားသယ်ယူပို့ ဆောင်ရေး စရိတ်များ ပါဝင်ပါသည်။ ပြောင်းလဲလုပ်ငန်း (variable work) အသုံးစရိတ်များက ၂၀၁၃/၁၄ တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၂၂ ဘီလီယံ၊ ၂၀၁၄/၁၅ တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၆၂ ဘီလီယံ၊ ၂၀၁၅/ ၁၆ တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၄၀ ဘီလီယံ၊ ၂၀၁၆/၁၇ တွင် မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၄၁၃ ဘီလီယံ (ခန့်မှန်းခြေ) ရှိပါသည်။ ဤနှစ်စာရင်းတွင် MOPF က ဤစရိတ်များကို စီမံကိန်းအလိုက် ခွဲခြား ဖော်ပြခဲ့ပါ

၈၀။ MOGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

ဇယား ၈(က)။ နှစ်အလိုက် MOGE အသုံးစရိတ်များ (MOGE) (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆
ကုန်းတွင်း	၁၀၂	၈၅
ကမ်းလွန် ထုတ်လုပ်ခြင်း	၄၅၉	၆၆၀
ပိုက်လိုင်းနှင့် CNG ဖြန့်ဖြူးမှု	၄၅	၄၅
ဝန်ထမ်း ကုန်ကျစရိတ်	၁၁	၁၀
ကြေးမြီပေးဆပ်မှု (ငွေရင်းနှင့်အတိုး)	၁၄၀	၁၂၂
နိုင်ငံခြားငွေကြေး လဲလှယ်မှု အရှုံး	၃၆၉	၁
ကမ်းလွန်ခါတ်ငွေ ပံ့ပိုးရောင်းချမှုမှ ဆုံးရှုံးမှု	၁၈၁	-
စုစုပေါင်း	၁၃၀၇	၉၃၂
ကုန်သွယ်ခွန်	၃၀၄	၃၃၇
စုစုပေါင်း ကုန်သွယ်ခွန်နှုတ်ပြီး	၁၀၀၃	၅၉၅

ဇယား ၈(ခ)။ နှစ်အလိုက် MOGE အသုံးစရိတ် (MOPF) (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	၂၀၁၃/၂၀၁၄	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆	၂၀၁၆/၂၀၁၇ (ခန့်မှန်းခြေ)
ကုန်းတွင်းထုတ်လုပ်မှုနှင့် ပြည်တွင်းခါတ်ငွေရောင်းချမှု ကုန်ကျငွေတန်ဖိုး	၈၉ ^{၉၉}	၁၄၀	၁၁၇	၁၈၄
ကမ်းလွန်ထုတ်လုပ်မှု	၂၆၃	၃၄၃	၃၃၆	၄၂၄
ဝန်ထမ်းကုန်ကျစရိတ်များ	၉	၁၁	၁၀	၁၁
ကြေးမြီပေးဆပ်မှုများ (ငွေရင်းနှင့်အတိုး) နှင့် နိုင်ငံခြားငွေကြေး လဲလှယ်မှုအရှုံး	၁၃၂	၅၀၉	၁၃၂	၈၅
စုစုပေါင်း	၄၉၂	၁၀၀၃	၅၉၅	၇၀၄

သည်။ (ဇယား ၉ ကိုကြည့်ပါ)

မကြာသေးသောနှစ်များတွင် ငွေသားချေးယူခေါ်ဆိုမှု အများဆုံးမှာ PTT မှ ထိန်းချုပ် လုပ်ကိုင်သည့် ဇောတီကရေခဲမြေမှ ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းဖွံ့ဖြိုးရေး စတင်လုပ်ကိုင်သည်မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အထိ ဇောတီကရေခဲမြေမှ ဇောတီကရေခဲအတွက် ငွေသားချေးယူခေါ်ဆိုမှု စုစုပေါင်းမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၆၀ သန်း (မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၆၄ ဘီလီယံ) ရှိခဲ့ပါသည်။^{၉၀} ဤနှစ်တွင် ဇောတီကရေခဲမြေမှ ခွဲဝေချထားပေးသည့် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၅၀ ဘီလီယံ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမှာ ငွေသားချေးယူ ခေါ်ဆိုမှုများကို ကာမိစေရန် ပေးခဲ့ဟန်တူပါသည်။ မကြာသေးမီနှစ်များက ရွှေ ခါတ်ငွေစီမံကိန်းနှင့် SEAGP နှင့် SEAOP တို့က MOGE အတွက် ကိန်းဂဏန်း အတိအကျ

မသိရသော်လည်း ကုန်ကျစရိတ် တော်တော်များများ ကုန်ကျစေခဲ့ပါသည်။ ငွေသားချေးယူခေါ်ဆိုမှု ပမာဏကို ကမ်းလွန်ရေခဲမြေ စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီများက စီမံကိန်းတစ်ခုချင်းအလိုက်၊ ကိစ္စတစ်ခုချင်းအလိုက် အခြေခံကာ ပိုင်းဖြတ်ပေးပါသည်။ ငွေသားချေးယူခေါ်ဆိုမှုများသည် မိတ်ဖက်များအကြား အကြောင်းအရာမခံ ရှိစေရန်နှင့် မျှမျှတတ ဝေစုခွဲထားခြင်း သေချာစေရန် ဖက်စပ် မိတ်ဖက်များက အချင်းချင်း စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးကြပါသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်သည့် အတိုင်း ကမ်းလွန်ရေခဲမြေ၏ ငွေသားချေးယူ ခေါ်ဆိုမှုများသည် MOGE ၏ အခြား စီမံကိန်းများထက် ကုန်ကျစရိတ်များမှာ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သောကြောင့် အမြတ်နှုန်းမှာ ပိုပိုကောင်းမွန်သည်။^{၉၁}

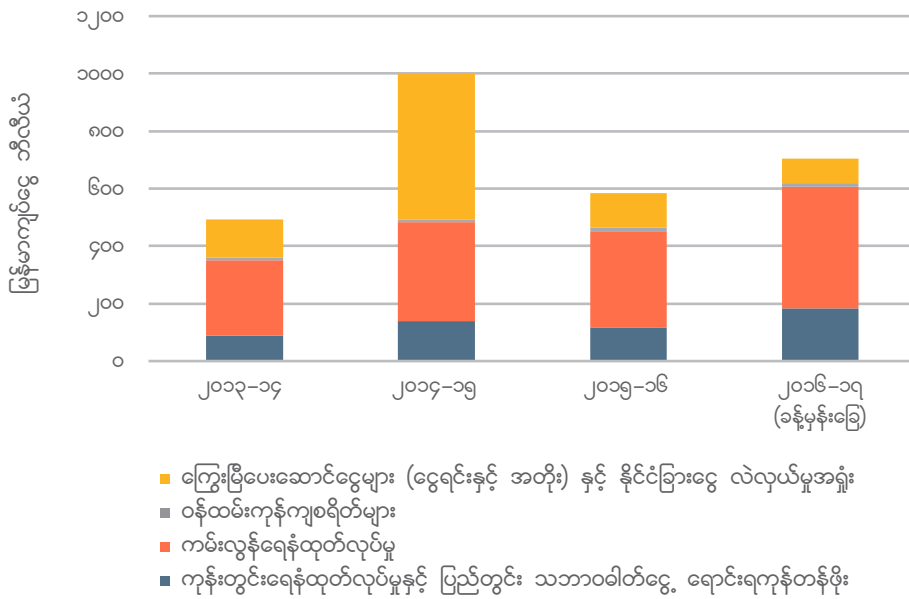
၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် သဘာဝခါတ်ငွေပိုက်လိုင်း ဖြတ်သန်းခြင်းနှင့် ခါတ်ငွေဖြန့်ဖြူးရေး ကုန်ကျစရိတ် ခန့်မှန်းခြေ မြန်မာကျပ်ငွေ ၄၅ ဘီလီယံခန့် ကုန်ကျခဲ့ပြီး တစ်ဝက်မှာ ရင်းနှီးပစ္စည်းများ၏ တန်ဖိုးလျော့ ရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်းတွင်းပိုက်လိုင်း အချို့မှာ အိုဟောင်းနေပြီး ပုံမှန် မွမ်းမံ ပြုပြင်မှု လိုအပ်ပါသည်။ ပိုက်လိုင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် စရိတ်များဖြစ်သော လျှပ်စစ်ခါတ်အား၊ လောင်စာဆီ၊ လစာများနှင့် “သဘာဝခါတ်ငွေ သုံးစွဲခြင်းအတွက် ဝန်ဆောင်စရိတ်များ”

၉၀။ MOPF ၏ ဘဏ္ဍာရေး ပုံစံများတွင် ဤကိန်းဂဏန်းကို ၉၉ ဟု မှားယွင်းတွက်ချက်ထားပါသည်။ ရွှေဆိုင်စရိတ်များကို နှုတ်ရမည့်အစား ပေါင်းထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပုံစံများတွင် မကြာခဏ ဤအမှားမျိုး တွေ့ရပါသည်။ ဤအချက်က စုစုပေါင်း ကိန်းဂဏန်းသည် အပေါ်မှ ကိန်းဂဏန်း၏စုစုပေါင်းခြင်းနှင့် အဘယ်ကြောင့် မကိုက်ညီသည်ကိုလည်း ရှင်းပြပါသည်။

၉၁။ ငွေလဲလှယ်နှုန်းကို နှစ်စဉ် အခြေခံပေါ်၌ တွက်ချက်ခဲ့ပါသည်။

၉၁။ MOGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

ရုပ်ပုံ (၁၃) ၂၀၁၃/၂၀၁၄ မှ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ အထိ MOGE အသုံးစရိတ်များ (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)
(ရင်းမြစ် - MOPF)

ဇယား (၉) ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ကမ်းလွန် ဓါတ်ငွေ့မြေများနှင့် ပိုက်လိုင်းများ၏ ပြောင်းလဲလုပ်ငန်း စရိတ်များ (ခန့်မှန်းခြေ) (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	ရဲတံခွန်	ရတနာ	ရွှေ	ဖောတိက	အက်စ်အီးအေအိုပီ	အက်စ်အီးအေဂျီပီ	MOGE ၏ ပြည်တွင်း အသုံးပြုမှု
ပြောင်းလဲ ကုန်ကျစရိတ်	၄၁	၆၄	၇၁	၁၅၀	၁၃	၉၅	၄၆

သည်လည်း ကြီးမားပါသည်။ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ တွင် ပိုက်လိုင်းကုန်ကျစရိတ်မှာ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၅၃ ဘီလီယံသို့ မြင့်တက်ဖွယ်ရာရှိပါသည်။ ဤသို့ ကုန်ကျစရိတ် မြင့်တက်ရသည်မှာ MOGE သည် SEAGP တွင် အသေးစားရှယ်ယာ ၇.၆၃၅ ရာခိုင်နှုန်းသာလျှင် ပိုင်ဆိုင်သော်လည်း စီမံကိန်းတစ်ခုလုံး၏ အကောက်ခွန်ကို ရှယ်ယာရှင် အားလုံးကိုယ်စား ပေးဆောင်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် MOGE အနေဖြင့် ရေရှည်တွင် SEAGP မှ ရငွေအမြောက်အများ ရရှိသည်နှင့်အတူ ပိုကြီးသော ယင်းကုန်ကျစရိတ်များကို အစားထိုးပေးဆောင်နေရမည် ဟုတ်မဟုတ် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် မသိပေ။

MOGE ၏ ကြွေးမြီ မြောက်များစွာမှ ခန့်မှန်းခြေ နှစ်စဉ် အတိုးမြန်မာကျပ်ငွေ ၈၀ ဘီလီယံကို ပိုက်လိုင်း ငွေလုံးငွေရင်း စရိတ်များကို ကာမိရန် ယူခဲ့သည့် ချေးငွေအတွက် ပေးရပါသည်။ ပိုက်လိုင်းများသည် MOGE အတွက် အထူးသဖြင့် အမြတ်ထွက်စေသည်ဟု အခိုင်အမာ ပြောဆိုနိုင်သည် မဟုတ်ပါ။ အစိုးရအနေဖြင့် နှစ်စဉ် မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံပေါင်းများစွာ ဆုံးရှုံးနေသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဤကဲ့သို့ဖြစ်ရသည်မှာ ပြည်တွင်းဓါတ်ငွေ့ ဝယ်လိုအားသည် ရောင်းလိုအားထက် ပိုမို မြင့်မားနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် MOGE သည် ပြည်တွင်းတွင် အသုံးပြုရန် လိုအပ်နေသော ဓါတ်ငွေ့ကို ပြည်ပသို့ တင်ပို့ခြင်းကြောင့် ငွေကြေး ဆုံးရှုံးနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လျှို့ဝှက်ချက်အဖြစ်

ရှိနေသော ပြည်ပပို့ကုန် ဓါတ်ငွေ့အရောင်းအဝယ် သဘောတူညီချက်များအား ဆန်းစစ်လေ့လာမှု မရှိပဲ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ဤအကျိုးသက်ရောက်မှုကို တိတိကျကျ အခိုင်အမာ ပြောဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။^{၉၂}

၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့အနီးရှိ သာကေတ ကမ်းလွန်ရေန် ထောက်ပံ့ရေး အခြေစိုက်စခန်းအတွက် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂.၈ ဘီလီယံ ကုန်ကျပါသည်။ ရေန် သိုလှောင်ရေးနှင့် ရေရှည်အတွက် အရံသိုလှောင်ထားခြင်းတို့မှ ဆုံးရှုံးမှုတို့ကိုလည်း ကုန်ကျစရိတ်အချို့တွင် ထည့်သွင်း ကျခံထားပါသည်။ MOGE အစီရင်ခံစာများအရ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့အထိ ရေန်နှင့် လောင်စာဆီ အရံအဖြစ် မြန်မာကျပ်ငွေ ၈၆ ဘီလီယံနီးပါး သိုလှောင်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းအနက် ၆၄ ရာခိုင်နှုန်းကို သာကေတ ထောက်ပံ့ရေး အခြေစိုက်စခန်းတွင် ထားရှိပါသည်။ MOEE အရာရှိများ ပြောကြားချက်အရ သိုလှောင်ရုံတွင် သိုလှောင်ထားသော လောင်စာဆီများမှ တစ်ရက်လျှင်

၉၂။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုကို မတူညီသည့်နှစ် ၂ နှစ်၏ အချက်အလက်များပေါ်တွင် အခြေခံခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပိုက်လိုင်းများ၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက်တွင် ပိုက်လိုင်း သဘောတူညီချက်များသည် အမြတ်မရရှိနိုင်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ကောက်ချက်ချနိုင်ပါသည်။

ဇယား (၁၀) ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ကုန်းတွင်းရေနံမြေများ၏ အသားတင်ရငွေ (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	ကျောက် ခွက်	ချောက်	ရေနံ ချောင်း	မန်း	ထောက် ရှာပင်	ပြည်	မြန် အောင်	ညောင် တုန်း	မအူပင်	အခြား ရေနံ မြေများ
ရေနံစိမ်း ထုတ်လုပ် မှု (ဂါလံ သန်း ပေါင်း)	၁၈.၅	၁၆.၃	၂၀.၇	၁၇.၅	၁၄.၁	၁	၀.၅	၂.၆	၁.၁	၄.၀
ရေနံချက် စက်ရုံများ သို့ ရောင်းချ ခြင်း(ဂါလံ သန်း ပေါင်း)	၁၃.၁	၁၄.၉	၁၈.၆	၁၆.၀	၁၂.၆	၀.၉	၀.၄	၂.၄	၁.၁	၃.၃
ရငွေ	၂၉	၂၄	၃၀	၂၈	၂၂	၁.၅	၂.၅	မသိ	မသိ	မသိ
ထုတ်လုပ် မှု ကုန် ကျစရိတ်	၉	၁၈	၁၀	၁၈	၉	၀.၂	၀.၂	မသိ	မသိ	မသိ
ငွေလုံးငွေ ရင်း ကုန် ကျစရိတ် အကြို အမြတ် ငွေ	၂၀	၆	၂၀	၂၀	၁၃	၁.၃	၂.၃	မသိ	မသိ	မသိ
ဖွံ့ဖြိုးရေး ကုန်ကျ စရိတ် ^{၆၃}	၀	၀	၀	၂၅	၀	၀	၀	မသိ	မသိ	မသိ

ဂါလံ ၁၀၀ လေလွင့်ဆုံးရှုံးမှု ရှိပြီး တစ်နှစ်လျှင် ခန့်မှန်းခြေ မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၁၂၅ သန်း ကုန်ကျပါသည်။

ကုန်းတွင်းရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ ကုန်ကျစရိတ်များ

အံ့အားသင့်စေသည့် အချက်မှာ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်အရ မြန်မာ့ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ကုန်းတွင်းရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ တူးဖော်သည့် လုပ်ငန်းများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အမြတ်အစွန်း ရရှိနေခြင်း မရှိကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ စုစုပေါင်း ကိန်းဂဏန်း ဖော်ပြချက်အရ ၂၀၁၅/ ၁၆ ခုနှစ်တွင် ကုန်းတွင်းရေနံ နှင့် ဓါတ်ငွေ့ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းမှ မြန်မာကျပ်ငွေ ၅၃ ဘီလီယံ ဝင်ငွေရရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာ တွင် ဤကိန်းဂဏန်းသည် စီမံကိန်းအဆင့် (project-level)နှင့် အခြားကုန်ကျစရိတ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များနှင့် ရှေ့နောက် ဆီ လျှော်ညီညွတ်မှု မရှိပါ။ ဇယား (၁၀) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း

အစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိသည့် ရေနံမြေများ မပါဝင်ဘဲ ၂၀၁၅ /၁၆ ခုနှစ်တွင် ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းမှ မြန်မာကျပ် ငွေ ၃၇ ဘီလီယံ ဝင်ငွေရရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤဝင်ငွေများသည် “ဖွံ့ဖြိုးမှုကုန်ကျစရိတ်များ” သို့တည်းမဟုတ် ငွေလုံးငွေရင်း စရိတ် များဟု ခေါ်ဆိုလေ့ရှိကြသည့် အဓိကအားဖြင့် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာန၏ ဘတ်ဂျက်မှတစ်ဆင့် ကျခံ သုံးစွဲပေးလျက်ရှိသည့် တွင်းတူးစက်ကိရိယာများ၏ ကုန်ကျစရိတ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ခြင်း မရှိပါ။ (ဇယား ၁၂ ကိုကြည့်ပါ။ အချို့သော ရေနံမြေများနှင့် ပတ်သက်၍ အစီရင်ခံ တင်ပြမှု မရှိခြင်းနှင့် ပြည့်စုံမှု မရှိသည့် အချက်အလက်များကြောင့် ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်ခြင်းမှ အမြတ် ငွေကို အတိအကျ မတွက်ချက်နိုင်သော်လည်း ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ် တွင် ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်း၏ အမြတ်အစွန်း ရရှိ နိုင်စွမ်းသည် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် အမြတ်ငွေ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၅ ဘီလီယံနှင့် အရှုံးငွေ မြန်မာကျပ်ငွေ ၅ ဘီလီယံ အကြားတွင် ရှိ နိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။ ရရှိသော အချက်အလက်များအရ ယခင်နှစ်များတွင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ကုန်းတွင်းရေနံမြေများ၏ ထုတ် လုပ်မှု အမြင့်မားဆုံး ရှိပြီး ငွေလုံးငွေရင်း ကုန်ကျစရိတ် မြင့်မားခြင်း နှင့် အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ဆိုင် စံချိန်စံနှုန်းများအရ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ကုန်းတွင်းရေနံမြေများ၏ ဘဝစက်ဝန်း အမြတ်

၆၃။ “ဖွံ့ဖြိုးရေး ကုန်ကျစရိတ်” က မည်သည့်လုပ်ငန်းရပ်များအား ရည်ညွှန်းသည်ကို မရှင်းလင်းပါ။

၂၀၁၅-၂၀၁၆ တွင် MOGE ၏ ကုန်းတွင်းရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများသည် MOGE ကုန်ကျစရိတ် စုစုပေါင်း၏ ၂၉ ရာခိုင်နှုန်းထိ ရှိသော်လည်း ရငွေစုစုပေါင်း၏ ၇ ရာခိုင်နှုန်းကို ရှာဖွေပေးနိုင်ခဲ့သည်။

အစွန်း (life-cycle profitability) ရနိုင်စွမ်းသည် အားနည်းသွားမည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်ပါသည်။ အတိုချုပ်အားဖြင့် ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်မှု စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပိုမိုကောင်းမွန် တိုးတက်လာစေရန် လုပ်ကိုင်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများ ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကုန်ကျစရိတ်များ လျော့ချခြင်းနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သောရေနံထုတ်လုပ်မှု မြှင့်တင်ရေး နည်းပညာများကို အသုံးပြုခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ရေနံ အများစုကို ကုန်းတွင်းပိုက်လိုင်းမှ သယ်ယူပို့ဆောင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရေနံကို ကျောက်ခွက်နှင့် ချောက်မှ ရေနံချက်စက်ရုံများသို့ ထရပ်ကားများဖြင့် ပို့ဆောင်ပါသည်။ ဤထပ်မံကုန်ကျသည့် စရိတ်များသည် အချက်အလက်များတွင် ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် မရှိပါ။ သောင်တုန်းနှင့် မအူပင် စသည့် အခြားရေနံမြေ အချို့တို့တွင် ရေနံရှာဖွေ

ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ကုန်းတွင်းရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ထုတ် ကုန်ကျစရိတ်၏ ၂၉ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး ယင်းနှစ်မှာပင် ရငွေ၏ ၇ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါသည်။ MOGE ၏ ကုန်းတွင်းရေနံလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များသည် ကမ်းလွန်ရေနံလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ချက်များထက် အကျိုးနည်းပါးပါသည်။ အထူးသဖြင့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများအား စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း အားနည်းခြင်းကြောင့် ကုန်ကျစရိတ်များ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း အားနည်းခြင်း သို့မဟုတ် အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးခြင်းကြောင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် ရငွေတိုးပွားမှု အားနည်းခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့ထက်ပို၍ဆိုရလျှင် ဤကုန်ကျစရိတ်များသည် MOEE ၏ နှစ်စဉ် ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်ဖြင့် ကျခံပေးသော ငွေလုံးငွေရင်း

ဇယား (၁၁) ကုန်းတွင်းထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်များ (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	၂၀၁၃/၁၄	၂၀၁၄/၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆	၂၀၁၆/၂၀၁၇ (ခန့်မှန်းခြေ)
ရေနံစိမ်း	၉၀	၁၄၀	၁၂၂	၁၈၃
သဘာဝဓါတ်ငွေ့	၄	၄	၄	၄
မော်တော်ယာဉ်များအတွက် သဘာဝဓါတ်ငွေ့	၂	၂	၂	၂
လက်ကျန် ကုန်ပစ္စည်းများ၏ ကုန်ကျတန်ဖိုး	-၂	၀	-၁	၀
ရွှေဆိုင်း အသုံးစရိတ်များ	-၅	-၆	-၁၀	-၅
ကုန်းတွင်းထုတ်လုပ်မှု စုစုပေါင်း ကုန်ကျစရိတ်	၈၉ ^{၉၄}	၁၄၀	၁၁၇	၁၈၄
ကုန်းတွင်းရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ရငွေ	၁၄၇	၁၆၂	၁၃၈	၁၃၉
အသားတင်ရငွေ	၅၈	၂၂	၂၁	-၄၅

ရေးနှင့် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကြံပါသည်။ ဤရေနံမြေများအတွက် ထုတ်လုပ်ရေး ကိန်းဂဏန်းများကို ရရှိနိုင်သော်လည်း ရငွေများနှင့် ကုန်ကျစရိတ် ကိန်းဂဏန်းများ မရရှိပါ။

ကုန်းတွင်းထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်များကို ရေနံစိမ်း၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့နှင့် မော်တော်ယာဉ်များအတွက် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ (CNG) ဟူ၍ ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ ရေနံစိမ်းက ကုန်ကျစရိတ် အများဆုံး ဖြစ်ပြီး ယင်းသည် သဘာဝဓါတ်ငွေ့နှင့် ယှဉ်ပါက ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်ရေး အရွယ်အစားနှင့် ဆီလျော်ညီညွတ်ပါသည်။

၂၀၁၅/၁၆ တွင် MOGE ၏ ကုန်းတွင်းရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ကုန်ကျစရိတ်၏ ၂၉ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ရငွေ၏ ၇ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိခဲ့သည်။

ဤနေရာ၌ ထင်ရှားသည့် အကြောင်းအရာတစ်ခုမှာ MOPF ၏ ကိန်းဂဏန်းများအရ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ကုန်းတွင်းရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ရေးက ကုန်ကျစရိတ်၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပြီး ရငွေ၏ ၇ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိပါသည်။ နောက်ဆုံးနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေ ကိန်းဂဏန်းအစား အမှန်တကယ် ကိန်းဂဏန်းကို အသုံးပြုထားပါသည်။ MOGE ၏ ကိန်းဂဏန်းများအရ ထုတ်လုပ်မှု၏ လုပ်ငန်း

ကုန်ကျစရိတ် မပါဝင်ကတည်းက ကုန်းတွင်း ရေနံထုတ်လုပ်ရေးအမှန် ကုန်ကျစရိတ်ကို လွန်စွာ လျော့တွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ နှစ်တစ်နှစ်စီတွင် တွင်းတူးကိရိယာ ဆက်စပ်ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူခြင်းက ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်၏ ၈၀ မှ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါသည်။^{၉၄} လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်က MOGE ၏ ငွေလုံးငွေရင်း ကုန်ကျစရိတ်များကို ဇယား (၁၂) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ အကယ်၍ ဤကိန်းဂဏန်းများ ပါဝင်ခဲ့လျှင် MOPF အချက်အလက်များအရ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ကုန်းတွင်းရေနံလုပ်ငန်းသည် ကုန်ကျစရိတ်၏ ၂၄ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပြီး ရငွေ၏ ၇ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါသည်။

ဤကွာဟချက်များသည် အမျိုးမျိုးသော အကြောင်းရင်းများရှိနိုင်ပြီး

၉၄။ MOPF ဘဏ္ဍာရေးပုံစံများက ဤကိန်းဂဏန်းကို မှားယွင်း၍ ၉၉ ဟု တွက်ချက်ထားပါသည်။ ရွှေဆိုင်းစရိတ်များကို နှုတ်ရမည့်အစား ပေါင်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပုံစံများ၌ ဤသို့သော အမှားမျိုးမှာ တွေ့နေကြ ဖြစ်ပါသည်။

၉၅။ MOGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

ဇယား (၁၂) MOEE မှတစ်ဆင့် ရင်းနှီးထည့်ဝင်သည့် နှစ်အလိုက် MOGE ငွေလုံးငွေရင်း ကုန်ကျစရိတ်

နှစ်	MOGE ငွေလုံးငွေရင်း ကုန်ကျစရိတ် (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)
၂၀၁၂/၂၀၁၃	၆၁
၂၀၁၃/၂၀၁၄	၂၅
၂၀၁၄/၂၀၁၅	၇၆
၂၀၁၅/၂၀၁၆	၃၃
၂၀၁၆/၂၀၁၇	၃၂
၂၀၁၇/၂၀၁၈ (ခန့်မှန်းခြေ)	၁၆

လတ်တလောတွင် ဝင်ငွေ မရရှိသေးသော်လည်း အနာဂတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် ရေခဲမြေများ ရှာဖွေခြင်းနှင့် ကုန်းတွင်းရေခဲမြေသည် ပထဝီအနေအထားအရ ကမ်းလွန်ရေခဲမြေလောက် ပေါများမှု မရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ကွာဟချက်သည် လက်ရှိအခြေအနေတွင် ခက်ခဲနေသော MOGE ၏ ပြည်သူ့ရငွေများအား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု အစိုးရကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့များ၏ စိစစ်ခြင်းမှ တွေ့ရှိထားသည်။

ဝန်ထမ်းစရိတ်

MOGE ဝန်ထမ်းကုန်ကျစရိတ်မှာ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၀.၅ ဘီလီယံ ကုန်ကျခဲ့ပြီး ယင်းအနက် ၈၆ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ရုံးချုပ်ကုန်ကျစရိတ် ဖြစ်ပြီး ကျန်စရိတ်မှာ ကုန်းတွင်း ရေခဲရှာဖွေရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုကုန်ကျစရိတ် ဖြစ်ပါသည်။ MOGE သည် အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် ကမ်းလွန်ရေခဲမြေ တစ်ခုစီတွင် ဝန်ထမ်းတစ်ဦးကျ တာဝန်ချထားလေ့ ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ်းလွန်ရေခဲမြေလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်မှုအတွက် လစာများနှင့် ပင်စင်များအားဖြင့် ကုန်ကျစရိတ်များစားစား ကုန်ကျစရိတ် မရှိပေ။ ပင်စင် ကုန်ကျစရိတ်များမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ဝန်ထမ်းလစာ ကုန်ကျစရိတ်ထက် လေးဆ ပိုမိုများပါသည်။

သို့သော် ဝန်ထမ်းလစာများမှာ နိုင်ငံတကာရှိ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများ၏ စံချိန်စံညွှန်းအရ မဖြစ်စေလောက်သာရှိပါသည်။ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ၂၀၁၆/၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မန်နေဂျာများ၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် နေ့စား လုပ်သားများ၏ လုပ်ခအပါအဝင် တစ်နှစ်လျှင် ပျမ်းမျှ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၈၅၃၀၀၀ ဖြစ်ပါသည်။ (ပျမ်းမျှတစ်လလျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၅၄၄၁၇) ဤကိန်းဂဏန်းတွင် နေအိမ်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် အခြားအကျိုးခံစားခွင့်များမပါဝင်ပါ။ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးသည် အကျိုးခံစားခွင့်များနှင့်အတူ တစ်နှစ်လျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၆ သန်း (တစ်လလျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၅၀၀၀၀၀) ရရှိပါသည်။ MOGE နှင့် ရှာနိုင်သော ရငွေနှင့် ဝန်ထမ်းအရေအတွက် တူညီသော ကုမ္ပဏီများ၏ စီအီးအိုများ သို့မဟုတ် မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာ အများစုသည် နှစ်စဉ် ယင်းလစာငွေထက် အဆများစွာ ရရှိပါသည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင်လည်း လစာအခွင့်အရေး နိမ့်ကျမှုက ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သော လုပ်ရပ်များကို ထောက်ခံအားပေးသော ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်စေရန် အားပေးပါသည်။

အတွေ့တွေနှင့် ရှင်းလင်းမှုမရှိသည့် ကုန်ကျစရိတ်များ

MOGE ဘတ်ဂျက်သည် မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော်လည်း ၎င်း၏ ချေးငွေများမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သောနှစ်များတွင် MOGE သည် မွှော်လင့်မထားသော တန်ဖိုးလျော့မှု ဖြစ်စေသည့် ငွေလဲလှယ်နှုန်း အနှုံးနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့် အတွေ့အကြုံ ရှိပါသည်။ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE သည် မြန်မာကျပ်ငွေ လဲလှယ်နှုန်း ပြောင်းလဲမှုမှ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁.၂ ဘီလီယံ ဆုံးရှုံးခဲ့ပါသည်။ ဤအခြေအနေမှာ များစွာ ကောင်းမွန်လာခြင်း ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၄/၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၆၉ ဘီလီယံ ဆုံးရှုံးခဲ့ပါသည်။ ဤကြီးမားလှသည့် ငွေလဲလှယ်နှုန်း အနှုံးမှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားငွေ လဲလှယ်နှုန်း အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁ ဒေါ်လာ လျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၆ ကျပ်မှ ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးသို့ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး နောက် MOGE ၏ နိုင်ငံခြား ချေးငွေများကို တန်ဖိုး ပြန်လည် သတ်မှတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ ယင်းပြောင်းလဲမှုမှာ ၂၀၁၄/၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင်သာ ထင်ဟပ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤငွေကြေးများကို MFTB သို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ရှိမရှိ မရှင်းလင်းပါ။

MOGE ၏ လက်ကျန်ရှင်းတမ်းတွင် “အသားတင် ထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ်များ” မြန်မာကျပ်ငွေ ၈၅ ဘီလီယံနှင့် “အခြားအသုံးစရိတ်များ” မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၃၄ ဘီလီယံတို့ အကြောင်းကို ရှင်းမပြပဲ ထားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤအချက်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ရှင်းပြနိုင်သည့်အချက်မှာ MOGE က နိုင်ငံခြား ချေးငွေပေါ်တွင် ငွေရင်းနှင့် အတိုး ခန့်မှန်းခြေ မြန်မာကျပ်ငွေ ၈၉ ဘီလီယံကို ပေးချေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆိုလျှင် ကုန်ကျစရိတ် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၃၀ ဘီလီယံမှာ မရှင်းပြသေးပဲ ကျန်ရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

MOGE က ၎င်း၏ အခွန်ဆောင်ရန် ကျသင့်မည့် ဝင်ငွေကို လျှော့ချရန်အတွက် အများအပြား တန်ဖိုးလျှော့သည့် စည်းမျဉ်းကို အသုံးပြုပါသည်။ ဥပမာ အချို့သော တန်ဖိုးလျှော့နှုန်းများကို MOPF အမိန့်ကြေညာစာဖြင့် သတ်မှတ်သော်ငြားလည်း တခါတရံ MOGE က မိမိကိုယ်တိုင် သတ်မှတ်သည့် နှုန်းကို အသုံးပြုပါသည်။ PSC စာချုပ်များတွင်လည်း ဘုတ်အဖွဲ့မှတစ်ဆင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ ကန်ထရိုက်တာများအတွက် သင့်တင့်သည့် စံနှုန်းအဖြစ် တန်ဖိုး လျှော့နှုန်း ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် MOGE ၏ ကိုယ်ပိုင်ပုံစံများအရ MOGE က ရရန်ပိုင်ခွင့်) မြန်မာကျပ်ငွေ ၄၆၁ ဘီလီယံပေါ်၌ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၀၉ ဘီလီယံခန့်ကို တန်ဖိုးလျှော့ကြောင်း ကြေညာခဲ့ပါသည်။^{၆၆} ဤပျမ်းမျှတန်ဖိုးလျှော့နှုန်း ၂၄ ရာခိုင်နှုန်းက ကြေညာထားသည့် အနှုံးအချို့ကို ရှင်းပြပေးနိုင်ပါသည်။ ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် တန်ဖိုးလျှော့ ၂၄ ရာခိုင်နှုန်းသည် ကြေညာထားသည့် အနှုံးများကို ရှင်းပြနိုင်ပါသည်။ MOGE သည် ယခင်နှစ်များက အသုံးစရိတ်များကိုလည်း ရွှေ့ဆိုင်းထားပြီး အခွန်ကိစ္စများ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းအတွက် နောက်နှစ်များ၌ ယင်းတို့ကို အသုံးပြုပါသည်။ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် တူးဖော်ရေးစရိတ်

၆၆။ MOGE အတွက် MOPF ၏ ဘဏ္ဍာရေးပုံစံများက ဖော်ပြသည်မှာ ကုန်ကျစရိတ် မြန်မာကျပ်ငွေ ၇၅.၄ ဘီလီယံရှိ ရင်းနှီးပစ္စည်း တစ်မျိုးပေါ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၇.၈ ဘီလီယံ တန်ဖိုးလျှော့ခဲ့ရာ ယင်းမှာ တန်ဖိုးလျှော့နှုန်း ၃၇ ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။ သို့ရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်အချို့သည် ငွေလုံးငွေရင်း ကုန်ကျစရိတ်များ မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် MOPF ကိန်းဂဏန်းများသည် တိကျသော တန်ဖိုးလျှော့နှုန်းများကို မဖော်ပြပေးနိုင်ပါ။

မြန်မာကျပ်ငွေ ၄၉ ဘီလီယံကို MOGE က ရွှေ့ဆိုင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုနှစ်တွင် MOGE က အသေးစား အသုံးစရိတ် အမျိုးအစား မြောက်များစွာကို စာရင်းတင်ခဲ့ပြီး ယင်းတို့မှာ အများအားဖြင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။ ၎င်းတို့တွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည်။

- မြိုင်ကလေး ဘီလပ်မြေစက်ရုံသို့ ပေးငွေ (မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၄၄ သန်း)
- MEC ဘီလပ်မြေစက်ရုံသို့ ဓါတ်ငွေအတွက် ပေးငွေ (မြန်မာကျပ်ငွေ ၉၄၄ သန်း)
- ရန်ကုန်ရုံး ကုန်ကျစရိတ် လေယာဉ်လက်မှတ်များ တန်ဖိုး အပါအဝင် (မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၆၆ သန်း)

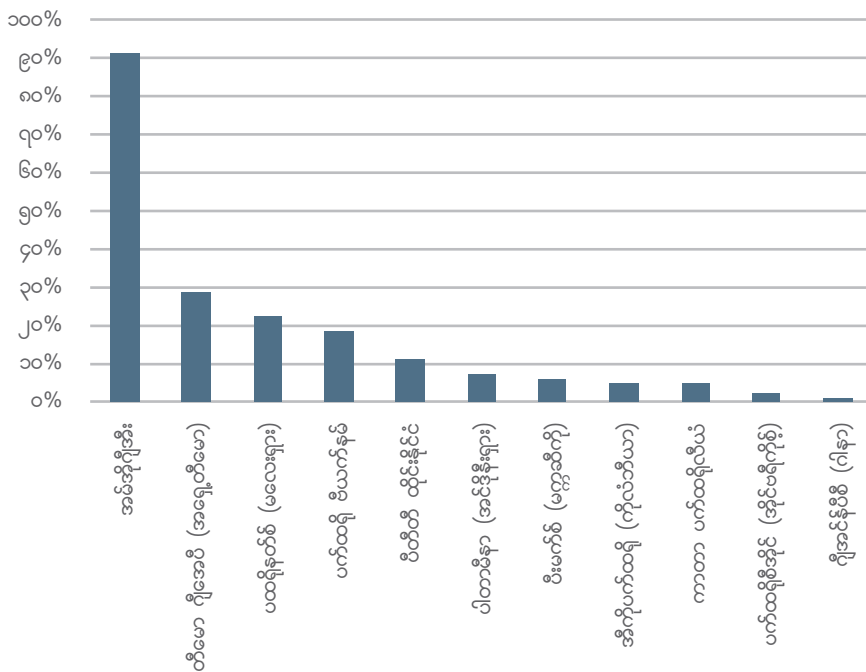
MOGE ကြွေးမြီ

MOGE သည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ငွေကြေးအမြောက်အမြားကို ချေးယူခဲ့ပါသည်။ MOGE က ယခုအခါ ပေးရန်ရှိ လက်ကျန်ချေးငွေ

မှာ တရုတ်ယွမ်ငွေနှင့် ဖြစ်ပြီး မြန်မာကျပ်ငွေ သန်း ၅၀၀ မှာ ယူရိုငွေဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။ MFTB မှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်သော ယင်းချေးငွေများအတွက် အတိုးမှာ တစ်နှစ်လျှင် ၄.၅ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ၁၅ နှစ်တာကာလ ပေးဆပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ တရုတ်အစိုးရသည် တိုက်ရိုက် ချေးပေးသူဖြစ်ပြီး ဂျပန်နိုင်ငံ JICA မှ နှစ် ၄၀ ကာလအတွက် တစ်နှစ်လျှင် အတိုးငွေ ၀.၀၁ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အိန္ဒိယအစိုးရမှ ၂၅ နှစ်တာ ကာလအတွက် အတိုး ၁.၄၅ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။ MOGE က မကြာမီက အနောက်ဂျာမနီ၊ ဂျပန်နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့မှ ကြွေးမြီကျန်များကို ပေးချေခဲ့ပါသည်။^{၉၅}

MOGE မှ နှစ်များစွာ ပေးဆပ်ခဲ့သည့် ကြွေးမြီပေါ်မှ အတိုးများမှာ သိသိသာသာ များပြားပါသည်။ MOGE က ၂၀၁၃/၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၇၂ ဘီလီယံ၊ ၂၀၁၄/၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၇၆ ဘီလီယံ၊ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၈၉ ဘီလီယံ၊ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၈၃ ဘီလီယံ ပေးဆပ်ခဲ့ပါသည်။

ရုပ်ပုံ (၁၄) စုစုပေါင်း ရရန်ပိုင်ခွင့်များမှ ငွေသားဝေစု (၂၀၁၅ သို့မဟုတ် မကြာသေးမီ အချိန်ကာလ) (ကြိုတင်သတိပေး ငွေဖြစ်လွယ် စုဆောင်းမှုနှင့် အခွင့်အလမ်း ကုန်ကျစရိတ် တိုင်းတာမှုတစ်ခု)

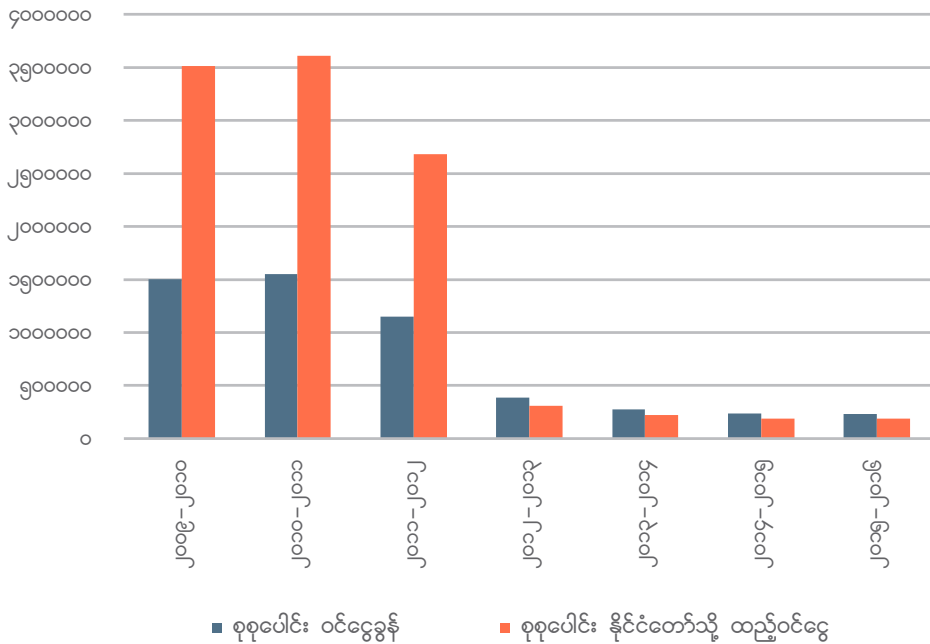
စုစုပေါင်း မြန်မာကျပ်ငွေ ၁.၇ ထရီလီယံ ရှိနေပါသည်။ ချေးငွေပမာဏ အနည်းငယ်ကို ပြည်တွင်း ဗြိတိန်များအား ပေးရန်ရှိသော်လည်း ချေးငွေအများစုမှာ နိုင်ငံခြားအစိုးရများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားအစိုးရ အေဂျင်စီများသို့ ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် ရှိနေပါသည်။ ကြွေးမြီများမှာ အများစုအားဖြင့် နိုင်ငံခြားငွေကြေးဖြင့် ရှိနေပြီး မြန်မာကျပ်ငွေ တန်ဖိုးလျော့ကျမှုကြောင့် ဝန်ဆောင်မှု ကုန်ကျစရိတ်များလည်း တိုးမြှင့်နေပါသည်။

၂၀၁၇ ခုနှစ် မတ်လရှိ စာရင်းအရ တရုတ်နိုင်ငံ နိုင်ငံပိုင် ဘဏ်ဖြစ်သည့် China Development Bank သည် MOGE ၏ အကြီးဆုံး မြီရှင်ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ် မတ်လ စာရင်းအရ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၆၄၁ ဘီလီယံ ပေးရန်ရှိပါသည်။ ယင်းငွေပမာဏ၏ ထက်ဝက်ခန့်

ယခင်က MOGE က မြင့်မားသည့် အတိုးများဖြင့် ကြွေးမြီမြောက်များစွာကို ချေးယူခဲ့ပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ၎င်းတို့၏ငွေကြေးများကို အတိုးသုညဖြစ်သည့် “သီးသန့်စာရင်း” တွင် စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ ပြည်သူ့ချေးငွေ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေ ၂၀၁၆ အရ MOGE အနေဖြင့် တိုက်ရိုက် ချေးယူခွင့် မရှိတော့သော်လည်း MOPF က ၎င်းတို့ကိုယ်စား ချေးယူနိုင်ပါသေးသည်။ အတိုးမြင့်မားစွာဖြင့် ချေးယူခြင်းနှင့် သုညအတိုးနှုန်းဖြင့် စုဆောင်းမှုတို့ကို ဆက်လက်တည်ရှိနိုင်မည့်

၉၅။ MOPF ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

ရုပ်ပုံ (၁၅) MOGE မှ နှစ်အလိုက် ပေးဆောင်ခဲ့သည့် လုပ်ငန်းဝင်ငွေခွန်နှင့် အစုပေါင်းအမြတ်ငွေ (မြန်မာကျပ်ငွေ ထောင်ပေါင်း)^{၆၀}

အလားအလာ ရှိမရှိ ကြည့်ရန် ကျန်ရှိနေပါသည်။

MOGE ၏ ရေနံပိုင်ခွင့်များ

၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့အထိ MOGE က ပိုင်ဆိုင်သည့် ငွေသားမဟုတ်သော ရေနံပိုင်ခွင့်များမှာ မြန်မာကျပ်ငွေ ၄၆၁ ဘီလီယံ ရှိပါသည်။ ဤငွေပမာဏအနက် ပိုက်လိုင်းတွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၂၂ ဘီလီယံ၊ စက်ရုံနှင့် စက်ပစ္စည်းတွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၈၄ ဘီလီယံ နှင့် တူးဖော်ရေး စက်ကိရိယာများတွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၆၈ ဘီလီယံ ရှိပါသည်။ MOGE တွင် သိုလှောင်ထားသည့် ရေနံစိမ်း တန်ဖိုး မြန်မာကျပ်ငွေ ၈၄ ဘီလီယံဖိုး ရှိပါသည်။ ရေနံစိမ်း မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၃ ဘီလီယံဖိုးကို မန်း ရေနံမြေတွင် သိုလှောင်ထားရှိသော်လည်း ရေနံစိမ်း အများစုကို သာကေတ ထောက်ပံ့ရေး အခြေစိုက်စခန်းတွင် သိုလှောင်ထားရှိပါသည်။

ထပ်မံ၍ ၂၀၁၆ ခုနှစ် နှစ်ကုန်အထိ MOGE သည် လက်ရှိ၌ သီးသန့် စာရင်း ၂၃ ခုတွင် စုစုပေါင်းလက်ကျန် မြန်မာကျပ်ငွေ ၅.၄ ထရီလီယံ ပိုင်ဆိုင်ထားပါသည်။ ဤလက်ကျန်များ၏ အများစုဖြစ်သော မြန်မာကျပ်ငွေ ၄.၂ ထရီလီယံကို ရန်ကုန်ရုံးတွင် ထားရှိပါသည်။ နေပြည်တော်ရုံးက နောက်ထပ် မြန်မာကျပ်ငွေ ၉၅၃ ဘီလီယံ ကို ထိန်းသိမ်းထားပါသည်။ ကျန်သီးသန့်စာရင်းများမှာ အတော်အတန် နည်းပါးပြီး သာကေတ ထောက်ပံ့ရေးအခြေစိုက် စခန်းနှင့် CNG ဆိုင်များက ထိန်းသိမ်းထားသကဲ့သို့ ကုန်းတွင်းရေနံမြေတစ်ခုစီက လက်ကျန်အချို့ကို ထိန်းသိမ်းထားကြပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် လက်ဝယ်ရှိ ငွေသားမှာ ရငွေများ၏ ၃ ဆကျော်နှင့် အသုံးစရိတ်များ၏ ၅.၅ ဆကျော် ရှိသည်။ ဤအချက် ဖော်ပြနေသည်မှာ MOGE သည် ယင်းငွေများဖြင့် မည်သည့်ဝင်ငွေမျှ မရရှိပဲ ၇ နှစ်ကျော် အသုံးစရိတ်များအတွက် အကုန်အကျ ခံနိုင်မည်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုနိုင်ပါသည်။

MOGE ၏ လက်ဝယ်ရှိ ငွေသားသည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မည်သည့်

အမျိုးသားရေနံကုမ္ပဏီနှင့်မဆို ယှဉ်ကြည့်ပါက စုစုပေါင်း ရေနံပိုင်ခွင့်တွင် အများဆုံး ရှယ်ယာဝေစု ဖြစ်ပါသည်။ (နမူနာတစ်ခုအား ရုပ်ပုံ ၁၄ တွင်ကြည့်ပါ) MOGE က ကိုင်ထားသည့် ငွေသားသည် လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ချက်များအား ဘဏ္ဍာငွေ မတည်မြဲပုံရန် လိုအပ်သည်ထက် ပိုမိုများပြားစွာ ကျော်လွန်နေပါသည်။

MOGE အခွန်များ၊ အစုပေါင်း အမြတ်ငွေများနှင့် အဖွဲ့အစည်း၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ယူမှု လုပ်ငန်းရပ်များ

အခြားနိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတိုင်း MOGE သည် ၎င်း၏ အသားတင်အမြတ် (ရငွေထဲမှ ကုန်ကျစရိတ် နှုတ်ခြင်းနှင့် ကုန်သွယ်ခွန် နှုတ်ခြင်းဖြင့် တွက်ချက်ပါသည်)၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို နှစ်စဉ် ဝင်ငွေခွန်အဖြစ် MOPF ၏ IRD သို့ ပေးသွင်းပါသည်။ နောက်ထပ် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုလည်း “နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ” သို့မဟုတ် အစုပေါင်း အမြတ်ငွေအဖြစ် MOPF ၏ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနသို့ တိုက်ရိုက် ပေးသွင်းပါသည်။ ကျန်ရှိငွေအနက်မှ ၂ ရာခိုင်နှုန်းကို အဖွဲ့အစည်း၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ယူမှု (CSR) အဖြစ် ခွဲဝေသုံးစွဲပါသည်။ ကျန်ရှိငွေအနက် MOGE က ဤသို့ ထည့်ဝင်ရန် လိုအပ်မှုကို မည်သည့်စည်းမျဉ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။ MOGE မှ အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်အရ MOGE ၏ CSR လုပ်ငန်းရပ်များတွင် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် လမ်းများဖောက်လုပ်ခြင်း စီမံကိန်းတို့ ပါဝင်ပါ

၆၀။ ကိန်းဂဏန်းများကို နှိုင်းယှဉ်နိုင်ရန် ၂၀၁၂ ခုနှစ်မတိုင်မီ ဝင်ငွေခွန်နှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ တွက်ချက်ရန်အတွက် မှောင်ခိုဈေးကွက်မှ ငွေလဲလှယ်နှုန်းဖြင့် တွက်ချက်ပါသည်။ မှောင်ခိုဈေးကွက် ပေါက်နှုန်းများမှာ ကိုရိုကျဘို (Koji Kubo) မှ ထုတ်ပြန်သည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံခြားငွေကြေး လဲလှယ်နှုန်းအတွက် မှောင်ခိုမှ တရားဝင်ဈေးကွက်သို့ ကူးပြောင်းခြင်း၊ IDE ဆွေးနွေးချက်စာတမ်း စာမျက်နှာ ၅၁၁ (ဖွံ့ဖြိုးရေး လေ့လာမှုဌာန၊ ၂၀၁၅)

သည်။ ဥပမာ လုပ်ငန်းလုပ်ကွက်မှ ပတ်ဝန်းကျင် ရပ်ရွာများသို့ ရောက်ရှိစေရန် တိုးချဲ့သည့်အနေဖြင့် လမ်းပေါက်လုပ်ခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်သည်။ MOGE က ရေနံလုပ်သားများအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာ ကျွမ်းကျင်မှု တိုးတက်စေရန် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေး ဌာနတစ်ခုကို ဖွင့်လှစ်ရန် စီမံကိန်း ချမှတ်ထားပါသည်။ ဤဌာနသည် Petronas အစီအစဉ်အတိုင်း ပုံစံပြုလုပ်မည်ဖြစ်ပြီး အောင်မြင်သူများအား ရေနံကဏ္ဍ ကျွမ်းကျင်မှု အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ် ထုတ်ပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။ အသေးစိတ်များကို မသိရသော်လည်း သာကေတ ထောက်ပံ့ရေးအခြေစိုက် ဌာနတွင်လည်း CSR စီမံကိန်းရှိပါသည်။ ဤ CSR လုပ်ငန်းများသည် PSC စာချုပ်များအရ စီမံကိန်းတစ်ခုမှ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရသည့် လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုသာမက လုပ်ကိုင်ရန် လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။ CSR လုပ်ဆောင်မှုများအတွက် မှတ်တမ်းရေးမှတ်မှု မရှိပါ။

ရုပ်ပုံ (၁၅) တွင် မြင်ရသည့်အတိုင်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းများ ပြောင်းလဲသည့် ၂၀၁၂ ခုနှစ် မတိုင်မီ MOGE က ဝင်ငွေခွန်နှင့် အစုပေါင်းအမြတ်ငွေများကို ပိုမိုမြင့်မားစွာ ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု မတိုင်ခင်က ရငွေများအားလုံးကို IRD နှင့် ငွေတိုက်သို့ ပေးခဲ့သည်ဟု ထင်ရပါသည်။ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသည်မှာ ယနေ့ လုပ်ငန်းဝင်ငွေခွန် ပေးသွင်းမှုများကို ကမ်းလွန် အမြတ်ငွေပေါ်၌ အခြေခံပါသည်။ ကုန်းတွင်း ရေနံကဏ္ဍသည် အရှုံးပေါ်ခြင်း သို့မဟုတ် အရင်းကြေယုံမျှ ဖြစ်သော လုပ်ငန်းများသာ ဖြစ်၍ နောက်ဆုံးတွင် ဝင်ငွေခွန် မပေးကြရဖွယ် ရှိပါသည်။

တစ်မျိုးထူးခြားမှုအားဖြင့် MOGE နှင့် MOPF ၏ ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန (MOGE မှ ရရှိသည့် ကိန်းဂဏန်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ စိစစ်ခြင်း မရှိပါ) တို့မှ ရရှိသည့် ဝင်ငွေခွန် ကိန်းဂဏန်းများသည် MOPF ၏ IRD (ပြည်တွင်းအခွန် ဦးစီးဌာန)မှ ကိန်းဂဏန်းတို့နှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိပါ။ ကုန်သွယ်ခွန် ပေးဆောင်မှုအတွက်လည်း အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သောကိစ္စများ၌ ဇယား (၁၃) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ကွာဟချက်များမှာ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၀၀ ဘီလီယံကျော် ရှိပါသည်။ MOGE ၏ ပြောကြားချက်အရ ရှင်းပြချက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမှာ MOGE က အခွန်ငွေကို ကြိုတင်ပေးဆောင်ခဲ့ပြီး ယင်းကို အစီရင်ခံ တင်ပြခဲ့သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် IRD က ပြုလုပ်သည့် ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်မှုများကို MOGE က MOPF ၏ ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာနသို့ အစီရင်ခံခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ဤဖော်ပြချက်များကို IRD ကလည်း သဘောတူညီပါသည်။ ဤအဓိက ကွာဟချက်များသည် ယခင်အစောပိုင်းက ဖော်ပြချက်ကို ထပ်လောင်းအားဖြည့်ပေးခြင်း ဖြစ်ပြီး ဝန်ကြီးဌာနများ အကြားသာမက ဌာနအတွင်း ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်မှု အားနည်းခြင်း ဖြစ်ခြင်းမှာ အီလက်ထရောနစ်စနစ်ဖြင့် ငွေစာရင်းကိုင်ခြင်းထက် စာရွက်ပေါ်၌ လုပ်ကိုင်နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ကုန်သွယ်ခွန်ကို အခြားအခွန်များနှင့် မတူပဲ ခြားနားစွာ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ MOGE က ယင်းကို ထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ် တစ်ခုဟု စဉ်းစားပါသည်။ ကုန်သွယ်ခွန်ဥပဒေ (၁၉၉၀-ပြန်လည်ပြင်ဆင်ချက်) အရ ပြည်ပမှ တင်သွင်းသည့် ကုန်ပစ္စည်း အများစုနှင့် ပြည်တွင်းတွင် ရောင်းချသည့် ကုန်ပစ္စည်းများအနက်မှ အချို့သော ကုန်ပစ္စည်းပေါ်တွင် ၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ကုန်သွယ်ခွန်အဖြစ် ပေးဆောင်စေပါသည်။ MOGE ၏ တူးဖော်ရေး စက်ကိရိယာများကဲ့သို့ ပြည်ပမှ တင်သွင်းသည့် ကုန်ပစ္စည်း အားလုံးသည် ဤအခွန်နှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ အကယ်၍ ယင်းကုန်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ရောင်းချလျှင် MOGE က ကုန်သွယ်ခွန်ကို ကောက်ခံပါမည်။

သဘာဝဓါတ်ငွေ့ ဝယ်ယူခြင်းအတွက်လည်း အထူးကုန်စည်ခွန် (SGT) ၈ ရာခိုင်နှုန်း ပေးဆောင်ရပါသည်။ ကုန်သွယ်ခွန်ကို အထူးကုန်စည်ခွန် (SGT) ပေါ်တွင် ပေးဆောင်ခြင်း ဖြစ်၍ သဘာဝဓါတ်ငွေ့ပေါ်တွင် စုစုပေါင်း အခွန်နှုန်းမှာ ၁၃.၄ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ MOGE က ပြည်ပမှ တင်သွင်းသည့် ကုန်ပစ္စည်းအမြောက်အမြားပေါ်၌ အကောက်ခွန်များနှင့် withholding taxes ကိုလည်း ပေးရပါသည်။

မကြာသေးသော နှစ်များတွင် ကုန်သွယ်ခွန် ပေးဆောင်မှုများမှာ ထူးထူးခြားခြား မြင့်မားပြီး ၂၀၁၄/၁၅ ခုနှစ်တွင် စုစုပေါင်း ရငွေ၏ ၃၂ ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၁၅/၁၆ ခုနှစ်တွင် ၃၈ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါသည်။ (ရုပ်ပုံ ၁၆ ကိုကြည့်ပါ) MOGE သည် နိုင်ငံခြားမှ စက်ကိရိယာ အများအပြားကို တင်သွင်းခဲ့သော်လည်း ဤအချက်က ကုန်သွယ်ခွန် မြင့်မားစွာ ပေးဆောင်မှုကို ရှင်းပြနိုင်ခြင်း မရှိပါ။ ကုန်သွယ်ခွန် ကိန်းဂဏန်းသည် ကုန်သွယ်ခွန်၊ အထူး ကုန်စည်ခွန်များ၊ တံဆိပ်ခေါင်းခွန်များ နှင့် အကောက်ခွန်များ (နောက်နှစ်ခုသည် ပမာဏနည်းပါသည်) ကို အမှန်တကယ် ကိုယ်စားပြုပါသည်။ သတိထားသင့်သည်မှာ MOGE သည် ကမ်းလွန် ဓါတ်ငွေ့မြေများတွင် ရှယ်ယာဝေစု (၁၅ မှ ၂၀.၄၅) ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ပိုင်ဆိုင်ပြီး ပိုက်လိုင်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူ မဟုတ်သော်လည်း ကုန်သွယ်ခွန်၊ အထူးကုန်စည်ခွန်၊ တံဆိပ်ခေါင်းခွန်နှင့် အကောက်ခွန် အားလုံးကို ပေးနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် MOGE သည် နိုင်ငံခြား ဖက်စပ် မိတ်ဖက်များ ကိုယ်စား အခွန်ပေးဆောင်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသတ်မှတ်ချက်မှာ လက်မှတ်ထိုးထားသည့် ထုတ်လုပ်မှု ဝေစုခွဲခြင်း ကန်ထရိုက်စာချုပ်များ (PSC) တွင် ပါဝင်ပါသည်။^{၉၉}

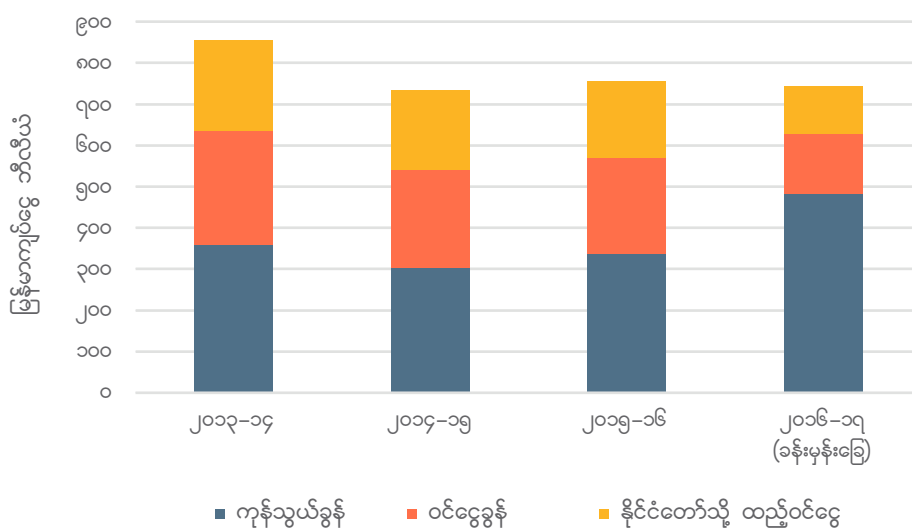
၉၉။ IRD နှင့် MOGE တို့နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

ဇယား (၁၃) MOGE အခွန်ပေးဆောင်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ MOPF ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန နှင့် IRD တို့အကြား ကွာဟချက် (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	၂၀၁၃/၂၀၁၄	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆ (IRD အတွက် ခန့်မှန်းခြေ)
ဝင်ငွေခွန်			
ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန	၂၇၆	၂၃၉	၂၃၂
ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန	၂၈၂	၃၅၈	၂၁၂
ကုန်သွယ်ခွန်			
ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန	၃၅၉	၃၀၄	၃၃၇
ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန	၃၆၄	၃၆၈	၂၅၉

ရုပ်ပုံ (၁၆) MOGE ၏ နှစ်အလိုက် အခွန်ထည့်ဝင်မှု (၂၀၁၃/၂၀၁၄ မှ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ထိ)
(ရင်းမြစ် - MOPF)

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (MGE) ကို ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် နှောင်းပိုင်းအထိ အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် ဆိုရှယ်လစ်အစိုးရ လက်အောက်တွင် ကျောက်မျက်တူးဖော်ခြင်းနှင့် ကုန်သွယ်ခြင်းအား လုံးတို့ကို တရားဝင် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရန် တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ထိုကာလအတွင်း ထုတ်လုပ်မှု အများစုကို အလွတ်သဘော အသေးစား တူးဖော်ထုတ်လုပ်မှုသာ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ် ပိပြားရေးကောင်စီ (SOLRC) လက်အောက်၌ ပြည်သူပိုင်နှင့် ပုဂ္ဂလိက မိတ်ဖက် ဆောင်ရွက်ရေး စနစ်ကို ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ တွင် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ဥပဒေအောက်တွင် ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများအား တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ခွင့်အတွက် မူဘောင်တစ်ခုကို ချမှတ်ခဲ့ကြပါသည်။^{၁၀၀}

မြန်မာ့တပ်မတော်မှ ပိုင်ဆိုင်သည့် ကုမ္ပဏီများက အရေးပါသည့် ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာ အကျိုးစီးပွားကို ပိုင်ဆိုင်ထားပါသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျောက်မျက်ကဏ္ဍ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် သမ္မတနှင့်အတူ တပ်မတော်သည် လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရာ၌ တိုက်ရိုက် ပါဝင်မှု ရှိခဲ့ပါသည်။ MGE ၏ ဦးဆောင်မှုတွင် ပါဝင်သူများ အားလုံးမှာ တပ်မတော်မှ အရာရှိဟောင်းများ ဖြစ်ကြပြီး တပ်မတော်၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်စပ် ပတ်သက်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၏ အကျိုးစီးပွားကို စောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ယူကြရပါသည်။^{၁၀၁} တပ်မတော် အုပ်ချုပ်ရေးအောက်တွင် MGE သည် သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန (ယခု MONREC) အောက်၌ အခြားဌာနခွဲများထက် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပိုမိုရခဲ့ကြပါသည်။

MGE နှင့် MONREC တို့အကြား ဆက်ဆံရေးမှာ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် (NLD) ဦးဆောင်သည့် အစိုးရသစ် လက်အောက်တွင် ပိုမိုကောင်းမွန် တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ဥပဒေပြင်ဆင်မှုများနှင့် ကဏ္ဍအတွက် အခြား ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့်အတူ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်း၏ ရှေ့ရေးမှာ မရှင်းမလင်း ဆက်လက်ရှိနေပါသည်။

လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာ

ရှိနေသည့် ဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းများတွင် MGE ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအား ရှင်းလင်းစွာ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုထားခြင်း မရှိပါ။ MONREC က ၁၉၆၅ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ဥပဒေအောက်မှ ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို MGE သို့ ဝန်ကြီးဌာန၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများမှတစ်ဆင့် အပ်နှင်းခဲ့ပါသည်။ ဝက်ဘ်ဆိုဒ်ပေါ်၌ ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်သည့် MGE ၏ မိမိကိုယ်တိုင် ဖော်ပြထားသည့် တာဝန်များမှာ (က) ကျောက်မျက်ရတနာကြော ဖြေယာအတွင်း ကျောက်မျက်ရတနာ လုပ်ကွက်များ သတ်မှတ်ခြင်း၊ (ခ) နိုင်ငံသား လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် သမဝါယမ အသင်းများသို့ ကျောက်မျက်ရတနာ ထုတ်လုပ်ခွင့်ပြုမိန့်များ ထုတ်ပေးခြင်း၊ (ဂ) ကျောက်မျက်ရတနာ ထုတ်လုပ်မှု နှင့် ကျောက်မျက်ရတနာ အကြမ်းထည်နှင့် အချော

ထည် ရောင်းချခြင်းအပေါ် အခွန်သတ်မှတ် စည်းကြပ်ခြင်း နှင့် (ဃ) MONREC ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ကျောက်မျက်ရတနာ ပြပွဲများ ကျင်းပခြင်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။^{၁၀၂} သို့ရာတွင် လက်တွေ့၌ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းသည် ကျယ်ပြန့်သည့် ကုန်သွယ်မှုနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန် ဝတ္တရားများကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်နေပါသည်။

ကုန်သွယ်မှု လုပ်ငန်းရပ်များ

နိုင်ငံတော်ကိုယ်စား MGE သည် နမူနာ စံပုံစံ ကန်ထရိုက်စာချုပ်ကို အခြေခံ၍ ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များအား အရွယ်အစား တစ်ကေစာ သတ်မှတ်ပြီး ခွင့်ပြုမိန့် လိုင်စင် ထုတ်ပေးခဲ့သော်လည်း ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်မည့် ကုမ္ပဏီများအား ဧက ၅၀ တူးဖော်ခွင့်ကို အနည်းဆုံးဈေးနှုန်း တစ်ကေလျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁ သန်းတန်ဖြင့် ပါမစ်ချပေးပါသည်။^{၁၀၃} MGE ၏ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများအတွက် သတ်မှတ်ထားသော သတ်မှတ်ချက်များကို ဥပဒေများ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာဌာနတွင်း ညွှန်ကြားချက်များတွင် သတ်မှတ်ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ လက်တွေ့တွင် ခွင့်ပြုမိန့်ရရှိသည့် ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီအများစုသည် တပ်မတော်နှင့်နီးစပ်သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။^{၁၀၄}

ကျောက်မျက်တူးဖော်ရေး ဖက်စပ်လုပ်ငန်းတွင် MGE သည် အကျိုးစီးပွားကို လွတ်လပ်စွာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပြီး လုပ်ငန်း ကုန်ကျမှု စရိတ်များကို MGE မှ ကျခံပေးရန် တာဝန်ယူရပါသည်။ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများက ၎င်းတို့၏ ထုတ်လုပ်မှုကို နှစ်ဝက်တစ်ကြိမ် ပြုလုပ်သည့် ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာ ပြပွဲ၌ ရောင်းချပေးရန် လိုအပ်ပြီး ဤရောင်းချ ရငွေမှ MGE နှင့် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်တို့သည် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး ရရှိကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်း၏ နမူနာပုံစံ ကန်ထရိုက်စာချုပ်အရ MGE သည် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများမှ ထုတ်လုပ်မှု ဝေစုအဖြစ် အခြားနည်းများဖြင့် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း ရရှိနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရသည် မကြာသေးမီနှစ်များတွင် ယင်းနည်းလမ်းကို ရွေးချယ်အသုံးပြုသည်ဟု မထင်ရပါ။^{၁၀၅}

MGE က ရဲအရာရှိ အာဏာပိုင်များက လွှဲပြောင်းပေးသည့် ဖမ်းဆီးရမိသော တရားမဝင် တူးဖော်ထားသည့် ကျောက်များနှင့် ကျောက်မျက်များကိုလည်း ရောင်းချပါသည်။ ဤဘဏ္ဍာရေးနှစ် မတိုင်မီက သိမ်းဆည်းရမိသော ကျောက်မျက်ရတနာ တန်ဖိုး၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကို MGE က MOPF ၏ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနသို့ တိုက်ရိုက် လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပြီး ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ရဲတပ်ဖွဲ့သို့လည်းကောင်း ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကို သတင်းပေးသူများအားလည်းကောင်း လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်မှစ၍ MOPF သို့ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း၊ ရဲတပ်ဖွဲ့သို့ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း နှင့် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းကို သတင်းပေးသူများ

၁၀၀။ MGE မှ ရရှိသည့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။
၁၀၁။ Global Witness (ကမ္ဘာ့သက်သေ) ကျောက်စိမ်း “မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတော် လျှို့ဝှက်ချက်ကြီး” (အောက်တိုဘာ ၂၀၁၆)

၁၀၂။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ website <https://www.mining.gov.mm/>။
၁၀၃။ MGE လိုင်စင် ညွှန်ကြားချက်များ
၁၀၄။ အထက်ပါအတိုင်း၊ ၂
၁၀၅။ MGE ဖက်စပ် နမူနာပုံစံ ကန်ထရိုက်စာချုပ်

သို့ ပြောင်းလဲပေးခဲ့ပါသည်။ မှတ်စုအားဖြင့် MGE အရာရှိများက MGE ကို စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ကူးပြောင်းရန် ဆန္ဒရှိကြပါသည်။ ဤအချက်က MGE ၏ သီးသန့် ငွေစာရင်းရှိ ငွေသားများကို လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်း အသစ်တွင် သုံးစွဲလိုကြောင်း သွယ်ဝိုက်ညွှန်ဆိုနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ MGE က မည်သည့်အတွက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ပြောင်းရန် အဘယ်ကြောင့် ရည်ရွယ်သည် နှင့် လုပ်ငန်း မျှော်မှန်းချက်မှာ မည်သည့် ဖြစ်မည်ဆိုသည်မှာ မရှင်းပါ။^{၁၀၆}

အများပြည်သူသို့ ထုတ်ပြန်ခြင်း မရှိပါ။ MGE သည် ဗဟို ကျောက်မျက်ရတနာ ကြီးကြပ်မှု ကော်မတီတွင် ပါဝင်ပြီး ယင်းကော်မတီသည် အုပ်ချုပ်ရေး ကိစ္စရပ်များ (ကျောက်မျက်ရတနာကြောများ သတ်မှတ်ခြင်း၊ လိုင်စင်ချပေးခြင်း၊ အခွန်ကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာများ ရောင်းချခြင်း) နှင့် ကျောက်မျက်ရတနာ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း အပေါ်တွင် အငြင်းပွားမှုများကို ကြားနာခြင်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ MONREC သို့ အကြံပြုရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ ကြီးကြပ်မှုကော်မတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌမှာ MONREC ၏ ဒုတိယဝန်ကြီး (ယခင်က သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး) ဖြစ်ပြီး အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ ဦးစီးဌာနများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ကျောက်မျက်ရတနာ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့်

Jade for sale at the Gems Emporium in Naypyitaw. Andrew Bauer

အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းရပ်များ

မူဝါဒ ချမှတ်ခြင်း

MGE သည် မြန်မာ့ကျောက်မျက် ဥပဒေအောက်တွင် စည်းမျဉ်းများ နှင့် ညွှန်ကြားချက်များကို ရေးသား ပြဋ္ဌာန်းရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာ ရေးသားသည့်အချိန်တွင် ဤစာရွက်စာတမ်းများမှာ

အတတ်ပညာရှင်များ နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စက်မှုလုပ်ငန်း အစုအဖွဲ့ ဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်မျက် နှင့် လက်ဝတ်ရတနာ လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းမှ အဖွဲ့ဝင်များ ပါဝင်ကြပါသည်။^{၁၀၇}

ထို့ပြင် MGE ၏ ဦးဆောင်မှုအပိုင်းမှာ ၂၀၁၃ ခုနှစ် အစောပိုင်း၌ NLD ဦးဆောင်သော အစိုးရသစ် လက်အောက်၌ MONREC က အသစ် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် ကျောက်စိမ်း နှင့် ကျောက်မျက်ရတနာ

၁၀၆။ MGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များအပေါ် အခြေခံပါသည်။

၁၀၇။ မြန်မာ့ကျောက်မျက် ဥပဒေ (၁၉၉၅) နှင့် ပြင်ဆင်ထားသည့် မြန်မာ့ကျောက်မျက် ဥပဒေ (၂၀၁၆)

အတွက် သက်ဆိုင်သူများ ပါဝင်သော ညွှန်ပေါင်း အထောက်အကူပြု ကော်မတီ အောက်တွင် (Multi - Stakeholder Supporting) ဆောင်ရွက်ပါသည်။ အထောက်အကူပြု ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဝန်ကြီး၏ အကြံပေး (ယခု MGE ၏ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး) က ဆောင်ရွက်ပြီး ယင်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွင် ပထမဦးဆုံး ကျောက် စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက် မူဝါဒကို ရေးဆွဲရန် နှင့် ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ကိစ္စများအတွက် အမျိုးသားညီလာခံ (national conference) တစ်ရပ် ကျင်းပရန် ဖြစ်ပါသည်။

လိုင်စင်ချပေးခြင်း

ယခင်အစိုးရလက်အောက်၌ MGE က လိုင်စင်လျှောက်ထားခြင်း၊ ဆက်စပ်သည့် ရငွေများ ကောက်ခံခြင်းနှင့် ပါမစ် မှတ်တမ်းများကို ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့အပေါ်တွင် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါ သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတိုင်ခင်အထိ လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်း လုပ်ပိုင် ခွင့်အာဏာကို မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်မျက်လုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ဦးဆောင်ကော်မတီအား အပ်နှံထားခဲ့ပါသည်။^{၁၀၀} ဦးဆောင်ကော်မတီကို သမ္မတရုံးမှ အမိန့်ကြေညာစာဖြင့် ဖွဲ့စည်း ပေးခဲ့ပြီး သမ္မတ၏ တိုက်ရိုက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုမှာ အချိန်ကာလ တစ်ခုအထိ ပါဝင်ပါသည်။ ဤကော်မတီကို ယခု ဖျက်သိမ်းပြီး ဖြစ် ပါသည်။ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရ လက်အောက်ရှိ ဦးဆောင်ကော်မတီတွင် အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်ကြပါသည်။

- ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၊ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန
- ဒုတိယဝန်ကြီး၊ သတ္တုဝန်ကြီးဌာန
- ဒုတိယဝန်ကြီး၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန
- ဒုတိယဝန်ကြီး၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
- ဒုတိယဝန်ကြီး၊ အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးတိုးတက်မှု ဝန်ကြီးဌာန
- ဒုတိယရှေ့နေချုပ်၊ ပြည်ထောင်စု ရှေ့နေချုပ်ရုံး
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာန
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ရေအရင်းအမြစ်များနှင့် မြစ်ကြောင်းစနစ် တိုးတက်ရေး ညွှန်ကြားမှု ဦးစီးဌာန
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန

MGE သည် ကျောက်မျက်လုပ်ကွက်များအတွက် လိုင်စင်ထုတ်ပေး ခြင်း၊ လုပ်ငန်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ခြင်း လုပ်ငန်းကော်မတီတွင် လည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပါသည်။^{၁၀၁} ယင်းကော်မတီသည် ဦးဆောင် ကော်မတီသို့ လိုင်စင်ခွဲဝေ ချထားခြင်း နှင့် ကျောက်မျက်ကြော သတ်မှတ်ခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကြံပြုခြင်းကို ပြုလုပ်ပါသည်။ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်အောက်ရှိ လုပ်ငန်းကော်မတီတွင် အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်ကြပါသည်။

- ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၊ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန
- ဒုတိယဝန်ကြီး၊ သတ္တုဝန်ကြီးဌာန
- အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန

- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာန
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဘူမိဗေဒ လေ့လာရေးနှင့် ဓါတ်သတ္တု ရှာဖွေရေး ဦးစီးဌာန
- ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ အမှတ်(၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း
- ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ အမှတ်(၂) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း
- ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ မြန်မာ့ပုလဲလုပ်ငန်း
- ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်လုပ်ငန်း
- ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်လုပ်ငန်း

ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် MGE ၏ လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပြောင်းလဲရန် သေချာမှုမရှိ သေးပါ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ် အလယ်မှစတင်၍ ကျောက် စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်တူးဖော်ရေး လိုင်စင်များ ထုတ်ပေးခြင်းနှင့် သက်တမ်းတိုးခြင်း လုပ်ငန်းတို့မှာ ဆိုင်းငံ့ထားပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေး လုပ်ငန်းများသည်လည်း ပြောင်းလဲမှု မရှိပါ။ လွှတ်တော်အနေ ဖြင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် စဉ်းစားနေသော်လည်း ယနေ့အထိ ဆွေးနွေးချက်များတွင် MGE ၏ တာဝန် ဝတ္တရားများ နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထူးပြု ဦးတည်ညွှန်ပြ ဆွေးနွေးခြင်း မရှိသေးပါ။

ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း

MGE ၏ အခန်းကဏ္ဍအတွက် ဥပဒေ အခြေခံမှာ မရှင်းလင်းသော် လည်း ပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းရေး စံ နှုန်းများ အပါအဝင် လိုင်စင်များနှင့် ကန့်ထိရိုက်များတွင် ပါဝင်သည့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် လုပ်ဆောင်မှု စည်းကမ်းများအား ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်တူးဖော်ရေး ကုမ္ပဏီများ၏ လိုက်နာမှု ရှိမရှိအား စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးရန်အတွက် MGE က ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာ (de facto) ကို အသုံးပြု စေခိုင်းခဲ့ပါသည်။

MGE က ဆောင်ရွက်နေသည့် ကျယ်ပြန့်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ သည် အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အား ဝန် ကြီးဌာန၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန နှင့် MONREC လက်အောက်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဦးစီးဌာန၊ ဘူမိဗေဒ လေ့လာရေးနှင့် ဓါတ်သတ္တုရှာဖွေရေး ဦးစီးဌာနနှင့် သတ္တုတွင်းဦးစီး ဌာနတို့ ပါဝင်သည့် အခြား အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများသို့ တာဝန်ပေး ထားသည့် လုပ်ငန်းများနှင့် ထပ်နေပါသည်။ MGE ၏ ကုန်သွယ်မှု အခန်းကဏ္ဍ (commercial role) မှာ အုပ်ချုပ်သူ (regulator) အဖြစ် တာဝန်ယူမှုနှင့် ၎င်း၏ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများမှ ရရှိသည့် ရ ငွေများပေါ်၌ မှီခိုခြင်းတို့အကြား ပဋိပက္ခကို ဖြစ်စေပါသည်။^{၁၀၂}

ရငွေ ကောက်ခံခြင်း

ကုမ္ပဏီများသည် ၎င်းတို့၏ ကျောက်မျက်ရတနာ ထုတ်လုပ်မှုကို ဒေသရှိ MGE ရုံးသို့ အစီရင်ခံရန် လိုအပ်ပါသည်။ တွင်းဝှန်ကို အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်သည့် ဒေသအခြေစိုက် “တန်ဖိုးဖြတ်

၁၀၀။ အထက်ပါအတိုင်း ၄
 ၁၀၁။ အထက်ပါအတိုင်း ၄

၁၀၀။ Paul Shortell. Governing the Gemstone Sector: Considerations for Myanmar (Natural Resource Governance Institute, May 2017). website [https:// resourcegovernance.org/sites/default/files/documents/ governng-the-gemstone-sector-considerations-foe- myanmar.pdf](https://resourcegovernance.org/sites/default/files/documents/governng-the-gemstone-sector-considerations-foe-myanmar.pdf).

အဖွဲ့” ဆယ်တစ်ဖွဲ့က သတ်မှတ်ပေးပါသည်။^{၁၁၁}

- MGE မှ သုံးဦး (တစ်ဦးက တန်ဖိုးဖြတ်အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပါသည်)
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး
- မြို့နယ်အခွန်ဦးစီးအရာရှိ တစ်ဦး
- မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်မျက်နှင့် လက်ဝတ်ရတနာ လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း (MGJEA) မှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး
- ကျောက်စိမ်း/ကျောက်မျက် ကျွမ်းကျင်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပိုင်ရှင် နှစ်ဦး

MGE သည် MGJEA နှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်မျက်ရတနာ ပြပွဲ ကျင်းပရေး ဗဟိုကော်မတီအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကာ နေပြည်တော် တွင် ကျင်းပသည့် နှစ်ဝက် ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာပြပွဲ များကို ပူးတွဲစီမံ ခန့်ခွဲကြပြီး တွင်းဝခွန်၊ ပြပွဲဝခွန်ဆောင်မှု အခကြေးငွေများနှင့် အထူးကုန်စည်ခွန်များ ပါဝင်သည့် ဆက်စပ် ရငွေများကို ကောက်ခံပါသည်။ သီးခြားအနေဖြင့် MGE က လိုင်စင်ကြေး (တစ်ခါ တရံ ငှားခ သို့မဟုတ် လုပ်ကွက်ငှားရမ်းခဟု ခေါ်ကြပါသည်) နှင့် ထုတ်လုပ်မှု ဝေစု ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းအဖြစ် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်း ကျောက်မျက်အစား ငွေသားအား ကောက်ခံပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေး ငွေကြေးစနစ် အသေးစိတ်ကို အောက်တွင် ဖော်ပြပေးထားပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံ

MGE သည် MONREC ၏ ဥပဒေစီရင်ပိုင်ခွင့် အောက်တွင် ရှိပါသည်။^{၁၁၂} ယခင်အစိုးရ လက်ထက်များက ထူးခြားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း NLD အစိုးရလက်အောက်တွင် ၎င်းနှင့် ဝန်ကြီးဌာန၏ ဆက်ဆံမှုသည်

အခြား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကဲ့သို့ ပိုမိုနီးကပ် ဆင်တူလာပါသည်။

MGE တွင် ၎င်း၏နေပြည်တော်ရုံးချုပ်၊ ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်သည့် ဒေသများရှိ ရုံးခွဲများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် ကျောက်မျက်ပြတိုက် နှစ်ခု တို့အကြားတွင် ဝန်ထမ်း ၅၈၀ ခန့်၊ ခန့်ထားလုပ်ကိုင်နေကြပါသည်။ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု အောက်တွင် ၎င်း၏ နေပြည်တော်ရုံးချုပ်က လိုင်စင်ချထားပေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၊ ဒေသဆိုင်ရာ ရုံးများနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အခြားအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ် ဆက်ဆံခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။ MGE ၏ ဒေသဆိုင်ရာ ထုတ်လုပ်ရေးဦးစီးဌာန ရှစ်ခုက ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းရပ်များကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှုမာဏကို အစီရင်ခံခြင်းနှင့် ကျောက်မျက်ရိုင်း ထုတ်လုပ်မှုပေါ်တွင် တွင်းဝခွန် ကောက်ခံခြင်းတို့အတွက် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။^{၁၁၃}

ရန်ပုံငွေများ စီးဆင်းမှုနှင့် ရငွေများ

ကျောက်မျက်အတွက် အဓိကကျသည့် ငွေကြေး ဝေါဟာရများကို မြန်မာ့ကျောက်မျက် ဥပဒေနှင့် ဆက်လက်ထုတ်ပြန်သည့် စည်းမျဉ်းများ/ညွှန်ကြားချက်များနှင့် နှစ်စဉ် ပြည်ထောင်စု အခွန်ဥပဒေများ၌ ဖွင့်ဆိုထားပါသည် (ဇယား ၁၅ နှင့် ၁၆ တို့တွင်ကြည့်ပါ)။ MGE မှ ကောက်ခံခဲ့သည့် ရငွေများတွင် ငှားရမ်းခများ (လုပ်ကွက်ငှားရမ်းခြင်း အခကြေးငွေများဟုလည်း သိကြပါသည်)၊ အရိုင်းထုတ်လုပ်ခြင်းပေါ်မှ တွင်းဝခွန် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများမှ နိုင်ငံတော်၏ ထုတ်လုပ်မှုပေါ် ဝေစုရှယ်ယာ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ပြပွဲများမှ ရရှိသော အခကြေးငွေ (လက်ရှိအရ ဝန်ဆောင်မှုပေါ်တွင် ၁ မှ ၃ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ပြပွဲအတွက် အခကြေးငွေ ၁ ရာခိုင်နှုန်းတို့ ပါဝင်ပါသည်) တို့ ပါဝင်ကြပါသည်။ ယင်းတို့အနက် လိုင်စင်ကြေးများ (လက်မှတ်ထိုးခြင်းအတွက် ဆုကြေးများ အပါအဝင်) နှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေတို့မှ MGE သည် ရငွေအများဆုံး ရရှိပါသည်။ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အနေဖြင့် ကျောက်မျက်

MGE ဖွဲ့စည်းပုံ

အမှတ်စဉ်	ဦးစီးဌာန/နေရာ (တိုက်နယ်)	တည်နေရာ	ကြီးကြပ်သည့် အရာထမ်း
(က)	ရုံးချုပ်	နေပြည်တော်	ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး
(ခ)	ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်ရေး ဦးစီးဌာန	မန္တလေး	ညွှန်ကြားရေးမှူး
(ဂ)	ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်ရေး ဦးစီးဌာန	မိုးကုတ်	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး
(ဃ)	ကျောက်မျက်ထုတ်လုပ်ရေး ဦးစီးဌာန	မိုင်းရှူး	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး
(င)	ကျောက်စိမ်းထုတ်လုပ်ရေး ဦးစီးဌာန	လုံးခင်း	ညွှန်ကြားရေးမှူး
(စ)	ကျောက်စိမ်းထုတ်လုပ်ရေး ဦးစီးဌာန	မြစ်ကြီးနား	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး
(ဆ)	ကျောက်စိမ်းထုတ်လုပ်ရေး ဦးစီးဌာန	မိုးညှင်း	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး
(ဇ)	ကျောက်စိမ်းထုတ်လုပ်ရေး ဦးစီးဌာန	ခမ်းတီး	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး
(ဈ)	ပြတိုက်	နေပြည်တော်	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး
(ည)	ပြတိုက်	ရန်ကုန်	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး

၁၁၁။ MGE တန်ဖိုးဖြတ် ညွှန်ကြားချက်များ

၁၁၂။ MONREC ၏ အခြား နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှာ အမှတ်(၁) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း၊ အမှတ်(၂) သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ပုလဲလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ MONREC ၏ သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာနသည် MGE အား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

၁၁၃။ MGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

လက်ကျန်ရှင်းတမ်း

ဇယား (၁၄) MGE လက်ကျန်ရှင်းတမ်း (MOPF) (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

	၂၀၁၃/၂၀၁၄	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆	၂၀၁၆/၂၀၁၇ (ခန့်မှန်းခြေ)
ရငွေများ	၃၀၃	၂၂၇	၁၆၂	၁၅၉
ကုန်ကျစရိတ်များ ^{၁၁၄}	၄၁၂	၄၁၉	၆၁၁	၂၁၈
ကုန်ပစ္စည်းလက်ကျန် ပြောင်းလဲမှု (ဆက်စပ်ကုန်ကျစရိတ်များ အပါအဝင်)	၇၁၄	၃၅	-၂၁၆	-၁၀၀
ကုန်သွယ်ခွန်နှင့် အထူးကုန်စည်ခွန်	၀	၀	၀	၀.၁
ဝင်ငွေခွန်	၇၇	၆၅	၃၉	၃၉
နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ	၆၁	၅၂	၃၁	၃၁
အသားတင်အမြတ် ^{၁၁၅}	၁၆၈	၁၄၀	၈၄	၈၅

ဇယား (၁၅) လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်း အဆင့်များအတွင်း အဓိကကျသည့် ရငွေစီးကြောင်းများ

ရငွေစီးကြောင်း	ကောက်ခံသည့် လုပ်ငန်းဌာန	သို့-ပေးပို့သည်	၁၉၉၅	၂၀၁၆
တွင်းဝခွန်	MGE	MONREC (သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာန)	၂၀%	၂၀%
ငှားရမ်းခ/“လုပ်ကွက်ငှားရမ်းခြင်း အခကြေးငွေ”	MGE	MGE (အိုအေ) သီးသန့်ငွေစာရင်း	အမျိုးမျိုး	အမျိုးမျိုး
ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများမှ ငှားရမ်းခ ပေးငွေများ	MGE	MGE (အိုအေ) သီးသန့်ငွေစာရင်း	အမျိုးမျိုး	အမျိုးမျိုး
လိုင်စင်ကြေးများနှင့် ဒဏ်ကြေးများ	MGE	MGE (အိုအေ) သီးသန့်ငွေစာရင်း	အမျိုးမျိုး	အမျိုးမျိုး

ကဏ္ဍ အခွန်ပေးဆောင်မှုအပေါ်တွင် သက်ရောက်မည့် ဥပဒေများ၊ ညွှန်ကြားချက်များအကြား ကိုက်ညီမှု အားနည်းသောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျောက်မျက်ကုမ္ပဏီများအတွက် တရားဝင် (de jure) အခွန် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများသည် တစ်စတစ်စ ပိုမိုများပြားလာပါသည်။

MOGE နှင့်အလားတူ MGE သည် ၎င်း၏ရငွေ ငွေစီးကြောင်း အချို့အတွက် အစစ်အဆေးသိပ်မခံရသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါသည်။ MGE က ပြည်ထောင်စုကိုယ်စား တွင်းဝခွန်နှင့် လက်မှတ်ရေးထိုးမှု အတွက် ဆုကြေးတို့ကို ကောက်ခံပေးပြီး ယင်းငွေများကို ချက်ချင်း MONREC ၏ သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးပါသည်။ MGE က ပိုင်ဆိုင်သည့် အဆောက်အုံများ၊ ဥပမာ ရန်ကုန်မြို့ရှိ အဆောက်အုံများအား ငှားရမ်းခများသည် MOPF ၏ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနသို့ တိုက်ရိုက် သွားပါသည်။

ဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသည့် အခြား ရငွေစီးကြောင်းများဖြစ်သည့်

ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများထံမှ နိုင်ငံတော်က ရရှိမည့် ထုတ်လုပ်မှု ဝေစုရှယ်ယာများ၊ ကျောက်မျက်ပြပွဲ အခကြေးငွေများ၊ လိုင်စင်ကြေးများနှင့် လုပ်ကွက် ငှားရမ်းခ ရငွေများ၊ (သတ္တုတွင်း ဧရိယာ ငှားရမ်းခ အဖြစ် တစ်ကေလျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ သန်း ၅၀၀ ခန့် ပေးရပါသည်) - ကို MGE က ကောက်ခံ ထိန်းသိမ်းပါသည်။^{၁၁၆} ထို့နောက် ယင်းတို့ကို အခွန်နှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေအတွက် MGE ၏အမြတ်ကို တွက်ချက်ရာတွင် ထည့်သွင်းပါသည်။ ဤရငွေများနှင့် MGE ၏ ပစ္စည်းလက်ကျန် ပြောင်းလဲချက်များကို ဇယား (၁၄) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။^{၁၁၇} ဇယားတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း နိုင်ငံတော်၏ ထုတ်လုပ်မှုအပေါ်မှ ဝေစုရှယ်ယာ ရငွေများသည် MGE အတွက် အများဆုံး တရားဝင်ရငွေ ရင်းမြစ်ကို ကိုယ်စားပြုပြီး၊ ကျောက်မျက်ပြပွဲ အခကြေးငွေများနှင့် လုပ်ကွက်ငှားရမ်းခ အခကြေးငွေများ/ငှားရမ်းခများက နောက်ကလိုက်ပါသည်။

MGE က ၎င်း၏ ကျောက်မျက်များကို ကိုယ်တိုင် ထိန်းသိမ်း သိုလှောင်ပါသည်။ ဤပစ္စည်းလက်ကျန်သည် အချိန်နှင့်အမျှ များနေပြီး ကျောက်မျက်ပြပွဲတွင် ကျောက်မျက်များ ရောင်းချပြီးနောက် လျော့သွားပါသည်။ ပစ္စည်းလက်ကျန်များ ရောင်းချခြင်းနှင့် ဝယ်ယူ

၁၁၄။ ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် ကျောက်မျက် ဝယ်ယူခြင်းတို့ကို MOPF အရှုံးအမြတ် ရှင်းတမ်းတွင် ချန်ထားသော်လည်း MOPF ၏ ဘဏ္ဍာရေး ပုံစံများ၌ အသေးစိတ် ပါရှိပါသည်။

၁၁၅။ အသားတင်အမြတ် တွက်ချက်ရာ၌ ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ် မပါဝင် ကတည်းက MOPF သည် အသားတင်အမြတ်ကို မှားယွင်း တွက်ချက် ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဝင်ငွေခွန်နှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေတို့မှာ တိကျပါသည်။

၁၁၆။ MGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၁၁၇။ လက်ဝတ်ရတနာ အခွန်မှာ ဆက်လက်ကောက်ခံခြင်း မရှိတော့ပါ။

ဇယား (၁၆) ကျောက်မျက်ပြပွဲများ၏ အဓိကကျသည့် ရငွေစီးကြောင်းများ

ရငွေစီးကြောင်း	ကောက်ခံသည့်ဌာန	သို့-ပေးပို့သည်	၁၉၉၅	၂၀၁၆/၂၀၁၇
၁။ ပြည်ထောင်စုအခွန် ဥပဒေအရ				
၁။ ပြည်တွင်း လက်ဝတ်ရတနာ ကုန်သည်များထံမှ ကုန်သွယ်ခွန်	IRD	IRD	၅%	၅%
၂။ အထူး ကုန်စည်ခွန်				
(က) ကျောက်စိမ်း အရိုင်းတုံး	IRD	IRD	၃၀%	၁၅%
(ခ) ကျောက်မျက် အရိုင်းတုံး	IRD	IRD	-	၁၅%
(ဂ) ကျောက်စိမ်း နှင့် ကျောက်မျက် အရောင်တင်နှင့် အချောထည်များ	IRD	IRD	၁၅%	၅%
၂။ ကျောက်စိမ်း နှင့် ကျောက်မျက် ဥပဒေအရ				
(က) ကျောက်စိမ်း အရိုင်းတုံး	MGE	MGE သီးသန့်စာရင်း	-	၃%
(ခ) ကျောက်မျက် အရိုင်းတုံး	MGE	MGE သီးသန့်စာရင်း	-	၃%
(ဂ) ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက် အရောင်တင်နှင့် အချောထည်များ	MGE	MGE သီးသန့်စာရင်း	-	၁%
၃။ ဖက်စပ် သဘောတူညီချက်အရ				
(က) ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်များ ရောင်းချမှု (အခွန်နှင့် အခကြေးငွေများ ပေးပြီး) ပေါ်တွင် ပြပွဲဝန်ဆောင်မှု အခကြေးငွေများ	MGE/MGJEA	MGE/MGJEA	၁%	၁% မှ ၂%
(ခ) နိုင်ငံတော်သို့ ထုတ်လုပ်မှု ဝေစုရှယ်ယာ	MGE	MGE သီးသန့်စာရင်း	၄၀%	၂၅%

ဇယား (၁၇) MGE ရငွေများ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၅ (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ) (ရင်းမြစ် - MOPF)

	၂၀၁၃/၂၀၁၄	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆	၂၀၁၆/၂၀၁၇ (ခန့်မှန်းခြေ)
နိုင်ငံခြားငွေဖြင့် နိုင်ငံတော်မှ ထုတ်လုပ်မှုအပေါ် ဝေစုရှယ်ယာ	၁၇၃	၁၁၆	၈၄	၈၁
မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် နိုင်ငံတော်မှ ထုတ်လုပ်မှုအပေါ် ဝေစုရှယ်ယာ	၁၃	၉	-	၂
ကျောက်မျက်ပြပွဲ အခကြေးငွေများ	၅၁	၃၁	၁၁	၁၆
လုပ်ကွက်ငှားရမ်းခ ရငွေများ	၅၇	၅၀	၆၂	၅၉
လက်ဝတ်ရတနာ အခွန်	၆	၇	-	-
အခြားဝင်ငွေ (ဥပမာ လိုင်စင်များ၊ ဒဏ်ကြေးများ)	၃	၁၄	၆	၃
အသားတင် ပစ္စည်းအမြတ် (ကျောက်မျက် အထည်ခြပ်)	၁၀	၃၈	၁	-
စုစုပေါင်း	၃၁၃	၂၆၅	၁၆၃	၁၆၀

ခြင်းတို့က MGE ၏ နှစ်စဉ် ရငွေများ သို့မဟုတ် အသုံးစရိတ်များကို များစွာ ကိုယ်စားပြုနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၄/၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် MGE က ဘဏ္ဍာရေး နှစ်အစဉ် ကျောက်မျက်လက်ကျန် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၁ ဘီလီယံဖြင့် စတင်ခဲ့ပြီး နှစ်အဆုံး၌ လက်ကျန်ကျောက်မျက် ၄၉ ဘီလီယံ တန်ဖိုးဖြင့် ပြခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် နှစ်အဆုံးတွင် MGE ၏ လက်ကျန်တန်ဖိုး မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၈ ဘီလီယံ တိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။ ဤကိန်းဂဏန်းများကို MGE ပုံစံများတွင် ရရန်ပိုင်ခွင့်များအစား ရငွေများအဖြစ် အဘယ်ကြောင့် စာရင်းတင်ရ

သည် ဆိုသည်မှာ မရှင်းပါ။^{၁၁၈} ကျောက်မျက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြီးလေးသော အခွန်စနစ် ရှိသော်လည်း MGE မှ ကောက်ခံခဲ့သည့် ရငွေများမှာ ကျောက်မျက်ရတနာ ထုတ်လုပ်မှုအား သတ်မှတ်တန်ဖိုးတို့နှင့် နှိုင်း

၁၁၈။ ဇယား (၁၄) ပါ စုစုပေါင်းနှင့် ကွဲလွဲပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အသားတင် ကုန်ပစ္စည်းလက်ကျန်ကို ထည့်ပေါင်းထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ယှဉ်ပါက လျော့နည်းပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရသည့် အချက်အချို့ ရှိပါသည်။

မသဲကွဲသော အခွန်လွတ်ပေါက် (Vague tax loopholes)

၁၉၉၅ ခုနှစ် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ဥပဒေက ဖော်ပြသည့် အချက်မှာ "...ရောင်းချမှုကို မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် ပေးချေသောအခါ ပုဒ်မခွဲ (က) အောက်၌ တွင်းဝခွန် ပေးဆောင်ပြီးနောက်တွင် (ကုမ္ပဏီများ) ကျောက်မျက်ရတနာများကို ရောင်းချခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြား မည်သည့်တည်ဆဲဥပဒေနှင့်မဆို အခွန်ပေးရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရရှိပါသည်။"^{၁၁၉} ထိုအပိုဒ်ကို လက်တွေ့တွင် မည်သို့ အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့သည်မှာ မရှင်းလင်းသော်လည်း မသဲကွဲသော ဥပဒေ အသုံးအနှုန်းက ကျောက်မျက်ရတနာ ကုမ္ပဏီများအား ၎င်းတို့ ပေးရန်ရှိသည့် အခွန်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကင်းလွတ်ရန်အတွက် တံခါးဖွင့်ပေးထားပါသည်။

မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ဥပဒေကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခဲ့သည့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ယင်းလွတ်ပေါက်ကို ပိတ်လိုက်နိုင်ခဲ့သော်လည်း အသစ် ပြင်ဆင် အဆိုပြုချက်အရ ကုမ္ပဏီများအား ပြည်ထောင်စု အခွန်ဥပဒေ အောက်၌ ပိုင်းဖြတ်သော အထူးကုန်စည်ခွန်မှ "ကင်းလွတ်ခွင့်အတွက် လျှောက်ထားခြင်း"ကို ခွင့်ပြုပေးထားသည်။^{၁၂၀}

ထုတ်လုပ်မှုကို လျော့ပေါ့ အစီရင်ခံခြင်း

MGE သည် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ကိုင်သည့် ကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ကွက်များနှင့် တရားဝင် ကျောက်မျက်ရတနာပြပွဲ ပြင်ပတွင် ဖြစ်ပေါ်သည့် ရောင်းချခြင်းများပေါ်၌ လုံလောက်သည့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု အား နည်းပါသည်။ ပြင်ပရင်းမြစ်များမှ ခန့်မှန်းချက်အရ ကျောက်မျက်ရတနာ

တွင် ရောင်းချသောတန်ဖိုးသည် ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ကဏ္ဍတွင် စုစုပေါင်း ရောင်းဝယ်မှုများ၏ လေးပုံတစ်ပုံထက်နည်း (ပို၍ပင် နည်းမည့်အနေအထား) သည့် တန်ဖိုးကို ကိုယ်စားပြုသည်ဟု ခန့်မှန်းပြီး ယင်းတို့သည် ၂၀၁၃/၂၀၁၄ နှင့် ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်အကြား MGE ၏ ပျမ်းမျှ ရငွေများ၏ ၆၄ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါသည်။

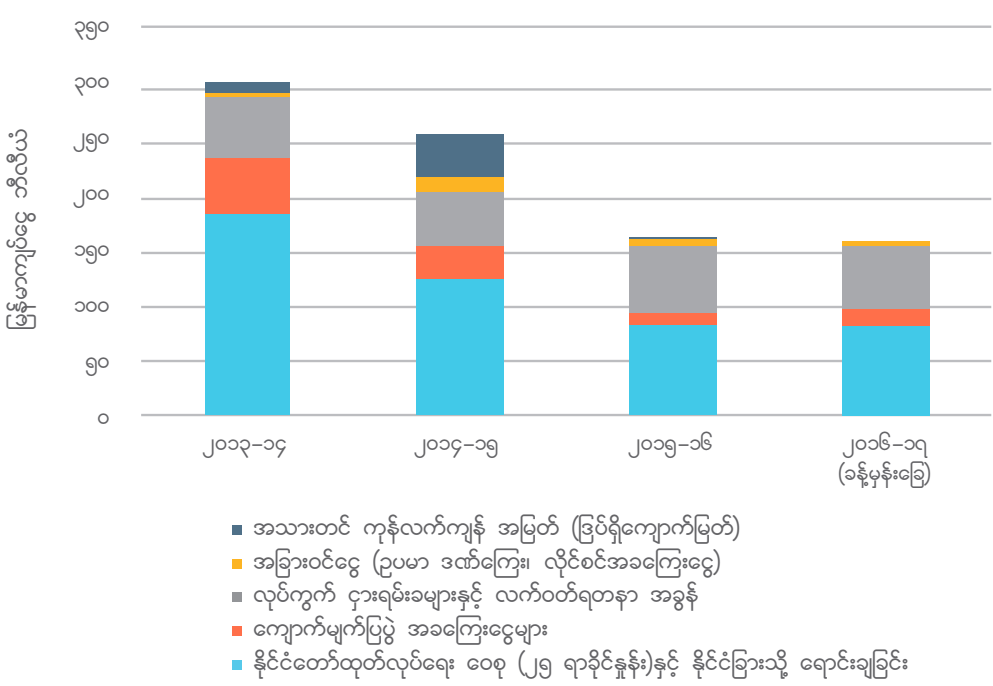
ကျောက်မျက်ရတနာများအား တန်ဖိုးလျော့နည်း သတ်မှတ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ တန်ဖိုးဖြတ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်၏ အားနည်းချက်များသည် နိုင်ငံ၏ ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာ ထုတ်လုပ်မှုတွင် အလွန်ဆိုးဝါးသော တန်ဖိုးလျော့နည်း သတ်မှတ်မှုကို ဖြစ်စေပါသည်။ ဥပမာ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အထိ တွင်းဝခွန်အဖြစ် ကျောက်စိမ်း တစ်ကီလိုဂရမ်လျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၃၇ မှ ၄၅၀ အထိ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုတန်ဖိုးဖြတ်မှုသည် ကျောက်စိမ်း တစ်ကီလိုဂရမ်လျှင် ၁ ဒေါ်လာ နှင့် ၂ ဒေါ်လာအကြား တန်ဖိုးဖြတ်သည်ဟု သွယ်ဝိုက် ညွှန်းဆိုသော်လည်း များမကြာမီ နှစ်များက အနိမ့်ဆုံး အဆင့် ကျောက်စိမ်းရိုင်း တစ်ကီလိုဂရမ်လျှင် ၃ ဒေါ်လာနှင့် ၁၀ ဒေါ်လာအကြား ဈေးနှုန်းရှိသည်ဟု သိရပါသည်။^{၁၂၁}

အသုံးစရိတ်များ

ဇယား (၁၈) တွင် ဖော်ပြသည့်အတိုင်း MGE ၏ ကုန်ကျစရိတ်များသည် လျော့နည်းလာပြီး MGE တွင် အဓိက ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်များ မရှိပါ။ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ လုံခြုံရေး ကုန်ကျစရိတ်များသည် အများဆုံး အသုံးစရိတ် အမျိုးအစား ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က MGE သည် ကျောက်မျက်တူးဖော်ရေး လုပ်ကွက်အနီးတွင် အခြေစိုက်သည့် တပ်မတော် တပ်ရင်းနှစ်ခုအတွက် အသုံး

ရုပ်ပုံ (၁၇) MGE နှစ်အလိုက် ရငွေ (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

၁၁၉။ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ဥပဒေ (၁၉၉၅)
 ၁၂၀။ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ဥပဒေပြင်ဆင်ချက် (၂၀၁၆)

၁၂၁။ Shortelli၊ ကျောက်မျက်ကဏ္ဍ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း

စရိတ်များကို ပေးချေခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ တပ်မတော်က ယင်း အသုံးစရိတ်ကို ကျခံပါသည်။

မြင့်တက်လာသည့် အသုံးစရိတ် အမျိုးအစားမှာ ဝန်ထမ်းနှင့် ဝန်ဆောင်ခ စရိတ်များသာ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤသင့်ငွေ ပမာဏ၏ တစ်ဝက်ခန့်သည် လစာများ ဖြစ်ကြပြီး ကျန်တစ်ဝက်မှာ ဝန်ဆောင်ခ စရိတ်များနှင့် အကျိုးခံစားခွင့်များဖြစ်သော ပင်စင်များ၊ ရုံးများ အတွက် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားများနှင့် ရုံးသုံး မော်တော်ယာဉ်များ ဝယ်ယူမှု အတွက် သုံးစွဲပါသည်။ ဝန်ထမ်းစရိတ်များ၌ ပုံမှန် တိုးမြှင့်သုံးစွဲမှုက MGE အနေဖြင့် ဝန်ထမ်းများအား လုံလုံလောက်လောက် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အား ကျောက်မျက်ကဏ္ဍတွင် MGE ၏ စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးခြင်းတွင် အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် အချိန်နှင့် အမျှ စွမ်းရည်ကို စဉ်ဆက်မပြတ် ရှင်သန်တိုးတက်စေပါသည်။

MGE တွင် အသေးစား ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်တစ်ခုရှိပြီး ယင်းကို ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှ MONREC မှတစ်ဆင့် ရရှိပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် စက်ပစ္စည်းများ နှင့် ရုံးသုံး ပစ္စည်းများအတွက်

ပေးရန်တာဝန်များနှင့် သီးသန့်ငွေစာရင်းများ အပါအဝင် ရရန်ပိုင်ခွင့်များ

MGE သည် ကြွေးမြီများဟူ၍ ပြောစရာ မရှိတော့သော်လည်း ၎င်းတွင် ပေးရန်တာဝန် နှစ်ခု ရှိပါသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ “reserve fund” ဟုခေါ်သည့် ပေးရန်တာဝန် ဖြစ်ပြီး မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၄၄ ဘီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။ နှစ်များစွာအကြာက MGE သို့ ငွေအရင်းအနှီး မျိုးစေ့အဖြစ် ပေးခဲ့သော ငွေဖြစ်ပြီး အစဉ်အဆက် ပေးရန်တာဝန် ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယတစ်ခုမှာ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၆၁ ဘီလီယံ ရှိပြီး ကျောက်မျက်ကုမ္ပဏီမှ ကန်ထရိုက်စာချုပ်ကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်က ကျခံပေးရမည့် မမျှော်လင့်သော ကုန်ကျစရိတ်များ ရှိခဲ့လျှင် MGE တွင် ယုံကြည်အပ်နှံမှုအဖြစ် ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများမှ အပ်နှံထားငွေများ/အာမခံထားငွေများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤအပ်နှံငွေ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပထမနှစ်အပြီးတွင် ကျောက်မျက်ကုမ္ပဏီများသို့ လွှဲပြောင်းပေးပြီး၊ နောက်ထပ် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို တတိယနှစ်အပြီးတွင် လွှဲပြောင်းပေးကာ၊ ကျန်ရှိသည့် လက်ကျန်ကို သတ္တုတွင်းသက်တမ်း ကုန်ဆုံးသည့်အခါ၌ လွှဲပြောင်း

ဇယား (၁၈) MGE အသုံးစရိတ်များ ၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၅ အထိ (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ) (ရင်းမြစ် - MOPF)

	၂၀၁၃/၂၀၁၄	၂၀၁၄/၂၀၁၅	၂၀၁၅/၂၀၁၆	၂၀၁၆/၂၀၁၇ (ခန့်မှန်းခြေ)
ထုတ်လုပ်မှု စရိတ်များ (၉၀ % နီးပါး လုံခြုံရေး အသုံးစရိတ်များ)	၂.၂	၂.၆	၃.၃	၀.၁
ကျောက်မျက်များ ဝယ်ယူခြင်း	၀.၃	၀.၃	၀.၅	၀.၁
ဝန်ထမ်းများနှင့် ဝန်ဆောင်ခများ	၁.၇	၂.၀	၂.၃	၂.၆
ပစ္စည်းဝယ်ယူခြင်း နှင့် သိုလှောင်ခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်သည့် ကုန်ကျစရိတ်များ	၂.၅	၂.၉	၃.၇	၀.၇
အသားတင် ပစ္စည်းလက်ကျန် အရှုံး (ကျောက်မျက်များ)	-	-	-	၀.၃
ကြွေးမြီပေးဆပ်မှုများ (ငွေရင်း နှင့် အတိုး) နှင့် စာရင်းမှ ပယ်ဖျက်ခြင်းများ	-	-	-	-
စုစုပေါင်း	၆.၇	၇.၈	၉.၈	၃.၈

၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၁ သန်းနှင့် ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၅၂ သန်းကို ရရှိခဲ့ပါသည်။

အခွန်များ

အခြားနိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတိုင်း MGE က ၎င်း၏ အသားတင် အမြတ်၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း (ရငွေထဲမှ ကုန်ကျစရိတ် နှုတ်ပြီးနောက် ကုန်သွယ်ခွန်နှုတ်ပြီး အပေါ်တွင် တွက်ချက်ပါသည်) ကို ဝင်ငွေခွန်အဖြစ် MOPF ၏ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနသို့ ပေးသွင်းပါသည်။ နောက်ထပ် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းကို “နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေ” သို့မဟုတ် အစုရှယ်ယာပေါ် အမြတ်ဝေစုအဖြစ် MOPF ၏ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာနသို့ ပေးသွင်းပါသည်။ ၂၀၁၄/၂၀၁၅ ခုနှစ်တိုင်အောင် MGE က အနည်းငယ်သော ကုန်သွယ်ခွန် သင့်ငွေကိုလည်း ပေးသွင်းခဲ့ပါသည်။ MGE ၏ အခွန်လွှဲပြောင်းပေးမှုကို ရပ်ပုံ (၁၉) တွင် ဖော်ပြပေးထားပါသည်။

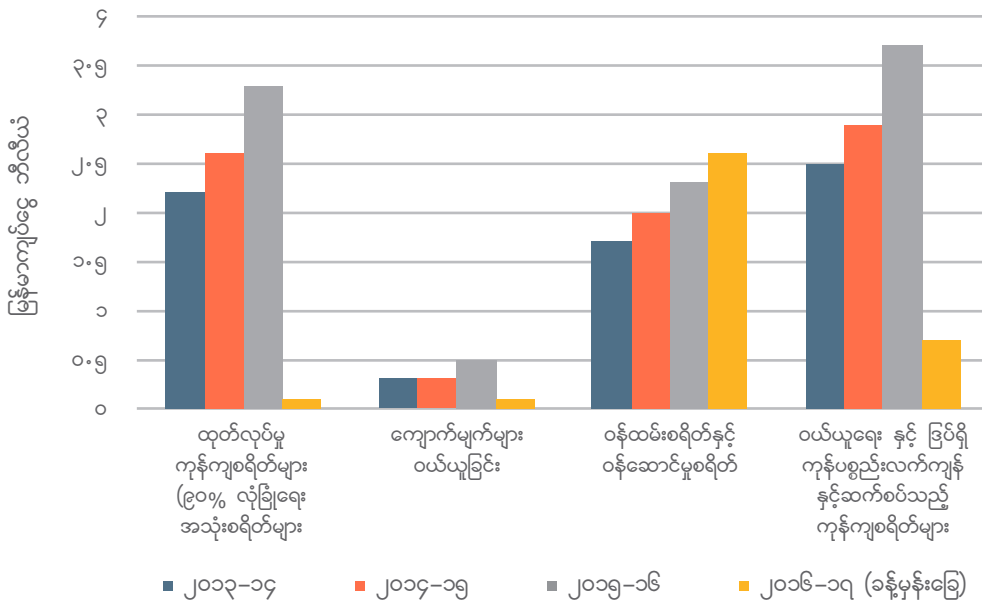
ပေးပါသည်။ ယနေ့အထိ MGE က ကုမ္ပဏီများမှ အပ်နှံငွေများကို ကန်ထရိုက်စာချုပ်စည်းကမ်း ဖောက်ဖျက်မှုကြောင့် အရေးယူ သိမ်းဆည်းခဲ့ခြင်းမျိုး မရှိခဲ့ပါ။^{၂၂}

MGE တွင် ယနေ့အထိ အဆောက်အဦးနှင့် ရုံးသုံးစက်ကိရိယာများ အပါအဝင် ရုပ်ဒြပ်ပစ္စည်း ရရန်ပိုင်ခွင့် တန်ဖိုးမှာ တန်ဖိုးလျှော့ပြီး ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁.၅ ဘီလီယံဖိုး ရှိပါသည်။ “အခြား အဖွဲ့အစည်းများ” မှ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၃၂ ဘီလီယံ ရရန်ရှိပြီး ယင်းကိန်းဂဏန်းက မည်သည့်အကြောင်းကို ဆိုလိုသည်မှာ မရှင်းပါ။

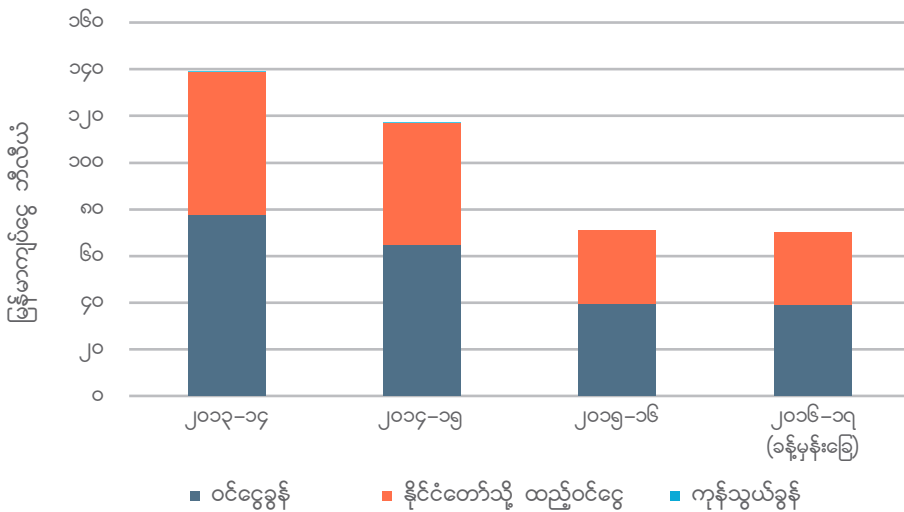
နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအထိ MGE သည်

၁၂၂။ MGE နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

ရုပ်ပုံ (၁၈) MGE အသုံးစရိတ်များ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၅ အထိ (မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ)

ရုပ်ပုံ (၁၉) ပြည်ထောင်စု ရန်ပုံငွေစာရင်းသို့ MGE မှ လွှဲပြောင်းပေးမှုများ၊ ၂၀၁၃/၂၀၁၄ မှ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ အထိ (ရင်းမြစ် - MOPF)

၂၀၁၂ ခုနှစ်က ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည့် ၎င်း၏ သီးသန့် ငွေစာရင်းများတွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၆၈၈ ဘီလီယံကို စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိ သုံးစွဲနေသည့် အသုံးစရိတ် အဆင့်အားဖြင့် အကယ်၍ MGE သည် ရငွေများ ထပ်မံ ကောက်ခံရရှိခြင်း မရှိလျှင်ပင် ၎င်းတို့၏ စုဆောင်းထားသော ငွေသားအားလုံးကို အသုံးပြုရန် နှစ်ပေါင်း ၁၇၂ နှစ် အချိန်ယူရပါလိမ့်မည်။ တွက်ချက်မှုတွင် အခွန်ပေးဆောင်မှုများကို ထည့်သွင်းလျှင် MGE တွင် ကြိုတင်ကာကွယ်ထားနိုင်သည့် စုဆောင်းမှု ခြောက်နှစ် (Six years of precautionary savings) ရှိပါသည်။

စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း

နှစ်စဉ် MGE သည် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ စာရင်းစစ်မှုကို ခံယူပါသည်။ စာရင်းစစ်ခြင်း၏ မူလရည်ရွယ်ချက်မှာ MGE က အစီရင်ခံသည့် ဝင်ငွေမှ မှန်ကန်သောရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ဝင်ငွေခွန်၊ ကုန်သွယ်ခွန်နှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေများအား နိုင်ငံတော်သို့ ပေးဆောင်ခြင်း ရှိမရှိ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ် (OAG) သည် MGE ၏ ဖက်စပ်မိတ်ဖက် လုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးကို သုံးသပ်ရန် တတိယပါတီ အစုအဖွဲ့အား စာရင်းစစ်

အဖြစ် ခန့်ထားရန်အတွက်လည်း တာဝန်ရှိပါသည်။^{၁၂၃}

လက်ရှိ စာရင်းစစ်ခြင်း စနစ်အောက်တွင် MGE ၏ လုပ်ငန်းရပ်များ နှင့် ဘဏ္ဍာရေးအား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုမှာ အားနည်းနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေး နည်းလမ်းမကျမှုများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် လိုအပ်သည့် လုပ်ဆောင်ချက် တစ်ခုချင်း၏ မှတ်တမ်းများကို နိုင်ငံတော်နှင့် တတိယပါတီ အစုအဖွဲ့တို့က ရရှိခြင်း မရှိပါ။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးက ဖက်စပ်မိတ်ဖက် လုပ်ငန်းများမှ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း ရလဒ်များကို လက်ခံရရှိသော်လည်း ဤအစီရင်ခံစာများသည် သဘောတရားအားဖြင့် အကျဉ်းချုပ် ဖြစ်ပြီး အစိုးရအနေဖြင့် ယင်းတို့ကို သုံးသပ်ရန် အတွေ့အကြုံနှင့် အရင်းအမြစ်များ ချို့တဲ့ပါသည်။ လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်မှုအား စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း မရှိသည့်အပြင် အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း စစ်ဆေးခြင်းကိုလည်း အများပြည်သူအား အသိပေးခြင်း မရှိပါ။^{၁၂၄}

၁၂၃။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချက်များပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၁၂၄။ အထက်ပါအတိုင်း

SEE စီမံအုပ်ချုပ်မှု စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များအား ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံများနှင့် နှိုင်းယှဉ် ချိန်ထိုးခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံရှိ SEE တို့အား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများ သို့မဟုတ် အခြားနိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ် ချိန်ထိုးကြည့်နိုင်ပါသည်။ ဤအခန်းတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် နှိုင်းယှဉ်မှု နှစ်ခုလုံးကို ပြုလုပ်သွားပါမည်။ နှိုင်းယှဉ်မှုများကို MOGE နှင့် MGE တို့၏ ဘဏ္ဍာရေး တောင့်တင်းမှုနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရငွေထိန်းသိမ်းမှု ဖော်မြူလာ နှင့် SEE များအတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်တို့အပေါ်တွင် အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်ပါမည်။ အလားတူ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ၊ အလားတူကဏ္ဍ သို့မဟုတ် အလားတူ ဒေသတွင်ရှိသော အာရှတိုက်ရှိ နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီများကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါမည်။

MOGE နှင့် MGE တို့၏ ဘဏ္ဍာရေး တောင့်တင်းမှု

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံပေါ်၌ အခြေခံပြီး IMF (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့) က နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများ၏ ဘဏ္ဍာရေး ဆောင်ရွက်ချက်များဖြစ်သော အမြတ်မာဂျင် (ရှာဖွေရရှိသည့်ဝင်ငွေ/ ရငွေ) နှင့် ရရန်ပိုင်ခွင့်ပေါ်မှ ပြန်ရချက် (ရှာဖွေရရှိသည့်ဝင်ငွေ/ရရန်ပိုင်ခွင့်များ) စသည်တို့အား တိုင်းတာရန် အညွှန်းကိန်း ၇ ခုကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ ကြွေးမြီအချိုးအားဖြင့် ကြွေးမြီ စဉ်ဆက်မပြတ် ခိုင်မာမှုအချိုး (စုစုပေါင်း ကြွေးမြီ/စုစုပေါင်း ရရန်ပိုင်ခွင့်များ) သို့မဟုတ် အတိုးပေးနိုင်မည့် အချိုး (အတိုးနှင့် အခွန်များ မပေးမီ ရှာဖွေရရှိသည့် ဝင်ငွေ/စုစုပေါင်း အတိုးစရိတ်များ) ဖြင့် တိုင်းတာနိုင်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေး အန္တရာယ်ကို ငွေဖြစ်လွယ်မှု (ရရန်ပိုင်ခွင့်များ/ပေးရန် တာဝန်များ) သို့မဟုတ် ကြွေးဆပ်နိုင်မှု (ပေးရန် တာဝန်များ/ရငွေများ)ဖြင့် တိုင်းတာနိုင်ပါသည်။^{၁၅} ဇယား (၁၉)

တွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ အချက်အလက် အကန့်အသတ်ပေါ်တွင် တွက်ချက်ရရှိသည့် ညွှန်ကိန်းများကို ဖြည့်ဆည်းပေးထားပါသည်။

ပိုင်ဆိုင်မှုပေါ်မှ ပြန်ရချက်ကဲ့သို့ MOGE နှင့် MGE တို့၏ ဘဏ္ဍာရေး ဆောင်ရွက်ချက်နှင့် အန္တရာယ်များကို ကျွန်ုပ်တို့ ချိန်ထိုးကြည့်လိုသော်လည်း သတင်းအချက်အလက် မပြည့်စုံမှုကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ လုပ်နိုင်စွမ်း မရှိခဲ့ပါ။ အထူးအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ SEE များ၏ ပင်စင်ပေးငွေများနှင့် အခြားပေးရန် တာဝန်များ၏ တန်ဖိုး အချက်အလက် အပြည့်အစုံ မရှိပါ။ ကမ္ဘာတစ်လွှားရှိ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများ၏ ကွဲပြားခြားနားသည့် အခြေအနေများနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများကြောင့်လည်း ကုန်ကျစရိတ်များကို နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုးကြည့်ရန် ခက်ခဲပါသည်။

ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း MOGE နှင့် MGE တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံမှ အခွန်ထမ်း ပြည်သူများအား မည်သည့်အန္တရာယ်ကိုမျှ ဖြစ်ပေါ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းမရှိပါ။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများကို ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် မည်သည့်ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသည့် လိုအပ်ချက်များ မရှိပဲ ငွေသားအမြောက်အမြား ကိုင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ MOGE က လက်ရှိသုံးစွဲမှု အဆင့်၌ အနည်းဆုံး ၇ နှစ်စာ တန်ဖိုးရှိသော ကြိုတင်သတိပေး စုဆောင်းငွေကို ကိုင်ဆောင်ထားသော်လည်း MGE က ၁၂ နှစ်စာ တန်ဖိုးကို ကိုင်ဆောင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နှိုင်းယှဉ်ရာတွင် IMF က ဗဟိုဘဏ်များအား အနည်းဆုံး သီးသန့်ငွေကြေးသုံးလစာကို ကိုင်ဆောင်ထားရန်နှင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးပြီး စီးပွားရေးနယ်ပယ်များရှိ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ကြိုတင်သတိပေး စုဆောင်းမှုများတွင် ၎င်းတို့ ပိုင်ဆိုင်မှု၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုင်ဆောင်ထားရန် အားပေးပါသည်။ ရုပ်ပုံ(၁၄)တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း MOGE

ဇယား (၁၉) ဘဏ္ဍာရေး ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် အန္တရာယ်အား ချိန်ထိုးမှု ညွှန်ကိန်းများ (၂၀၁၅/၂၀၁၆ သို့မဟုတ် မကြာမီကာလက)

(ရင်းမြစ် - MOPF ကုမ္ပဏီများ၏ ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံစာများနှင့် ကိုယ်ပိုင်တွက်ချက်မှုများ)

	အမြတ်မာဂျင်	ရရန်ပိုင်ခွင့်ပေါ်မှ ပြန်ရချက်	ကြွေးမြီအချိုး
MOGE	၂၈%	၉%	၂၉%
MGE	၅၂%	၁၀%	၀%
EcoPetrol (ကိုလန်ဘီယာ)	၅%	-၂%	၄၃%
Pertamina (အင်ဒိုနီးရှား)	၇%	၇%	၂၄%
PetroVietnam	၂၄%	၂၆%	၂၈%
PTT Thailand	၈%	၆%	၂၄%
Petronas (မလေးရှား)	၂၄%	၆%	၁၁%

၏ စုစုပေါင်း ရရန်ပိုင်ခွင့်များ၏ ဝေစုတစ်ရပ်အဖြစ် ငွေသား လက်ဝယ်ရှိငွေ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးက ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အခြား နိုင်ငံပိုင် ရရန်ကုမ္ပဏီတိုင်းအား သေးငယ်သွားစေပါသည်။ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်

၁၂၅။ IMF. ပြည်သူပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေး ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းကို မည်သို့ ကောင်းမွန်တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်မည်နည်း (ပါရှင်တန်၊ ဒီစီ၊ IMF၊ ၂၀၁၆)

ဤ SEE များသည် ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များအပေါ်တွင် မူတည်ပြီး ငွေသားများစွာ ကိုင်ဆောင်ထားခြင်း ဖြစ်ရာ (MOGE နှင့် MGE တို့၏) စုဆောင်းငွေ အချို့ကို အကျိုးရှိစေရန် ပြန်လည်ခွဲဝေသုံးစွဲလျှင် ပိုမိုမှန်ကန်မည် ဖြစ်ပါသည်။

MOGE နှင့် MGE တို့၏ အမြတ်မာဂျင်များသည် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းထက် ပိုလွန်များပြားသည့်အတွက် ယင်းက အမြတ်ရှာနိုင်စွမ်း မြင့်မားကြောင်း ညွှန်ပြပါသည်။ ရှေ့ပိုင်း၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် SEE ၏ အမြတ်ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားသည့်အတိုင်း မြှုပ်နှံပိုင်ဆိုင်ခွင့်အပေါ်မှ ပြန်ရချက်များသာမက Passive revenue များဖြစ်သည့် ထုတ်လုပ်မှု ဝေစုရှယ်ယာများ၊ ငှားရမ်းခများ၊ အကူးအပြောင်း ဝင်ငွေများနှင့် ဝန်ဆောင်ခများကိုပါ ရငွေ တွက်ချက်ရာ၌ ပေါင်းစပ်ထားသည့် နည်းလမ်းကြောင့် အမြတ် များပြားနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နောက်ပိုင်း ဖော်ပြပါ ရငွေစီးကြောင်းများသည် SEE များမှ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု ထပ်ဆောင်း ပြုလုပ်ရန် မလိုအပ်ပဲ SEE ၏ အမြတ်ရရှိနိုင်စွမ်းကို ပိုမိုတိုးတက် မြင့်မားစေပါသည်။ ၎င်း Passive revenue မြောက်များစွာက MOGE ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို အားနည်းစေပြီး လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်မှု အများစုကို ကိုယ်စားပြုသော ကုန်းတွင်းရေနံလုပ်ငန်းပေါ်မှ အမြတ်မာဂျင်ကို လျော့နည်းစေကာ တခါတရံ အရှုံးပေါ်စေပါသည်။

ညီတူညီမျှ အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ OECD နှင့် ကိုရီးယားပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးဌာန (KIPF) တို့က အာရှတိုက်ရှိ နိုင်ငံ ၁၁ နိုင်ငံတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် လေ့လာမှုအရ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံ နှစ်နိုင်ငံတွင်သာ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများ၌ ဆောင်ရွက်ချက်အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်ခြင်းစနစ် မရှိဟု တွေ့ရှိရသည်။ ဘူတန်နိုင်ငံ၊ တရုတ်နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ ကာဇက်စတန်နိုင်ငံ၊ ကိုရီးယားနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ စင်ကာပူနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့မှ နိုင်ငံပိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် နှစ်စဉ် သို့မဟုတ် သုံးလပတ်တစ်ကြိမ် ဆောင်ရွက်ချက်ကို စနစ်တကျ အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်ပါသည်။ ဤနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံစီက နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီ၏ ဆောင်ရွက်ချက်ကို နှစ်စဉ် အစီရင်ခံစာများ ထုတ်ပြန်ပေးပါသည်။ အချို့နိုင်ငံများ၌ အကဲဖြတ် တိုင်းတာမှုကို နိုင်ငံပိုင်ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများ (ဥပမာ ဘူတန်၊ ကာဇက်စတန်၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ)က ဆောင်ရွက်ကြသော်လည်း အခြားနိုင်ငံများ၌ ယင်းတိုင်းတာမှုကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (ဥပမာ ကိုရီးယား၊ ဗီယက်နမ်) သို့မဟုတ် အခြားဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် ကော်မရှင် (ဥပမာ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်) တို့က ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပါကစ္စတန် နိုင်ငံတို့တွင်သာ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများအား စနစ်တကျ သုံးသပ်မှု ပြုလုပ်ခြင်း မရှိပါ။^{၁၆}

မြန်မာနိုင်ငံ၏ SEE ရငွေထိန်းသိမ်း ချန်ထားခြင်း စည်းမျဉ်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမြတ်ရှာနိုင်သည့် SEE များအား ၎င်းတို့ အမြတ်ငွေမှ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ထိန်းသိမ်း ချန်ထားခွင့် ပြုထားပါသည်။ သို့သော် ဤလွယ်ကူသော ဖော်မြူလာသည် SEE များက ထိန်းသိမ်းထားသည့် အသားတင် ရငွေများ၏ ဝေစုကို အတိအကျ ဖော်ပြနိုင်ခြင်း မရှိသလို အချို့ အကြောင်းပြချက်များကြောင့် ဤဖော်မြူ

လာသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စနစ်ကို အခြားနိုင်ငံများနှင့် ယှဉ်ကြည့်ရန် လည်း လွယ်ကူမည် မဟုတ်ပါ။ ပထမအချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမြတ်ကို တွက်ချက်ရာ၌ အခြားနိုင်ငံအများစုနှင့် ကွဲပြားခြားနားပြီး SEE များအားလုံး တပြေးညီ ဆီလျော်ညီညွတ်စွာ တွက်ချက်ထားခြင်း မဟုတ်ပါ။ ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ SEE များသည် အမြတ်ကို တွက်ချက်ရာ၌ ရငွေများ (-) ကုန်ကျစရိတ်များ (-) ကုန်သွယ်ခွန် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံများစွာတွင် အမြတ်ကို လွယ်ကူရှင်းလင်းစွာ ရငွေများထဲမှ ကုန်ကျစရိတ်များကို နှုတ်ခြင်းအားဖြင့် တွက်ချက်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် အထူးသတိထားရမည့် အချက်မှာ ၎င်း SEE များသည် ကုန်သွယ်ခွန် အမြောက်အမြား ပေးရပါသည်။ ဥပမာ ၎င်းတို့သည် ထုတ်လုပ်မှုအတွက် စက်ပစ္စည်းများကဲ့သို့ များပြားသည့် သွင်းအားစုများ ဝယ်ယူပြီး စီးပွားရေးဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်နေသော လုပ်ငန်းများသည် MGE ကဲ့သို့ အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် မူဝါဒများကို ပြဌာန်းခြင်း စသော အလုပ်ကိုသာ ပြုလုပ်သော လုပ်ငန်းများနှင့် ရငွေများ ထိန်းသိမ်းရန် ရည်ရွယ်ချက်အတွက် ကွဲပြားခြားနားစွာ စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ MOGE ကဲ့သို့ အမြတ် မြောက်များစွာ ရရှိသည့် SEE များ အပါအဝင် SEE အားလုံးနီးပါးသည် ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်ကို ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှ ရရှိကြပါသည်။ ဤငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက် ခွဲဝေချထားပေးသည့် ပမာဏမှာ SEE တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူညီပဲ သိသိသာသာ ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ သို့သော် SEE အားလုံးအတွက် နှစ်စဉ် မြန်မာကျပ်ငွေ ဘီလီယံ ရာပေါင်းများစွာ ကုန်ကျခံခဲ့ရပါသည်။ ဤအကြောင်းကြောင့် SEE တစ်ခုက မိမိကိုယ်တိုင် ကြေညာ ဖော်ပြသည့် ကုန်ကျစရိတ်များသည် ၎င်း၏ အမှန်တကယ် ကုန်ကျစရိတ်များကို တိတိကျကျ ကိုယ်စားပြုလေ့မရှိပါ။

တတိယအချက်မှာ SEE အချို့၏ သာမန် ကုန်ကျစရိတ်များကို ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ရန်ပုံငွေများ/သီးသန့်ငွေစာရင်းများမှ ကျခံသုံးစွဲကြသော်လည်း အမြတ်အစွန်း ရရှိနိုင်စွမ်းနှင့် ငွေသားကိုင်ဆောင်ထားသည့် ပမာဏပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်က အချို့သော SEE များအား ဘဏ္ဍာငွေ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှာ နှစ်အလိုက် အပြောင်းအလဲရှိပြီး SEE တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွဲပြားခြားနားမှု ရှိသောကြောင့် ကုန်ကျစရိတ်များကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ကာမိနိုင် မခိုင် မသိပါ။

ဤအချက်သုံးချက်ကို အတူတကွ ပေါင်းစပ်ဖော်ပြခြင်း၏ ဆိုလိုချက်မှာ SEE တစ်ခုအတွက် အမြတ်၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် အခြား SEE တစ်ခုအတွက် အမြတ်၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ကွဲပြားခြားနားစွာ တွက်ချက်နိုင်သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ယနေ့၌ပင်လျှင် SEE အားလုံးအတွက် ရငွေထိန်းသိမ်းမှု စည်းမျဉ်းသည် တပြေးညီသက်ရောက်ခြင်း မရှိပါ။

ဤသတိထားရမည့် အချက်များ ရှိလင့်ကစား ကျွန်ုပ်တို့သည် MOGE ၏ ရငွေထိန်းသိမ်းမှုနှင့် အခြားနိုင်ငံပိုင် သယံဇာတကုမ္ပဏီများအား နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်ပါသည်။ ရုပ်ပုံ (၂၀) က ထုတ်လုပ်သည့် ရေနံတစ်စည် သို့မဟုတ် ရေနံတစ်စည်နှင့် ညီမျှသော သဘာဝဓါတ်ငွေ့ တန်ဖိုး ဒေါ်လာများကို အစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းကို ဖော်ပြ

၁၂၆။ OECD နှင့် KPIF. *State-Owned Enterprises in Asia: National Practices for Performance Evaluation and Management* (2016).

ပါသည်။^{၁၂၇} ဤကားချပ်သည် အသားတင် လွှဲပြောင်းပေးမှုထက် အကြမ်းဖျင်း လွှဲပြောင်းမှုကို ဖော်ပြထားသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ငွေတိုက်မှ နိုင်ငံပိုင် ရေနံကုမ္ပဏီသို့ ငွေကြေးမည်မျှ ခွဲဝေပေးသည်ကို ဖော်ပြခြင်း မရှိပါ။

နှိုင်းယှဉ်ထားသော ကုမ္ပဏီ ၆ ခုအနက် MOGE သည် ကမ္ဘာ့ရေနံဈေးနှုန်း တစ်စည်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၃ ဒေါ်လာဈေးပေါက် နေချိန် ၂၀၁၄/၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဗဟိုအစိုးရ ဘတ်ဂျက်သို့ ရေနံမှ အကြမ်းဖျင်းရရှိငွေ၏ အနည်းဆုံးဝေစုကို လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပါသည်။^{၁၂၈} မက်စီကိုနိုင်ငံမှ PEMEX သည် မက်စီကိုနိုင်ငံ အစိုးရသို့ ရေနံ တစ်စည်လျှင် ခန့်မှန်းခြေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆၂ ဒေါ်လာခန့် လွှဲပေးခဲ့ပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံမှ Petronas က မလေးရှားနိုင်ငံ

နိုင်ငံတော်ဘတ်ဂျက်သို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည့် အကြမ်း အမြတ်ဝေစုများအကြား ခြားနားချက်များကို ကိန်းရှင် လေးခုဖြင့် ရှင်းပြနိုင်ပါသည်။ တူးဖော်ထုတ်ယူရရှိသော ရင်းမြစ်များ၏ တန်ဖိုး၊ နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီက ရရှိသော အမြတ်ဝေစု (ပုဂ္ဂလိက ဖက်စပ်မိတ်ဆက်များနှင့် ဆန့်ကျင်လျက်)၊ နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီ၏ ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီမှ ရငွေ ထိန်းသိမ်းမှုတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ယနေ့အထိ မက်စီကိုနိုင်ငံတွင် လက်ရှိ စွမ်းအင်ကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအရ PEMEX သည် မက်စီကိုနိုင်ငံ၏ ရေနံနှင့် ဝါတ်ငွေ့မြေများ၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပိုင်ဆိုင်ပြီး ၎င်း၏ ရငွေအားလုံး ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ဗဟိုအစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် အစိုးရက ကုန်ကျစရိတ်များ ကျခံရန်အတွက် ဘတ်ဂျက် ချထားပေးပါသည်။

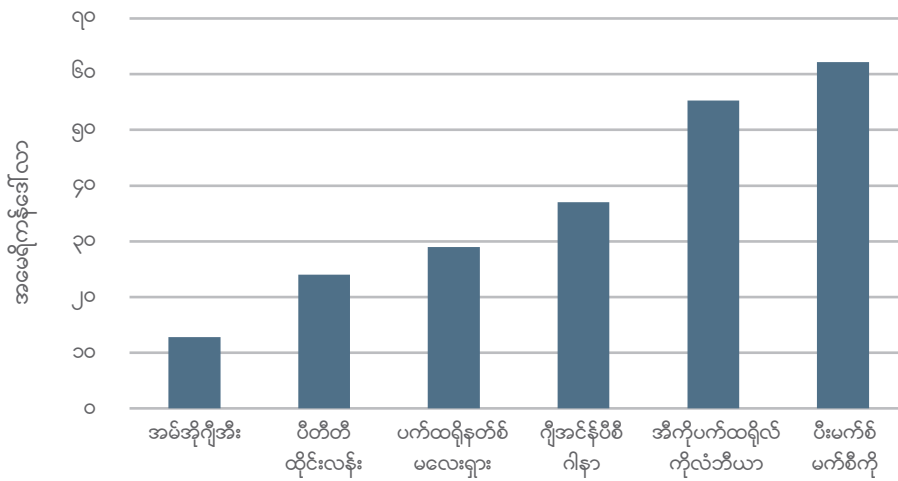
Diggers at the Hpakant jade mines. Khin Saw Htay

အစိုးရသို့ ရေနံတစ်စည်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၉ ဒေါ်လာ လွှဲပေးခဲ့ကာ မြန်မာနိုင်ငံမှ MOGE က ရေနံတစ်စည်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀ ဒေါ်လာသာ အစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပါသည်။

ဤအချက်က ရေနံတစ်စည်လျှင် PEMEX က လွှဲပြောင်းပေးသည့် ငွေမှာ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် မြင့်မားရသည်ကို ရှင်းပြပါသည်။ ဂါနာနိုင်ငံကိစ္စသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပိုမိုသက်ဆိုင်မှု ရှိကောင်း ရှိပါမည်။ ဂါနာအမျိုးသား ရေနံကော်ပိုရေးရှင်း (GNPC) သည် ယနေ့အထိ ဂါနာနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံး ရေနံထုတ်လုပ်သည့် ရေနံမြေဖြစ်သော ဂျူဘီလီ ရေနံမြေတွင် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပိုင်ဆိုင်ပါသည်။ MOGE ကဲ့သို့ပင် GNPC သည် နိုင်ငံတော်၏ ရေနံစီမံထုတ်လုပ်မှု ရှယ်ယာဝေစုကို ကောက်ခံခြင်း/သယ်ယူခြင်းနှင့် ယင်းတို့ကို ရောင်းဝယ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ MOGE က နိုင်ငံခြားလုပ်ကိုင်သူများထံမှ ထုတ်လုပ်မှု ဝေစုကို ငွေသားဖြင့်လက်ခံပါသည်။

၁၂၇။ နှိုင်းယှဉ်ချက်များအား မကြာမီ ထုတ်ဝေမည့် NRG I မှ ကောက်နုတ် စုစည်းထားသော နိုင်ငံပိုင် ရေနံကုမ္ပဏီများ၏ Dataset မှ ကောက်နုတ် ထားခြင်းဖြစ်သည်။
 ၁၂၈။ ၂၀၁၄ နှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ချမ်းချယ်ထားသည့် အိုပက် (အိုပီအီးစီ) ၏ ရေနံစီမံဈေးနှုန်းများကို အသုံးပြုထားသော နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်း (ရင်းမြစ် - အိုအီးစီဒီ)

ရုပ်ပုံ (၂၀) ငွေတိုက်သို့ ရေနံတစ်စည် သို့မဟုတ် ရေနံစည်နှင့်ညီမျှသည့် အကြမ်းဖျင်း လွှဲပြောင်းပေးမှု ခန့်မှန်းခြေ (၂၀၁၅ သို့မဟုတ် မကြာမီကာလ)^{၂၁၉}

မြန်မာနိုင်ငံနှင့်မတူပဲ GNPC က လက်တွေ့တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ပိုင်ဆိုင်မှု အပေါ်မှ ပြန်ရချက်များနှင့် တွင်းဝခွန်များကို ရေနံစိမ်းပုံစံဖြင့် မကြာခဏ ကောက်ခံ၍ ယင်းတို့ကို ရောင်းဝယ်သော်လည်း အခွန်အာဏာပိုင်တို့က ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ပိုင်ဆိုင်မှုပေါ်မှ ပြန်ရချက်များ၊ မြေပေါ် အခကြေးငွေများ (surface fees) ထပ်ဆောင်းပေးရမည့် ရေနံ ခံစားပိုင်ခွင့်များအား ကောက်ခံရန်အတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ပင် လုပ်ငန်း ဝင်ငွေခွန်ကို အခွန်အာဏာပိုင်တို့က ကောက်ခံပါသည်။ ၎င်းတို့ ရငွေများအနက်မှ GNPC က ဂါနာ ရေနံမြေများတွင် ဆက်လက်ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် အကျိုးစီးပွား၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ကုန်ကျစရိတ်များ ကျခံရန်နှင့် ပြန်လည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန်အတွက် ထိန်းသိမ်းထားရန် အစိုးရက ခွင့်ပြုပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ပိုင်ဆိုင်မှုပေါ်မှ ပြန်ရချက်များနှင့် ထုတ်လုပ်မှု ဝေစုတို့၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျင့်သုံးသည့် ရငွေများ ကောက်ခံသည့် စည်းမျဉ်းများမှာ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တူသော်လည်း ဂါနာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီ၏ လွှဲပြောင်းပေးမှု ဝေစုသည် MOGE က လွှဲပြောင်းပေးမှုထက် သုံးဆ ပိုမိုမြင့်မားပါသည်။

အတိုချုပ် ပြောရလျှင် ကမ်းလွန်ခါတ်ငွေထုတ်လုပ်မှုတွင် ယှဉ်ပါက PEMEX မှာ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်ပြီး MOGE ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုမှာ ၁၅ မှ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိသာ ရှိသဖြင့် MOGE ၏ လွှဲပြောင်းပေးမှု ဝေစုမှာ PEMEX ၏ လွှဲပြောင်းပေးမှုထက် မများပါ။ သို့ရာတွင် အထူးသဖြင့် MOGE က ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုင်ဆိုင်သည့် ကုန်းတွင်းရေနံ ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ် မြင့်မားခြင်းနှင့် ရငွေထိန်းသိမ်းမှု မြင့်မားခြင်းတို့ကြောင့် MOGE ၏ လွှဲပြောင်းပေးမှုဝေစုသည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံများအကြား၌ အနိမ့်ဆုံး ဖြစ်နေပါသည်။ ရငွေထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ကုန်ကျစရိတ် ထိန်းချုပ်မှုတို့တွင် MOGE နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများဖြင့် ချိန်ညှိပေးခြင်းဖြင့် ပြည်ထောင်စုဘက်ဂျက်တွင် သိသိသာသာ တိုးမြှင့်ရရှိစေနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး အများပြည်သူအတွက် သုံးစွဲမှုတွင် ဘဏ္ဍာ

ငွေကြေး ပိုမိုသုံးစွဲနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု သတ်မှတ်ချက်များ

အခန်း(၂)တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နိုင်ငံပိုင် သယံဇာတ ကုမ္ပဏီများ၏ ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် လွတ်လပ်စွာ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုတို့သည် အခြေခံမူလ ဖြစ်ပါသည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဟု ဆိုရာ၌ သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူတို့ ရရှိယုံမျှသက်သက် မဟုတ်ပဲ ရှင်းလင်းသည့် အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန် ဝတ္တရားများ၊ ပွင့်လင်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အချက်အလက်များ၏ အရည်အသွေး စိတ်ချယုံကြည်ရမှုတို့လည်း လိုအပ်ပါသည်။^{၂၂၀} ပွင့်လင်းမြင်သာမှုက အစိုးရနှင့် ပြည်သူတို့အကြား ယုံကြည်မှုကို တည်ဆောက်ရာ၌ အကူအညီ ပေးနိုင်သကဲ့သို့ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများကိုယ်တိုင် ပိုမို ဆီလျော်ညီညွတ်သည့် မူဝါဒ ချမှတ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း ကူညီပေးပါသည်။ အပြည့်အဝ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအား ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊ MOPF၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လွှတ်တော်ကဲ့သို့သော ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရေး အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရာ၌ တိကျစွာ လုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ တဖန်ပြန်၍ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများက ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုကို စစ်ဆေးခြင်းဖြင့်

^{၂၁၉}။ MOGE ၏ ကုန်သွယ်ခွန်၊ ကော်လုပ်ငန်း ဝင်ငွေခွန်နှင့် နိုင်ငံတော်သို့ ထည့်ဝင်ငွေတို့အပေါ် အခြေခံသည့် ကိန်းဂဏန်းနှင့် ထုတ်လုပ်သည့် ရေနံစည်ပေါင်းနှင့် ရေနံစည်နှင့်ညီမျှသည့် ခါတ်ငွေတို့ဖြင့် ရာခိုင်နှုန်း တွက်ချက်ပါသည်။ ရေနံစည်နှင့်ညီမျှသည့် ခါတ်ငွေကို ကမ်းလွန် ထုတ်လုပ်မှု၏ ၄၃ ရာခိုင်နှုန်းအဖြစ် တွက်ချက်ပါသည်။ ခန့်မှန်းခြေကို EITI ၏ အချက်အလက်များဖြစ်သည့် MOGE ရေနံအမြတ်ဝေစုနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ပိုင်ဆိုင်မှုပေါ်မှ ပြန်ရချက်တို့ ပေါင်းခြင်းအပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

^{၂၂၀}။ Perrine Toledano and Andrew Bauer. "Natural resource fund transparency," in *Managing the Public Trust: How to make natural resource funds work for citizens*, ed. Andrew Bauer (NRGI and Columbia University, 2014).

Box (၅) Statoil (နော်ဝေ) ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

Statoil က ယင်းတို့၏ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးမဟုတ်သော ထုတ်ဖော်အသိပေးချက် အချို့ကို မည်သည့်နိုင်ငံပိုင် ရေနံကုမ္ပဏီ ထက်မဆို ပိုမိုပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြပေးပါသည်။ Statoil ၏ ရည်ရွယ်ချက်များ-ယင်းတွင် ပါဝင်သည့် လုံခြုံ ဘေးကင်းရေး ရည်မှန်းချက် များနှင့် ထုတ်လုပ်မှု ရည်မှန်းချက်များကို ပြည့်မီခြင်း၊ တစ်ယူနစ် ကုန်ကျစရိတ်များ လျော့ချခြင်း၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ဆက် နွယ်သည့် ကုန်ကျစရိတ် စွမ်းဆောင်ရည် ပိုမိုကောင်းမွန် တိုးတက်စေခြင်းနှင့် အစုရှယ်ယာရှင်အတွက် ပြန်ချက်ကို ပိုမိုတိုးတက်စေ ခြင်းတို့ကို ရှင်းလင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ချပြထားသော အချက်များသည် အသုံးပြုသူများအနေဖြင့် ၎င်း ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ချမှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်ယှဉ်လျက် အကဲဖြတ် စိစစ်နိုင်ရန် သတင်းအချက်အလက် စုံလင်စွာ ပါရှိပါသည်။

Statoil ၏ ဝက်ဘ်ဆိုဒ်နှင့် အစီရင်ခံစာများက ကုမ္ပဏီ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ယခင် အတိတ်ကာလမှ လုပ်ရပ်များ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ရှေ့ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းရပ်များအား ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ခြုံငုံသုံးသပ်မှုများကို ဖော်ပြပေးပါသည်။ Statoil သည် ဆွေးနွေး ဖလှယ်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့် ထုတ်ဖော်အသိပေးခြင်းထက် လွန်၍ ထူးခြားသည့် ဖြည့်စွက်သတင်း အချက်အလက်များကိုလည်း ဖော်ပြပေးပါသည်။ ယင်းက ကုမ္ပဏီအကြောင်းကို နက်နက်နဲနဲ သိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးပြီး လုပ်ငန်းရပ်များကို လေးလေးနက်နက် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးနိုင်ရန်အတွက် ထောက်ပံ့ပါသည်။ အသေးစိတ် အချက်အလက်များတွင် ရေနံမြေအဆင့် ပိုင်ဆိုင်မှု ၀၈၇၊ လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူနှင့် ထုတ်လုပ်မှု အရေအတွက် နှင့် နိုင်ငံအလိုက် ပျမ်းမျှ ရောင်းဈေးနှုန်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ အသုံးပြုသူ တစ်ဦးက ကုမ္ပဏီ၏ ဆောင်ရွက်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းရန် ရှိမည့် မေးခွန်းအများစုကို နှစ်စဉ် အစီရင်ခံစာ သို့မဟုတ် ဖြည့်စွက်သတင်း အချက်အလက်များတွင် ဖြေကြားပေးပါသည်။

ဥပဒေပု သမဂ္ဂမှ လိုအပ်သည့်အတိုင်း ဘဏ္ဍာရေး အချက်အလက်များကို အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံခြင်း စံချိန်စံညွှန်း များ (IFRS) နှင့်အညီ တင်ပြပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာတွင် Statoil ASA နှင့် ယင်း၏ လုပ်ငန်းခွဲများ၏ ဘဏ္ဍာရေး ရှင်းတမ်းများပေါ်၌ လွတ်လပ်သည့် စာရင်းစစ်၏ ကန့်ကွက်ရန်မရှိ သဘောထားမှတ်ချက် အစီရင်ခံစာ တစ်စောင်နှင့် Statoil ASA က ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံခြင်းအပေါ်၌ ထိထိရောက်ရောက် ထိန်းချုပ်မှုကို ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း စာရင်းစစ် သဘောထား မှတ်ချက်တစ်စောင်တို့ ပါဝင်ပါသည်။^{၁၁}

ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများကို တိကျမှန်ကန်ဆုံးနှင့် အပြည့်စုံဆုံး ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံခြင်း စံချိန်စံညွှန်းများအောက်၌ ထုတ်ဖော်အသိ ပေးခြင်းနှင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အမြင့်မားဆုံး စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း စံချိန်စံညွှန်း အချို့ပေါ်၌ အခြေခံ သုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။ သတင်းအချက် အလက်များ ကောက်ခံယူခြင်းအတွက် နည်းလမ်းများသည် ဤအဆင့်ကို ဆီလျော်ညီညွတ်စွာ တင်ပြနိုင်စွမ်း ရှိစေပြီး အချက်အလက် များ၏ အရည်အသွေးက မည်သည့်အဆင့်တွင်မဆို သတင်းအပြည့်အစုံဖြင့် မည်သည့် အသုံးပြုသူများမဆို ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရာ တွင် အရည်အသွေးတူ သတင်းအချက်အလက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးရန်အတွက် အကြံပြုပါသည်။

Statoil က ပြင်ပဘဏ္ဍာရေး ထုတ်ဖော်အသိပေးခြင်းများကို အဆင့်အမြင့်ဆုံး စံညွှန်းများဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့သော အရေးပါသည့်သဘာဝက ကို ပေးပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤထုတ်ဖော်အသိပေးသည့် အဆင့်သည် အရေးပါသည့် အသုံးစရိတ်နှင့် ဤအဆင့်ရှိ အချက်အလက်များ ကောက်ခံ စုစည်းနိုင်စွမ်းရှိသည့် စွမ်းရည်၊ ဤအဆင့်ဖြင့် အစီရင်ခံခြင်း၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဆန္ဒပြင်းပြ မှု (political will) အရေးပါသည့် နိုင်ငံရေး နှင့် ထုတ်ဖော် အသိပေးမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့် ပြည်သူတို့အကြား ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသည့် ရှယ်ယာများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် အကျိုးဆက်များကြောင့် ထုတ်ဖော်အသိပေးရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် မူဝါဒ လုပ်ပိုင်ခွင့် စသည်တို့ကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အဖွဲ့အစည်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် စည်းမျဉ်းများအား လိုက်နာ ဆောင်ရွက်မှုတို့ကို ဆီလျော်ညီညွတ်မှု ရှိစေရန် အားပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အတိုချုပ်အားဖြင့် ၎င်းတို့က နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများအား ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံနေရသော စိန်ခေါ်ချက်များကို ဦးတည် ဖြေရှင်းရာ၌ ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။

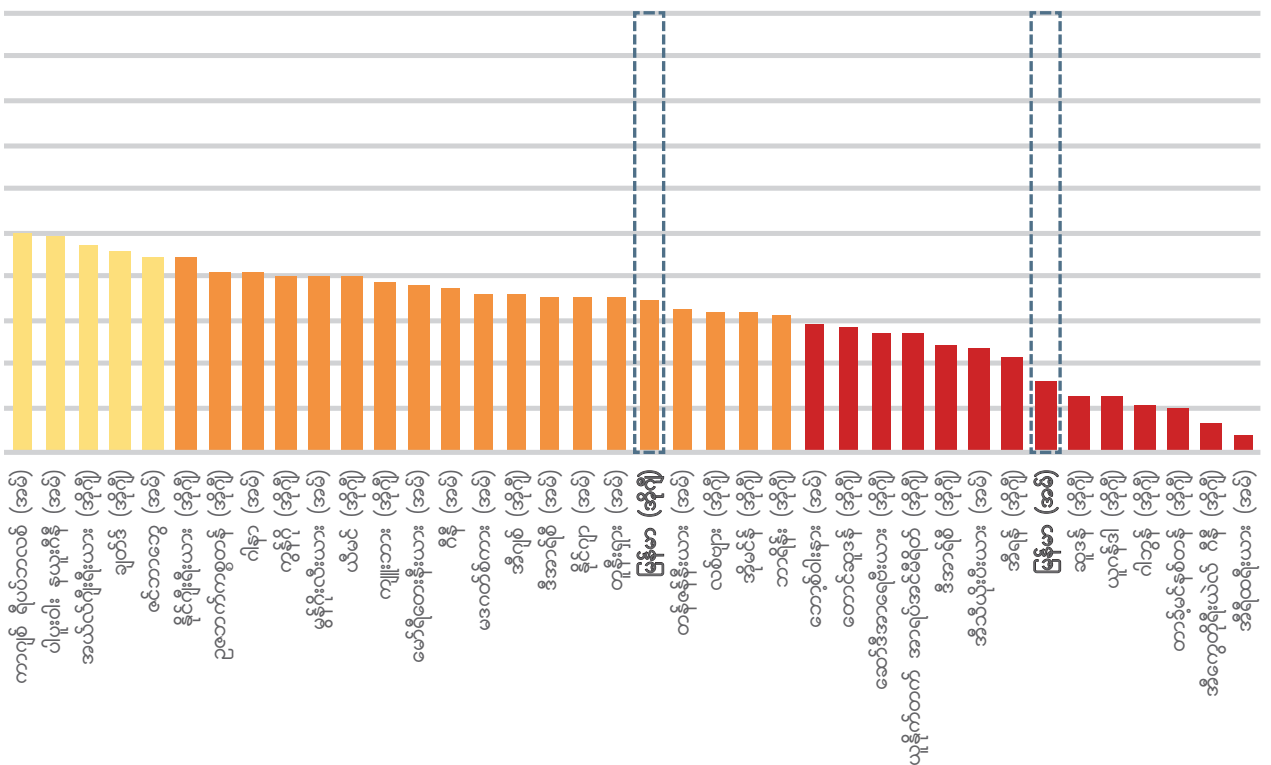
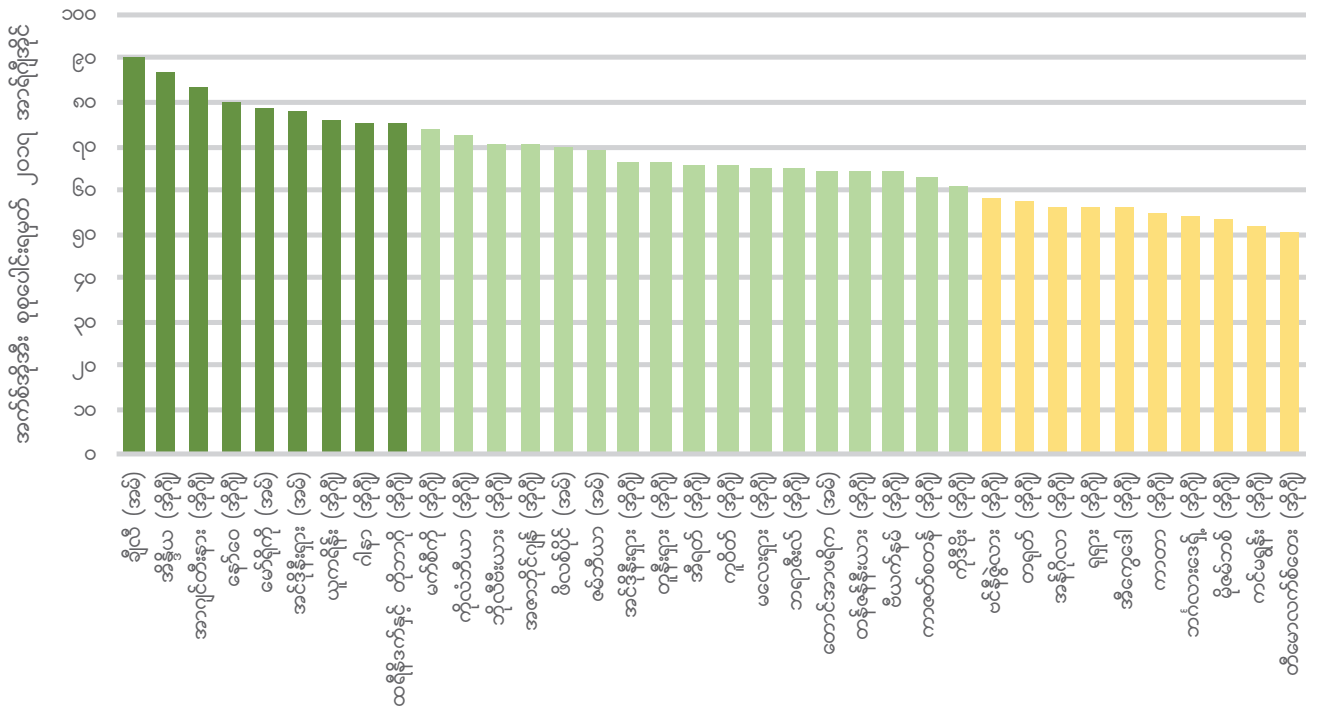
ဤအကြောင်းပြချက်များအတွက် OECD၊ IMF၊ Chatham House နှင့် NRI တို့တွင် ၎င်းတို့၏ ကောင်းမွန်သော နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှု စံချိန်စံညွှန်းများတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားကြပါသည်။ ဥပမာ OECD ၏ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းစီမံအုပ်ချုပ်မှု လမ်းညွှန်ချက်များတွင် အများ

ပြည်သူသို့ ထုတ်ဖော်အသိပေး တင်ပြရာ၌ “လုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ် ချက်များနှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မှု၊ ပြည်သူ့မူဝါဒ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ဆက်စပ်သည့် ကုန်ကျစရိတ်များ နှင့် ရန်ပုံငွေ အစီအစဉ်များ အပါ အဝင် လုပ်ငန်း၏ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်မှုရလဒ်များနှင့် မည်သည့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု ကျင့်ဝတ် သို့မဟုတ် မူဝါဒနှင့် အကောင် အထည်ဖော်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တို့ အပါအဝင် စီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ ပိုင်ဆိုင် မှုနှင့် လုပ်ငန်း၏ မဲဆန္ဒပေးမှု ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ပုံတို့ကို အများပြည် သူသို့ ရှင်းလင်းစွာ တင်ပြခြင်း” ကို တောင်းဆိုထားပါသည်။ နိုင်ငံ ပိုင် ကုမ္ပဏီများထက် အစိုးရတစ်ရပ်လုံးအနေဖြင့် နှစ်စဉ် အစီရင်ခံ စာများကို အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ထုတ်ပြန်အသိပေးသင့်ပါသည်။ လမ်း ညွှန်ချက်များသည် နိုင်ငံတော်၏ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း လုပ်ထုံးလုပ် နည်းများပေါ်တွင် လုံးဝ အားထားခြင်းထက် လွတ်လပ်သည့် ပြင်ပ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း ပြုလုပ်ရန် တောင်းဆိုထားပါသည်။ MOGE နှင့် MGE တို့က ၎င်းတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို အများပြည်သူသို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိပေးသော်လည်း SEE ဘဏ္ဍာရေး

၁၁။ အွန်လိုင်း <https://www.statoil.com/content/dam/statoil/documents/annual-reports/2015/statoil-2015-annual-report-on-form-20-F.pdf>

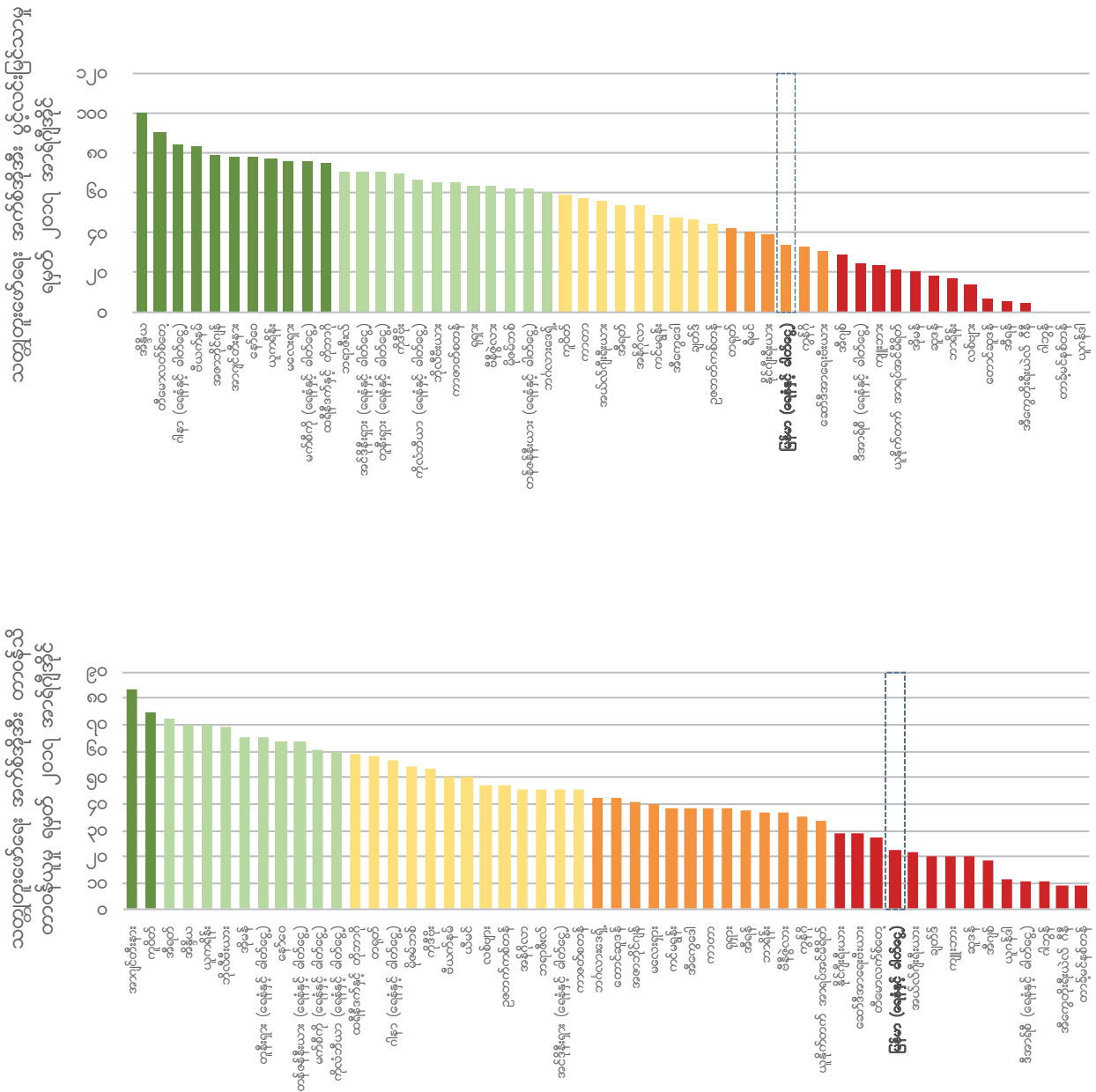
ရုပ်ပုံ (၂၁) NREGI ရမှတ်အရ နိုင်ငံပိုင် သဘာဝ သယံဇာတ ကုမ္ပဏီအားလုံး၏ အဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း

(အမ်) - သတ္တုတူးဖော်ရေး
(အိုဂျီ) - ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့

သတင်းအချက်အလက် အချို့ကို ပြည့်စုံစုံစမ်းစစ်ချက် လုပ်ငန်း စဉ် (ဥပမာ SEE ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ်များ) မှတစ်ဆင့် အများ ပြည်သူသို့ အသိပေးခြင်းများသည် အခြား OECD စံချိန်စံညွှန်းများ ကို ပြည့်မီခြင်း မရှိသေးပါ။ Box (၅) က နော်ဝေနိုင်ငံမှ နိုင်ငံပိုင် ရေနံကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ မြင့်မားသည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို စံနမူနာ တစ်ခုအဖြစ် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ရုပ်ပုံ (၂၂) သဘာဝ ရေနံကုမ္ပဏီများအတွက် NRG I ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်သိမှု တာဝန်ယူမှု ရမှတ်များ

NRGI ၏ သယံဇာတ အရင်းအမြစ် အညွှန်းကိန်း (RG I) ၂၀၁၇ က နိုင်ငံပိုင် ရေနံ၊ ဓါတ်ငွေ့ သို့မဟုတ် သတ္တုတူးဖော်ရေး ကုမ္ပဏီ ၇၄ ခု၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုများကို နှိုင်းယှဉ်ပြခဲ့ပါသည်။ အညွှန်းကိန်းက ငွေတိုက်သို့ လွှဲပြောင်းပေးမှု၊ လုပ်ငန်းစီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ၊ ကုန်စည် ကုန်သွယ်မှု၊ ဖက်စပ် မိတ်ဖက်လုပ်ငန်းများနှင့် လုပ်ငန်းခွဲများအတွက် စည်းမျဉ်းများကို ကြည့်ပါသည်။ ရုပ်ပုံ (၂၁) က MOGE နှင့် MGE တို့သည် အဆင့် ၅၆ နှင့် ၅၈ တို့တွင် အသီးသီး ရှိနေကြသည်ကို ပြပါ သည်။^{၁၂}

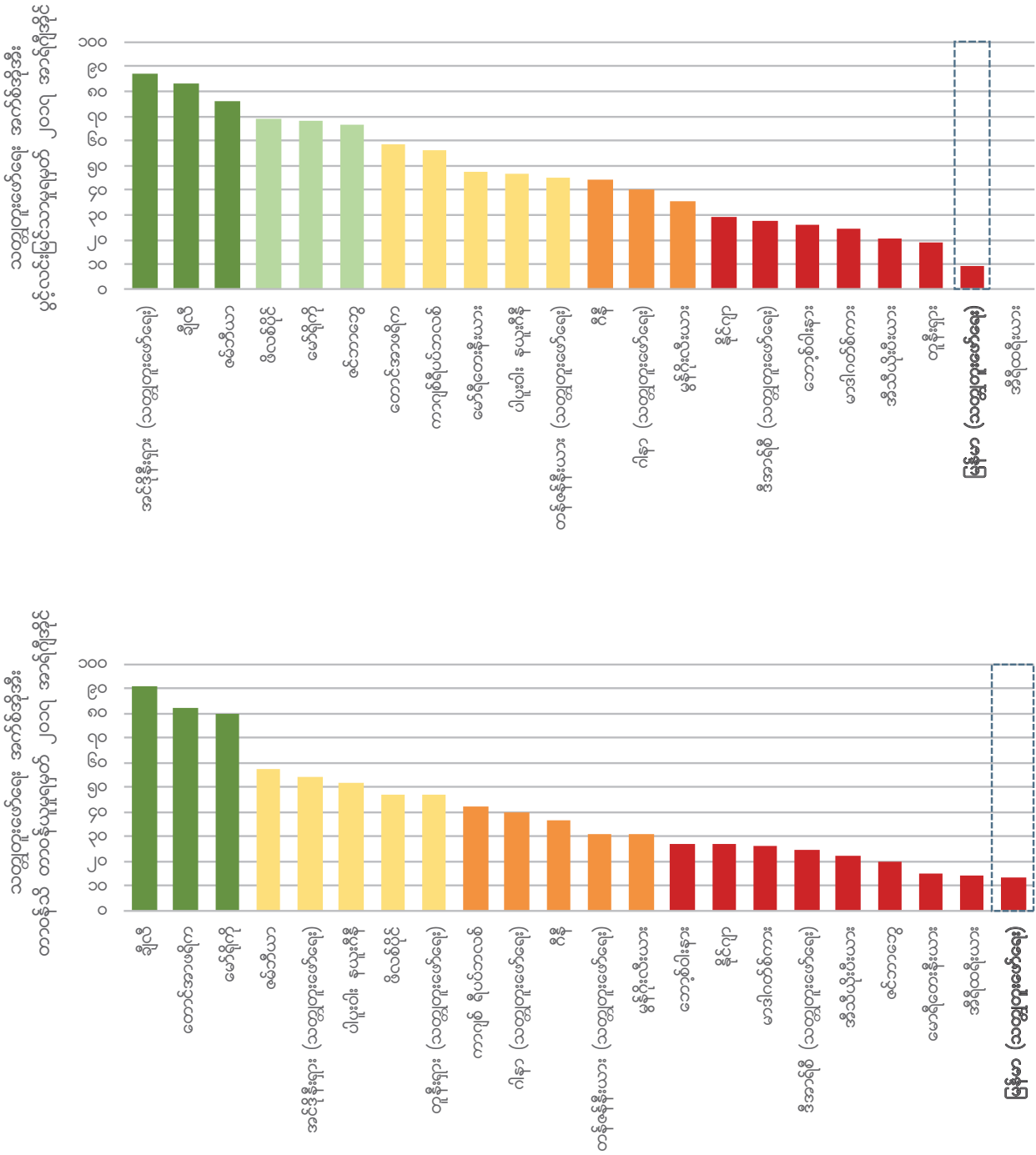
ရမှတ်များကို ခွဲခြားကြည့်ပါက MOGE သည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

အားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် ရေနံနှင့် ဓါတ်ငွေ့ကုမ္ပဏီ အားလုံးအနက် (၃၆/ ၅၂) အဆင့်ရှိပြီး တာဝန်သိမှု တာဝန်ယူမှုတွင် အဆင့် (၄၂/၅၂) ရရှိကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ကြရပါမည်။ (ရုပ်ပုံ ၂၂)။ အခြားတစ်ဖက် ဌာန MGE သည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအားဖြင့် သတ္တုတူးဖော်ရေး နိုင် ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများအကြား၌ (၂၁/၂၂)၊ တာဝန်သိမှု တာဝန်ယူမှုတွင် တစ်ကမ္ဘာလုံးအဆင့်၌ နောက်ဆုံးတွင် ရှိပါသည်။ (ရုပ်ပုံ ၂၃) MOGE နှင့် MGE တို့၏ ရမှတ်များအကြား အဓိက ခြားနားချက် များမှာ MOGE မှ ဘဏ္ဍာရေး၊ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ဖက်စပ် မိတ်ဖက်များအကြောင်း အစီရင်ခံခြင်းတို့တွင် အနည်းငယ် မြင့်မား သည့်အဆင့်တွင် ရှိနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ MGE ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု နှင့် တာဝန်သိမှု၊ တာဝန်ယူမှု ရမှတ်များသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အဆင့်၌ အားအနည်းဆုံး ဖြစ်နေပြီး MOGE သည်လည်း ပိုမို ကောင်းမွန်တိုးတက်ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရန် လိုနေပါသည်။ နိုင် ငံပိုင် ရေနံကုမ္ပဏီ အများစုက ပိုမိုပြည့်စုံသည့် နှစ်စဉ် အစီရင်ခံစာ များနှင့် အချက်အလက်များကို MOGE ထက်ပို၍ ထုတ်ပြန်အသိ

၁၃။ NRG I, ၂၀၁၇ သယံဇာတ အရင်းအမြစ် စီမံအုပ်ချုပ်မှု အညွှန်းကိန်း (၂၀၁၇) အွန်လိုင်း: <http://www.resourcegovernanceindex.org>.

ပေးပါသည်။ ယင်းတို့တွင် တရုတ်နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ တီမောလက်စတေးနိုင်ငံ နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ ပါဝင်ပါသည်။

ရုပ်ပုံ (၂၃) နှိုင်းစုံပိုင် သတ္တုတူးဖော်မှု ကုမ္ပဏီများအတွက် NRGIs ပွင့်လင်းမြင်သာမှု နှင့် တာဝန်သိမှု တာဝန်ယူမှု ရမှတ်များ

မူဝါဒရေးရာ ရွေးချယ်စရာများ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဆက်စပ်၍ ရငွေ ထိန်းသိမ်းထားမှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများ၊ အခြား စာရင်းများ၏ လက်ကျန်များ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း နှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းများ စသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုများကို အစီရင်ခံစာမှ ဖော်ထုတ် တင်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် အထူးသဖြင့် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့ ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း ကဲ့သို့သော သဘာဝ သယံဇာတနှင့်သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အမြတ်အစွန်း ရရှိမှုတွင် ဆုံးရှုံးနိုင်မှုရှိသည့် အန္တရာယ် အချို့ကို လည်း ကျွန်ုပ်တို့ စစ်ဆေးဖော်ထုတ် တင်ပြထားပါသည်။ ဤနေရာ တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဆောင်ရွက်သင့်သည့် ကဏ္ဍအသီးသီး အား အကြံပြု တင်ပြထားပြီး အစိုးရအနေဖြင့် ထိုဆုံးရှုံးမှု အန္တရာယ် များနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ကိုင်တွင်ဖြေရှင်းရန် မည်ကဲ့သို့ မူဝါဒ အပြောင်းအလဲများအား စဉ်းစားသင့်သည်ကို ဆွေးနွေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ မိမိတို့အနေဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကို အကောင် အထည်ဖော်မှု အချိန်ဇယား (မူကြမ်း) တစ်ခုကိုလည်း အကြံပြုထား ပါသည်။

အကြံပြုချက် ၁။ အခြားစာရင်းများ၏ လက်ကျန်များ စီမံခန့်ခွဲမှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့၏ ခန့်မှန်းချက်အားဖြင့် အခြားစာရင်းများအား စီမံခန့်ခွဲရာ တွင် ခေတ်စနစ်နှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသော စီမံခန့်ခွဲမှု စည်းမျဉ်းများ ကြောင့် လွန်ခဲ့သောသုံးနှစ်အတွင်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ဝယ်ယူ နိုင်မှုစွမ်းအား (purchasing power)သည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂ ဘီလီယံကျော် နှစ်နာဆုံးရှုံးခဲ့ရပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ် ငန်းများ၏ နိုင်ငံခြားငွေများအား မြန်မာငွေဖြင့် လဲလှယ်ရန် လိုအပ် သည့်အတွက် ငွေလဲလှယ်နှုန်း တန်ဖိုးလျော့ကျခြင်းကြောင့် ဆုံးရှုံး နှစ်နာမှ အများဆုံး ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ရပါသည်။ အတိုးငွေ ရရှိနိုင်သော ရင်းနှီး/ရရန်ပိုင်ခွင့်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းအပေါ် တားမြစ်ပိတ်ပင် မှုကြောင့်လည်း ဆုံးရှုံးနှစ်နာမှ ပိုမိုကြီးမားခဲ့ပါသည်။

ကာလတိုအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ ၏ တန်ဖိုးကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်စေရန် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များ၏ စုဆောင်းငွေများနှင့်ပတ်သက်၍ ခွင့်ပြုရမည့် ညွှန်ကြားချက် နှစ်ရပ်ကို အကြံပြုအပ်ပါသည်။ ပထမအချက်မှာ နောက်လာမည့်

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် အချိန်ဇယား (မူကြမ်း)

ရွေးချယ်စရာ မူဝါဒများ	၂၀၁၈	၂၀၁၉	၂၀၂၀
အကြံပြုချက် ၁။ အခြားစာရင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု	█	█	█
အကြံပြုချက် ၂။ အခြားစာရင်းများ၏ လက်ကျန်စာရင်းများ	█	█	█
အကြံပြုချက် ၃။ ရငွေ ထိန်းသိမ်းထားမှု	█	█	█
စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာနအလိုက် အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများ			
အကြံပြုချက် ၄။ ဘဏ္ဍာရေးအစီရင်ခံမှု ပုံစံအသစ်များနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု	█	█	█
အကြံပြုချက် ၅။ ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်မှုများ	█	█	█
အကြံပြုချက် ၆။ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု အဖွဲ့အသစ်	█	█	█
အကြံပြုချက် ၇။ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လွတ်လပ်သောဘုတ်အဖွဲ့များ	█	█	█
လွှတ်တော်ရေးရာနှင့် ဥပဒေပြုကဏ္ဍမှ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများ			
အကြံပြုချက် ၈။ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဥပဒေသစ်	█	█	█
အကြံပြုချက် ၉။ လွှတ်တော် သင်တန်းပေး လေ့ကျင့်ပေးမှုများ	█	█	█
အကြံပြုချက် ၁၀။ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ် ဥပဒေ	█	█	█
အကြံပြုချက် ၁၁။ ငွေရေးကြေးရေး အဖွဲ့အစည်းများ ဥပဒေ	█	█	█
အကြံပြုချက် ၁၂။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေ	█	█	█
နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများ			
အကြံပြုချက် ၁၃။ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ရည်မှန်းချက်ပစ်မှတ်များ	█	█	█
အကြံပြုချက် ၁၄။ နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာများ	█	█	█
အကြံပြုချက် ၁၅။ လွတ်လပ်သော ပြင်ပ စာရင်းစစ်	█	█	█
အကြံပြုချက် ၁၆။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်စေရန် မက်လုံးပေးမှုများ	█	█	█

ခြောက်လတာ ကာလအတွင်း ထုတ်ယူမည်မဟုတ်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စုဆောင်းငွေများကို နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (foreign assets)အဖြစ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် နိုင်ငံပိုင် ဘဏ်များဖြစ်ကြသော (မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ် နှင့် မြန်မာ့နိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ်) တို့ကို ခွင့်ပြုသင့်ပါကြောင်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။ ဤစည်းမျဉ်းက အခြားစာရင်းများ၏ လက်ကျန်ငွေအချို့ကို ငွေဖြစ်လွယ်စေသည့်အနေဖြင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်သည့် ရင်းနှီးငွေအဖြစ် ဆက်လက်ထားရှိနိုင်စေမည်ဖြစ်ပြီး ကျန်ငွေများကို ဝယ်ယူနိုင် စွမ်းအား (purchasing power) ကို ထိန်းသိမ်းထားရန် သို့မဟုတ် မြှင့်တင်နိုင်စေရန်အတွက် ထားရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အရဲစွန့်ဆောင်ရွက်ရမှု အလွန်အမင်း မရှိစေရန်နှင့် နိုင်ငံရေးအတွက် စေ့ဆော်ဆောင်ရွက်မှုများ မရှိစေရန်အတွက် အရဲစွန့်ဆောင်ရွက်ရမှု အနည်းဆုံး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို အထူး သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ အခြားစာရင်းများ၏ လက်ကျန်ငွေအချို့ကို အဆင့်သတ်မှတ်မှုကောင်းသော အစိုးရ သို့မဟုတ် ကော်ပိုရိတ် ကြေးမြီများအဖြစ် အလွယ်တကူ လဲလှယ်နိုင်သော ငွေကြေးအမျိုးအစား တစ်ရပ်ရပ်အဖြစ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်ပေသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ အကျိုးအမြတ်များကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန်အလို့ငှာ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံခြားငွေဖြင့် ရောင်းချရရှိငွေများကို မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် လဲလှယ်မှုကို ပြုလုပ်ရန် မလိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။ ယင်းအစား နိုင်ငံခြားငွေကြေး အခြားစာရင်းများ၏ လက်ကျန်များကို ဗဟိုဘဏ် သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခွင့်ရှိသည့် ဘဏ်များတွင် ထားရှိနိုင်ပါသည်။

တတိယအချက်အနေဖြင့် ကောင်းမွန်သော မှတ်တမ်းစာရင်း ထိန်းသိမ်းမှုစနစ်ကို လွယ်ကူစေရန် နှင့် အခြားစာရင်းများ အားလုံးကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်မှုအား တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှုရှိရန်အလို့ငှာ အခြားစာရင်းများ အပါအဝင် မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ် မြန်မာ့နိုင်ငံခြား ကုန်သွယ်မှုဘဏ် နှင့် ဗဟိုဘဏ်တို့တွင် ထားရှိသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အားလုံး၏ ဘဏ်စာရင်း လက်ကျန်များကို အစိုးရက အများပြည်သူသို့ ထုတ်ပြန်အသိပေးနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ထုတ်ပြန်အသိပေးခြင်းကို နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုချင်းအလိုက် သို့မဟုတ် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

အကြံပြုချက် ၂။ အခြားစာရင်း၏ လက်ကျန် အချို့ (အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု) ကို ပြန်လည်နေရာချ စီမံခန့်ခွဲခြင်း

၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအထိ အခြားစာရင်းများတွင် မလှုပ်မရှား/အချိုးနီး ထိန်းသိမ်းထားရှိသော မြန်မာကျပ်ငွေ စုစုပေါင်းမှာ ကျပ် ၁၁.၉ ထရီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။ ဤငွေပမာဏအနက် ခန့်မှန်းခြေ မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၁.၅ ထရီလီယံမှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အခြားစာရင်းများတွင် ထားရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤလက်ကျန်များက သယံဇာတများအား မှားယွင်း စီမံခန့်ခွဲခြင်း အမြောက်အမြား ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ကို ကိုယ်စားပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အကယ်၍ အထူးသဖြင့် ရငွေထိန်းသိမ်းထားရှိသည့် စည်းမျဉ်းများ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိဘဲ ဤအခြားစာရင်းများ၏ အစိတ်အပိုင်း အချို့ကို အခြား ပြည်ထောင်စုစာရင်းများသို့ ပြန်လည်ခွဲဝေပေးခဲ့ပါက ထိုနိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို အားနည်းပျက်စီးစေလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ မည်သည့် အခြားစာရင်းလက်ကျန်၏ ရာခိုင်နှုန်း

မည်မျှကို ခွဲဝေပေးနိုင်သည် ဆိုသည့်အချက်မှာ ယင်းကို ပိုင်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းထက် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၏ အခြားစာရင်းလက်ကျန် ရာခိုင်နှုန်း တော်တော်များများကို ယင်း၏ လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်မှုများကို မထိခိုက်စေဘဲ လွှဲပြောင်းသုံးစွဲနိုင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အကဲဖြတ်စိစစ်ချက်ပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၏ အခြားစာရင်းမှ အနည်းဆုံး ၆၅% ကို ပြန်လည်ခွဲဝေ သုံးစွဲပါက မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၏ လုပ်ငန်းများကို မထိခိုက်စေဘဲ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သလို မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ အခြားစာရင်းမှ အနည်းဆုံး ၄၅% ကို ပြန်လည်ခွဲဝေ သုံးစွဲပါက မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းများကို မထိခိုက်စေဘဲ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။^{၁၁၄} ဤနိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း နှစ်ခု၏ အပိုအလျှံ စုဆောင်းငွေ စုစုပေါင်း မြန်မာကျပ်ငွေ ၂.၈ ထရီလီယံကျော်သည် ပြည်ထောင်စုအတွက် လိုအပ်နေသော ဘဏ္ဍာငွေကို ချက်ချင်း ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ အခြားစာရင်းလက်ကျန်များ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ပြန်လည်ခွဲဝေ သုံးစွဲမည်ဆိုပါက မည်သည့်နေရာများတွင် သုံးစွဲသင့်သည် ဆိုသည့် မေးခွန်းနှင့်ပတ်သက်၍ အပြန်အလှန် ဆက်စပ်မှုမရှိသော ရွေးချယ်စရာအချို့ကို တင်ပြအပ်ပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ ၁။ လိုငွေပြာဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲခြင်းအတွက် ခွဲဝေသုံးစွဲခြင်း

လိုငွေပြာဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲခြင်းအတွက် ခွဲဝေသုံးစွဲခြင်းသည် အရိုးရှင်းဆုံး ဖြစ်နိုင်ပြီး အဓိက အကျဆုံး ဖြစ်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ အခြားတစ်ဖက်တွင် ဘတ်ဂျက်သည် အစိုးရ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းကို ကိုယ်စားပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ဆိုလျှင် ထိုသို့ ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲခြင်းကို ဦးစားပေးတစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ် စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

လိုငွေကို ပြည်တွင်း သို့မဟုတ် ပြည်ချေးငွေဖြင့် ဖြည့်စွက်သုံးစွဲနိုင်ရာ နှစ်ခုစလုံး (အထူးသဖြင့် ပြည်ချေးငွေ)သည် အဆိုး/အနှုတ် အကျိုးဆက်ကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ လိုငွေကို ပြည်တွင်းဘဏ္ဍာငွေဖြင့် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းသည် အစိုးရငွေချေးငွေ စာချုပ်များကို ပြည်တွင်းငွေကြေးအဖွဲ့အစည်းများသို့ ရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ်^{၁၁၅} တွက်ချက်မှုကို လွန်ခဲ့သော လေးနှစ်အတွက် ပျမ်းမျှစရိတ်များနှင့် အခွန်ပေးချေမှုပေါ်တွင် အက်စ်အီးအီး များအတွက် တစ်နှစ်စာအပြည့် စုဆောင်းငွေ ခွင့်ပြုချက်အပေါ် အခြေခံပါသည်။

ဗဟိုဘဏ်သို့ ရောင်းချခြင်း အထူးသဖြင့် ငွေစက္ကူ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ငွေလိုအပ်ချက် (ဝယ်လိုအား) သည် ငွေဖြည့်တင်းပေးမှု (ရောင်းလိုအား)ကို အရှိန်မီအောင် မလိုက်နိုင်ပါက ငွေဖေါင်းပွမှုကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ စီးပွား

၁၁၃။ တွက်ချက်ရာတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် တစ်နှစ်စာ အပြည့် အရေးပေါ် သုံးစွဲနိုင်သည့် စုဆောင်းငွေ ပေးထားပြီးအပေါ် ယင်းလုပ်ငန်းများ၏ လွန်ခဲ့သော လေးနှစ်အတွက် ပျမ်းမျှစရိတ်များနှင့် အခွန်ပေးချေမှုပေါ် အခြေခံပြီး တွက်ချက်ထားပါသည်။
၁၁၄။ NRG-CCSI. *Texas Permanent University Fund* (2013), Online; https://resourcegovernance.org/sites/default/files/NRF_Texas_October2013.pdf.

ရေး တိုးတက်မှုနှုန်းများအရ လိုငွေအရွယ်အစားနှင့် မြန်မာ့စီးပွားရေး တစ်ရပ်လုံးတွင် သေးငယ်သော အစိုးရကဏ္ဍ၏ အရွယ်အစား ပါဝင်မှုတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျှင် လိုငွေဖြည့်ဆည်းခြင်းသည် ငွေကြေးပေါင်းပွမှုကို ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

မြန်မာကျပ်ငွေ တန်ဖိုးသည် အနာဂတ်တွင် တန်ဖိုးလျော့ကျနိုင်သည့် အလားအလာ ရှိနေသဖြင့် ပြည့်ချေးငွေရယူခြင်းသည်လည်း စရိတ်မြင့်မားနိုင်ပါသည်။ အစိုးရ၏ အခွန်အကောက်ရငွေ အတော်များများကို မြန်မာကျပ်ငွေဖြင့် ရရှိခြင်းက နိုင်ငံခြားချေးငွေအတွက် ဝန်ဆောင်မှုပေးရာ၌ စရိတ်မြင့်တက်နိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ချေးငွေရယူမှု အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ အတိုးစရိတ်လည်း မြင့်တက်လာနိုင်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်မှု ခန့်မှန်းချက်အား အရဲစွန့်ရမှုရှိခြင်း ဆိုပြီး သတ်မှတ်လာနိုင်ပါသည်။

ဤကွာဟမှုကို ငွေကြေးဖြည့်တင်းပေးမှု တိုးမြှင့်စရာ မလိုသလို နိုင်ငံခြား ချေးငွေပေါ်တွင် မှီခိုစရာ မလိုဘဲ အခြားစာရင်းလက်ကျန်များက ကူညီနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤရွေးချယ်မှုက မြန်မာနိုင်ငံသားများအတွက် အစိုးရက လူနေမှုဘဝ သို့မဟုတ် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးရေး ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ကတိကဝတ် ပြုသည့် လက္ခဏာမျိုး မဟုတ်ပေ။ လိုငွေဖြည့်ဆည်းရာတွင် အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ဤငွေကြေးသည် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ သို့မဟုတ် ပညာရေးအတွက် သုံးစွဲမည့် ငွေကြေးများဟု မပြောနိုင်ပေ။

ရွေးချယ်စရာ ၂။ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ သို့မဟုတ် ပညာရေးအတွက် လျာထားချက်

ပြည်သူတို့၏ အသက်ရှင်နေထိုင်မှုဘဝ ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန်ရေးနှင့် အမျိုးသား အခြေခံ အဆောက်အအုံများ စီမံကိန်း၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ သို့မဟုတ် ပညာရေး စသည့် ကျယ်ပြန့်သော စီးပွားရေး ရှင်သန်တိုးတက်မှု ဖြစ်ထွန်း ပေါ်ပေါက်စေရေးအတွက် ကုန်ကျမည့် အထူးစရိတ်များအတွက် လျာထားနိုင်ပါသည်။ ရန်ပုံငွေ မရရှိသော စီမံကိန်းများအတွက် ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းပေးရသည့်အခါ လျာထားခြင်းသည် ထိရောက်မှု ရှိပါသည်။

ဤရွေးချယ်စရာတွင် အကျိုးကျေးဇူးအချို့ ရှိပါသည်။ ပထမအကျိုးကျေးဇူးမှာ ရန်ပုံငွေများသည် သာမန်ဘတ်ဂျက် လုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် စီးဆင်းသွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းရန်ပုံငွေများသည် အခြားအစိုးရ အသုံးစရိတ်များ သုံးစွဲသည့်အတိုင်း တူညီသော ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရသဖြင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် ကျင့်သုံးခြင်းကို ကောင်းမွန်စေပါသည်။ ဒုတိယ အကျိုးကျေးဇူးမှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ဖြန့်ဖြူးရေး၊ ရေနှင့် သန့်ရှင်းမှု အခြေခံ အဆောက်အအုံ သို့မဟုတ် အမျိုးသား ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု စီမံကိန်း စသည့် ရန်ပုံငွေ လျော့နည်းရရှိသည့် စီမံကိန်းများအတွက် ဤရွေးချယ်စရာက ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်ဆည်းပေးပါလိမ့်မည်။ တတိယ အကျိုးကျေးဇူးမှာ ဤရွေးချယ်မှုက မြန်မာနိုင်ငံသားများအတွက် အစိုးရက လူနေမှုဘဝ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် သို့မဟုတ် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးရေး ပိုမိုမြှင့်တင် ဆောင်ရွက်ရန် ကတိကဝတ်ပြုသည့် ပုံစံလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤရွေးချယ်စရာတွင် အနည်းဆုံး အားနည်းချက်နှစ်ခု ရှိပါသည်။ ပထမ အားနည်းချက်မှာ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဤလျာထားချက်ကို အတည်ပြုရမည်ဖြစ်သော်လည်း လွှတ်တော်က အဆုံးအဖြတ်မပေးမီ အချို့သော နှစ်ပတ်လည် အသုံးစရိတ် သုံးစွဲမှုအား ကြိုတင်ချမှတ်သုံးစွဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယ အားနည်းချက်မှာ ငွေကြေး၏

သဘောမှာ အလွယ်တကူ ပြောင်းလဲသုံးစွဲနိုင်သည့်အတွက် လျာထားသည့် အသုံးစရိတ် အမယ်များ (အမည်များ) အတွက် သုံးစွဲရာ၌ လျာထားချက်အတိုင်း တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်နိုင်မှုကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့် အခြေအနေရှိပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ ၃။ ချေးငွေ ပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်းအတွက် လျာထားချက်

အခြားစာရင်းလက်ကျန်များမှ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များထက် ချေးငွေပေးဆပ်ခြင်းအတွက် လျာထားခြင်းမှအပ ဤရွေးချယ်စရာသည် ယခင်ရွေးချယ်စရာနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤရွေးချယ်စရာ၏ အကျိုးမှာ အစိုးရ၏ ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပဗြိဂ္ဂင်များသို့ ပေးရမည့် အတိုးသင့်ငွေကို လျော့ချနိုင်ခြင်းဖြင့် အစိုးရ၏ ချေးငွေ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို လျော့ချပေးနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဤရွေးချယ်စရာက ကာလရှည်တွင် အစိုးရအနေဖြင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု နှင့် ပညာရေးတို့တွင် ပိုမိုသုံးစွဲနိုင်ရန် အထောက်အကူ ဖြစ်ပေးလိမ့်မည်။

ဤရွေးချယ်စရာ၏ အားနည်းချက်များမှာ ဤရွေးချယ်မှုက မြန်မာနိုင်ငံသားများအတွက် အစိုးရက ဆင်းရဲမှု လျော့ချခြင်းနှင့် ရှင်သန်တိုးတက်မှုအတွက် ကတိကဝတ်ပြုသည့် အချက်ပြမှုမျိုး ဖြစ်မည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ပြင် အကယ်၍ ချေးငွေ ကန်ထရိုက်စာချုပ်များတွင် စောစီးစွာ ပြန်လည်ပေးဆပ်မှုအတွက် ပြစ်ဒဏ်ကြီးမားစွာ ချမှတ်မှု ပါဝင်ခဲ့လျှင် ဤရွေးချယ်စရာသည် ဖြစ်မြောက်နိုင်စွမ်း ရှိမည်မဟုတ်ပါ။

ရွေးချယ်စရာ ၄။ ပညာရေး သို့မဟုတ် အခြေခံ အဆောက်အအုံအတွက် အမြဲတမ်းရန်ပုံငွေ တည်ထောင်ခြင်း

ပညာရေး သို့မဟုတ် အခြေခံ အဆောက်အအုံအတွက် ရန်ပုံငွေ လျှော့ပေါ့ချထားပေးသော အသုံးစရိတ်များအတွက် အမြဲတမ်းရန်ပုံငွေ တစ်ရပ်ကို အခြားစာရင်းလက်ကျန်များ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပါသည်။ ထိုရန်ပုံငွေအား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားပြီး ပြန်လည်ရရှိသော ပျမ်းမျှ ငါးနှစ်စာ အတိုးကိုသာ ဤရွေးချယ်စရာ အောက်တွင် ရွေးချယ်ထားသော အသုံးစရိတ်များကို ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်ဆည်းပေးရာ၌ အသုံးပြုပါလိမ့်မည်။ ငွေအရင်းကိုမူ အပြောင်းအလဲမရှိ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အမြဲတမ်း ရန်ပုံငွေဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပရော်ဖက်ရှင်နယ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ အမြတ်ရရှိမှု အများဆုံး ရှိနိုင်မည့် နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ပြုပါလိမ့်မည်။ ထိုလုပ်ငန်းကို စီမံခန့်ခွဲရန် ပြင်ပ ပညာရှင်များအား ငှားရမ်းနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ငွေကြေးမည်သို့ သုံးစွဲမည်နှင့် မည်သည့် ရင်းနှီးပစ္စည်းများတွင် ရင်းနှီးမှု ပြုနိုင်သည်/မပြုနိုင်သည် ဆိုသည့်အချက်ကို လမ်းညွှန်နိုင်ရန် ရှင်းလင်းသော ဥပဒေမူဘောင် တစ်ခုကို ချမှတ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

အမြဲတမ်း ရန်ပုံငွေနှင့်ပတ်သက်သည့် ပုံစံအချို့ ရှိပါသည်။ ဥပမာ ၁၈၇၆ ခုနှစ်တွင် သဘာဝ သယံဇာတ အခွန်အကောက် ရရှိငွေဖြင့် တည်ထောင်ခဲ့သော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တက်စပ်စ် ပြည်နယ်၏ တက္ကသိုလ် - အမြဲတမ်း ရန်ပုံငွေသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၃.၅ ဘီလီယံအပေါ်မှ အတိုးရရှိငွေကို တက်စပ်စ် ပြည်နယ် အတွင်းရှိ အဆင့်မြင့်ပညာရေး၌ ယနေ့ထက်တိုင် ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်

တင်းပေးလျက် ရှိပါသည်။^{၁၃၅}

သဘာဝ သယံဇာတ အခွန်အကောက် ရရှိငွေဖြင့်ပင် တည်ထောင်ခဲ့သော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အလတ်စကားပြည်နယ် - အမြဲတမ်းရန်ပုံငွေသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၅ ဘီလီယံပေါ်မှ အတိုးရရှိငွေ အလတ်စကားတွင် နေထိုင်ကြသူတိုင်းအား နှစ်စဉ် ငွေသားဖြင့် အစုပေါ် အမြတ်ငွေ ချီးမြှင့်ပေးလျက်ရှိပါသည်။^{၁၃၆} အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဝိုင်ရှီမင် (Wyoming) ပြည်နယ် ဓါတ်သတ္တု ယုံကြည်မှုရန်ပုံငွေသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇ ဘီလီယံပေါ်မှ အတိုးရရှိငွေကို သီးခြား မလျာထားဘဲ နှစ်စဉ် ဘတ်ဂျက်ထဲသို့ ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။^{၁၃၇}

ဤနည်းလမ်းသည် အစိုးရ၏ ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများအတွက် ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်ဆည်းရာ၌ တည်ငြိမ်သော ရင်းမြစ်တစ်ခုအဖြစ် ဖြည့်ဆည်းကူညီပေးသည်ဖြစ်ရာ ထိထိရောက်ရောက် လုပ်ကိုင်နိုင်စေရန် ခိုင်မာသော ဥပဒေမူဘောင်တစ်ရပ် လိုအပ်ပါသည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လမ်းညွှန်ချက် သို့မဟုတ် စောင့်ရှောက်ကာကွယ်မှု မပြည့်စုံပါက ရန်ပုံငွေ အလွဲ စီမံခန့်ခွဲမှုသည် အရေစွန့် ဆောင်ရွက်ရမှု သို့မဟုတ် ဆုံးရှုံးမှုကို ပိုမိုဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ လွှဲပြောင်းစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အလွန်အကျွံ အရေစွန့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတို့ကြောင့် ကူဝိတ်နှင့် လစ်ဗျားနိုင်ငံတို့၏ ရန်ပုံငွေများသည် ဒေါ်လာဘီလီယံ အမြောက်အမြား ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည့် သာဓကများလည်း ရှိပါသည်။^{၁၃၈}

ရွေးချယ်စရာ ၅။ တည်ငြိမ်ရေး ရန်ပုံငွေတစ်ရပ်သို့ ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

အခြားနိုင်ငံအချို့ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည့်အတိုင်း ဘဏ္ဍာရေး အသုံးစရိတ်များ ချောမွေ့စွာ သုံးစွဲနိုင်စေရန် အစိုးရက တည်ငြိမ်ရေး ရန်ပုံငွေတစ်ရပ်ကို တည်ထောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ သီဝရီအားဖြင့် ဤရန်ပုံငွေများသည် အစိုးရ၏ ငွေကြေး အခွန်အကောက် ရငွေများ မမျှော်လင့်ဘဲ မြင့်မားသွားသည့်အခါ ဥပမာ ရေနံဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်သွားသည့်အခါမျိုးတွင် ထိုတိုးတက်ရရှိသော ဘဏ္ဍာငွေများကို စုဆောင်းသိမ်းဆည်းထားသည့် ရန်ပုံငွေများ ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် မမျှော်လင့်ဘဲ ငွေကြေး အခွန်အကောက် ရငွေများ လျော့နည်းလာသည့်အခါ ထိုရန်ပုံငွေမှ ငွေကြေးကို ထုတ်ယူ၍ အစိုးရငွေတိုက် (ဘတ်ဂျက်အသုံးစရိတ်)ထဲသို့ ထည့်သွင်းပါသည်။

သာဓကအားဖြင့် ချီလီနိုင်ငံ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး တည်ငြိမ်ရေး ရန်ပုံငွေနှင့် ပီရူးနိုင်ငံ ငွေကြေးတည်ငြိမ်ရေး ရန်ပုံငွေ နှစ်ရပ်လုံးသည် ၎င်းတို့၏ အမျိုးသား ဘတ်ဂျက်များကို ထိထိရောက်ရောက် တည်ငြိမ်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ကုန်စည်ဈေးနှုန်းများ မတည်ငြိမ်မှုကြောင့် အများဆုံးဖြစ်ရသော အခွန်အကောက် ရငွေများ မရေရာမှုကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ဆော်ဒီအာရေဗီးယားနိုင်ငံ ငွေ

ရေးကြေးရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့ (SAMA)၏ ဦးပိုင်လုပ်ငန်း နှင့် ကာတာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အာဏာပိုင် အဖွဲ့တို့ကလည်း ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ သမိုင်းတလျှောက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရ ဘဏ္ဍာငွေမှာ အတက်အကျရှိသည့် ပုံသဏ္ဍာန်ကြောင့် တည်ငြိမ်ရေး ရန်ပုံငွေက အစိုးရ၏ နှစ်လတ် ငွေကြေးမူဘောင်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ အထောက်အကူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင် ထိရောက်သောရန်ပုံငွေများထက် ထိထိရောက်ရောက် မရှိသော တည်ငြိမ်ရေးရန်ပုံငွေ အမြောက်အမြား ရှိပါသည်။ ကာဇတ်စတန်နိုင်ငံ၊ မက်စီကိုနိုင်ငံ၊ မွန်ဂိုးလီးယားနိုင်ငံ၊ ထရီနီဒတ်၊ တိုဘာဂိုနိုင်ငံ နှင့် ဗင်နီဇွဲလားနိုင်ငံ စသည့် နိုင်ငံတို့တွင် တည်ငြိမ်ရေး ရည်မှန်းချက်များ ထားရှိသော်လည်း ယခုအထိ အသုံးစရိတ် မြင့်တက်လာမှုကို လျော့ချရန် ကြိုးပမ်းမှုများမှာ အောင်မြင်မှု မရရှိသေးပါ။ မအောင်မြင်ရသည့် အကြောင်းမှာ တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ မတူညီပါ။ သို့ရာတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ဥပဒေမူဘောင် သတ်မှတ်ချက် မပြည့်စုံခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု နှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု အားနည်းခြင်း၊ လွှတ်တော်များမှ ဘတ်ဂျက်တည်ငြိမ်မှု၏ တန်ဖိုးကို ရှေ့တန်းမတင်ခြင်း စသည့် အခြေအနေမျိုးတွင် ရန်ပုံငွေများ မထိရောက်ပါ။^{၁၃၉} ထို့ပြင် ၎င်းနိုင်ငံများတွင် ဘတ်ဂျက်တည်ငြိမ်ရေးသည် အစိုးရ၏ အခြေခံ ပါဏိနကျသည့် ရည်မှန်းချက် ဖြစ်ထိုက်သည် မဖြစ်ထိုက်သည်ကို ရှင်းလင်းစွာ မူဝါဒ မချမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ ၆။ ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်တစ်ခု တည်ထောင်ပြီး မတည်ရင်းနှီးငွေအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း

အစိုးရသည် အခြားစာရင်း လက်ကျန်ငွေ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံမှ ဘီအင်နီဒီအီးအက်စ်ဘဏ် (BNDES)၊ ကိုရီးယားနိုင်ငံမှ ကိုရီးယား ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် (Korea Development Bank) သို့မဟုတ် ကာတာနိုင်ငံ ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် (Qatar Development Bank) ကဲ့သို့ အမျိုးသား ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်တစ်ခုအတွက် မတည်ရင်းနှီးငွေများ ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ထိုဘဏ်များမှ တဆင့် နိုင်ငံတော်မှ ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းများအား စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးစံများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ချေးငွေများ ထုတ်ပေးပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုလျှင် အဆိုပြုလာသော လုပ်ငန်းများသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အကျိုးအမြတ် ပြန်လည်ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို တွန်းအားပေးနိုင်ရပါမည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြည်တွင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လိုအပ်သည့် အချိန်ဖြစ်ရာ ဤနည်းလမ်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် များစွာ အသုံးဝင်မည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်များသည် မိမိနှင့် နီးစပ်ရာလူ ကောင်းစားရေး နှင့် အဂတိလိုက်စားမှုများ ဖြစ်လာလွယ်စေနိုင်မည့် အနေအထားရှိပါသည်။ ဥပမာ မွန်ဂိုးလီးယားနိုင်ငံ ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် သို့မဟုတ် ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံမှ ဘီအင်နီဒီအီးအက်စ် ဘဏ်တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤရွေးချယ်စရာသည် အရေစွန့်ရမှု မြင့်မားသည့် ရွေးချယ်စရာဖြစ်မည်ဟု မိမိတို့မှ ထင်မြင်ယူဆပါသည်။

၁၃၅။ NRGI-CCSI. *Alaska Permanent Fund* (2013), Online; https://resourcegovernance.org/sites/default/files/NRF_Alaska_August2013.pdf

၁၃၆။ NRGI-CCSI. *Permanent Wyoming Mineral Trust Fund* (2013), Online; https://resourcegovernance.org/sites/default/files/NRF_Wyoming_October2013.pdf

၁၃၇။ NRGI-CCSI. *Managing the Public Trust: How to make natural resource funds work for citizens* (2014), Online; <https://resourcegovernance.org/sites/default/natural-resource-fund>.

၁၃၈။ အထက်ဖော်ပြပါ စာတမ်း ibid

၁၃၉။ Patrick R.P. Heller et al. *Reforming National Oil Companies: Nine Recommendations* (Natural Resource Governance Institute, 2014). Online: <http://resourcegovernance.org/analysis-tools/publications/reforming-national-oil-companies-nine-recommendations>

အကြံပြုချက် ၃။ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် ရငွေ ထိန်းသိမ်းမှု စည်းမျဉ်းများကို ထုတ်ပြန်ခြင်း

ဤအစီရင်ခံစာက မီးမောင်းထိုးပြထားသည့်အတိုင်း လက်ရှိ ရငွေ ထိန်းသိမ်းမှု စည်းမျဉ်းများသည် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ အမြတ်အစွန်း ရရှိနိုင်စွမ်းနှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးကို စွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်စုံစွာ ခွဲဝေသုံးစွဲခြင်းအတွက် သွေဖည်သည့် မက်လုံးများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ပထမဦးစွာ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းနှင့် ကျောက်မြတ်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတို့ကဲ့သို့ rent collecting နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ကြီးမားစေသော အခြား စာရင်းလက်ကျန် အမြောက်အမြားကို စုဆောင်း ရရှိထားပါသည်။ ဤ စုဆောင်းရငွေများသည် အခွင့်အလမ်း စရိတ်များ ဖြစ်ကြပြီး မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်တွင် အပ်နှံထားမည့်အစား ယင်းငွေကြေးများကို ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး သို့မဟုတ် အခြေခံ အဆောက်အအုံကဲ့သို့သော ပိုမိုအကျိုးရှိမည့် နေရာများတွင် သုံးစွဲ နိုင်ပါသည်။

ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် အရှုံးပေါ်နေသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ရငွေရာခိုင်နှုန်း တော်တော်များများကို ၎င်းတို့၏ အခြား စာရင်းတွင် ထိန်းသိမ်းထားရှိပြီး ကုန်ကျစရိတ်ကို ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်မှ ကျခံ သုံးစွဲစေခြင်းသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ၏ အမြတ်အစွန်း ပိုမိုရရှိမှုအတွက် မက်လုံးပေးမှုကို ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ဖြစ်စေပါသည်။ ဥပမာ-အမှတ် (၃) အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်းကဲ့သို့ အရှုံးပေါ်နေသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဖြစ်ပါသည်။ ရလဒ် အနေဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအချို့ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး နှင့် ဆက်နွယ်သော ကုန်ကျစရိတ်ကို မြင့်မားစေခြင်းနှင့် ရငွေ ပိုမို တိုးတက်လာမှုကို အားနည်းစေပါသည်။

တတိယအချက် အနေဖြင့် အချို့သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များ၏ တရားဝင် ရငွေ တွက်ချက်ရာ၌ အမြတ်ငွေ ခွဲဝေခြင်းနှင့်

transit fee ကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုမှ မဟုတ်သည့် passive revenue များအား ထည့်သွင်းထားသောကြောင့် အချို့ သော ကိစ္စရပ်များတွင် ထိုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ငွေသားစီးဆင်းမှု သည် သဘာဝအတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ဖောင်းပွနေလျက် ရှိပါသည်။ ကုန်းတွင်း ရေနံထုတ်လုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရေနံပိုက်လိုင်းလုပ်ငန်း ကဲ့သို့သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ တကယ်တမ်း အစမှ အဆုံး ကိုယ်တိုင် လုပ်ကိုင်လည်ပတ်လျက်ရှိသည့် လုပ်ငန်းများ၏ အမြတ်ရရှိမှု မရှိ (သို့) နည်းလျက်ရှိသည်ကို အထက်တွင် ဖော်ပြ သည့် ရငွေများမှ ဖုံးကွယ်ထားပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ ပါသည်။

သီဝရီအားဖြင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် ကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ ရငွေထိန်းသိမ်းမှုသည် အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက်ကို ထင်ဟပ်စေရမည်ဖြစ်သလို အခြား တစ်ဖက်တွင် အစိုးရက အတည်ပြုထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် မဟာ ဗျူဟာ ရည်မှန်းချက်တို့ကိုလည်း ထင်ဟပ်သင့်ပါသည်။ ထိန်းသိမ်း ထားသော ငွေများမှာ လိုအပ်သည်ထက် ကျော်လွန်များပြားလာသည့် အခါ ပြဿနာများ ဖြစ်လာစေနိုင်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သယံဇာ တများကို ပညာရေး နှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံကဲ့သို့ အကျိုးရှိ သည့် သုံးစွဲမှုများမှ အကျိုးမရှိသော သုံးစွဲမှု (သို့) လွှဲမားသော ခွဲဝေအသုံးချမှု ဖြစ်စေပါသည်။ အလားတူစွာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများတွင် လုံလောက်သော ငွေကြေးအရင်းအနှီး မရှိသော အခါ တခါတရံ ယင်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို မဖြည့်ဆည်းနိုင်ခြင်းမျိုး ရှိ တတ်ပါသည်။ ဥပမာ မက္ကစီကိုနိုင်ငံမှ ပီးမက်စ် (PEMEX) ကိစ္စ တွင် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လျော့နည်းရရှိခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါ သည်။

ရငွေ ထိန်းသိမ်းမှု စည်းမျဉ်းများနှင့် အမြတ်အစွန်း ပိုမိုဖော်ဆောင် နိုင်မှုကို ပိုမိုကောင်းမွန် တိုးတက်စေရန် ရွေးချယ်စရာ အချို့ ရှိပါ သည်။ ဤနည်းလမ်း တစ်ခုစီသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အပေါ် နိုင်ငံတော်၏ ကွဲပြားခြားနားသော ထိန်းကွပ်မှု အနိမ့်အမြင့်

ရုပ်ပုံ ၂၄။ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများအတွက် ရငွေထိန်းသိမ်းခြင်း ယေဘုယျပုံစံများ

ကို ကျင့်သုံးပါသည် (ဇယား ၂၄ ကိုကြည့်ပါ)။ အတိုင်း ထက်လွန်သော ကိစ္စများကို ဖော်ပြရလျှင် ကမ်မရွန်းနိုင်ငံ နှင့် မက္ကစီကိုနိုင်ငံရှိ အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီများ (လက်ရှိ လုပ်ကိုင်လျှက်ရှိသော စွမ်းအင်ကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု မတိုင်မီ) နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီများက ရငွေအားလုံးကို တခါတရံ ကုန်ကျစရိတ်ထက် ကျော်လွန်၍ ဗဟိုအစိုးရ၏ ငွေတိုက်စာရင်းထဲသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက် အစိုးရသည် နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်သို့ ခွဲဝေပေးပြီး ငွေတိုက်ဌာနက ငွေကြေးအချို့ကို ကုမ္ပဏီသို့ ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးပါသည်။ ဤနည်းလမ်းသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးကုမ္ပဏီများအား မြင့်မားသည့် တရားဝင် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု ဒီဂရီကို ဖြစ်စေသော်လည်း အစိုးရက ယင်းလုပ်ငန်းများ၏ လိုအပ်ချက်ကို သေချာစွာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှု မပြုနိုင်လျှင် ကုမ္ပဏီများအား ရန်ပုံငွေ လျော့နည်း ဖြည့်ဆည်းမှု ကဲ့သို့ ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ပါသည်။

အခြား အစွန်းတဖက်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များအား ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများကဲ့သို့ အခွန်နှုန်းတူတူ ကောက်ခံခြင်း နှင့် အလားတူ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ နော်ဝေနိုင်ငံနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံစီတွင် အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီသည် ၎င်း၏ အမြတ်အစွန်းကို ထိန်းသိမ်းထားပြီး ထို့နောက်တွင် မူပိုင်ခွင့်များ၊ အခကြေးငွေများ၊ အခွန်များ၊ နှစ်စဉ် အစုပေါ်အမြတ်ငွေ တခါတရံ ယင်း၏ အမြတ်အစွန်း ဝေစုတို့ကို ငွေတိုက်ဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးပါသည်။^{၁၄၀} သို့ရာတွင် အစုပေါ်အမြတ် ခွဲဝေမှုသည် နိုင်ငံရေးအရ များစွာ အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။ အစိုးရသည် ပိုင်ရှင်အဖြစ် ရရှိသည့် အသားတင် အမြတ်အစွန်း၏ မည်သည့် ရာခိုင်နှုန်းကို ကုမ္ပဏီတွင် ပြန်လည်မြှုပ်နှံမည့် ငွေတိုက်ဌာနသို့ အစုပေါ်အမြတ်ငွေ မည်မျှ လွှဲပြောင်းပေးမည်ဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ ရုရှားနိုင်ငံတွင် အမျိုးသားရေနံကုမ္ပဏီများ ဖြစ်ကြသည့် Rosneft နှင့် Gazprom တို့က ယေဘုယျအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရှာဖွေရရှိငွေ အများစုကို ထိန်းသိမ်းထားနေချိန်ဝယ် မလေးရှားနိုင်ငံ မှ Petronas ကုမ္ပဏီသည် ၎င်း၏ အမြတ်အစွန်း အများစုကို ငွေတိုက်ဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းက လုပ်ငန်းများအား ကိုယ်ခြေထောက်ပေါ် ကိုယ်ရပ်တည်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ကုမ္ပဏီများအား အမြတ်အစွန်း အမြောက်အများကို ထိန်းသိမ်းခွင့် ပြုရာမှ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သော ဆုံးရှုံးမှုအန္တရာယ်ကို လျော့ချပေးသလို အစိုးရ၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု တာဝန်ကိုလည်း လျော့နည်းစေပါသည်။

ဤအစွန်းနှစ်ခုအကြားတွင် ဥပဒေအရ ရငွေဝေစုခွဲဝေခြင်း ဖော်မြူလာ ရှိပါသည်။ ယင်းသည် ရငွေကို ထိန်းသိမ်းထားသော နိုင်ငံတော်ပိုင် ကုမ္ပဏီမှ အမျိုးသားအစိုးရသို့ ဝေစုခွဲဝေပေးရမည့် ရာခိုင်နှုန်း နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရက နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီသို့ လွှဲပြောင်းပေးရမည့် ပမာဏတို့ကို အတိအကျ ပြဌာန်းသတ်မှတ်ပေးပါသည်။ ယင်းနည်းလမ်းအား အစိုးရမှ သွယ်ဝိုက်ရွေးချယ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ ထောက်ပံ့ငွေပမာဏ အတွက်မူ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့် အမြောက်အမြား ပေးထားလျက်ရှိဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုဖော်မြူလာများမှာ စံနှုန်းများအတိုင်း ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်ရန် ခက်ခဲပေသည်။ သို့သော် ဂါနာနိုင်ငံ၊ ကူဝိတ်နိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့က ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဂါနာနိုင်ငံ၊ အမျိုးသား ရေနံကော် ပိုရေးရှင်းအတွက် ရငွေထိန်းသိမ်းခြင်း carried interest (လုပ်ငန်းအတွင်း ငွေကြေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မရှိဘဲ ပါဝင်သော ရှယ်ယာ) နှင့် ပါဝင်သော ရှယ်ယာ အချိုးအရ ရရှိသည့် အမြတ်ငွေ၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်း (မည်သည့်နှစ်တွင်မဆို ရေနံမှ ရရှိငွေ စုစုပေါင်း၏ ခန့်မှန်းခြေ ပျမ်းမျှ ၃၀ မှ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါသည်) ကိုသာ ထိန်းသိမ်းခွင့် ပြုပါသည်။ အစိုးရသည် နှစ်စဉ် ဘတ်ဂျက် ဥပဒေတွင် ဤသင့်ငွေပမာဏအောက်တွင် ရငွေကို ထိန်းသိမ်းရန် ကန့်သတ်ထားပါသည်။ ကျန်ရှိသော ရငွေအားလုံးကို ဗဟိုအစိုးရက ပိုင်ဆိုင်သည့် အထူးရေနံ ရန်ပုံငွေများသို့ လွှဲပြောင်းပေးပါသည်။ ကူဝိတ်နိုင်ငံမှ ကူဝိတ်အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီသည် ယင်း၏ကုန်ကျစရိတ်များ၊ ရေနံချက်လုပ်ခြင်းမှ ရရှိငွေများ နှင့် ရေနံတစ်စည်ပေါ်မှ ၅၀ ဆင့်နှုန်း ကောက်ခံရရှိငွေများကို ထိန်းသိမ်းထားပါသည်။ ရရှိငွေများ၏ ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းကို အချုပ်အချာ ခန့်မှန်းပုံငွေထဲသို့ အပ်နှံပါသည်။ ကျန်ရှိသော ငွေများအားလုံးကို အစိုးရ ငွေတိုက်ဌာနသို့ ပေးပို့ပါသည်။^{၁၄၁} ပက်တို ဗီယက်နမ်သည်လည်း ရငွေစီးဆင်းခြင်း လမ်းကြောင်းအသီးသီးအတွက် သတ်မှတ်ထားသော ရာခိုင်နှုန်းများဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားပါသည် (ဥပမာ အစုပေါ်အမြတ်ငွေ နှင့် မူပိုင်ခွင့်၏ ၅၀ %) နှင့် ကျန်ငွေကို ငွေတိုက်ဌာနသို့ ပေးသွင်းပါသည်။^{၁၄၂}

အထက်တွင် ကိုယ်စားပြု နမူနာပုံစံများ ဖော်ပြထားပြီး အောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေနှင့် ပိုမို ဆီလျော်မည့် ရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်း လေးမျိုးကို ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ ရွေးချယ်စရာ တစ်ခုချင်းစီ၏ အကျိုး နှင့် အချက်များကို ဆွေးနွေးထားပါသည်။ အရေးကြီးသည့် အချက်တစ်ချက်အဖြစ် ဖော်ပြလိုသည်မှာ ယင်းရွေးချယ်စရာ အားလုံးသည် ၎င်းတို့သက်သက်ဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်ကို ကောင်းမွန်တိုးတက်စေလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်မှု (ဥပမာ ရငွေတိုးတက်ခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ် လျော့ချခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မဟာဗျူဟာ အောင်မြင်မှုရှိခြင်း) စသည်တို့ ပေါ်ပေါက်လာရန်အောက်ပါအချက်များကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပေသည် - (၁) ရှင်းလင်းသော မဟာဗျူဟာ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ဆောင်ရွက်ချက် ပစ်မှတ်/ရည်မှန်းချက်များကို အသေးစိတ် ရှင်းလင်းဖော်ပြစေခြင်း၊ (၂) ယင်းရည်မှန်းချက်များ နှင့် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်စေရန်နှင့် လျာထားချက်များ ပြည့်မီအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဥပမာအားဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပရော်ဖက်ရှင်နယ် ဆန်သော စီမံခန့်ခွဲမှုမှ တစ်ဆင့် (လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်အပေါ် အခြေခံပြီး စလစာပေးခြင်း အပါအဝင်) ဝန်ထမ်းများ၏ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုနှင့် စွမ်းရည်ကို တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အားကောင်းသော ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု (ဥပမာ လွတ်လပ်သော ဘုတ်အဖွဲ့များ၊ စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးကို လုံလောက်သော သတင်းအချက်အလက် ပို့ပေးခြင်း၊ လွှတ်တော်မှ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း) နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (၃) ကုန်ကျစရိတ် စွမ်းဆောင်ရည် ပိုမိုကောင်းမွန် တိုးတက်စေခြင်း ဥပမာ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့်

၁၄၀။ Paul Stevens "Kuwait Petroleum Corporaton: An enterprise in grid," in *Oil and Governance: State-Owned Enterprises and the World Energy Supply*, eds. David G. Victor, David R. Hulst and Mark C. Thurber (Cambridge University Press, 2012).

၁၄၁။ HELLER et al., *Reforming National Oil Companies*.
၁၄၂။ Thomas Lassourd. "Financing Options for the Ugandan National Oil Company," NREGI Briefing (2015). Online; https://resourcegovernance.org/sites/default/files/documents/nrgi_financing-options-noc.pdf.

ကန်ထရိုက်စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် (၄) ရငွေများ ပိုမိုတိုးပွားစေခြင်း ဥပမာ အခွန်မက်လုံးပေးမှုများကို ပြန်လည်စစ်ဆေးခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ ၁။ Rent Collecting လုပ်ဆောင်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအား သီးသန့် ရငွေ ထိန်းသိမ်းသည့် ဖော်မြူလာ တစ်ရပ်ကို ခွင့်ပြုပေးခြင်း ဥပမာ ရည်မှန်းချက် ပြည့်မီခြင်း သို့မဟုတ် ရငွေ၏ ရာခိုင်နှုန်းတစ်ခုအပေါ်တွင် မူတည်စေခြင်း

ဤရွေးချယ်စရာသည် ဂါနာနိုင်ငံ၊ ကူဝိတ်နိုင်ငံ နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့တွင် ကျင့်သုံးလိုက်ရာ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည့် နည်းလမ်းနှင့် အတူတူဖြစ်ပြီး အမြတ်အစွန်းရရှိသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ရရှိသော ရငွေများကို ပြည်ထောင်စု နှင့် ယင်းနိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအကြား ပိုမို စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝစွာ တရားဝင် ဖော်မြူလာအရ ခွဲဝေသုံးစွဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤရွေးချယ်စရာအောက်တွင် အရှုံးပေါ်နေသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ယခင်က တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အလားတူ စိန်ခေါ်ချက်များကို ဆက်လက် ရင်ဆိုင်ရပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် သဘာဝ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြင့်မူ အလွန်ကြီးမားသော အခြားစာရင်းလက်ကျန်များ စုဆောင်းနိုင်မည့် အခြေအနေမျိုး ဖြစ်လာမည် မဟုတ်တော့ပါ။ အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ ရငွေ ယိုဖိတ်မှု အန္တရာယ်ကို သဘောတူညီထားသည့် ရငွေထိန်းသိမ်းမှု ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ကန့်သတ်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် ရငွေများ မြှင့်တင်ရန် အားနည်းသော မက်လုံးပေးမှုများနှင့် အချို့သော လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှု ယူနစ်များ၏ အသုံးစရိတ်များအား ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိစ္စရပ်များအား ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက်ကိုလည်း ဤနည်းလမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ရငွေ ထိန်းသိမ်းမှုသည် ဥပမာအားဖြင့် ကုန်းတွင်းရေလုပ်ငန်းမှ အနည်းဆုံး အမြတ်အစွန်း ရရှိမှု၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း စသည်ဖြင့် ရည်မှန်းချက်အောင်မြင်မှုပေါ်တွင် မူတည်စေနိုင်ပါသည်။ အခြားနည်းအနေဖြင့် ရငွေထိန်းသိမ်းမှုကို ရငွေ၏ ရာခိုင်နှုန်းအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ ဤတွင် ရငွေဟုဆိုရာ၌ ထုတ်လုပ်မှုရှိသော လုပ်ငန်းရပ်များမှ ရရှိသည့် ရငွေများကို ဆိုလိုပါသည်။ ဥပမာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံတော်ပိုင်ဆိုင်မှု ရှယ်ယာ အချိုးမှ အမြတ်ရငွေ၏ X ရာခိုင်နှုန်း နှင့် ယင်းနိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကိုယ်တိုင် ထုတ်လုပ်သည့် ရေနံစည်တစ်စည်ပေါ်မှ/သံရိုင်းတစ်အောင်စပေါ်မှ/ သစ်ချပ် တစ်ချပ်ပေါ်မှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ရရှိမှုတို့ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်စွမ်း ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ကွဲပြားခြားနားသည့် လိုအပ်ချက်များ နှင့် ကုန်ကျစရိတ်များ (ဥပမာ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းသည် ၎င်း၏ ကုန်းတွင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်အချို့ကို ထိန်းချုပ်စီမံခန့်ခွဲ လုပ်ကိုင်ပြီး မြန်မာ့ကျောက်မြတ်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းမှာ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်မည်မဟုတ်ပါ) ကို ထင်ဟပ်သည့် ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်ရငွေ ထိန်းသိမ်းမှု စည်းမျဉ်းကို လိုအပ်နိုင်ပါသည်။ အခက်အခဲအချို့မှာ အမြတ်အစွန်း ရှာနိုင်စွမ်းကို အားပေးနိုင်မည့် ရငွေထိန်းသိမ်းမှု ဖော်မြူလာတစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပိုသော ဖော်မြူလာများကို ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဖော်မြူလာသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ အမြတ်ငွေမှ အကျိုးရှိသော သုံးစွဲမှုများ (ဥပမာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ) ဟန်ချက်ညီစေရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။

ဤရွေးချယ်စရာ၏ အားနည်းချက်မှာ မှန်ကန်သော ဖော်မြူလာကို ရေးဆွဲရန် အနည်းငယ်ခက်ခဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက်များ တစ်နှစ်ပြီး တစ်နှစ် ပြောင်းနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သတ်မှတ်ထားခြင်းနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များ တွက်ချက်ထားခြင်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ဖော်မြူလာသည် အလွယ်တကူ ပြောင်းလဲနိုင်ဖို့ရန် လိုအပ်နိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် သာမန် အသုံးစရိတ်များအတွက်သာ အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်များကို ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်မှ ဆက်လက်ကျခံစေနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရငွေထိန်းသိမ်းမှုကို ထူးထူးခြားခြား လျှော့ချဖြတ်တောက်ပြီး ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ်၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ငွေသားထည့်ဝင်ရမှုများနှင့် သဘာဝအားဖြင့် ငွေလုံးငွေရင်း သုံးစွဲခြင်း စသည့် အခြား အမျိုးအစားများကိုလည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်စေသင့်ပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ ၂။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ရရှိငွေများကို ပြန်လည် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရန် လိုအပ်ပြီး နိုင်ငံတော်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှ ပြန်လည်ရရှိသော ဝေစုများနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ကိုယ်တိုင် ထိန်းချုပ် လုပ်ကိုင်သည့် လုပ်ငန်းများမှ ရရှိသော ရငွေများမှအပ ကျန်ရငွေများ အားလုံးကို ဖယ်ထုတ်ခြင်း

ဤနည်းလမ်းမှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပြန်လည်ဖွင့်ဆိုပြီး ထုတ်လုပ်မှုခွဲဝေခြင်း၊ ငှားရမ်းခများ၊ လိုင်စင်ခများနှင့် ဝန်ဆောင်ခများကို ဖယ်ထုတ်ရန် ဖြစ်ပြီး ဤရငွေ စီးဆင်းရာလမ်းကြောင်းများသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ကောက်ခံခြင်း မပြုတော့ဘဲ သက်ဆိုင်ရာ အခွန်အကောက် ကောက်ခံသည့် အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ အိုင်အာရ်ဒီ- ပြည်တွင်းအခွန် ဦးစီးဌာန၊ ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန) မှ ကောက်ခံစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းအရ ထိန်းသိမ်းရမည့် အမြတ်ဝေစုမှာ ၅၅ % အတိုင်း ဆက်လက်တည်ရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရငွေများကို နိုင်ငံတော်မှ ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ်တွင် ပြန်ရငွေများနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းက ကိုယ်တိုင် ထိန်းချုပ် လုပ်ကိုင်သည့် လုပ်ငန်းများမှ တစ်ဆင့် ရရှိသည့် ရငွေများသာဆိုပြီး ကန့်သတ်ထားပါသည်။

ဤနည်းလမ်းသည် အမြတ်အစွန်း ရရှိလျက်ရှိသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက အမြောက်အမြား စုဆောင်းမိခြင်းကို ဖြေရှင်းနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံတကာ ရငွေတွက်ချက်မှု စံချိန်စံနှုန်းတို့အကြား ချိန်ညှိပေးပါလိမ့်မည်။ သို့သော် အမြတ်အစွန်း ရရှိမှုကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်း ရှိ/မရှိ ဆိုသည်မှာမူ မသေချာပါ။ အခြားတစ်ဖက်တွင် စီမံခန့်ခွဲမှု အပိုင်းက ကိုင်တွယ်ရမည့် ငွေပမာဏသည် passive revenue များထက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် လုပ်ကိုင်သည့် လုပ်ငန်းပေါ်တွင် ပိုမို အခြေခံလာပါလိမ့်မည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ မန်နေဂျာများ၏ အကျိုးနှင့် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အမြဲတမ်း မဟုတ်သော်လည်း ရဖန်ရံခါ ချိန်ညှိရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ရငွေ ထိန်းသိမ်းခြင်းသည်လည်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်ရန် လိုအပ်လိမ့်မည် မဟုတ်သေးပါ။ အထူးသဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုမှ ငွေလုံးငွေရင်းဘတ်ဂျက်များ ဆက်လက်ချပေးနေလျှင် အမြတ်အစွန်းအမြောက်အမြားကို စုဆောင်းနိုင်ပေလိမ့်မည်။

ရွေးချယ်စရာ ၃။ ရငွေအားလုံးကို ငွေတိုက်ဌာနတွင် စုပေါင်းထား

ရှိသည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရက နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းအား ၎င်းတို့၏ မဟာဗျူဟာ ရည်မှန်းချက်များနှင့် လိုအပ်ချက်များ ပေါ်တွင် အခြေခံလျက် ဘတ်ဂျက်များ ခွဲဝေချထားပေးခြင်း

ဤနည်းလမ်းသည် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ မတိုင်မီက ရှိနေခဲ့သော စနစ်နှင့် တူညီပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းက အစိုးရထံသို့ လွှဲပြောင်းပေးမှုများ ပိုမိုများပြားလာပြီး တဖက်တွင်လည်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ၎င်းတို့၏ ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ပြည်ထောင်စု၏ လွှဲပြောင်းပေးမှုပေါ်တွင် မှီခိုနေရသော စနစ်သို့ ပြန်လည်သွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤနည်းလမ်းတွင် အားသာချက် သုံးခု ရှိပါသည်။ ပထမအချက်မှာ ပြည်ထောင်စုသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် ထိန်းချုပ်မှု မြင့်မြင့်မားမား ရရှိလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လာမည့်နှစ်အတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ငန်းရပ်များ စီမံကိန်းချမှတ်ချက်ကို လွှတ်တော် နှင့် အစိုးရက အတည်ပြုရမည်ဖြစ်ရာ ကုမ္ပဏီများသည် ပြည်သူလူထု၏ အဆင့်မြင့် အသေးစိတ် စစ်ဆေးမှုကို ခံယူရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏ စီမံကိန်းများကို အသေအချာ အကျိုးအကြောင်းပြ ရေးဆွဲတင်ပြရပါလိမ့်မည်။ ဒုတိယအချက်မှာ အစိုးရအား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အခြား စီးပွားရေးကဏ္ဍများအကြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ရန် စဉ်းစားသုံးသပ်ရန် တွန်းအားပေးပါလိမ့်မည်။ နှစ်စဉ် ဘတ်ဂျက်လုပ်ငန်းစဉ်က အစိုးရ၏ ရငွေများကို မည်ကဲ့သို့ ခွဲဝေသုံးစွဲမည် ဆိုသည့်အချက်ကို အခြေအတင် ဆွေးနွေးနိုင်မည့် ပလက်ဖောင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ရေနံမှ ရရှိငွေများကို အများပြည်သူအတွက် အခြေခံ အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ရေး သို့မဟုတ် ဓါတ်သတ္တုရှာဖွေရေး လုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် သင့်မသင့် စသည့် မေးခွန်းများသည် ဤအခြေအတင် ဆွေးနွေးပွဲ၏ အဓိက အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။^{၁၄၁} တတိယအချက်မှာ ဤနည်းလမ်းသည် အခြားစာရင်းလက်ကျန်များ (OA) များတွင် ငွေသား အမြောက်အမြား စုဆောင်းမှုကို ဖြေရှင်းရာ ရောက်ပါသည်။

အားနည်းချက်မှာလည်း သုံးခု ရှိပါသည်။ ပထမအချက်မှာ အသုံးစရိတ်နှင့် အရှုံးပေါ်မှုများကို ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်မှ ကျခံပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စွမ်းဆောင်ရည် ပိုမိုကောင်းမွန် တိုးတက်စေရန် မက်လုံး အနည်းငယ်သာ ရှိပါလိမ့်မည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ဤနည်းလမ်းသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ရင်းလင်းသည့် ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ပစ်မှတ်များကို ရင်းလင်းစွာ ဖော်ပြပေးရန် လိုအပ်ပြီး ဤရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်စေရန် တွက်ချက်ထားသော လိုအပ်သည့် အသုံးစရိတ် ခန့်မှန်းချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လိုအပ်လာပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အသုံးစရိတ်များကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် အကဲဖြတ် စစ်ဆေးနိုင်စွမ်းရှိသည့် အစိုးရ ဝန်ကြီးဌာနများ အထူးအားဖြင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနလည်း လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ ဤလေ့လာမှုအတွက် မိမိတို့ စစ်ဆေးခဲ့သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရန် ပြင်ဆင်ထားမှု မရှိသေးပါ။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း လိုအပ်ချက်များနှင့် ကုန်ကျစရိတ်များကို အကဲဖြတ် စစ်ဆေးရန် စွမ်းရည်နှင့် သတင်းအချက်

အလက်များလည်း ယခုအထိ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် မရှိသေးပါ။ တတိယ အားနည်းချက်မှာ ဤရွေးချယ်စရာသည် အဓိကကျသည့် စီမံချက် လုပ်ငန်းများအတွက် ရန်ပုံငွေ ဖြည့်ဆည်းပေးရာ၌ နှောင့်နှေးမှုသို့ ဦးတည်သွားစေနိုင်ပြီး အထူးသဖြင့် နှစ်များစွာ လုပ်ကိုင်ရမည့် ကန်ထရိုက်စာချုပ်များ လက်မှတ်ရေးထိုးရလျှင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းကို ဟန့်တားမှုသို့ ဦးတည်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့သော အန္တရာယ်ကို အချို့သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် တစ်နှစ်ထက်ပိုသော ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်များကို အတည်ပြုခြင်းအားဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ ၄။ ရငွေထိန်းသိမ်းခြင်းကို မဟာဗျူဟာ လိုအပ်ချက်များ၏ ဈေးကွက် အကဲဖြတ် စစ်ဆေးချက်ပေါ်တွင် အခြေခံခြင်း

ဤနည်းလမ်းသည် အနှစ်သာရအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အချို့ကို ကော်ပိုရေးရှင်း ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ပြီး ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကဲ့သို့ ရငွေထိန်းသိမ်းခြင်း စည်းမျဉ်းများနှင့် အလားတူ သုံးစွဲစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော Statoil, Rosneft နှင့် Gazprom အပါအဝင် အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီများသည် ဤပုံစံဖြင့် ဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ ထိုကုမ္ပဏီများသည် နိုင်ငံတကာနှင့် ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး ကမ္ဘာ့အဆင့်မှီ နည်းပညာနှင့် စွမ်းရည် ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး လွန်စွာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိပါသည်။

ဤကုမ္ပဏီများသည် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းကဲ့သို့ ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများတွင် နိုင်ငံတော်၏ ပိုင်ဆိုင်မှု အကျိုးစီးပွားများအား စီမံခန့်ခွဲ စောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်မရှိကြပါ သို့မဟုတ် ထုတ်လုပ်မှုအပေါ် ရှယ်ယာဝေစု ခွဲဝေခြင်း သဘောတူညီချက်များတွင် နိုင်ငံတော်၏ အေးဂျင့် (အကျိုးဆောင်ကိုယ်စားလှယ်)အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုး မရှိကြပါ။ အတိအကျ ဆိုရလျှင် ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စီးပွားရေးဆန်ဆန် ဆောင်ရွက်ပြီး ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများအား ကိုယ်တိုင် ဘဏ္ဍာငွေ ဖြည့်တင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ထိုကုမ္ပဏီများသည် စတော့ အိတ်ချိန်း (ဥပမာ လန်ဒန် စတော့အိတ်ချိန်း) တွင် မှတ်ပုံတင်ထားသည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်ပြီး ကျယ်ပြန့်သော အသိပေး ထုတ်ပြန်မှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများကို လိုက်နာလျက် ရှိကြပါသည်။

ဤနည်းလမ်း၏ အားသာချက်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အစိုးရအား မှီခိုနေမှုမှ ကင်းလွတ်စေပြီး မိမိကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေအရင်းအမြစ်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြင့် မိမိတို့၏ ခြေနှစ်ဖက်ပေါ်၌ ရပ်တည်ခွင့်ပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤရွေးချယ်စရာသည်အမြတ်အစွန်း ပိုမိုရရှိစေရန် အလွန်ကြီးမားသော မက်လုံးကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ အလွန် အမြတ်အစွန်း ရရှိနေသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက်သည်ပင်လျှင် ပြည်ထောင်စုမှ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများမှ တစ်ဆင့် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းများကိုလည်း ဖယ်ရှားပေးပါလိမ့်မည်။

သို့ရာတွင် အားနည်းချက်များမှာ အတော်များပါသည်။ ပထမအချက်မှာ အစိုးရသည် ပိုင်ရှင်အဖြစ် ဆက်လက်ရှိနေရာ ကုမ္ပဏီသည် ငွေကြေး အသုံးအရှုံးနှင့် တွေ့ကြုံရသည့်အခါ ပြည်ထောင်စုထံမှ ထောက်ပံ့ငွေ ချေးယူခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံရရှိခြင်း တစ်ခုခု ပြုလုပ်ရပါလိမ့်မည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ကြွေးမြီကို အစိုးရက တိုက်ရိုက်သော်လည်းကောင်း သွယ်ဝိုက်သော်လည်းကောင်း

၁၄၁။ Aldo Musacchio et al. "State-Owned Enterprise Reform in Latin America :Issues and Possible Solutions." Discussion Paper No.DB-DP-401 (Inter-American Development Bank,2015)

အာမခံချက် ပေးထားမည့်နေရာတွင် ဆုံးရှုံးမှုသည် အလိုအလျောက် အစိုးရ၏ ပေးရန်တာဝန် ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ဤရွေးချယ်စရာသည် အရင်းအမြစ်များအား လွှဲပြောင်းစွာ ခွဲဝေချထားမှုကို မဖြေရှင်းနိုင်ပေ။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့ကျောက်မြတ်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတို့ကဲ့သို့ ငှားရမ်းခ ကောက်ခံသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အထူးသဖြင့် နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများ၏ ရငွေကို လက်ရှိ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်အတိုင်း သတ်မှတ်၍ ထိန်းသိမ်းခွင့် ပြုမည်ဆိုပါက အလွန် မြောက်မြားစွာ ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ တတိယအချက်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရန်နှင့် ဆီလျော်သော ပြန်လည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မှတ်ကျောက်များကို ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် လွတ်လပ်သော အတတ်ပညာရှင်များ ပါဝင်သည့် ဘုတ်အဖွဲ့များ ခန့်အပ်၍ တာဝန်ပေးနိုင်ပါက ခွဲဝေမှုအပေါ် ရရှိသည့် အစုအမြတ်သည် အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားထက် စီမံခန့်ခွဲသူများ၏ သဘောထားကိုသာ ထင်ဟပ်ပါလိမ့်မည်။ အကယ်၍ အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲမှုကို ကိုင်ထားခဲ့လျှင် ခွဲဝေမှုအပေါ် ရရှိသည့် အစုအမြတ်သည် မြင့်မားနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် စီမံခန့်ခွဲသူများသည် မိမိအကျိုးကိုသာ ကြည့်သည့်အဖွဲ့ဖြစ်လျှင် အစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးမှု ငွေပမာဏမှာ နည်းနိုင်ပါသည်။ စတုတ္ထအချက်မှာ လုပ်ငန်း ရပ်တည်မှုသည် မိမိ၏ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်ကို မလိုအပ်ခြင်း၊ ပြည်ထောင်စု၏ အတည်ပြုချက်ကိုပင်လျှင် မလိုအပ်ပါက ဤရွေးချယ်စရာသည် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွင်းတွင် တာဝန်ခံမှု၊ တာဝန်ယူမှု နည်းပါးပြီး အလွဲ စီမံခန့်ခွဲမှု အမြောက်အမြား ဖြစ်စေမှုသို့ ဦးတည်စေနိုင်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဤရွေးချယ်စရာက နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အမြတ်အစွန်း ရှာဖွေနိုင်စွမ်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် အလို့ငှာ ဆိုပါက စီမံခန့်ခွဲမှုအပိုင်း၏ အကျိုးစီးပွားများကို ကုမ္ပဏီများ၏ အကျိုးစီးပွားများနှင့် ချိန်ညှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။ လက်တွေ့ အနေအထားတွင် အကျိုးစီးပွားများကို အမြဲတမ်း ချိန်ညှိနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ဆိုဗီယက် ပြိုကွဲပြီးသည့်အလွန် ရုရှားအတွေ့အကြုံက ဖော်ပြသည့် အချက်မှာ အားကောင်းသော ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု မရှိလျှင် ကော်ပိုရေးရှင်း သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများမှ စီမံခန့်ခွဲသူများသည် နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီ ရင်းနှီးပစ္စည်းများကို ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် ရောင်းချ ကိုယ်ကျိုးရှာခြင်း ရှိနိုင်ပါသည်။

စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် ဝန်ကြီးဌာနများအကြား လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ

အကြံပြုချက် ၄။ ဘဏ္ဍာရေးအစီရင်ခံမှု ပုံစံအသစ်များနှင့် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု စနစ်အသစ်ကို ပြောင်းလဲခြင်း

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီရင်ခံခြင်းမှာ လုပ်ဆောင်မှုအဆင့် အချက်အလက်များကို လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် နှင့် ဆုံးရှုံးမှု အန္တရာယ်များအပါအဝင် အခြားကိစ္စရပ်များကို ထင်ဟပ်ပြသနိုင်သော အဆင့်မြင့် ညွှန်ကိန်းများအဖြစ် ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံစာများသို့ ကူးပြောင်းပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိရောက်သော အစီရင်ခံစာ တင်ပြခြင်းသည် ဆုံးရှုံးမှုအန္တရာယ်နှင့် လုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲမှုတို့အတွက် ပဓာနကျသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်နေစဉ်တွင် ထိရောက်မှုရှိသော

အစီရင်ခံစာ ပုံစံဖြင့် တင်ပြခြင်းက စီမံခန့်ခွဲမှု၏ အားနည်းချက်၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပါတ်သတ်သော အစီရင်ခံမှု အပိုင်းတွင် စွမ်းရည်အားနည်းမှု နှင့်/သို့မဟုတ် အလွဲသုံးစားပြုမှုတို့ကို ဖြစ်စေသော အခြေခံအချက် ဖြစ်ပါသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သူများမှ အစီရင်ခံစာအပေါ် အားကိုးနိုင်မည့် ယုံကြည်မှုရှိစေသည့် ထိန်းချုပ်မှုများနှင့် ပေါင်းစပ်နိုင်မှသာလျှင် ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံစာများမှာ ထိရောက်ပါသည်။

ပထမဆုံးအချက်မှာ ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံစာများသည် အသုံးပြုသူများနှင့် သက်ဆိုင်မှု ရှိသင့်ပါသည်။ ဤကိစ္စတွင် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန၊ ရသုံး ဦးစီးဌာနနှင့် ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန အပါအဝင်)၊ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၊ လွှတ်တော် နှင့် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤနေရာတွင် အများပြည်သူတို့ကို မူလအခြေခံ အသုံးပြုသူအဖြစ် မစဉ်းစားပါ။ သို့သော် အများပြည်သူအား ထုတ်ဖော် အသိပေးခြင်းနှင့် ပိုင်းခြားဝေဖန် ဆန်းစစ်ခြင်းသည် အသုံးဝင်သည့် ထိန်းချုပ်မှုတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ အစီရင်ခံစာတင်ပြခြင်းတွင် အသုံးပြုသူများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များ သက်ရောက်မှု ရှိစေနိုင်သည့် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် အညွှန်းကိန်းများနှင့် ကုန်ကျစရိတ် အချက်အလက်များကဲ့သို့သော အရေးကြီးသည့် သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝင်သင့်ပါသည်။ (အရေးကြီးသည့် သတင်းအချက်အလက်များတွင် မည်သည့်အချက်များ ပါရှိသည်ကိုအောက်တွင် အသေးစိတ် ဆွေးနွေးထားပါသည်။)

သတင်းအချက်အလက်များသည် တိကျမှုရှိခြင်း၊ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးနိုင်ခြင်း (ဒိုင်မြေစွာ တည်ရှိသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် စံချိန်စံညွှန်းများအသုံးပြု ကောက်ယူထားခြင်း)၊ စစ်ဆေးပြီးခြင်း (စာရင်းစစ်ဆေးပြီးခြင်း)နှင့် အချိန်နှင့်တပြေးညီဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များသည် အသုံးပြုသူ အစုအဖွဲ့ တစ်ခုစီအတွက် နားလည်လွယ်သော သတင်းအချက်အလက်များ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ ဤတွင် အကြောင်းအရာ လိုင်းတစ်ခုစီ၏ အဓိပ္ပါယ်၊ စာရင်းကိုင် နည်းစနစ်၊ အစီရင်ခံသည့် ကိန်းဂဏန်းများ ရရှိရန် အသုံးပြုသည့် ယူခြားသော စာရင်းကိုင် ခန့်မှန်းခြေများ ပါဝင်သည့် ဘဏ္ဍာရေး ရှင်းတမ်းများအတွက် မှတ်စုများ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များသည် စာရင်းကိုင် စံချိန်စံညွှန်းတစ်ရပ်ကို လိုက်နာသင့်ပြီး အစီရင်ခံသည့် အချိန်ကာလ ရှေ့နောက် ညီညွတ်သင့်ပါသည်။ (IFRS) ကဲ့သို့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများအရ အခြားနိုင်ငံများနှင့် ပိုမိုနှိုင်းယှဉ်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ စာရင်းကိုင် စံချိန်စံညွှန်းများသည် (အနည်းငယ် ခေတ်မမှီသည်ကလွဲလျှင်) ပြည့်စုံလုံလောက်မှုရှိပါသည်။ လက်ရှိတည်ဆဲ ဘတ်ဂျက်စံချိန်စံညွှန်းများသည် ပင် နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီများ နှိုင်းယှဉ်ရန် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ဤသည်က မိမိတို့အချင်းချင်း နှိုင်းယှဉ်မှုနှင့် ကုမ္ပဏီအချင်းချင်း နှိုင်းယှဉ်မှုတို့ကို ပြုလုပ်ခွင့် ရရှိစေပါသည်။

ယခုအခါ စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် အခြားအစိုးရဌာနများသို့ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ဖြည့်ဆည်းပေးနေသော သတင်းအချက်အလက်များသည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဆန်းစစ်မှုအတွက် အားကိုးအားထားပြုထိုက်သည့် ပုံစံတစ်ခုအဖြစ် တင်ပြနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ ဘဏ္ဍာရေးအစီရင်ခံမှု ပုံစံများတွင် လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက် အားလုံး မပါဝင်သလို၊ တွက်ချက်စစ်ဆေးမှု အမှားများ၊ တင်ပြရာ၌ ဖြစ်နိုင်သော အမှားများ၊ လုပ်ငန်းရပ်နှင့် ဈေးနှုန်းတွင် တမှုထူးခြားသည့် အချက်များ မပါဝင်ပါ။ ဥပမာ ရေနံကို စည်အရေအတွက်နှင့် ဂါလံ နှစ်မျိုးလုံးဖြင့် တင်ပြခြင်း၊ ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် ထပ်တလဲလဲ သုံးစွဲရသော အသုံးစရိတ် ဆိုပြီး ခွဲခြားတင်ပြခြင်းသည်

နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများနှင့် ခြားနားလျက်ရှိပါသည်။ တခါတရံ ကြီးမားသော ကုန်ကျစရိတ်များကို ရှင်းမပြဘဲ ချွန်ထားခြင်း ဥပမာ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ဘဏ္ဍာရေး ပုံစံများတွင် “အခြားဝင်ငွေ” ကဲ့သို့ ဖြစ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များသည် လုပ်ငန်းရပ်များ၏အကျိုးအကြောင်းကို တင်ပြသင့်ပြီး သတင်းအချက်အလက်များက ဖတ်ရှုသူများ ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်အောင်၊ ရှင်းလင်းနားလည်သွားအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ချက်ချင်းဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ဆောင်ချက်အတွက် အခြေခံအကြံပြုချက်တစ်ခုအဖြစ် မိမိတို့ အကြံပြုတင်ပြလိုသည်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ မဟာဗျူဟာမြောက် ဆုံးရှုံးနိုင်မှုအန္တရာယ် အကဲဖြတ် စစ်ဆေးမှုများ (strategic risk assessments) ကို ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ ဆုံးရှုံးနိုင်မှုအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်တစ်ရပ်သည် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက် ဆုံးရှုံးနိုင်မှုအန္တရာယ် အမြင့်မားဆုံးအဆင့်ကို အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် သက်ဆိုင်ရာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ရှင်းလင်းစေခြင်း၊ ဆုံးရှုံးနိုင်မှုအန္တရာယ်ကို အကဲဖြတ် စစ်ဆေးခြင်းနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဆောင်ရွက်ချက် ပိုမိုကောင်းမွန်စေရေးနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကိုလမ်းညွှန်ရန်ပြဌာန်းအကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် ထိန်းချုပ်မှု အလားအလာများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ (က) က ဆုံးရှုံးနိုင်မှုအန္တရာယ် အမြင့်မားဆုံးအဆင့် နမူနာတစ်ခုနှင့် ဤဆုံးရှုံးမှု အန္တရာယ်များကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရာတွင် ကူညီရန် သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်း သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။

ဒုတိယအဆင့် အကြံပြုချက်အနေဖြင့် ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံစာနှင့်အတူ ပြည့်စုံသည့် စီမံခန့်ခွဲမှု အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို ထည့်သွင်းတင်ပြသင့်ပါသည်။ ထိုစာသည် မည်သည့် နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာတွင်မဆို ပါရှိသည့် ဘဏ္ဍာရေး မဟုတ်သော သတင်းအချက်အလက်များနှင့် တူညီပြီး ယင်းစာတွင် လုပ်ငန်းရပ်တည်မှု ဖော်ပြချက်၊ ယင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ နှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ချက်အကျဉ်းချုပ်နှင့် ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာရေး အချက်အလက်များတွင် ထူးခြားသည့် အချက်များကို ထောက်ပြရှင်းလင်းခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့အပြင် ရှေ့နောက် ဆီလျော်ညီညွတ်မှုနှင့် သဘောပေါက်လွယ်မှုကို တိုးမြှင့်ရန်အလို့ငှာ၊ အကြောင်းအရာ လိုင်းတစ်ခု၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းလင်းထားသည့် မှတ်စုများ ပါဝင်သင့်ပါသည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေးပုံစံများမှတစ်ဆင့် ပိုမိုကောင်းမွန် တိုးတက်စေရန်အတွက် ထူးခြားသော အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ် ရှိပါသည်။ ဤပုံစံများကို အနည်းငယ် ပြန်လည်ပြုပြင်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သူများအတွက် အလွန် တန်ဖိုးရှိသော သတင်းအချက်အလက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အချက်အလက်များကို စနစ်တကျ ခွဲခြားတင်ပြနိုင်ပါသည်။

ပထမအဆင့်အဖြစ် လုပ်ငန်းရပ် အမျိုးအစားပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ဘဏ္ဍာရေး ထုတ်ဖော်အသိပေးချက်များကို ခွဲခြားတင်ပြနိုင်ပါသည်။ ကန်ထရိုက် အမျိုးအစားအလိုက် ရငွေများနှင့် အသုံးစရိတ်များကို ခွဲခြားဖော်ပြခြင်းဖြင့် ဥပမာ ကုန်းတွင်း၊ ကမ်းလွန်၊ ပိုက်လိုင်းစသဖြင့် ခွဲခြားပြီး စီမံခန့်ခွဲမှု စာတစ်စောင် သို့မဟုတ် အစီရင်ခံစာတစ်ခုတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်းများ ထုတ်ဖော်အသိပေးခြင်းဖြင့် ထည့်သွင်း အစီရင်ခံနိုင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် MOGE အတွက် ဆီလျော်သော ရငွေထိန်းသိမ်းမှု ခွင့်ပြုပေးရန် လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက် နှင့် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်နှင့်

စပ်လျဉ်းသည့် အနည်းငယ် ပိုမိုကောင်းမွန်သော သတင်းအချက်အလက်တို့ကို ဖြည့်ဆည်းပေးပါလိမ့်မည်။

ဒုတိယအဆင့်တွင် အောက်ဖော်ပြပါ အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

- နှစ်အတွင်း ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းရပ်များနှင့် ပြုပွဲ/ ပွဲအခမ်းအနားများ အကျိုးအကြောင်း ဖော်ပြချက်၊ ထိုထဲတွင် အောက်ပါအချက်များ ထည့်သွင်းနိုင်ပါသည်။
  - ကန်ထရိုက်စာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းများ
  - လုပ်ငန်းစီမံချက် လျာထားဆောင်ရွက်မှု အဆင့်ဆင့်
  - အသစ်ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများ နှင့် ထုတ်လုပ်မှုများ
  - ပြီးခဲ့သောနှစ်များထက် ထူးခြားသည့် အပြောင်းအလဲများ
- ဘတ်ဂျက် တင်ပြချက်အတွက် အချက်အလက်များ ညွှန်ပြသည့် ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများတွင် ပါဝင်သော ဘတ်ဂျက် အကြောင်းအရာ တစ်ခု၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ
- ကုန်ပစ္စည်း တစ်ခုစီအတွက် ထုတ်လုပ်မှု ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များ၊ ဘဏ္ဍာရေး အတန်းအစားအားဖြင့် အချက်အလက်များကို ခွဲခြားခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းအရောင်းနှင့် ပြည်ပအရောင်းများ ဟူ၍ အချက်အလက်များကို ထပ်မံခွဲခြားခြင်း။

ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သိသိသာသာ ပြောင်းလဲသွားမည်ဖြစ်သော်လည်း ထွက်ပေါ်လာသော သတင်းအချက်အလက်များသည် ဆောင်ရွက်ချက်နှင့် လိုက်နာမှုတို့ကို ထိထိရောက်ရောက် အကဲဖြတ် စိစစ်ရန်နှင့် မူဝါဒ ချမှတ်သူများအား ပြန်ကြားပေးရန် စံချိန်စံညွှန်းနှင့် ကိုက်ညီလိမ့်မည် မဟုတ်သေးပေ။ အောက်ဖော်ပြပါ သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝင်သည့် တတိယ အဆင့်တစ်ခု လိုအပ်ပါသည်။

- အောက်ဖော်ပြပါ ကန်ထရိုက်စာချုပ် အသေးစိတ်များ ပါဝင်သည့် ကုန်းတွင်းနှင့် ကမ်းလွန်ရေနံလုပ်ငန်း ကန်ထရိုက်စာချုပ်အားလုံး
  - လုပ်ကွက်နှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု ရှယ်ရာစေ့စုများ
  - ရေနံရှာဖွေရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု သို့မဟုတ် ထုတ်လုပ်မှု အဆင့်ဆင့်
  - အဆင့်ဆင့်အတွက် တာဝန်ယူရမည့် ရာခိုင်နှုန်း
  - ငွေကြေးထည့်ဝင်ခြင်းမရှိသည့် ရှယ်ယာအချိုးနှင့် အခြားရှယ်ယာ အချိုးများ
  - လုပ်ကွက်/သတ္တုတွင်း တစ်ခုစီ၏ ထုတ်လုပ်မှု အရေအတွက်များနှင့် အရည်အသွေးများ
- ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပတွင် ရောင်းချသည့် အရေအတွက်
- သိုလှောင်ထားသော ပစ္စည်းအရေအတွက် ပြောင်းလဲမှု
- လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သူ ကိစ္စရပ်များတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ကန်ထရိုက်တာတို့မှ ရောင်းချမှုများ
- ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပရောင်းချခြင်းတို့မှ ရရှိသည့် ရငွေများ
- ပြည့်နှင်ပြည့်တွင်း ပျမ်းမျှဈေးနှုန်း
- ရငွေ စီးဆင်းရာ လမ်းကြောင်းအလိုက် ခွဲခြားဖော်ပြသည့် ရငွေများ၊ ထုတ်လုပ်မှုစေ့စု၊ ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ်မှ ပြန်ရချက်များ၊ ခိုင်ကြေးများ၊ ဆုကြေးများ၊ လိုင်စင်ကြေးများ၊ ကြား (လမ်းခုလတ်) အခကြေးငွေများ၊ ရန်ပုံငွေများသို့ ထည့်ဝင်ငွေများ အစရှိသည်
- သင်တန်းပေး လေ့ကျင့်ပေးမှု အပါအဝင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်

- ငန်းများသို့ ငွေကြေးမဟုတ်သည့် ထည့်ဝင်မှုများ၏ တန်ဖိုး
- အခြားစာရင်းများအတွက် စာရင်းဖွင့်နှင့် စာရင်းပိတ် လက်ကျန်များ

အကြံပြုချက် ၅။ ဝန်ကြီးဌာနအတွင်းနှင့် ဝန်ကြီးဌာနချင်း ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်မှု ပိုမိုမြင့်မားရန်မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

ဤအစီရင်ခံစာက ဝန်ကြီးဌာနအတွင်း နှင့် ဝန်ကြီးဌာန အချင်းချင်း ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်မှုတွင် အားနည်းမှုအချို့ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။ ဥပမာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ရသုံးမှန်းခြေ ဦးစီးဌာနတွင် ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာနနှင့် မတူညီသည့် အခွန် ကိန်းဂဏန်းများ ရှိနေပါသည်။ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးတွင် ယခုအထိ လုံလောက်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် လက်လှမ်းမီမှု သို့မဟုတ် ဤလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို ထမ်းဆောင်ရန် အတွေ့အကြုံမရှိသော်လည်း၊ ဝန်ကြီးဌာန အားလုံးက ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ချက်များအား စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ စစ်ဆေးပေးရန် မျှော်လင့်ထားကြပါသည်။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့် ပြည်တွင်း အခွန်ဦးစီးဌာန နှစ်ခုလုံး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းများကို စစ်ဆေးကြသော်လည်း သတင်းအချက်အလက် ဝေမျှခြင်း မရှိကြပါ။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများအပေါ် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းစီမံချက်အဆင့် ပြုမူဆောင်ရွက်မှုများအား စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးခြင်းအပေါ် အားထားနေသော်လည်း လက်တွေ့တွင် ယင်းကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။ ဤစနစ်က ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲစစ်ဆေးမှုတွင် အရေးပါသည့် ကွာဟချက်များကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား လုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်မှု လုံးဝမရှိသည့် အနေအထားဖြင့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ပြုထားသည့်သဘော ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပြုလုပ်ရေးကော်မရှင်၊ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန (ရသုံးမှန်းခြေ ဦးစီးဌာန၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး ဦးစီးဌာန၊ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန)၊ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် လွှတ်တော်များ အပါအဝင် အစိုးရ၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ စစ်ဆေးမှု အဖွဲ့အစည်းအားလုံး ပိုမိုမြင့်မားသည့် ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်မှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ဝေမျှခြင်းမှ အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်ဖော် အသိပေးရေးကို လိုအပ်စေသည့် ဥပဒေမူဘောင် တစ်ခုသည် အဖြစ်သင့်ဆုံးအချက် ဖြစ်သော်လည်း အစိုးရဌာနတွင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အသစ်များမှ ထိုဌာနတစ်ခုနှင့်တစ်ခု သတင်းအချက်အလက် ချိတ်ဆက်မှု အားနည်းခြင်းကို လျော့နည်းစေပေလိမ့်မည်။ ဥပမာ ဌာနတွင်း ညွှန်ကြားချက်များတွင် အောက်ပါအချက်များကို လမ်းညွှန်နိုင်ပါသည်။

- နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ကန်ထရိုက်စာချုပ်များ၊ လုပ်ငန်းစီမံချက်အဆင့် အချက်အလက်များနှင့် အခြား သက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ခံဌာနများ၊ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့် လွှတ်တော်သို့ အချိန်သတ်မှတ်ချက် တစ်ခုအတွင်း (ဥပမာ တောင်းခံပြီး တစ်လအတွင်း) မျှဝေစေခြင်း။
- ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် စာရင်းစစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်ကို စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် လွှတ်တော်သို့ ချက်ချင်းမျှဝေ အသိပေးစေခြင်း။

- အချက်အလက် သိမ်းဆည်းရာ နေရာတစ်နေရာထဲတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနအားလုံးမှ ညွှန်ကြားချက်များနှင့် သတိပေးနှိုးဆော်ချက်များကို ပြည့်သူသို့ အသိပေးတင်ပြရန် ဥပမာ အွန်လိုင်းပေါ်တွင် တင်စေခြင်း။
- ဝန်ကြီးဌာန အချင်းချင်း ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်မှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် လက်တွေ့ကျသည့်အဆင့်များ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်တန်ရာရှိသော ဝန်ကြီးဌာနချင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ကော်မတီတစ်ရပ်ကို ထူထောင်ဖွဲ့စည်းခြင်း။

အကြံပြုချက် ၆။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကြီးကြပ်မှုကို ပျူရိုကရေစီစနစ်အတွင်း ကောင်းမွန်တိုးတက်စေခြင်း။ (အကြံပြုချက် (၈)နှင့် ပေါင်းစည်းခြင်း)

အကြံပြုချက် (၅) တွင် ပြုစုထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များသည် အကယ်၍ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လွှတ်တော်နှင့် အခြား ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲစစ်ဆေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအတွက် ပြန်ကြားလေ့ရှိသည့် အခါတွင်သာလျှင် တန်ဖိုးရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် လက်ရှိအချိန်၌ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဘတ်ဂျက် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ထိထိရောက်ရောက် ဖိအားပေးနိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် မရှိပေ။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် အခြားစာရင်းများထဲမှ သာမန် ဘတ်ဂျက်များအတွက် ကြမ်းခင်းဘတ်ဂျက်ကိုသာလျှင် ချမှတ်ပေးနိုင်ပြီး ဘတ်ဂျက် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စိန်ခေါ်နိုင်မှု အားနည်းပြီး ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုကို ဖြည့်ဆည်းရန် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများပေါ်တွင် လွန်စွာ အားထားနေရလျက် ရှိပါသည်။ အကြောင်းပြချက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမှာ သတင်းအချက်အလက်များ လက်လှမ်းမီမှု ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကို အကြံပြုချက် (၄) နှင့် (၅) က တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အခြားအကြောင်းပြချက်မှာ စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အားနည်းသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

မိမိတို့ အကြံပြုတင်ပြလိုသည်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အသုံးစရိတ်များကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန်၊ ဖိအားပေးရန်နှင့် အတည်ပြုရန် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးရန် သို့မဟုတ် အခြားနည်းလမ်းအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အသုံးစရိတ်များကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန်၊ ဖိအားပေးရန် နှင့် အတည်ပြုရန် သီးခြား ယူနစ်၊ ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် ကော်မရှင်တစ်ခုကို ထူထောင် ဆောင်ရွက်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာ အတွေ့အကြုံများကို အခြေခံပြီး ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီ စီမံအုပ်ချုပ်မှု ပုံစံအချို့ကို တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ ၁။ နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီတစ်ခု သို့မဟုတ် အလားသဏ္ဍာန်တူ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု တည်ထောင်ခြင်း

အစိုးရအချို့သည် နိုင်ငံတော် ပိုင်ဆိုင်မှုကို စီမံခန့်ခွဲရန်နှင့် အဓိက အစုရှယ်ယာရှင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီများကို တည်ထောင် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိကြပါသည်။ ထိုကုမ္ပဏီများသည် နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများ၏ ပိုင်ရှင်အဖြစ် နိုင်ငံတော် ပိုင်ဆိုင်မှုကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီ စီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်မှုကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပြီး ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို အောင်မြင် ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေပါသည်။ ဥပမာများတွင် ဘူတန် နိုင်ငံ၏ Druk Holding and

Investments Limited၊ ကာဇော် စတန်နိုင်ငံ၏ Samruk-Kazina၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၏ Khanza-nah Nasional Berhad၊ ဖိရှားနိုင်ငံ၏ FONAFE၊ ကာတာနိုင်ငံ ၏ Qatar Holding၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ Tamasek Holdings တို့ ပါဝင်ကြပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံမှ State-Owned Assets Supervision and Administration Commission သည် နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီ မဟုတ်သော်လည်း အနှစ်သာရအားဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများသည် နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီ အားလုံးကို စုစည်းပြီး စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး ကျွမ်းကျင်မှုတို့ဖြင့် အစိုးရများအား ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။ ဖြည့်တင်းဝယ်ယူရေး၊ သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာ၊ လူသားအရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း စသည့် ကျွမ်းကျင်မှုတို့ကို အလွယ်တကူ ဗဟိုပြု ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများက မန်နေဂျာများကိုလည်း လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးနိုင်ပြီး လုပ်ငန်းအချို့တွင် ၎င်းတို့အား စမ်းသပ် အသုံးပြုခြင်းနှင့် အလွန် ထူးချွန်သူများကို စွမ်းဆောင်ရည် နိမ့်ကျသည့် ကုမ္ပဏီများ၌ အလှည့်ကျ တာဝန်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါသည်။ တစ်ခါတရံ နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများက လုပ်ငန်းများအား ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပေးပြီး သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု၏ အုပ်ချုပ်စီရင်ပိုင်ခွင့် အောက်သို့ ကျရောက်နေသည့် ကုမ္ပဏီများအောက်ရှိ ဖွဲ့စည်းပုံထက် အလုပ်သမားများအား ခန့်အပ်ခြင်း ဖြတ်ပစ်ခြင်း ပြုလုပ်ရာ၌ ပို၍ အလွယ်တကူ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများသည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး စသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ ကြီးကြပ်ရသည့် အေဂျင်စီများကို အစားထိုးခြင်းမဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင် နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီ၏ ပိုင်ဆိုင်မှု ကြီးမားသည့်အလျောက် နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများအား ထိထိရောက်ရောက် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးမှုတွင်လည်း ပိုမိုခက်ခဲလာပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကဏ္ဍအမျိုးမျိုး၌ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပေါင်း ၃၂ ခုရှိရာ နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီ တစ်ခုက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အားလုံးကို ထိထိရောက်ရောက် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ စစ်ဆေးနိုင်စွမ်းရှိမည်ဟု ယူဆလျှင် မှန်ကန်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ရလဒ်တစ်ခု အနေဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် စပ်နီနိုင်ငံတို့ကဲ့သို့သော အစိုးရအချို့သည် ကွဲပြားသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများ တည်ထောင်ဖွဲ့စည်း လုပ်ကိုင်လျက် ရှိကြပါသည်။^{၁၄၄}

ရွေးချယ်စရာ ၂။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို မြှင့်တင်ခြင်း

နိုင်ငံအားလုံးနီးပါးတွင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် ယင်းနှင့် ညီမျှသော ဌာနသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်သည့်အခန်းမှ ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ဥပမာ ကိုးရီးယားနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့တွင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံတော်ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေး ကာကွယ်ရေးနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း မူဝါဒ ညှိနှိုင်းရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အခွင့်အာဏာ ရှိပါသည်။ ဤအခွင့်အာဏာများတွင် သတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်ဖော် အသိပေးရန် လိုအပ်ခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးစီမံကိန်းများ သုံးသပ်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်း၊ ဆောင်ရွက်မှု အကဲဖြတ်

ဆန်းစစ်မှု ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကုမ္ပဏီ ဘတ်ဂျက်များ အတည်ပြုခြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် လူသားအရင်းအမြစ် ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော် ပိုင်ဆိုင်မှုများ ဝယ်ယူခြင်း ရောင်းချခြင်းတို့အပေါ်တွင် ဩဇာသက်ရောက်မှု မရှိပါ။^{၁၄၅}

ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အကန့်အသတ်ဖြင့် ရှိနေပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ သာမန် ဘတ်ဂျက် ကြမ်းခင်း သတ်မှတ်ချက်များ ချမှတ်ပေးခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၏ ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်များကို အတည်ပြုပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်သော်လည်း ထပ်မံလိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်ဖော် အသိပေးရန် တောင်းဆိုခြင်း၊ မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းများ တောင်းဆိုနိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဌာနတွင်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အကြံပေးခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။ ထို့ပြင် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ရေးနှင့် ဘတ်ဂျက်များအား မေးခွန်းထုတ်ရေးတို့တွင် စွမ်းရည် အကန့်အသတ် ရှိခြင်းသာမက လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အကန့်အသတ်လည်း ရှိနေပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လက်ရှိ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအရ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အကဲဖြတ် စိစစ်မှုကို ထုံးစံအတိုင်း အလေးမထားမှု ရှိနိုင်ပါသည်။

စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို နည်းလမ်းအချို့ဖြင့် မြှင့်တင်နိုင်ပါသည်။ ပထမအချက်မှာ ကန့်သတ်ချက် စာချုပ်များ နှင့် မစုစည်းထားရသေးသော ကုန်ကျစရိတ်များကို ထုတ်ဖော် အသိပေးရန် တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပ်နှင်းနိုင်ပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘတ်ဂျက်အား လုပ်ငန်းစီမံချက် တစ်ခုချင်းပေါ်တွင် စိန်ခေါ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးနှင့် အပြောင်းအလဲများကို အစိုးရအဖွဲ့သို့ အကြံပြုနိုင်သည့် အခွင့်အရေး ပေးနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တတိယအချက်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွင်း လူသားအရင်းအမြစ်များ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပြန်ကြားပေးရန် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းများ၊ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ဆောင်ရွက်ချက် အစီအမံများကို သုံးသပ်ရန်နှင့် အကဲဖြတ် စိစစ်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ပေးနိုင်ပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ ၃။ ပရော်ဖက်ရှင်နယ် ပညာရှင်များ ပါဝင်သည့် ကော်မရှင် သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုကို တည်ထောင်ခြင်း

နိုင်ငံအချို့သည် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးကုမ္ပဏီ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန်နှင့် ကုမ္ပဏီများကို ထိန်းချုပ်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများအား အကြံပေးများအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်ရေး အေဂျင်စီ တစ်ခုကို တည်ထောင်ကြပါသည်။ ဥပမာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ အကြီးစား စက်မှုနှင့် ပြည်သူ့စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ ပြည်သူ့စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဦးစီးဌာနသည် နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကိုစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန်အတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲခြင်းနှင့်

၁၄၄။ OECD and KIPF, *State-Owned Enterprises in Asia*

၁၄၅။ World Bank. *Corporate Governance of State-Owned Enterprises: A Toolkit* (IBRD-World bank, 2014). Online: <http://documents.worldbank.org/curated/en/228331468169750340/pdf/913470PUB097810B00PUBLIC00100602014.pdf>

လူသားအရင်းအမြစ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများမှာ အခြားအစိုးရဌာနများတွင် ဆက်လက်တည်ရှိမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ အင်ဒို နီးရှားနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများဝန်ကြီးဌာနတွင် လုပ်အားခမူဝါဒ ဆုံးဖြတ်ပေးခြင်း၊ နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီ ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်များ အဆိုပြုခြင်းနှင့် နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီ လုပ်ငန်းရပ်များအား အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း များ ပြင်ဆင်ခြင်းအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်လည်း ရှိသလို အလားတူ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိပါသည်။^{၁၄၆} ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ အစိုးရပိုင် သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်သော ကော်ပိုရေးရှင်းအတွက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုကော် မရှင်တွင် သမ္မတရုံးမှ အမှုဆောင် (၅) ဦး ရုံးထိုင်ပြီး အနည်းငယ် ပိုမိုတောင့်တင်းသန်မာသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများအား အကြံပေးခြင်း၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းများ ပြုလုပ်ခွင့်ရှိပြီး မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ မူဝါဒများရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။^{၁၄၇}

ဤမိုဒယ် (ပုံစံ)သည် နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီ မိုဒယ်နှင့် အတူတူဖြစ်ပြီး အရေးကြီးသည့် ခြားနားချက် နှစ်ခု ရှိပါသည်။ တစ်ချက်မှာ ဝန်ကြီးဌာနများ သို့မဟုတ် သမ္မတရုံး ကဲ့သို့သော အခြားရပ်တည်မှု များသည် ကော်မရှင် သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးဌာနဆိုသည်ထက် ကုမ္ပဏီ ရှယ်ယာရှင်အဖြစ် ဆက်လက်ရပ်တည်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယ အချက်မှာ ကော်မရှင်များနှင့် နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများ၏ ဝန်ကြီးဌာန များသည် မူဝါဒများကို အာဏာ သက်ရောက်စေခြင်းထက် မူဝါဒ ပေါ်တွင် အကြံပြုခြင်း သို့မဟုတ် အကောင်အထည်ဖော်ရန် အကူအညီပေးခြင်းအဖြစ် ထုံးစံအတိုင်း အကန့်အသတ်ဖြင့် ရှိနေပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီများသည် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အာဏာသက်ရောက်စေရာ၌ ပိုမိုအားကောင်းသော မိုဒယ် ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် ၇။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လွတ်လပ်သည့် ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့ တည်ထောင်ခြင်း (အကြံပြုချက် (၈) နှင့် ပေါင်းစည်းနိုင်ပါသည်)

ပညာရှင်များ ပါဝင်ပြီး လွတ်လပ်သော ကြီးကြပ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့သည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များအား နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းရပ်များကို မကြာခဏ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ရည်မှန်းချက်များ ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကူညီခြင်းနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်ပေါ်တွင် အခြေခံ၍ အကြီးတန်း မန်နေဂျာများ ငှားရမ်းခြင်း၊ ထုတ်ပယ်ခြင်းနှင့် ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးခြင်းတို့ဖြင့် ကောင်းမွန်တိုးတက်စေနိုင်ပါသည်။ လက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၄ ခုတွင် ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့ ၄ ခုသည် အကြီးတန်း စီမံခန့်ခွဲမှု အထက်တွင် ထိုင်၍ လုပ်ကိုင်နေစေကာမူ ၎င်းတို့အနေဖြင့် တစ်ခုမျှ လွတ်လွတ်လပ်လပ် နှင့် နိုင်ငံရေးအရ လွတ်ကင်းစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိပါ။

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအနေဖြင့် ဘုတ်အဖွဲ့များသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် ဩဇာ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ သက်တမ်းနှင့် ဘုတ်အဖွဲ့ဝင် နာမည်စာရင်း တင်သွင်းခြင်းများတွင် ကွဲပြားခြားနားမှု ရှိပါသည်။ ကိစ္စရပ်အများစုတွင် အနစ်သရအားဖြင့် ဘုတ်အဖွဲ့များသည် အန္တိမပိုင်ရှင်ဖြစ်သည့် အစိုးရကိုယ်စား ကော်ပိုရိတ်မဟာဗျူဟာ ချမှတ်ပေးခြင်းနှင့် ရလဒ်များဖြစ်သည့် အမြတ်အစွန်း ရရှိနိုင်စွမ်းကို စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးပါသည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံပိုင်ကုမ္ပဏီများ၏ ဒါရိုက်တာ ဘုတ်အဖွဲ့များသည် အကြီးတန်းစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် ဆောင်ရွက်ချက်အပေါ် အခြေခံသည့် လူသားအရင်းအမြစ်များ ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များအတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။^{၁၄၈} ဘုတ်အဖွဲ့ဝင် ဦးရေမှာ စံပြအနေဖြင့် (၅) ဦးမှ (၈) ဦးအထိ သတ်မှတ်ထားစေကာမူ (၂) ဦးမှ (၂၀) ဦးအထိ ရှိနိုင်ပါသည်။ အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီ ၁၂ ခုကို ကွင်းဆင်း လေ့လာချက်တွင် (ဥပမာ မလေးရှားနိုင်ငံမှ ပက်ထရိုနတ်စ်၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံမှ ပက်ထရိုဗီယက်နမ်၊ ကာဇတ်စတန် နိုင်ငံမှ ကတ်စ်မူနိုင်ဂတ်စ်) အမှုဆောင်များက ဘုတ်အဖွဲ့ဝင် (၉) ဦးကိုလည်းကောင်း၊ အီရန်နိုင်ငံမှ (အင်န်အိုင်အိုစီ) နှင့် ဘရာဇီးလ် နိုင်ငံမှ (ပက်ထရိုဘတ်စ်) တို့တွင် အမှုဆောင်များမှ နှစ်ဦးကိုလည်းကောင်း၊ နော်ဝေ နိုင်ငံမှ (စတာတိုင်း) တွင် လွတ်လပ်သည့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရေး ကော်မတီနှင့် ဝန်ထမ်းများက တစ်ဦးကိုလည်းကောင်း၊ နာမည်စာရင်း တင်သွင်းခဲ့ကြပါသည်။ ကိစ္စဒါရိုက်တာ ဝန်ကြီးများအား ခန့်အပ်ခဲ့ကြသော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် ခန့်အပ်မှုများသည် နည်းပညာ တတ်ကျွမ်းမှုပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ပြုလုပ်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။^{၁၄၉} နိုင်ငံအများဆုံးတွင် နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများ၏ ဘုတ်အဖွဲ့များကိုလည်း နိုင်ငံပိုင် ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီကသော်လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနကသော်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် လွတ်လပ်သော ပြင်ပ အကျိုးဖြစ်ဆန်းစစ်သူကသော်လည်းကောင်း အကျိုးဖြစ် ဆန်းစစ်ပါသည်။^{၁၅၀}

လွတ်တော်နှင့်/ဥပဒေဆိုင်ရာ မူဝါဒ ရွေးချယ်စရာများ

အကြံပြုချက် ၈။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဥပဒေသစ်တစ်ရပ်ကို မိတ်ဆက်ခြင်း

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဥပဒေသစ် တစ်ရပ်က ဤအစီရင်ခံစာ တွင် ထုတ်ဖော်ပါရှိသည့် စိန်ခေါ်ချက် အားလုံးကို ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်သော်လည်း ယင်းက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ စီမံခန့်ခွဲမှုကို ဥပဒေအရ ရှင်းလင်းပေးရာတွင်လည်းကောင်း၊ အစိုးရ ဌာန တွင်း ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် ဆီလျော်ညီညွတ်သော မူဝါဒချမှတ်ခြင်းတို့ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရာတွင်လည်းကောင်း အကူအညီပေးနိုင်ပါလိမ့်မည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဥပဒေတစ်ခုတွင် ပါဝင်နိုင်သည့် အစိတ်အပိုင်းများမှာ-

- နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ စာရင်း
- မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းများနှင့် ရည်မှန်းချက်များ

၁၄၆။ OECD and KIPF, *State-Owned Enterprises in Asia*
၁၄၇။ OECD, *Board of Directors of State-Owned Enterprises: An Overview of National Practices* (OECD Working Party on State Ownership and Privatization Practices, 2012). Online [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/CA/SOPP\(2012\)1/FINAL&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/CA/SOPP(2012)1/FINAL&docLanguage=En).

၁၄၈။ Heller et al., *Reforming National Oil Companies*.
၁၄၉။ OECD, *Board of Directors of State-Owned Enterprises*.
၁၅၀။ PTT Thailand and PetroVietnam annual reports.

- ငွေကြေး စီမံခန့်ခွဲမှု
- အစိုးရ၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဝယ်ယူခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်းအတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ
- ဘုတ်အဖွဲ့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ၊ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ(ကော်မတီများ အပါအဝင်)၊ သက်တမ်းနှင့် ခန့်အပ်ရန် အဆိုပြုခြင်း
- နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် ဝန်ထမ်းကျင့်ဝတ် (ပြုမူဆက်ဆံရေး စည်းကမ်း)
- စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လွှတ်တော်၊ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊ ဌာနတွင်း စာရင်းစစ်နှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု တာဝန်ဝတ္တရားများ
- လွတ်လပ်သည့် ပြင်ပစာရင်းစစ်ဆေးရေး လိုအပ်ချက်များ
- ဌာနတွင်း အစီရင်ခံစာ တင်ပြခြင်း လိုအပ်ချက်များ
- အများပြည်သူသို့ အသိပေး ထုတ်ဖော်တင်ပြခြင်း လိုအပ်ချက်များ
- အပြုအမူ အမှားများအတွက် ပြစ်ဒဏ်များ

အကြံပြုချက် ၉။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို လွှတ်တော်မှ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုအတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှု နှင့် အရင်းအမြစ်များ ထပ်မံဖြည့်တင်းပေးခြင်း

ဤအစီရင်ခံစာတွင် မီးမောင်းထိုးပြထားသည့်အတိုင်း လွှတ်တော်သည် လက်ရှိတွင် သတင်းအချက်အလက်များ လက်လှမ်းမီမှုတွင် အားနည်းလျက်ရှိပြီး နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ဘဏ္ဍာရေးအပေါ် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးတို့၏ များစွာသော ကန့်သတ်ချက်ဖြင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာမှု ပြုလုပ်ထားမှုအပေါ်၌ မှီခိုအားထားနေရပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီ တွင်လည်း အစိုးရ၏ အချက်အလက်များကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာနိုင်သည့် စွမ်းရည်၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ထောက်ခံပံ့ပိုးပေးမှုနှင့် အတွေ့အကြုံအားနည်းလျက် ရှိပါသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ဘဏ္ဍာရေးများ ထိန်းချုပ်မှုအတွက် ၎င်းတို့၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု အခန်းသည် ယခုအထိ အလွန် အရေးကြီး လိုအပ်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီနှင့် အခြားလွှတ်တော်ကော်မတီများသည် အီးယူ-ဥရောပ ကော်မရှင်နှင့် ယူအင်နီဒီပီ-ကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်တို့၏ အချို့သော ပံ့ပိုးမှု အကူအညီများ ရရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤပံ့ပိုးမှုသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို ဦးတည်ဆောင်ရွက်ခြင်း မဟုတ်သကဲ့သို့ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေးများကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရန် လွှတ်တော်အဖွဲ့ဝင်များအား အပြည့်အဝ ပြင်ဆင်ရာတွင် လုံလောက်မှုမရှိသေးပါ။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့ အကြံပြုသည်မှာ ပြည်သူ့ငွေစာရင်း ပူးပေါင်းကော်မတီနှင့် အခြား လွှတ်တော်ကော်မတီများအား လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်များဖြင့် ထပ်မံ၍ အာမခံချက်ရှိသော ပံ့ပိုးပေးမှုကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ဘတ်ဂျက်မှ ခွဲဝေ ဖြည့်ဆည်းပေးသင့်ပါသည်။

အကြံပြုချက် ၁၀။ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ် ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခြင်း

လက်ရှိ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ် ဥပဒေ ၂၀၁၀ သည် (၁) စာရင်း စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက် အပြည့်အစုံကို လွှတ်တော်နှင့် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ဖြည့်ဆည်းပေးရန်၊ (၂) စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများကို အများပြည်သူသို့ အသိပေးရန်၊ (၃) စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ မှန်ကန်ကြောင်း တိုက်ဆိုင် အတည်ပြုမှု၊ ပြည့်စုံမှု၊ တိကျမှုနှင့် တောင့်တင်းခိုင်မာမှုတို့အတွက် သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားမှု မရှိပါ။ ဥပဒေက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်အတွက် စာရင်းစစ်ဆေးရေးသည် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအတွင်း ရှိကြောင်း တိတိပပ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဥပဒေက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက မည်သည့် စာရင်းစစ်ဆေးရေး အမျိုးအစားကို ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်၊ အချိန်မီဆောင်ရွက်ရမည့် စာရင်းစစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများ သို့မဟုတ် စာရင်းစစ်ဆေးရေး လုပ်ငန်းများ နှင့် လိုက်နာရာတွင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသို့ မည်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေပေးရမည် ဆိုသည်ကို ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ ရုံး၏ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများအား ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ စစ်ဆေးမှုကို တောင့်တင်းခိုင်မာရေး ပြင်ဆင်မှုအား အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်တို့က စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။

အကြံပြုချက် ၁၁။ ဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်းများ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခြင်း

သတင်းအချက်အလက်များကို စာရင်းစစ်ဆေးရေး အာဏာပိုင်များနှင့် မျှဝေရန် နှင့် အများပြည်သူတို့အား သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေပေးရန် ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများ ဥပဒေ ၂၀၁၆ ကို ပြင်ဆင်နိုင်ပါသည်။ ပုဒ်မ (၈၁) နှင့် (၈၃) တို့တွင် စာရင်းစစ်ဆေးရေး အာဏာပိုင်များကိုပင်လျှင် ပုဂ္ဂလိကဘဏ်မှဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံပိုင် ဘဏ်မှဖြစ်စေ ဘဏ်စာရင်းများ၊ မှတ်တမ်း သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်ချက်များအား လက်လှမ်းမီ ရရှိခြင်းမှ တားမြစ်ထားပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်ကသာ လျှင် စာရင်းစစ်ဆေးရေး အာဏာပိုင်များသို့ သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပြီး ယင်းသို့ ဖြည့်ဆည်းရာ၌ပင်လျှင် စုစည်းထားသည့် ပုံစံနှင့် လျှို့ဝှက်မှု အခြေခံပေါ်တွင် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပုဒ်မ (၈၂) တွင် ချွင်းချက်အချို့ ကို စာရင်းပြုစုထားပြီး ငွေကြေးခဝါချမှု ဆန့်ကျင်ရေးဥပဒေ နှင့် အကြမ်းဖက်မှုကာကွယ်ရေး ဥပဒေများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဆက်နွယ်သည့်အချက်များကိုသာ အဓိက ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤဥပဒေကိုအခြားစာရင်းလက်ကျန်များသတင်းအချက်အလက်များနှင့် အစိုးရ လုပ်ငန်းရပ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေး သတင်းအချက်အလက်များကို လျှို့ဝှက် ထိန်းသိမ်းရန် ဤဥပဒေကို အသုံးပြုလျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့ အကြံပြု တင်ပြလိုသည်မှာ အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် ဤ လျှို့ဝှက်မှု သတ်မှတ်ချက်များနှင့် မသက်ဆိုင်ဘဲ ရှင်းလင်းအောင် ပြုကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဖက်စပ်မိတ်ဖက် လုပ်ငန်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးများကို ခြေရာကောက်နိုင်ရန် ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊ ပြည်ထောင်စု ရှေ့နေချုပ်ရုံး နှင့် အခြား အစိုးရဌာနများအား ခွင့်ပြုရန် အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်တို့မှ ပုဒ်မ (၈၁) မှ (၈၃) အထိကို ပြန်လည်စဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် ၁၂။ မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန်

မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေ ၂၀၁၆ က လက်ရှိတွင် မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မရှင် (အမ်အိုင်စီ) အတည်ပြုချက်ဖြင့် အရေးပါသည့် အခွန်ကင်းလွတ်မှုနှင့် အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့် ကာလများ ခွင့်ပြုပါသည်။ ပြည်တွင်းအခွန်ဦးစီးဌာန နှင့် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှုများအရ ဤအခွန်ကင်းလွတ်ခွင့် မက်လုံးပေးမှုအမျိုးအစားက ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ နှစ်စဉ် အခွန်အကောက်ရငွေတွင် ဒေါ်လာ ဘီလီယံများစွာ ဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်စေပြီး ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ သဘာဝ သယံဇာတ ကုမ္ပဏီများ နှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စာရင်းစစ်ဆေးမှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရသည်မှာ အလွန်အလွန် ခက်ခဲပါသည်။ မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေတွင် ထိုကဲ့သို့သော ကဏ္ဍများတွင် အခွန်ကင်းလွတ်မှုနှင့် အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ကာလ မပေးမှုကို တားမြစ်ရန် ပြင်ဆင်မှုကို စဉ်းစားရန် အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်တို့အား မီးမောင်းထိုး တင်ပြအပ်ပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များ

အကြံပြုချက် ၁၃။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုစီက ရှင်းလင်းသည့် ရည်ရွယ်ချက်များ၊ ကိန်းဂဏန်းနှင့် အချိန်ကာလအားဖြင့် ဘောင် သတ်မှတ်ထားသည့် ရည်မှန်းချက်များ (ပစ်မှတ်များ) နှင့် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် ရလဒ် သတ်မှတ်ချက်များကို အများပြည်သူသို့ ကြေညာအသိပေးရန် လိုအပ်ခြင်း

ရှင်းလင်းသည့် ကုမ္ပဏီ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ ပစ်မှတ်များနှင့် ရလဒ် သတ်မှတ်ချက်များအတွက် လိုအပ်ချက်ကို နိုင်ငံပိုင် ကုမ္ပဏီများအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှု စံချိန်စံညွှန်းများက အလေးထားပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အလေးထားခြင်းမှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုး ရှိပါသည်။ ပထမအချက်မှာ ထိုလိုအပ်ချက်များက အစိုးရအား အန္တိမ ရှယ်ယာပိုင်ရှင်အဖြစ် ကုမ္ပဏီများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို တိုင်းတာနိုင်ပြီး ကုမ္ပဏီသည် အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားအတွက် သေချာစွာ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိမရှိကိုလည်း စစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ယင်းလိုအပ်ချက်များသည် စီမံခန့်ခွဲမှုအား သတ်မှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက်များမှ လမ်းလွဲမသွားစေရန် နှင့် ကောင်းမွန်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရန် ကူညီပေးပါသည်။ တတိယအချက်မှာ အလုပ်ခန့်အပ်မှုများ၊ ထုတ်ပယ်မှုများ၊ တိုးမြှင့်ပေးမှုများနှင့် ဘဏ္ဍာရေး မက်လုံးပေးမှုများနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ အစိုးရမှ ဆောင်ရွက်နိုင်အောင် ကုမ္ပဏီ တာဝန်ရှိသူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို တိုင်းတာရန် အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အချို့သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ရည်မှန်းချက်များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ ဆိုပြီး ချမှတ်ထားရှိသော်လည်း မိမိတို့အနေဖြင့် ရှင်းလင်းသည့် မူဝါဒ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ ပစ်မှတ်များ သို့မဟုတ် စွမ်းဆောင်ရည် သတ်မှတ်ချက်များကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်နိုင်စွမ်း မရှိခဲ့ပါ။ အကောင်းဆုံးမှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် သက်ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနများ၊ စီမံကိန်းနှင့်

ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် လွှတ်တော်တို့နှင့် ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ယင်းတို့ကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အာရှတိုက်ရှိ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အများစုတွင် ရှင်းလင်းသည့် ရည်ရွယ်ချက်များ၊ ပစ်မှတ်များနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် သတ်မှတ်ချက်များ ရှိကြပါသည်။ ဥပမာ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ပီတီတီ ထိုင်းလင်း (PTT Thailand) ၏ စွမ်းဆောင်ရည် သတ်မှတ်ချက် အညွှန်းကိန်းများမှာ - စုစုပေါင်း ရောင်းငွေအပေါ် အသားတင်အမြတ် ရာခိုင်နှုန်း၊ ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် အမြတ်ပြန်ရချက် ရာခိုင်နှုန်း၊ စုစုပေါင်း ရရန်ပိုင်ခွင့်အပေါ် ပြန်ရချက် ရာခိုင်နှုန်း၊ ကြွေးမြီနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုအချိုး ရာခိုင်နှုန်း၊ အသားတင် ကြွေးမြီနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုအချိုး EBITDA နှင့် အတိုးကာမိမှုတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံရှိ ပက်ထရို ဗီယက်နမ်၏ စွမ်းဆောင်ရည် သတ်မှတ်ချက် အညွှန်းကိန်းများမှာ- အကြမ်းအမြတ်/ရငွေ၊ အသားတင်အမြတ်/ရငွေ၊ ရရန်ပိုင်ခွင့်များအပေါ် ပြန်ရချက်နှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် ပြန်ရချက်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။^{၁၅၁} ဤကိစ္စနှစ်ရပ်လုံးတွင် ကုမ္ပဏီ၏ စွမ်းဆောင်ရည် သတ်မှတ်ချက်များကို အခြားနိုင်ငံများနှင့် ယခင်အတွေ့အကြုံများပေါ်တွင် နှိုင်းယှဉ်သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကုမ္ပဏီတာဝန်ရှိသူများကိုလည်း ကာလလတ်အတွင်း စွမ်းဆောင်ရည်ကို ကောင်းမွန်တိုးတက်လာအောင် ဆောင်ရွက်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပြီး တာဝန်ပေးထားပါသည်။

အကြံပြုချက် ၁၄။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများက ပြည့်စုံသော ဘဏ္ဍာရေးနှင့် နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာများ ပြုစုထုတ်ပြန်ရန် လိုအပ်ခြင်း (အကြံပြုချက် (၈) နှင့် ပေါင်းစည်းနိုင်ပါသည်။)

ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအပိုင်းတွင် တိုးတက်လာခြင်းသည် လွှတ်တော်၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး စသည့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မီဒီယာတို့အတွက်ပါ အလွန် အရေးပါသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည်သာမက နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အများပြည်သူတို့အကြား ယုံကြည်မှုကို တည်ဆောက်ပေးပါသည်။ အချို့သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်ပတ်သက်သည့် အချို့သော သတင်းအချက်အလက်များကို မြန်မာနိုင်ငံ တွင်းထွက် သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းစီမံကိန်း MEITI အစီရင်ခံစာများကို ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်နှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဝက်ဘ်ဆိုဒ်များမှ ရရှိနိုင်သော်လည်း၊ ချီလီနိုင်ငံမှ Codelco၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ Indian Oil သို့မဟုတ် ထိုင်းနိုင်ငံမှ PTT Thailand တို့နှင့် မတူဘဲ ဥပမာ ဤစာတမ်းတွင် လေ့လာထားသော မည်သည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကမျှ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီသော ဘဏ္ဍာရေး သို့မဟုတ် နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာကို အွန်လိုင်းပေါ်တွင် တင်ပြထားခြင်း မရှိကြပါ။

ထိုနှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာများတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သင့်ပါသည်။

- အဓိက လုပ်ငန်းရပ်များ ဖော်ပြချက်တစ်ရပ်၊ ပေါင်းစပ်လုပ်ကိုင်

^{၁၅၁}။ List is drawn from state-owned company annual reports, OECD standards and Heller et al., *Reforming National Oil Companies*.

သည့် ဖက်စပ် မိတ်ဖက်များ၏ စာရင်းနှင့်အတူ အရေးပါသော လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများ တိုးတက်မှု အခြေအနေများ အပါအဝင် ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းရပ်များအား ခန့်မှန်း သုံးသပ်ခြင်း

- အကြီးတန်း စီမံခန့်ခွဲရေး အရာရှိများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် သော့ချက် ကျသော ဌာနခွဲများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ အပါအဝင် ကော်ပိုရိတ် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ
- လုပ်ငန်းစီမံချက် တစ်ခုချင်းစီနှင့် ဝင်ငွေစီးဆင်းမှု လမ်းကြောင်း တစ်ခုချင်းစီ၏ ရငွေများ (အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်)
- လုပ်ငန်းစီမံချက် တစ်ခုချင်းစီ၏ အသုံးစရိတ်များ (အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် နှင့် အနာဂတ်)
- ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်သို့ ငွေ အဝင်အထွက်များ အပါအဝင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်ထောင်စုတို့ အကြား ငွေကြေးဆက်သွယ် ဆက်ဆံမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အသေးစိတ် ပါရှိသည့် စာရင်းကိုင် စနစ်တစ်ရပ်
- လုပ်ငန်းခွဲများနှင့် ဖက်စပ်လုပ်ငန်းများ အပါအဝင် လုပ်ငန်းစီမံချက် တစ်ခုချင်း၏ ရရန်ပိုင်ခွင့်များ (ရင်းနှီးပစ္စည်းများ)
- ကြွေးမြီများ အသေးစိတ် ဖော်ပြချက်
- ငွေကြေး ပြန်လည်မရရှိသော လုပ်ငန်းရပ်များ (နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အဓိက လုပ်ငန်းများနှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်နွယ်မှုမရှိသည့် လုပ်ငန်းရပ်များ)
- ကုန်စည်ဝယ်ယူမှုများ၊ ပမာဏ၊ အမျိုးအစား နှင့် ရောင်းချမှုနှုန်း အပါအဝင် ရေနံ သို့မဟုတ် ဓါတ်သတ္တု ရောင်းချခြင်းများအား အသေးစိတ် အစီရင်ခံခြင်း ကဲ့သို့သော အခြား သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးသတင်း အချက်အလက်များ

အကြံပြုချက် ၁၅။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား လွတ်လပ်သော ပြင်ပ စာရင်းစစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်စေခြင်း

ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လွှတ်တော်နှင့် ဘဏ္ဍာရေး ကော်မတီများ အပါအဝင် လက်ရှိ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ တာဝန် ဝတ္တရားများနှင့် စွမ်းရည်များကို မြှင့်တင်နိုင်သော်လည်း နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား လွတ်လပ်သည့် ပြင်ပစာရင်း စစ်ဆေးခြင်းထက် ပိုမိုကောင်းမွန်သည်တော့ မဟုတ်ပေ။ လွတ်လပ်သည့် ပြင်ပစာရင်း စစ်ဆေးခြင်းသည် အစီရင်ခံမှုများ၏ တိကျမှု၊ အရည်အသွေးနှင့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် အများမူ ယုံကြည်မှုတိုးတက်လာစေရေးတို့ကို အာမခံနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့က ကုမ္ပဏီတွင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကွာဟမှုများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရာတွင်လည်း ကောင်းကုမ္ပဏီများ၏ဆောင်ရွက်ချက်များ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရာတွင်လည်းကောင်း ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။ Ernst & Young, PwC, Deloitte or KPMG ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာ ကုမ္ပဏီကြီးများ၏ ဝန်ဆောင်မှုများသည် ဈေးကြီးသည်မှန်သော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရိုးသားဖြောင့်မတ်စွာ ဆောင်ရွက်မှုပေါ်တွင် အာမခံချက်ပေးပြီး ပေးရသော ငွေကြေးအတွက် ပြန်လည်ရရှိသည့်အကျိုး အမြတ်နှင့် တန်ပါသည်။ ကြီးမားသည့် အမြတ်အစွန်းမရှိသော နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အများစုကို ပထမ ဦးစားပေး၍ ပြင်ပ လွတ်လပ်သော စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းကို ချက်ချင်း ဆောင်ရွက်ရန်

အကြံပြု တင်ပြအပ်ပါသည်။ အကောင်းဆုံးမှာ ယင်း စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းများကို အများပြည်သူသို့ အသိပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် ၁၆။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ တာဝန်ရှိသူများအား လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်မှုအတွက် မက်လုံးပေးမှုကို စဉ်းစားရန်

ဤအစီရင်ခံစာက မီးမောင်းထိုးပြထားသည့် စိန်ခေါ်ချက်တစ်ရပ်မှာ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ တာဝန်ရှိသူများအတွက် လစာနှင့် ခံစားခွင့်များသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် အနေအထား မရှိပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ အမြတ်အစွန်း ရရှိမှု ပိုမိုတိုးတက်စေရန် ဌာနတွင်း မက်လုံးပေးမှုများကို ပိုမိုတောင့်တင်း ခိုင်မာအောင် လုပ်ဆောင်စေနိုင်ပါသည်။ လစာများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများအရ ဆိုလျှင် နည်းပါးပါသည်။ အလွန်ကောင်းမွန်သော ကုမ္ပဏီ၏ စွမ်းဆောင်ရည် သို့မဟုတ် ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီခြင်းတို့အတွက် ငွေကြေး သို့မဟုတ် ငွေကြေးမဟုတ်သော ဆုပေးမှု မရှိသလို ညံ့ဖျင်းသော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းနှင့်လည်း ချိတ်ဆက်ထားခြင်း မရှိပေ။

နိုင်ငံတကာရှိ အစိုးရများစွာသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အမှုဆောင်များ၊ မန်နေဂျာများ သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်းများအတွက် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်အပေါ် မက်လုံးပေးမှုများကို မိတ်ဆက်ပေးလျက်ရှိပါသည်။ ဥပမာ ဘူတန်နိုင်ငံတွင် ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် အဆင့်တူ အကြီးတန်း စီမံခန့်ခွဲရေးအပိုင်း ပြန်လည်ခန့်အပ်မှုသည် ဆောင်ရွက်ချက် ညွှန်ကိန်း ကိုက်ညီ အောင်မြင်မှုပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ ကာဇတ်စတန်နိုင်ငံ နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့တွင် အလားတူ စနစ်များ ရှိကြပါသည်။ ထို့ပြင် တရုတ်နိုင်ငံတွင် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်မှု ရလဒ်များသည် အမှုဆောင်များ၏ လစာများကို အဆုံးအဖြတ် ပေးပါသည်။

ဘူတန်နိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ ကာဇတ်စတန်နိုင်ငံ၊ ကိုးရီးယားနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့တွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံစီက အလတ်တန်း မန်နေဂျာများ သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်းများအား စွမ်းဆောင်ရည်ပေါ်တွင် မူတည်၍ ဆုကြေးပေးမှုများ ပြုလုပ်ပေးပါသည်။ ဥပမာ ကိုရီးယားနိုင်ငံတွင် အများပြည်သူဆိုင်ရာ ကော်ပိုရေးရှင်း၏ စီအီးအို (အမှုဆောင် အရာရှိချုပ်) များသည် ၎င်းတို့၏ ယမန်နှစ် လစာမှ (၀) မှ (၁၂၀ %) အကြား ဆုကြေးငွေ ရရှိနိုင်ပြီး ဝန်ထမ်းများသည် ၎င်းတို့၏ လစဉ် လစာ၏ (၀) မှ (၂၅၀ %) အကြား ဆုကြေးငွေ ရရှိကြပါသည်။ ကာဇတ်စတန် နိုင်ငံတွင် ရလဒ်များအပေါ် တာဝန်ခံမှု တိုးတက်လာစေရန်နှင့် မက်လုံးပေးမှုများအတွက် ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်ကျသည့် ခိုင်လုံသော အကျိုးအကြောင်းပြချက်တို့ကို ဖန်တီးနိုင်ရန် အလို့ငှာ ကုမ္ပဏီအတွက် သော့ချက်ကျသည့် ညွှန်ကိန်းများကို အသုံးပြုခြင်းမှတစ်ဆင့် ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့သည် စီအီးအိုနှင့် အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင်များ၏ လုပ်ငန်းရပ်များကို အကဲဖြတ် စစ်ဆေးပါသည်။ ထို့နောက် အကြီးတန်း အရာရှိများ၏ လစာသည် ကော်ပိုရိတ် တစ်ခုလုံး၏ လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်နှင့် တစ်ဦးချင်း၏ လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် နှစ်ခုလုံးနှင့် ချိတ်ဆက်မှု ရှိပါသည်။ ထို့နောက် အလွန် ကောင်းမွန်သည့် ဆောင်ရွက်မှု အကဲဖြတ်မှု ရလဒ် ရရှိကြသည့် အမှုဆောင်အရာရှိများသည် အနာဂတ် ပြောင်းရွှေ့မှုများနှင့် ရာထူးတိုးမြှင့်မှုများအတွက် “ပါရမီထူးသူများအဖွဲ့” တွင် နာမည်စာရင်း ထည့်သွင်းထားနိုင်ပါ

သည်။^{၁၅၂}

မိမိတို့၏ အကြံပြုချက်မှာ ဤနည်းလမ်းကို စဉ်းစားမည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ စစ်ဆေးရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ပြဋ္ဌာန်းပြီးမှသာလျှင် အကောင်အထည် ဖော်သင့်ပါသည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ထိရောက်သည့် ကြီးကြပ်မှုမရှိလျှင် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်အပေါ် ဆုပေးမှုများသည် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ အမြတ်အစွန်း ရရှိမှု တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

၁၅၂။ OECD and KIPF, *State-Owned Enterprises in Asia*.

နောက်ဆက်တွဲ (က)

ဤအစီရင်ခံစာအတွက် အချက်အလက် ရင်းမြစ်များ

အချက်အလက်များနှင့် ဘဏ္ဍာရေးပုံစံများ

- မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း
  - ဘဏ္ဍာရေးအစီရင်ခံစာများ အပြည့်အစုံ (အမှန်တကယ် ၂၀၁၂/၂၀၁၅၊ ခန့်မှန်းခြေ ၂၀၁၅/၂၀၁၆၊ အဆိုပြုချက် ၂၀၁၆/၂၀၁၇) နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ
  - မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း စာမျက်နှာများ- မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း- ကန်ထရိုက်စာချုပ် အချို့နှင့် ထုတ်လုပ်မှု အချက်အလက်များ + တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ
  - ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ် ပထမ ခြောက်လအတွက် ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ် လျာထားစာရင်းအပေါ် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၏ ရှင်းလင်းချက်- နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ
    - ဖော်ပြချက် ပြန်လည်တင်ပြခြင်း
    - စာရွက် ၁-၄
  - မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၏ ငွေလုံးငွေရင်း ဘတ်ဂျက်
- မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း
  - ဘဏ္ဍာရေးအစီရင်ခံစာများ အပြည့်အစုံ (အမှန်တကယ် ၂၀၁၃-၂၀၁၅၊ ခန့်မှန်းခြေ ၂၀၁၅/၂၀၁၆၊ အဆိုပြုချက် ၂၀၁၆/၂၀၁၇ - နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ
  - မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွက် ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ် လျာထားစာရင်း- နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ
    - ဖော်ပြချက် ပြန်လည်တင်ပြခြင်း
    - စာရွက် ၁-၄
  - မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ် ဒုတိယ ခြောက်လအတွက် ရငွေနှင့် အသုံးစရိတ် လျာထားစာရင်း- နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ
    - ဖော်ပြချက် ပြန်လည်တင်ပြခြင်း
    - စာရွက် ၁-၄
  - မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေး ပုံစံများ အပြည့်အစုံ (ဌာနတွင်း)
- မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း
  - ဘဏ္ဍာရေးအစီရင်ခံစာများ အပြည့်အစုံ (အမှန်တကယ် ၂၀၁၃-၂၀၁၆၊ ခန့်မှန်းခြေ ၂၀၁၆/၂၀၁၈၊ - နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ
- မြန်မာ့လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန ဘဏ္ဍာရေးပုံစံများ (M&D စာရင်း) (၂၀၁၃/၂၀၁၄ - ၂၀၁၇/၂၀၁၈)- ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန
  - သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန ဘဏ္ဍာရေးပုံစံများ (M&D စာရင်း) (၂၀၁၃/၂၀၁၄ - ၂၀၁၇/၂၀၁၈)- ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန
  - မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ် ဘဏ္ဍာရေးပုံစံများ (၂၀၁၃/၂၀၁၄ - ၂၀၁၇/၂၀၁၈)- ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန
  - မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းအတွက် ငါးနှစ်တာ လက်ကျန်ရှင်းတမ်းများ (၂၀၁၀/၂၀၁၁ - ၂၀၁၆/၂၀၁၇)- နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ
  - ဆိုင်ရာ မိခင်ဝန်ကြီးဌာနအလိုက် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ရငွေများနှင့် အသုံးစရိတ်များ (၂၀၁၂/၂၀၁၃ - ၂၀၁၆/၂၀၁၇)- ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန
  - မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း သာမန်ရငွေများနှင့် အသုံးစရိတ်များ (၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ အတည်ပြုပြီး)- စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
  - အခြားစာရင်းများ (သီးသန့်ငွေစာရင်းများ)၏ လက်ကျန်များ- ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက် နှင့် ယင်းနေ့မတိုင်မီ- ငွေတိုက်ဦးစီးဌာန
  - နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း အစီရင်ခံစာ (ပစ်မှတ် ရည်မှန်းချက်များ ရောက်ရှိမှု) (မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း ၂၀၁၃ - ၂၀၁၆၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ငန်း ၂၀၁၀ - ၂၀၁၆၊ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း ၂၀၁၀ - ၂၀၁၆)- စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
  - လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းတို့အတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ထုတ်လုပ်မှု အချက်အလက်များ (၂၀၁၆/၂၀၁၇ လျာထားချက်)- စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
  - မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း နှင့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း တို့အတွက် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ထုတ်လုပ်မှု အစီရင်ခံစာ (မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်းအတွက် ရေနံမြေအလိုက် ဒုတိယ သုံးလပတ် ၂၀၁၆/၂၀၁၇ လျာထားချက်၊ ပစ်မှတ်နှင့် ထုတ်လုပ်မှု)- စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
  - နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှ ပေးဆောင်သည့် ဝင်ငွေခွန်နှင့် ကုန်သွယ်ခွန် (၂၀၁၃/၂၀၁၄ - ၂၀၁၅/၂၀၁၆)- ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာန
  - နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၏ စီးပွားကူးသန်း ဘတ်ဂျက် ၂၀၁၇/၂၀၁၈
  - ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့ရှိ ရေနံမြေ

တစ်ခုစီအတွက် အခြားစာရင်း (သီးသန့်ငွေစာရင်း) လက်ကျန်- မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း

- အခြားစာရင်းများမှ သာမန်အသုံးစရိတ် ပိုငွေ/လိုငွေများ- မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း
- ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့ရှိ ရွှေစီမံကိန်း၊ ဇောတီကစီမံကိန်း၊ အရှေ့တောင်အာရှ ရေနံစီမံပိုက်လိုင်း စီမံကိန်း (SEAOP)၊ အရှေ့တောင်အာရှ ဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်း (SEAGP) တို့တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စာရင်းလက်ကျန်- မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း
- ကမ်းလွန်ရေနံ စီမံကိန်းအားလုံးအတွက် ၂၀၁၇ မတ်လ ပထမအပတ်အတွက် နေ့စဉ်ထုတ်လုပ်မှု- မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း

ညွှန်ကြားချက်များနှင့် အစိုးရ ဌာနတွင်း စာရွက်စာတမ်းများ

- ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဗဟိုဘဏ်၏ အစီရင်ခံခြင်း ညွှန်ကြားချက်များ- ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဗဟိုဘဏ်
- နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပုံစံများ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ- နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ
- ယေဘုယျ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပုံစံများ ၁-၁၈- နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဌာနခွဲ
- NRCI နှင့်ပြုလုပ်သည့် ကျောက်မျက်ရတနာ တူးဖော် ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ - သဘာဝ သယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန (၂၀၁၆)
- နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စာများ/ ညွှန်ကြားချက်များ - ဘတ်ဂျက်ဦးစီးဌာန
- မြန်မာနိုင်ငံသားများ ဘတ်ဂျက် - စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန
- ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန အခွင့်အလမ်းများ - လျှပ်စစ်နှင့် စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန (၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ)
- မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း ဖွဲ့စည်းပုံ သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝါပျိုင့်
- မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှု သတင်းအချက်အလက် စာရွက်စာတမ်း
- ညွှန်ကြားချက် ၄၂/၈၆ (နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် သက်ဆိုင်သောအခန်း)- စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန

ဥပဒေ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ကန်ထရိုက်စာချုပ်များ

- ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက် ဥပဒေ၊ ၂၀၁၅
- ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ် ဥပဒေ၊ ၂၀၁၀
- ပြည်သူ့ကြေးမြီ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေ၊ ၂၀၁၆
- နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဥပဒေ၊ ၁၉၈၉
- မြန်မာကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၁၄
- မြန်မာ့ကျောက်မျက် ဥပဒေ၊ ၁၉၉၅ နှင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ပြင်ဆင်ချက်များ
- မြန်မာ့သတ္တုတွင်း ဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းဥပဒေများ ၁၉၉၄၊ ၁၉၉၆ နှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ပြင်ဆင်ချက်များ
- မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေ၊ ၂၀၁၆
- ဘတ်ဂျက်တင်ပြမှု ဥပဒေ၊ ၂၀၁၅
- ၂၀၁၆/၂၀၁၇ အမျိုးသားစီမံကိန်း ဥပဒေ
- TOTAL တိုတယ်လ် - မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း ကန်ထရိုက်စာချုပ် (၁၉၉၂)
- မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ ကုန်းတွင်း၊ ကမ်းလွန်(တွင်းနက်)၊ ကမ်းလွန်(တွင်းတိမ်)ဆိုင်ရာ မိုဒယ်လ် ကန်ထရိုက်စာချုပ်များ (၂၀၁၃/၂၀၁၄)
- ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ဖြည့်စွက် ခွဲဝေသုံးစွဲရေး ဥပဒေ

နောက်ဆက်တွဲ (ခ)

မြင့်မားသည့်အဆင့်ရှိ အရေစွန့် ဆောင်ရွက်ရမှုများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်း သတင်းအချက်အလက်များ

အရေစွန့် ဆောင်ရွက်မှု	အစီရင်ခံသည့် လိုင်းအမျိုးအစား	လုပ်ငန်းရပ်	ရည်ရွယ်ချက်
စွမ်းဆောင်ရည် မပြည့်ဝသည့် ထုတ်လုပ်မှု	၁။ ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ ၂။ အရင်းအမြစ်	အခြေခံ စုစုပေါင်း ထုတ်လုပ်မှုကို အရင်းအမြစ် အခြေခံဖြင့် စားခြင်းနှင့် အလားတူ ရေနံမြေ လုပ်ကွက်မှ ယခင်ကာလနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အလားတူ လုပ်ကွက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း	အကယ်၍ ထုတ်လုပ်မှုသည် မြင့်မားသည့် သို့မဟုတ် နိမ့်ကျသည်ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်။ အကယ်၍ မျှော်မှန်းသည်ထက် မြင့်မားလျှင် အကြောင်းပြချက်ကို ဖော်ထုတ်၍ အခြား လုပ်ကွက်များ၌ သင်ခန်းစာကို အသုံးပြုရန် စဉ်းစားပါသည်။ အကယ်၍ မျှော်မှန်းသည်ထက် လျော့နည်းလျှင် ထပ်မံစုံစမ်း စစ်ဆေးပါသည်။ နည်းပညာ စွမ်းဆောင်ရည်သည် စိန်ခေါ်ချက် ဖြစ်နိုင်ပြီး ပိုမိုတောင့်တင်းသည့် မိတ်ဖက်လုပ်ငန်း နှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ပိုမိုသင့်မြတ်နိုင်ပါသည်။
ရုပ်ခြပ်ရေနံနှင့် ဓါတ်သတ္တု ဆုံးရှုံးခြင်း	၁။ ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ ၂။ ထုတ်လုပ်မှုတွင် အသုံးပြုသည့် ပမာဏ ၃။ သိုလှောင်မှုတွင် ပြောင်းလဲခြင်း ၄။ အရောင်းပမာဏ တွက်ချက်ခြင်း။	ထုတ်လုပ်မှုပမာဏ - ထုတ်လုပ်မှုတွင် အသုံးပြုသည့် ပမာဏ - သိုလှောင်မှုတွင် ပြောင်းလဲမှု = အရောင်းပမာဏ လိုင်းတစ်ခုစီ၏ ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏပေါ်၌ ရာခိုင်နှုန်း တွက်ချက်ပြီး အလားတူ ရေနံမြေ လုပ်ကွက်၏ ယခင်ကာလနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အလားတူ လုပ်ကွက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း	ခိုးယူမှု အခြေအနေများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်။ ဤတွက်ချက်မှုကို လုပ်ကွက် လုပ်ကိုင်သူများထံမှ အစီရင်ခံစာများ တောင်းခံခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရုပ်ခြပ် ကုန်လက်ကျန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (အချိန်မှန် စစ်ဆေးခြင်း)ဖြင့် ပျမ်းမျှ သိုလှောင်မှု ပမာဏကို အတည်ပြုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အရောင်း ကိန်းဂဏန်းများ နှင့် အစီရင်ခံစာများ နှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။
စွမ်းဆောင်ရည် မပြည့်ဝသော အရောင်းမှ ရရှိငွေ	၁။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အရောင်းပမာဏ ၂။ ပျမ်းမျှ အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ ရောင်းဈေး နှုန်း ၃။ ပြည်တွင်း အရောင်းပမာဏ ၄။ ပျမ်းမျှ ပြည်တွင်း ရောင်းဈေးနှုန်း ၅။ စုစုပေါင်း အရောင်း	တွက်ချက်ခြင်း [[အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အရောင်းပမာဏ × ပျမ်းမျှဈေးနှုန်း]] + [[ပြည်တွင်း အရောင်း ပမာဏ × ပျမ်းမျှ ပြည်တွင်းဈေးနှုန်း]] = စုစုပေါင်း အရောင်း ဈေးနှုန်းများကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဈေးနှုန်း များ (ဘရန့်တံ “Brent” သို့ လျော့ပေး ငွေ၊ ခိုင်မာသည့် ပြည်တွင်းဈေးနှုန်း၊ စသည် ဖြင့်) တို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါသည်။ မျှော်မှန်းချက်များ၊ ပြီးခဲ့သည့် ကာလများ၊ အလားတူလုပ်ကွက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါသည်။	ရောင်းချလိုက်သော ပမာဏသည် သင့်လျော် သော ဈေးနှုန်းနှင့် အမြင့်ဆုံး ဈေးနှုန်းဖြင့် ရောင်းလျှင် ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်။ ဤလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများက လိုက်နာမှု မရှိခြင်းနှင့် အရောင်းဈေးနှုန်း အကောင်းဆုံးထက် လျော့ ရောင်းခြင်းတို့ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ပြီး အရောင်း ပမာဏ သို့မဟုတ် စုစုပေါင်း အရောင်းပေါ်တွင် အခြေခံ တွက်ချက်သည့် ပေးချေမှု အားလုံး အတွက် ပိုမိုယုံကြည်မှုကို ဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။
ရငွေများကို ငွေတိုက်သို့ စွမ်းဆောင်ရည် မပြည့်ဝသော လွှဲပြောင်းပေးမှု	၁။ စုစုပေါင်း အရောင်း ၂။ စုစုပေါင်း ပြန်လည် ကာမိနိုင်သည့် အသုံးစရိတ်များ ၃။ အမြတ် ၄။ အစိုးရသို့ ပေးဆောင်မှုများ ၅။ အခြား သက်ဆိုင် သည့် အချက်အလက် အားလုံး	အစိုးရသို့ ကန်ထရိုက်စာချုပ် တစ်ခုစီက ပေးဆောင်သည့် ငွေကို တွက်ချက်ပါ။ ပြန်လည်ကာမိသော အသုံးစရိတ်ကို မျှော်မှန်းချက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါ။	ပြန်လည်ကာမိသော အသုံးစရိတ်များနှင့် အမြတ် တွက်ချက်ခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ထပ်မံပြုလုပ်ရန်အတွက် ဧရိယာများကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရန်။ ပြန်လည်ကာမိသော အသုံးစရိတ်များကို ဘတ်ဂျက် လုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် ကြိုတင် အတည်ပြုခြင်း၊ တင်ပြလာသည့်အပေါ် သုံးသပ် ခြင်းနှင့် ပုံမှန် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ် သင့်ပါသည်။ ကုန်ကျစရိတ် ပြန်လည်ကာမိခြင်းက ထုတ်လုပ်မှု ဝေစုရှယ်ယာ ခွဲသည့် ကန်ထရိုက် စာချုပ်များ (PSC) ချုပ်ဆိုသည့် နိုင်ငံများ အတွက် အမြင့်မားဆုံး အရေစွန့်ရမှု တစ်ခုကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။

AUTHORS: Andrew Bauer, Arkar Hein, Khin Saw Htay, Matthew Hamilton and Paul Shortell

RENAISSANCE
INSTITUTE

Natural
Resource
Governance
Institute

Renaissance Institute (ဥက္ကဋ္ဌသစ်လင်း သုတေသနအဖွဲ့)

Renaissance Institute (ဥက္ကဋ္ဌသစ်လင်း သုတေသနအဖွဲ့) သည် မြန်မာ့စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို အထောက်အကူပေးရန် အဓိက ရည်ရွယ်သော ပညာရှင်အဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စတင် တည်ထောင်ခဲ့ပြီး အဖွဲ့သည် မြန်မာ့စီးပွားရေး ပိုမို သန်စွမ်းလာရေးကို အဓိက အာရုံထားကာ မူဝါဒ ချမှတ်ရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများ ပေးလျက်ရှိပြီး အစိုးရ၏ စွမ်းရည်တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်း ကူညီဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည့်အပြင် အစိုးရနှင့် အခြား သက်ဆိုင်သူများအကြား ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်မှု လွယ်ကူချောမွေ့စေရန်တို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် လက်ရှိ အစိုးရ၏ ဦးစားပေး မူဝါဒများဖြစ်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးနှင့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေ စီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတို့ကို ပံ့ပိုးကူညီလျက် ရှိပါသည်။

Natural Resource Governance Institute (NRGI)

လွတ်လပ်ပြီး အကျိုးအမြတ် မရှာဖွေသည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သော သဘာဝ သယံဇာတ အရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှု အကြံပေးအဖွဲ့ (Natural Resource Governance Institute) သည် ပြည်သူများအား မိမိတိုင်းပြည်မှ ထွက်သော ရေနံ၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့ နှင့် သတ္တုတွင်းထွက်များ ကြွယ်ဝမှု၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို သိရှိနားလည်စေရန် လက်တွေ့အသုံးပြု သုတေသနပြုခြင်း၊ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပေးခြင်းနှင့် စည်းရုံးရေး ပြုလုပ်ပေးခြင်းဖြင့် ကူညီပေးပါသည်။